Adina Kenereş ROCHIA DE CRIN

Coperta de AUREL BULACU

adina kenereş

M82431M*

DE CDIN

BIBLIOTECA JUDEŢEANĂ
— CLUJ — FILIAU MANAŞTUR Str. Izlazului nr. 18
OL14J -

editura albatros

BUCUREŞTI • 1985

cu două tălpi rotunde pătrate
baţi aerul repede inegal
cu două braţe care au uitat oceanul

TERMINUS

VIRGIL MAZILESCU

Scoase capul în răcoare. Peste un pas de nisip şi fă-rîmături de scoici cobora perdeaua lăptoasă. Cerul, apa, malul, înainte, înapoi, în sus şi mai jos de buric: un abur fumuriu. Prin el scăpa bătaia slabă a cîte unui val şi funia vibra sărată, fără peşte, între parii goi. Se tîrî afară, trase fermoarul cortului, ţuguie prelata udă. Vîntul hui în firele de telegraf, odată cu boncănitul lui Vasilică în cutia de conserve. Măgarul trecu agale prin dosul cortului spre baltă, clătinîndu-şi urechile stropite de Romeo cu cerneală roşie.
Lepădă treningul şi porni alergînd, apoi înot prin oglinda îngheţată. Pluti. Cîte-un curent cald, de la adînc, suflat cu lene.
— A dumitale? făcu soldatul, arătînd la trening.
— Al meu.
— Să trăieşti, ai curaj, mormăi.
Chipiul i se depărta în ceaţă, dus de scrîşnetul scoicilor sub bocancii nimănui.
învelită în prosop, pielea se umfla fierbinte. Se întinse pe spate, luminat de prima deschidere în nori. Cît pe ce să adoarmă. Dădu să vorbească spre cortul lui Pavel, dar se răzgîndi.
— Să trăiţi, strigă Romeo.
— Bună dimineaţa.
Se aşeză la masa din dreptul geamului curat şi-şi desfăcu trusa de ras.
— Mi-au furat lamele, dom'le ... De ce n-o fi luat aparatu...
Sirena unui vapor de departe sună prelung.
— Nu se poate, dom Dodi, sări Romeo şi ieşi de după chiuvetele barului. Cin să le fure?
— Ieri cînd am venit la romu tău le-am lăsat la spălător, nici zece minute .. .
Romeo se strîmbă şi-şi trase un scaun. •— Păi cine? ori bucătăreasa, ori dom Lenda, ori cine dracu, măgaru?, că ăilalţi, nu era unu treaz! Plescăi a pagubă.

— Aţi mai citit?
— Nu. Păi numa juma de pagină pe zi. La cinci. Aia de-aseară şi alta astă-seară. Zi, te-ai gîndit?
Bucătăreasa intră în fugă. Paharele zdupăiră pe mese, din bucătărie grohăi aburul eliberat.
— Haida! Romeo scuipă în urma ei. Zău m-am gîndit, reveni, plecînd capul. Da să ştiţi că eu n-aş putea.
— Adică cum?
Dodi îl cercetă curios. Cei mai mari impertinenţi, puşi să scoată două vorbe cinstite, să le creadă, îşi frîngeau gîtul. Barmanul se foia în scaun, îşi ştergea mîinile mari pe muchia mesei ca pe o râzătoare. Faţa rotundă şi umflată de somn se lungise, buza de sus ridicată dezvelea dinţii zimţaţi, iepureşti.
— E opt jumate? Să vă dau ceaiul.
Aduse de pe tejghea cana de ceai pregătită cu chifla rumenă pe farfurioară.
— Opt douăzeci, da s-a dus ... La şase jumate, cînd să mănînc mărul, am adormit. Mi-au luat şi programul de
pe cort...
— Nu se poate! îşi plesni Romeo palmele . . .
— Las că-l ţin minte. îl mai scriu o dată. Zi, că te-ai
gîndit.
— Zău, dom Dodi, poa să am mare nevoie de bani, da zău dacă mi-ar veni ideea să-l înjunghi pe bătrînu . . .
Dodi privi pe geam la grupul care se scurgea tropotind pe podeţul de deasupra bălţii.
— A venit barcazul. Da tu ai avut vreodată mare nevoie de bani?
Romeo urmări încurcat carourile feţei de masă cu degetul mijlociu învelit în inelul grosolan cu cap de leu.
— Să spun drept, eu nu. Şi nici nu prea văd cum, hohoti, ştergîndu-şi fără rost fruntea. Numa dacă . . .
Uşa se deschise şi un bărbat încărunţit, cu burtă bombată, pălărioară albă de soare şi pantaloni scurţi cu dungă pătrunse cercetător.
— Bună dimineaţa, icni şi-şi puse undiţele pe scaunul din dreapta lui Dodi. Cu mare greutate se descotorosi de rucsac pe care-l tîrşi să-l sprijine de scaun şi-şi frecă palmele mulţumit. O femeie măruntă, bondoacă, legată la cap cu basma de mătase verde transparentă, tot în tricou alb şi pantaloni kaki scurţi cu dungă apăru din spatele lui şi rămase descumpănită în dreptul rucsacului. Uşa se deschise iar. Cîţiva inşi zgribuliţi se răspîndiră pe la mese, mormăind saluturi spre masa de la geam. Romeo scoase un singur „bine-aţi-venit" apăsat. Un chel burduhănos îşi lăsă bagajele pe scaun şi se îndreptă spre barul pustiu. Bărbatul încărunţit îi întinse lui Dodi mîna şi zise cu aceeaşi neaşteptată satisfacţie:
— Mihăiescu, de la transporturi.
Luat pe nepregătite, Dodi se înroşi. O cicatrice ondulată se desena portocalie sub ochiul stîng al bătrînului, mult mai mic decît dreptul şi mai vioi.
— Demetrescu, şopti strîngîndu-i mîna.
— Soţia mea, aproape strigă Mihăiescu, luînd-o sub braţ pe femeia speriată care-şi ştergea nasul cu timiditate şi părea că va lăcrima curînd de o emoţie prea mare.
Romeo se înclină.
— Nu e nimeni? întrebă tare chelul către barul pustiu, plin de sticle cu lichior şi şampanie.
Romeo se ridică şi trecu în dosul tejghelei. Chelul se sfătui peste mese cu un bărbat brunet, uscat, apatic şi cu însoţitoarea lui care se uita îngrijorată în toate părţile. Ceru Mărăşeşti şi rom.
Romeo turnă în păhărele, refuză să păstreze restul, apoi îl adună ban cu ban şi se întoarse la masa lui Dodi.

Mihăiescu se aşează de sus, oftînd sleit.
— Domne, oftă iar, scoţîndu-şi din buzunar o batistă albastră, a fost un vînt pe lac. . . Făcea barca .. . auăleu ... Se şterse pe faţă şi pe mîinile umede şi-şi făcu o cruce mare, zîmbind îmbunat: am zis că atîta ne-a fost. Nu iese soarele? întrebă deodată poruncitor şi se zgîi prin geamul murdar spre plaja de pe care aburul lăptos se ridicase la cîţiva metri.

— Ba da, zise Dodi, pe la nouă-nouă jumate e cald.
— De unde sînteţi? întrebă Romeo privind în ochii doamnei Mihăiescu, care respira greu şi-şi freca palmele una de alta să le încălzească.
— Din Bucureşti, acu a fost concediul, răspunse Mihăiescu în locul ei. Căsuţe sînt?
Dodi închise fermoarul trusei şi se apucă să-şi mestece pîinea.
— Sînt, îi zîmbi Romeo femeii, mergeţi la fată la recepţie. După colţ. V-a-duc un ceai?
— Ceai? se miră cineva.
-— Ceai la toată lumea, rosti pe nas burduhănosul cu exagerată ceremonie. Şi chicoti. Nimeni nu protestă.
— De ce rîzi? îl întrebă contrariat brunetul.
— D-aia, şi mai rîse puţin, fără chef.
Bucătăreasa scoase capul pe uşă şi barmanul ceru zece ceaiuri, deşi doar şase clienţi noi se vedeau la mesele înfăţate. Afară de Mihăieşti şi de chelul care discuta cu tipul negricios şi slab rotind între degete moţul solniţei, vegheat îndeaproape de ochii înguşti, îngrijoraţi ai cucoanei coafate, la masa cu pătrăţele roşii din mijlocul bufetului şedea fumînd un tînăr mai mult scund, cu figură de copil bălai, care-şi bîţîia fără încetare piciorul stîng, prins în minerul rucsacului.
Romeo trecu după tejghea şi începu să calculeze secret pe un şerveţel. Mihăiescu, dezumflat, se trezi privind la Dodi cu profundă iritare. „... la tualetă", îi şopti soţia la ureche şi începu să cotrobăie într-o geantă albă bucşită. Mihăiescu nu clipi. Dodi îi susţinea privirea dar mesteca în continuare, lăsînd să i se vadă indiferenţa aproape impertinentă a maxilarelor şi a ochilor cenuşii. Mihăiescu se lăsă pe spătar şi-şi împreună mîinile pe pîntece.
— Sînteţi căsătorit?
— Nu.
Ţîţîi dezaprobator.
— Sînteţi titrat?
— Da.
O mirare decentă se strecură pe chipul lui Dodi dar dispăru în ultima înghiţitură de ceai. Uşa se deschise şi intră o femeie cu un robust coc blond, înălţată pe tocurile saboţilor albi, dar chiar de felul ei înaltă. Călca ho-tărîtă spre bar, fîlfîind pe lîngă trupul voinio o rochie neaşteptată de mătase albastră şi un şal alb cu ciucuri, îşi săltă piciorul drept pe bara de la baza tejghelei şi, ju-cîndu-şi nervos scobitura sabotului, se aplecă spre Romeo şi-i dădu bună dimineaţa. Romeo tresări. Văzînd-o, zâmbi destins şi se ridică. Schimbară cîteva şuşoteli şi chicote. Imensa rochie albastră unduia greu, la fel cu ciucurele alb, mare cît palma, din mijlocul spatelui. Rî-sul sărea mormăit şi totuşi sincer vesel.
Mihăiescu o măsură atent şi, fără s-o slăbească din ochi, se întoarse pe jumătate la Dodi:
— Cine e?
— Nu ştiu, făcu Dodi indiferent şi împinse deoparte ceaşca goală.
Blonda se aşezase între timp la o masă neînfăţată, în stînga tînărului care bîţîia neobosit. Primi din mîna bucătăresei un ceai aburind. Chelul fuma privindu-i spatele acoperit de şalul alb, iar negriciosul, derutat de neatenţia bruscă a convorbitorului, se întoarse spre femeia îngrijorată din stînga lui şi continuă să-i vorbească, părînd că încearcă s-o convingă şi pe ea de acelaşi adevăr subtil. Din cînd în cînd, la cîte o scurtă pauză, se legăna pe scaun şi trăgea cu ochiul, ca din întîmplare, în direcţia blondei.

—• Măi băiete, strigă Mihăiescu, agitînd braţul spre tînărul încăpăţînat care stătea cu spatele la el, dar tînărul nu se întoarse. Măi Viorel, strigă Mihăiescu mai tare. Băiatul întoarse capul:
— Ce vrei, domle?
■— Ia vino tu încoace, măi băiete, făcu Mihăiescu, bucuros că i se dăduse ascultare.
Blonda se întoarse şi ea dar faţa lată, nasul cîrn, uluitor de fin, buzele supte de strînsoare, ochii verzui apoşi n-aveau nici o curiozitate. Mihăiescu clătină din cap un fel de salut reverenţios şi onorat dar blonda se şi întorsese la ceaiul ei.
— Da ce, sînt servitorul dumitale? ţipă tînărul şi bătu furios cu pumnul în masă.
Toate capetele se ridicară. Dodi, care toomai plătea lui Romeo, se răsuci pe călcîie să-l vadă mai bine pe tî-

nărui recalcitrant. Din faţă, Viorel părea mai degrabă rotofei, cu ochii mari, întunecaţi, înfundaţi în orbite. Capul aproape i se înfigea în trup, bărbia dublă, moale şi alburie îi acoperea gîtul. Puloverul în carouri mari, roşii şi albastre, se lăţea pe umeri, desenînd un tip voinic, în asociere cu capul rotund şi încruntat, chiar primejdios. Romeo clipi şiret la Dodi.
— Hai, măi, făcu Mihăiescu dezorientat, trăgînd scaunul să se aşeze soţia care tocmai intrase, nu ne-am înţeles noi în barcă?
Chelul se porni pe rîs şi negriciosul îi făcu ecou cu moderaţie. Femeia îngrijorată clipea des, răsucită şi ea pe scaun spre Viorel.
— Ei, nu te mai supăra aşa, îl mîngîie chelul, în bătaie de joc.
Bodogănind, Viorel se smulse din scaun şi din trei paşi fu la uşa pe care o trînti cu toată puterea în urma lui. Blonda se ridică şi-şi duse ceaşca la bar.
— Dom Mihăiescu, vorbi chelul precipitat, lasă-l domle în pace, nu vezi că i-a sărit ţîfna? E şi el bărbat! Şi pufni arătînd cu mîna spre uşă şi urmărind-o cu coada ochiului pe femeia în mătase albastră care şuşotea iar cu Romeo peste tejghea.
— Copiii ăştia nici n-au.. . începu Mihăiescu dar se opri sugrumat. Uşa se deschisese şi Viorel trepida fioros cu mîna pe clanţă.
— Nu e nimeni la recepţie?
Romeo îşi vîrî degetele în urechi demonstrativ. Blonda se îndreptă de spate.
— Vin imediat, rosti autoritar şi-şi drese vocea răguşită.
Din patru paşi ajunse şi ea la uşă. Trecu pe lîngă Viorel, care se schimonosi şi mai crîncen cînd ea săltă peste prag, cu umărul înfăşat în şal aproape ştergîndu-i nasul.
— Hă, hă, hă ... izbucni chelul, bătîndu-se cu palmele peste coapse. Mingea din burtă sărea veselă în sus şi în jos.
Mihăiescu chiţcăi, urmărit de rînjetul fără sunet al negriciosului uscat pe care femeia coafată îl strîngea de mînă şi-l ruga să mănînce din pacheţelul desfăcut.
— Hă, hî! bubui deodată rîsul negriciosului. Parcă se

abţinuse din toate puterile dar acum scăpase caii şi se revărsa acoperind hazul general cu hohotele care-i explodau în gîtlej.
Dodi privea năuc, sprijinit cu spatele de tejghea. Doamna Mihăiescu întoarse capul să-l vadă pe cel care rîdea cu atîta poftă.
—- Unde te uiţi, fă? răcni Mihăiescu şi-o smuci de cot atît de tare că femeia îşi pierdu echilibrul. în ultima clipă se apucă de masă şi se redresa dar ruşinea, deşi nimeni n-o văzuse, îi umplu ochii de lacrimi. N-ai vrut tu, mamă, să fim singuri? o întrebă Mihăiescu blînd dar tare.
Dodi ieşi pe dalele încălzite. Se opri la spălător şi-şi întinse prosopul pe scaun. Lenda, de partea cealaltă, îşi spăla faţa la jgheabul lui, orbit de primele raze fierbinţi.
— Cam tîrziu, vă rog, îl certă Dodi amical, dar rîsul îi fu acoperit de foşnetul trestiilor care înconjurau spălătorul lacustru.
— Azi noapte, bolborosi Lenda printre clăbuci, m-am plimbat pînă la cherhana. N-am avut somn. Da n-ai ora de gimnastică?

— M-am prostit, zise Dodi, frecîndu-şi obrazul cu spumă. De ieri seară s-a dus dracu programu. De dimineaţă am adormit şi mi-a luat cineva programu de pe cort. Poate nu şi-au făcut suma pe vara asta că şi grănicerul mă lăsa fără trening dacă nu-l vedeam. Hi, tresări vesel, lamele mi le-au şutit. ..
Lenda se şterse pe faţă. In cotul bufetului, uşa pe care scria rond „Recepţie" se deschise şi ieşiră, aprobîn-du-se reciproc, Viorel şi femeia blondă în rochie albastră. El o luă înainte pe podeţul suspendat între două şiruri de căsuţe, ea încuie uşa şi îl urmă învîrtind nişte chei pe degetul arătător. Lenda se prefăcu a nu băga de seamă şi continuă să se şteargă impasibil pe spate şi pe picioare unde pielea îi era perfect uscată. Dodi întoarse lama pe partea cealaltă.
— Are o rochie Mariana azi...
li vînă cu ochii mijiţi pe Lenda. Bărbosul se înroşi şi se scarpină încurcat la rădăcina nasului. Deodată, pişcat de un ţînţar pe piciorul stîng, se lovi peste genunchi ia nimereală, gemînd de usturime. Exasperat, îşi puse pro-

sopul şi punga în care bălăngănea un săpun galben pe scaunul din marginea jgheabului şi, sub ochii căscaţi ai lui Dodi, dădu drumul duşului rece, care curgea mai gros ca oricînd, udîndu-i şortul, ciorapii şi adidaşii zbîrciţi.
In septembrie la Crucea soarele ardea deplin pînă aproape de asfinţit, iar apa de la ţărm, după furtună, era dulce: lacurile săreau zaplazul şi intrau în mare. Fundul mării se adîncea lin, apa ţi-ajungea la gît după vreo zece metri dar nu era nici o plăcere să-naintezi pe pragul acela. Picioarele ţi-alunecau pe împletituri scîrboase, nişte vrejuri ca rădăcini de nufăr, acoperite în timp de o mîzgă cleioasă, o posibilă mixtură de nisip, petrol şi scoici în putrefacţie. Pe zeci de kilometri se desfăşura plaja îngustă cu rare urme de nisip. în tot locul te aşezai pe scoici frînte şi columele roz de ghioci mărişori, foşti clienţi de apă dulce, te bîzîiau musculiţe negre şi insecte lungi cu aripi verzi sau mov, greu de identificat, te înţepai în ierbăria uscată, roşie sau în scaieţii minusculi care înfloreau de primăvara pînă iarna. Venind dinspre Babadag aveai de trecut un lao şi de păcălit cîteva canale ale intrării în Deltă, separate de grinduri stufoase şi putregăite, răscolite toată vara de porci, de lişiţe şi alte păsări negre cu coada înspicată, de lebede şi cîteva, niciodată multe, guşi de pelicani.
Cei de peste lac care veneau să stea la Crucea din martie pînă pe la jumătatea lui octombrie cu treburi turistice erau doar vreo cinci-şase. Unul era paznic, altul ajutor la bucătărie, doi-trei îşi făceau de lucru cu vaporaşul, un altul era mare vînător şi consilier de pe şalupa lui în partidele de vînătoare. Nici ei nu se-nghesuiau să intre în vorbă cu străinii şi nici pescarii, cu-adevărat bătuţi de vînt şi ploi, răspîndiţi pe la cele cîteva cherhanale. Deşi numeroşi, pescarii nu prea se arătau la faţă. Cînd mergeai să cumperi peşte de la ei trebuia să plăteşti cu rachiu. Se găsea totdeauna cîte unul să-ţi spună că dacă le dai bani n-au cum să-i împartă şi se bat. Banii pe care-i primeau totuşi îi strîngeau vreo săptămînă la comun şi trimiteau pe cîte unul de ispravă la bufetul din cherestea şi stuf să cumpere băutură. Acela, dacă era mai

vesel ■—• dar rar se întîmpla — mai dădea de duşcă un păhărel pe dinafară sarcinii şi atunci închina cu toată lumea. Sau răcnea, atrăgînd pentru o clipă atenţia tuturor asupra lui. Repejor îşi lua seară bună şi o pornea pe ţărm spre coşmelia pescărească.
Pe la începuturile ei, Crucea primea în toată vara vreo două sute de oameni. Niciodată nu găseai mai mult de douăzeci: dacă barcazul aducea de dimineaţă cinci figuri noi, era sigur că spre seară el va duce îndărăt patru-cinci din cele vechi. Şi asta în perioadele de vîrf. In mai—iunie sau în septembrie numărul relativ constant scădea la cinci-şase. Dar chiar să fi fost acolo în august, două zile ţi-erau prea destul ca să-i cunoşti pe toţi, atît pe cei care se gospodăreau în corturile înşirate la doi metri de mare, cît şi pe cei mai comozi sau mai norocoşi care locuiau în cele douăzeci de căsuţe încăpătoare, plasate radial, dinspre centrul care era bufetul spre inima bălţii, pe trei schelete şubrede de lemn care mai susţineau şi un podeţ intermediar de şipci inegale şi mobile. Alte şase căsuţe, mult mai solide şi mai mari, considerate luxoase, se aflau la intrarea pe plaja lată din faţa bufetului. Ocuparea lor era o chestiune de întîietate, nu de buget. Nu prea conta la Crucea unde dormi. Conta în schimb, cum cînţi. Cele zece-douăsprezece mese din bufet se uneau adeseori cîte două, cîte trei, pentru ca grupurile natural împrietenite să petreacă împreună. încet, încet se adunau şi ceilalţi care, în virtutea vecinătăţii zilnice, nu erau indiferenţi nimănui şi grupul de amici cuprindea pe la miezul nopţii pe toată lumea, cu marinari, cu şalupist, cu paznic, bucătăreasă, recepţioneră şi barman cu tot. Unele seri erau vesele şi animate, altele căzute în beţie neagră, cinice şi agresive, după cum era starea de spirit majoritară şi

după cum ploile conteneau sau biciuiau plaja cu săptămînile.
Noilor sosiţi li se părea la început că un zumzet potrivnic, oricum nelalocul lui dacă nu chiar descreierat, pluteşte în aer. Se acomodau însă repede şi cercetau cu înţelegere pretenţiile deplasate ale altor noi veniţi, aşteptînd ca aceia să se toceascâ. Cam după o săptămână, fiecare îşi găsea locul, nu fără regret, în mozaicul ierarhic al Crucii. La începuturile Crucii, cernerea funcţiona fără greş: într-o săptămînă se ştia cine eşti, ce vrei, ce putere,

cît haz ai, dacă eşti norocos, bun, invidios, alcoolic, periculos etc. Cu timpul însă lucrurile au devenit mai neclare şi mai greoaie. Dodi obosise pînă-ntr-atît încît în ultima sa vară la Crucea îşi făcuse chiar un program extrem de riguros de care reuşise să se ţină vreo două săptămîni. Se scula la şase, la şase şi un sfert făcea o baie, la şase şi douăzeci şi cinci stătea cinci minute pe spate, la şase treizeci mînca un măr, la şapte se bărbierea, la opt făcea gimnastică . .., pînă în ziua cînd i s-a furat programul dar şi plictiseala era bine coaptă. Programul acela apăruse ca un reflex de apărare. Urmîndu-l, se ocupa forţat de pro-pria-i persoană, în loc să piardă timpul, în cele cîteva zile care-i mai rămăseseră, cu fantomele dimprejur. Mai mulţi banali ca oricînd ... Dar prezenţa lor rupsese şi ultimul dig, îl furase, îi intrase în ogradă .. .
Se aşează pe lădiţa crăpată. Marea înşirase pe kilometri o bordură îngustă de alge viermănoase. O zgîndări absent cu degetele de la picioare şi deodată se opri cu pieptul apăsat de o greutate imaginară: niciodată nu va mai revedea aici oamenii de acum un an, doi, şase, ci mereu alţii. Din ce în ce mai mulţi, o hoardă înfometată, însetată, bună consumatoare — în urma ei, nisip şi scoici.
In uşa „Recepţiei", aliniaţi ca plozii la vaccin. Mihă-iescu şi soţia, lipiţi de pietriş, aşteptînd numai şi numai repartizarea, neîngăduindu-şi nici măcar să privească împrejur, muţi. In spatele lor, cucoana coafată care se vede acum mai bine: poartă o fustă creaţă de in nealbit şi o bluză roşie de acryl iar pe lîngă bluză, pielea braţelor şi a gîtului străluceşte maronie, uscată. Scutură nervos din cap, nu găseşte nici o postură comodă, ori postura e singurul lucru acum important. Totuşi nu-şi scutură capul prea tare, simte o şuviţă buclată, slab prinsă, că-i alunecă spre gît. Şi-o potriveşte. O dată, de două ori. Ochii oblici, înguşti, întunecaţi, încercănaţi, cearcănele fardate uşor. Privind deseori în jos, la vîrfurile degetelor, unde unghiile roz ciupesc marginea papucului de rafie, îşi leagănă pe axul privirii un medalion mic de aur cu zodie. Zodia nu se distinge. Balansul lanţului n-o satisface, bate

impacient din papuc de cîteva ori, îşi dă capul pe spate şi, astfel, jocul s-a rupt. Apoi reîncepe, încăpăţînat. Modulii de plastic colorat ai unui cub pentru preşcolari, ici-colo prin nisip, ar trebui să-i provoace o duioşie dureroasă dar nu-i vede.
In spatele ei, chelul şi negriciosul, împletindu-şi fumul ţigărilor. Fac fiecare cîţiva paşi încolo şi încoace, scrutează jgheaburile, trestiile, WC-urile, comunică impresii. In general, e sordid. Dar, uluitor, se simt bine. Comandă sărăcia, se amuză de ea. Se bucură că vor experimenta o săptămînă sfînta sălbăticie. Chelul e mai sigur pe el. Negriciosul e indecis încă. Tace savant, lasă privirea să-i scape spre papucii de rafie şi călcîiele pedicurate din faţă. Ar trebui să spună o vorbă femeii coafate, care, e limpede, e însoţitoarea lui. Dar relaţia momentană cu cheluJ nu-i permite. Forţa chelului îl obligă să se strunească. Se blastămă pentru atare slăbiciune. Dar tace mai departe savant. Face zece paşi pînă la jgheab, dă drumul la apă, un fir de apă călduţ, pune mîna udă sub el, se şterge cu palma udă pe faţă, cei patru din coadă se uită la el. Ii observă şi rîde încurcat. Se întoarce şi chelul îi inspectează braţele slabe, ba nu-s slabe, sînt subţiri şi lingourile de muşchi zvîcnesc sub pielea bronzată. Chelul plescăie. Dispreţul lui însă poate fi îndreptat şi asupra pisicii jigărite care caută de mîncare pe sub mesele verzi de fier. Pisică! exclamă Mihăiasca şi mîna i s-a lipit pe gură.
Uite-o în sfîrşit! A ieşit din ultima căsuţă din stînga şi vine repede-repede, troscăindu-şi saboţii de şipcile podeţului. Da, dar s-a schimbat! Acum e într-o rochie albă, sac, cu bretele. E o fată sănătoasă, chiar trupeşă, bronzată portocaliu şi aureolată de puful decolorat care-i acoperă faţa, gîtul, pieptul, braţele goale. Pare învăţată cu munca, răsuceşte destoinic cheia-n broască, ce mămăligă trebuie să învîrtă asta!, are nasul mare, gura mare, ochii mari, mîinile mari, picioarele frumos strunjite, de la muncă, nu de la gimnastică, şi cum tocmai rîde, bucuroasă de ceva ce zboară foarte aproape, i se văd dinţii albi, lopătaţi, egali şi lucioşi. Să nu trişăm totuşi! ISlu e iemeia tanc, poate că nici lipoveancă nu-i, construcţia ei e fundamental economică, numai că în toate acele locuri unde se putea adăuga ceva fără stricare, o generozitate roză s-a cui-

hărit elastic şi rotund. îşi pune hîrtiile şi hîrtiuţele în ordine pe birou, în timp ce faţa îi surîde dusă, s-a aşezat şi ridică ochii sinceri şi primitori, aşteptînd pe Mihăiescu sau Mihăiasca să zică. Mihăiescu se arată ofensat, el trebuie să înceapă, da de ce tocmai el să înceapă?, îşi vîră iriîinile în buzunar, ridică nasul şi tună grozav că vrea o căsuţă, duduie!, duduie cade greu ca lopata, dar Mariana Budilă (scrie pe ecuson) nu se sinchiseşte, cere datele, buletinele, Mihăiescu o lungeşte cu căutatul, parc-ar pîndi să-l grăbească ea şi el să se înfoaie că e prost crescută, dar nu se întîmplă nimic, fiindcă Mariana aşteaptă surî-zîndu-le, lui şi Mihăiascăi, ca o nepoată. Mihăiasca e ruşinată, dă să întindă mîna spre buzunarul de la spate al soţului, o!, e de ajuns şi atît, Mihăiescu o loveşte peste mînă şi strigă la Mariana că de ce te grăbeşti mata „mereu", duduie?!, şi Mariana surîde mai departe, Mihăiasca plînge . ..
Coarda irascibilă s-a întins, se răsuceşte, nervii s-au piperat. Deşi n-o văd bine pe Mariana, ceilalţi simt că dacă ai ajuns acolo în faţa fiarei — altfel de ce ar zbiera Mihăiescu?, doar părea cu scaun la cap — trebuie să fii gata să lupţi. Minaieştii se dau la o parte să citească hîrtiile eliberate, adică Mihăiescu, fără să-şi pună ochelarii, să se holbeze la ele cale de-un cot, deşi auzise că de căsuţa 8 e vorba, dar el e stăpîn, acest loc e făcut pe măsura lui, după chipul şi asemănarea lui, tot ce face face din propria sa voinţă.
Doamna coafată zvîrle pe birou buletinul în plastic verde. Alexandra Corciu, scrie Mariana pe foaie şi imediat, Dumnezeu ştie de ce, ridică ochii, poate confruntă poza din buletin cu originalul, dar asta ar fi prea de tot, doar nu e la CEC, pur şi simplu a ridicat capul. Cucoana bate din picior mînioasă şi din gît îi iese un gîjîit acru, amenințător, singură, zice, sînt singură, repetă mult mai tare, dar Mariana înţelesese şi zice potolit da, doamnă, dar doamna Corciu îi smulge buletinul din mînă şi Mariana ridică iar ochii, de data asta neînţelegînd şi vede gura îngustă dar frumos desenată a doamnei Corciu făcîndu-se bot, ce bot? rît de porc, e o strîmbătură oribilă şi Mariana se ascunde printre hîrtii, dă căsuţa 9 şi spune că va completa seria şi numărul altădată.

Negriciosul priveşte speriat în urma Alexandrei Cor-ciu care a pornit-o zăludă, pe trei căi deodată, să caute şirul de căsuţe cu număr mic. îşi smuceşte sacoşa de piele, aleargă de la un podeţ la altul, nici nu apucă să vadă plăcuţele numerotate, tremură toată, ba a găsit podeţul şi-şi tîrşeşte papucii spre a doua căsuţă pe dreapta, azvîrle sacoşa jos şi bîdîbîie cu cheia, cheia nu intră în broască, se scutură, bolboroseşte nu se aude ce, îşi pune mîinile în cap, dar nu e obişnuită să facă asta şi de aceea pare mai grav decît e, în sfîrşit a intrat.
Chelul e flegmatic. Nici nu se uită la Mariana. Vorbeşte pe nas, arătînd că el, Duma şi cu negriciosul Filoteanu Ştefan au nevoie de o singură „colibă". Spune „colibă" şi ia o poză înalt superioară acestor precare condiţii de trai. Mariana chicoteşte. Duma se face că n-aude dar chipul lui e-nroşit, încîntat. Filoteanu şi-a încrucişat braţele la piept, stă să declame vreo odă, Duma îi cere sforăit buletinul, Filoteanu tresare capsat şi replică îl dau eu cînd e nevoie, dar Mariana stătea deja cu mîna întinsă, chelul Duma se linge pe buze satisfăcut. O pală slabă cu praf se ridică de pe plajă. Hai, mă Fane, odată, mai zice Duma, tonul lui insinuează un comentariu complice cu fata şi depreciativ la adresa lui Filoteanu, dar acesta, cu obrajii contractaţi şi mîinile tremurînde, dă Marianei buletinul şi şuieră drept în faţa grasului te bag în mă-ta, ai auzit?, culmea, pe Duma îl apucă un rîs năprasnic şi şuieră rî-zînd săru-mîna la Mariana care-i dă cheia căsuţei 10. Va-silică îi zice? Urechea ta roşie şi spinarea asta roasă, măi măgăruş, măi!
Filoteanu o şi luase din loc, unde-o fi!, domne, să ia bagajele, hai, măi măgăruş, dă-te la o parte! Uite-l! Bate la uşa căsuţei 9. Bate. Iar bate. Sanda, deschide! răzbate pînă la Duma care se-ncarcă pe spate şi umeri tot de sacoşe şi ţoaşte, deschide, măi!, şi cînd Duma trece pe lîngă el pe podeţ, o colibă doar mai la vale, Sanda strigă dintre pereţi, cu vocea ei gîtuită rugină, să te ia dracu!
— Auuu!
Lenda picura. împestriţat cu alge, se întinse lîngă el pe cuvertura groasă.
.— Eşti cretin, bă, se strîmbă Dodi, nivelînd picăturile reci, usturătoare pe pielea încinsă.
•— La două jumate ai conversaţie. Mă sacrific. ■— Nu mai ara program, ţi-am zis ... Bărbosul se răsuci pe faţă. Dodi îl imită.
— Au venit numa cretini, şopti Lenda, privind în direcţia bufetului.
Dodi intră în cort şi aduse două piersici. Lenda puse mîna pe una şi muşcă de două ori.
— Se prăjesc, zise Dodi, printre înghiţituri. îi arătă cu capul pe Duma şi pe Filoteanu la vreo două sute de metri, în dreptul bufetului. Da cucoana unde-i?

Lenda se ridică într-un cot şi inspecta plaja. -— Ştii că m-am hotărît, făcu el brusc, răsucindu-se spre Dodi. Diseară vorbesc cu ea.
— Ce să vorbeşti, mă? De-o sută de ori ţi-am spus, lasă fata-n pace, se căina Dodi. Poate te-nmoaie Romeo.
— N-are, domne, nimic cu Romeo. Dodi clătină din cap amărît.
— Mă rog, n-are. Da pe tine ce te-a lovit? Nu mai poţi pîn la Bucureşti?
Lenda se-ntoarse cu faţa-n jos, crucificat.
— Nu pricepi nimic. Trebuie, făcu el convulsiv, izbind cuvertura cu pumnii, trebuie s-o asimilez.
— S-o asimilezi...
Măsură milos trupul slăbuţ, ca de copil, cu nefirească barbă, al lui Lenda.
— Şi cum merge! şopti Lenda pasionat, cu nasu-n cuvertură. Tropa-trop, tropa-trop . ..
— Tropa-trop?
— Ca o căprioară.
— Tropăie ca o căprioară fiindcă-i ditamai femeia, ţipă Dodi. Nu zău, ţi-ai pierdut de tot.. .
— Nu pricepi nimic, se tîngui jalnic Lenda, ridicîn-du-se-n genunchi.
Un fir de algă, prins în barbă sub buza de jos, se mişca hilar. Ce poate fi mai pasionant, strigă Lenda con-torsionîndu-se, decît o femeie adevărată, frumoasă, sănătoasă ...
- Grasă . . . Cabotin!

Porni spre apă. Se opri în primul val şi-i strigă peste umăr:
— Achim i-a chemat pe ăia la ciorbă. Nu se duc. De frică. Mari gogomani. . .
Pescarul, mic de stat, cu barba lungă, înspicată, venea agale prin nisipul întărit de apă. Salută din cap la cîţiva metri de Dodi şi-i făcu din ochiul teafăr spre cherhana.
— Nisetru?
— Morun.
Trecu mai departe. Din mers, **dădu** roată braţul drept, să-l urmeze.
— Hai, mă, măcar la morun, rîse Dodi şi Lenda, toropit, se ridică şi el.
Aerul e tare — coptură de plumb. Cîte-o şuviţă de răcoare pîlpîie pe coapse ameninţări periodice. La fiecare, Mariana deschide ochii. Clipeşte, amestecă imaginea roşietică de sub pleoape cu steaguri albastre. Nu-i nimeni. Valuri mici cu verdeaţă. Altă adiere. Îşi îndreaptă elasticul chilotului răsucit. Mîna se reaşează sub cap. Aşteaptă o clipă. Acum! Deschide ochii: nu-i nimeni.
Trei ore goale. De la două la cinci. N-are treabă. E bine, e normal să facă plajă. Dar nu baie. Dacă se ridică să meargă trei metri şi un pic pînă la apă, are picioarele groase şi şoldurile durluie. Da, dar dacă stă în fund, face colaci pe burtă. Şi cînd se întinde la loc, se vede urma lor creaţă, albă. Cu spatele în sus e bine, dar se teşesc pulpele şi coapsele. E ca o balenă, mamă dragă! Ba nu! Că rîde! Uite ce tînără e. Că rîde, uite cum rîde că vrea ea, aşa, cu ochii închişi care văd roşu, violet, verde, argint, uite aşa trebuie să rîdă. Nu mai rîde. Destul. Ştie să rîdă.
Să stea totuşi pe spate. Ei? Tot nimeni.
îşi trage puţin sutienul să încapă sînul stîng, să nu creadă ... Şi dacă crede, ce?
O baie? Se ridică în coate. Nu-i nimeni. Marea nu mai sclipeşte. E verde. Zburătăcită şi gîlgîie apă. Se vede prin ea. încă nu.
Fîşîit de nisip umblat, scoică întoarsă pe altă scoică, aşa vine cineva. Umbră mare. Nu prea mare. E doamna aia cu părul...
— Stai, dragă, stai liniştită. Te superi dacă vin şi eu juţin?
— Vai de mine, poftiţi. ..
Se trage chiar la marginea prosopului ei cu flori roz, să faeă loc doamnei. Dar nu-i nevoie. îi e frică în soarele albastru. Loc e berechet. Doamna despătureşte un cearceaf verde, o pînză scămoasă, scumpă, poate foarte scumpă. Mariana pipăie. Ah, doamna Corciu are costumul de baie din acelaşi material verde, moale, pluşat. Ce sutien mic! Şi se mişcă aşa, fără ruşine ... Da de ce să-i fie ruşine? Parcă nici n-are ţîţe. E frumoasă, ce frumoasă e! Să aibă patruzeci, nu, da frumoasă, slabă, elegantă. Ca o doamnă. Da e bronzată. De ce vine la mare?
— Sîntem toţi aşa de obosiţi de la drum . ..
Oftează zîmbindu-i Marianei, e sigură că Mariana o înţelege, se întinde pe burtă. Mariana zîmbeşte

cum ştie ea, priveşte printre gene, cu mîinile sub cap, cum doamna Corciu îşi desface bretelele sutienului de la jumătatea spatelui. Are unghii ovale, sidefate . ..
— Mie-mi spune lumea Sanda, zice doamna Sanda fulgerînd-o pe neaşteptate prin ochii ei mari, căprui, bombaţi sub pieliţa ridată.
Dar pe mijlocul acestui spate cu şanţul îngropat al coloanei din loc în loc înnodate, nu e nici o urmă albă. Doamna Sanda stă mereu cu sutienul desfăcut...
— Pe mine mă cheamă Mariana, zice mirată de glasul ei care şovăie ca şi gîtul care dă să se ridice respectuos, ca şi corpul care ar vrea să se tragă mai la marginea prosopului.
Asta-ţi face frică. Răspicat. S-a ridicat în coate, abia acum vede sacoşa de rafie cu trei reviste lucioase răsturnate pe colţul pînzei şi papucii mici, extrem de mici, cum pot să încapă acolo picioare? O, picioarele doamnei Sanda, atît de finuţe, atît de subţiri. . .
— Aici nu faceţi nudism?
Mariana tace. Dă din cap, ridică din sprîncene. Ba da. Unii se dezbracă. Ea nu. Bineînţeles că ea nu. Ochii îi cad pe chilotul ei supraelastic, uite ce strimt e, carnea creşte pe lîngă elastic, peste, se înfoaie supărată, nu trebuia să-şi pună azi costumul ăsta, nici nu s-a depilat bine, puf ii maronii se strecoară şi ei la soare, nechemaţi.
20
21
— Ba da, zice într-un tîrziu, unii se duc mai încolo — şi arată cu mîna spre cherhana la stînga — sau mai încolo ■— şi arată chiar spre locul unde, acum îi vede bine, stau în picioare, la mal, unul în faţa celuilalt, Duma şi Filoteanu.
■— Tu eşti singură aici?
Doamna Corciu vorbeşte de acolo, de jos, glasul îi dansează cîteva trepte înalte prin aerul cald.
— Da, zice. Nu, rîde răzgîndită. Am venit lla un văr al meu din sat, peste apă, da el ştia că e de lucru aici şi am venit.
— De mult? întreabă chiar interesată doamna Corciu. E binevoitoare şi drăgăstoasă, mereu mişcă din cap
cînd vorbeşte, e foarte atentă cu Mariana, e preocupată de soarta ei, ce femeie de treabă . . .
— De vreo două luni.
Mariana se răsuceşte. Viorel trece încolo. Nu e departe. E alb ca hîrtia. Poartă slip roşu. Duce o cîrpă pe umeri, face cu mîna. Mariana rîde. Doamna Sanda îl vede, îl priveşte da nu-l recunoaşte, oare cum se poate? îl lasă să treacă. Ceasul e mai viu. Aerul s-a mai destins. Cerul s-a urcat. Cîteva personaje. Mai multă siguranţă. Ca două femei. Ele stau de vorbă.
— E periculos să fii singură, aşa, pe-aici, zice doamna Sanda, întorcîndu-se cu faţa în sus. Are un vaccin mic, sus, pe piciorul stîng. Bărbaţii... li se năzare orice .. .
Măgăruşul s-a oprit lîngă parul galben, li şterge cu coada.
— Ei, doar nu sîntem în pustiu ...
Doamna Sanda e gravă. Se ridică în coate. Priveşte lin peste mare, genele lungi îi umbresc cearcănele. Clipeşte des. Are de spus ceva mai lung care trebuie să fie scurt, respiră inegal. Mariana stă cu nasul în prosop. Miroase a sare.
— Nu trebuie decît să li se pară că le place o femeie — zice „femeie" apăsat şi Mariana tresare — şi sînt în stare de orice. Ca animalele, şuieră din memorie după un timp, strîmbîndu-se la mare. Iţi plac bruneţii?, într-o doară, şi se lasă înapoi pe spate.
— Mie?
Mariana se scutură. Acum s-ar putea să greşească.
După ce că e atît de urît de grasă, se mai face şi de rîs. Ce să zică? Ce-o să creadă doamna Sanda? Bruneţii? Care bruneţi? Ce frumos vorbeşte! Trebuie să aibă ceva experienţă. Oare ei îi plac bruneţii? Vai! Ce scenă oribilă trece prin ochi! Trei bruneţi o încolţesc în zăpadă pe doamna Sanda.
■— Ştiu eu ... face Mariana. îşi întinde chilotul cît mai sus, cît mai jos. Nu e deloc comod să te dezbraci. E obosită. Ii e puţin somn, e patru.

— De cînd mă ştiu, pare că behăie în soare, numai bruneţii mi-au plăcut. Aş fi în stare de orice pentru un brunet frumos ...
Mariana s-a speriat. Vocea doamnei zbîrnîie ca firele de telegraf. O răcoare sărată fluieră de peste mare. Trage cu ochiul la umărul mic, lucitor, al doamnei. E ca un bibelou frumos. Bărbaţii trebuie să se omoare după ea. Cu o mînă o iei în braţe, e un fulg. Şi atît de distinsă.. . Rochia arde. Are mult plastic, i-a spus şi fata aia dintr-a zecea, bretelele se lungesc fierbinţi pe nisip, Mariana le răsuceşte în mînă, pînza e aspră, ar fi trebuit să-şi pună bluza cu flori mici, rochia asta o face să pară şi mai grasă. Rîde. O baie. Prietena ei stă iar pe burtă. N-o vede. Şi chiar dac-o vede. E cald. Mariana se scoală.
— Mă duc puţin în apă.
Rîde. Doamna Corciu se întoarce şi o priveşte. E înaltă, rotundă, plăcut greoaie. Ce poate să placă mai mult? E o tentaţie permanentă. S-o frîngi în braţe. O vede speriind apa cu piciorul. E copilăroasă. Se ceartă cu apa ca o mîţă. E o fată cinstită. Şi proastă. îşi face şi ea interesele ei, nu te-ncurcă. Proaspătă, tînără, cine ştie cîţi.. ., cu coama asta blondă, ca o iapă. Totuşi are talie fină, glezna frumoasă. Uite că întoarce capul. Fă-i cu mîna. Intră în apă. Şi chiuie. Ce cretină! O tentaţie permanentă ...
— V-a prins bine!
Romeo turna romul arătînd compătimitor spre pectoralii şi umerii rozalii ai lui Viorel. Tricoul i se umfla uşor peste începutul de burtă.
— M-a prins bine, fredona Viorel.
22
23
Bufetul era gol şi răcoros. Scoase o hîrtie de zece şi aşteptă restul bătînd din buze. Bineînţeles că n-avea de gînd să-l lase pe stropşitul de chelner — tot o javră şi ei! — să-i scuipe-n cap. Luă restul numărat exact cu mîna liberă. Se aşeză la masa de la fereastră şi deschise cartea învelită în ziar englezesc.
Filoteanu ieşea din apă. îl văzu aplecîndu-se de mijloc pînă la pămînt parc-ar fi vrut să-şi scuipe burta lipită. Balena de Duma stă-n fund de patru ore şi face undiţe.
— V-aţi luat apă minerală? strigă Romeo de la bar. Viorel se-ntoarse jumătate şi rînji peste umăr, înţe-
legînd dorul de vînzare al pişicherului.
— De ce minerală? Ailaltă nu-i bună?
— Nu-i bună. S-a stricat staţia. —■ E-he! Am stomac bun.
Romeo clătină din cap. Se aşeză pe scăunaşul lui şi se cufundă în San Antonio. Viorel căzu pe copertă: . . . that if they prove guilty, the committee would . .. .. . even in concert... .. while sessions went on for ...
Mariana iese din apă. Nu se vede bine pîn-acolo. Cam mare. Totuşi. Da păpădia aia parcă era cu Filoteanu?! S-au dat femeile cu femeile. Astea-s nişte .. .
Înghiţi răcoare greoaie odată cu primul gît de rom. Ceva ca o transpiraţie a stomacului. Pînă-n piele. Se ridică şi o zbughi afară.
Romeo se furişă pînă la masa lui Viorel. întoarse cartea la prima filă: Curs de economie politică, Pascu Viorel. Pascu Viorel! Un copilandru.
Viorel intră palid picurînd spălat pe faţă. Trase o gură de rom. Dîrdîia.
— Vreţi un ceai?
Îşi suci mutra acrită la Romeo.
—■ Auzi, domne, mneata altă treabă n-ai decît să mă ciocăni pe mine la cap?
— Ba am. Să fiţi sănătos!
— Mersi.
Bucătăreasa schimba feţele de masă, cînta în surdină mamă, mamă . . .
Aceeaşi transpiraţie. Mă-ta! Probabil indigestie.
24
S-a răcorit. Sticla de oţet stă singură-ntre muşte pe mijlocul mesei. In paturile de jos dorm trei lipoveni goi pîn la brîu şi prin somn se bat de muşte. Unu sforăie cu gemete mirate. Tupil, cîine berc, se scutură

cu botul pe labe, de-a curmezişul uşii. Lenda îi mîrîie. Tupil nu mişcă. Lenda mîrîie mai tare. Cîinele ciuleşte. Dodi adună un pumn de sare de pe masă. Calcă amîndoi peste Tupil nemişcat prin scoicărie. Nisipul s-a muiat. Marea, iscată de vînt după prînz, l-a lins patru ceasuri. Te-afunzi.
— Ei, care joacă?
— Tot ăia.
— Eşti încăpăţînat. Da grasu de ce nu?
— Ţi-am mai spus o dată, oftează Dodi.
— Da ce are el cu ăia?
— Are. Au venit împreună. E îngîmfat. Şi idiot. El se dă codoşul lor. E chel de atîta minte. Aşa crede, că are el datoria să-i asiste la-mpăcat. Dacă-i lasă singuri se ceartă. Şi chiar se ceartă.
— De ce se ceartă? se miră Lenda.
— Madama aia e o viperă. Facem o baie?
Lenda se dezbrăca din mers. Luă ca reper buturuga *pr* care-şi pusese slipul şi înainta pe rădăcinile miloase în pas cu Dodi.
— Da de ce e viperă?
— Fiindcă. . . Da ce-oi fi eu? Dădacă?
Curenţi reci ciupeau valul. Soarele dispăru într-un nor şi alga prinsă-n cot se zbătu şi ea verde-gheaţă.
— Auzi? strigă Dodi plutind.
— Aud.
— Da nu mai mult de trei sute. Două de la Mihăiesca şi una de la puşti.
— Două de la puşti.
— Una am zis.
— Bine, mă, azi una.
Ţipă şi se cufundă luminare, cu tălpile înnegrite chircite la suprafaţa apei, spectacol zilnic pentru Dodi.
Ai!
Luaţi-l de coadă!
25
— Ai! Ai!
— De coadă, doamnă, daţi-l cu capu de lemn!
— Ai!
Sare, se zbate, e viu. E viu evident, miorlăie. Romeo iese în uşa bufetului. Prin gemuleţele căsuţelor privesc alţi ochi. Soarele apune roşu peste madam Mihăiescu şi bi-bănelul care e evident viu şi sare de-i rupe inima. L-a prins Mihăiescu dimpreună cu un biban ceva mai măricel şi trei roşioare.
— De coadă, doamnă, o sfătuieşte iar Mariana. Ea spală la jgheabul din faţa Mihăiascăi, într-un lighean de plastic, nişte rufe mici. Nu poate să pună mîna pe peşte. Peştele sare pe podeţ. încă juma de metru. .. Dacă se mai zbate puţin o să cadă la loc în balta lui împuţită.
— Prinde-l! ţipă Mihăiescu duduind pe podeţ.
Romeo se ţine cu mîinile de burtă. Mariana spală încetinit, cu ochii la Mihăiescu, turbat, care şi-a-nfurcit sprîncenele şi strigă:
— Pune mîna, Lenuţo, că sare, sare. Sare!
Peştele se zbate. Mai are puteri. Mihăiescu şi-a pus mîinile-n şold şi se strînge tare, tare, pe cît de tare strigă.
— Ai! ţipă Lenuţa plînsă.
Ba îngrozită. Că a sărit, uite-l c-a sărit.
— Lenuţo! geme Mihăiescu, mă bagi în mormînt! Eu l-am prins.
— Tu l-ai prins, murmură Mihăiasca pierdută. Volbura de trestie prin care a scăpat bibănelul foşneşte uşor.
Sanda Corciu trece printre ei. Un parfum noros. Nu-i vede, nici pe Mariana n-o cunoaşte, ea merge la masă la bufet. Mihăiescu a-ncremenit. îşi plimbă ochii de la jgheab la baltă şi de la baltă la jgheab. Lenuţa, moale, atîrnă de privirea lui. Privirea lui se opreşte pe ceafa Marianei, roşie-n apus, aplecată.

— Nu vă supăraţi de-un peşte, zîmbeşte Mariana, ri-dicînd ochii la el. Balta-i plină.
— Nu mă-nveţi dumneata pe mine ce-i plin şi ce nu-i plin! urlă Mihăiescu.
Dar e calm. îşi şterge mîinile pe maioul foarte alb.
0 broască orăcăie scurt, ca o tinichea întoarsă cu bom-beul.
— Marş în casă!
Lenuţa pleacă zguduindu-se de plîns. Mariana spală mai departe, aplecată peste ligheanul de plastic, bucăţile spălate le-nşiră pe jgheab să aştepte limpezitul, sînt mai ales bikini şi ciorapi scurţi. S-a mai pistruiat puţin pe piept, pe gît, sînii se împart grei în decolteu, din coc 1 se desprind şuviţe albite de soare. Mihăiescu curăţă un biban şi trei roşioare, ţopăie de ţînţari, fluieră, strigă-n-spre bufet: Daţi, bă, drumu la apă, bă... E întuneric vînăt şi iar, de departe, lătrat de cîini.
Ce chestie! Ba ca de obicei: acum că intră aici a doua oară, bufetul i se pare mult mai mic. Murdar. Becurile atîrnă, zumzăie în abajururi împletite; pescăruşii împăiaţi, agăţaţi de rogojina care tapetează placajul, sînt zgribuliţi, negri de praf; mirosul, mirosul ăsta de sare îndulcită, miros de mare desfacere, de margine a deznădejdii, deşertăciune a libertăţii, mirosul ăsta e insuportabil. Te-mpinge ceva de la spate. Ce dracu te-mpinge?
— N-a prea plouat pe-aici. Romeo toarnă un rom.
— Mai plouă. Mai rar.
Duma se sprijină-n coate pe tejghea. Barman cu ceas Pobeda! Plin dă bani trebuie să fie băiatu ăsta!
— Veniţi aici dă prin iunie, e?
— De prin mai.
— Şi turişti sînt, sînt. . .?
Romeo se scarpină-n cap. Duma nu se dă dus. Conversaţia pă bune e specialitatea lui. Mîngîindu-şi chelia, îl ţine pe Romeo în ţarcul zîmbetului său sportiv.
— Da dumneavoastră cine sînteţi? rîde Romeo. la te uită, dă din aripioare, căcăciosu!
— He, io sînt un zmeu.
Ii pîrîie-n piept un drug frînt. Rîd amîndoi cu din-ţii-ncleştaţi. Nu se slăbesc din ochi şi rîd, care rîde mai tare?! Lumina s-a întărit. Sclipesc gîturi de sticle poleite, la 45°, reci. în păhărel, romul se clatină adormit. Romeo parcă face totuşi semn că e ceva acolo, atenţie, la

spate. Duma întoarce lent capul, ca la şarpe. Sanda, la masă-n întuneric. Fumează. In pulover albastru sau verde închis.
— Cu femeile, şopteşte aplecîndu-se confidenţial spre Romeo, trebuie multă . . .
Ehei! Romeo aprobă încercat, faţa e la dispoziţia clientului, huiduma dospită-n trening se strecoară molatic printre mese, ca un motan sătul. Mare porc!
— Te-a prins puţin.
Alexandra surîde victorioasă. Nu răspunde. —■ Ascultă, făcu Duma şi-şi lăsă timp să guste romul, n-aveai tu nişte votcă?
— E la Ştefan, surîde ea şi curăţă în farfurie moţul încenuşat al ţigării.
— Nu ştiu, zău, ce ai de-l freci pe băiatul ăsta? O să vă luaţi peste o lună şi vă şicanaţi ca nişte copii. Poftim, acu unde e el?
Alexandra tace, surîde.
— Ce prostie ţi s-a mai năzărit?
Dar ea tace, stinge ţigara hîrşind-o în sus şi în jos pe farfurie, o zdrobeşte, filtrul se desface în şuviţe îngălbenite, ea se răsfaţă ca de obicei. Duma se înfundă mai bine în scaun, plescăie.
— Ei, cu femeile, scumpa mea, un bărbat nu poate să vorbească sincer niciodată. (Alexandra îl respectă. Priceperea lui unanim recunoscută. Barba lui ţepoasă la un sfert de oră după ce s-a ras, ca acum. Puterea, susţinută de grăsime, fie şi aşa. Omul acesta îi dă senzaţia, altfel rară, că undeva în apropierea ei cineva gîndeşte.) Da eu cu tine mai vorbesc, că eşti femeie luminată. Vezi tu, oftă el, lăcomia femeilor e fără margini. Cea mai grozavă femeie, cînd vede la televizor pe una că dansează şi

se face cauciuc, se vede imediat pe ea că dansează, se face cauciuc ca aia. Cînd o vede pe campioana mondială la patinaj, tot pe ea se visează acolo pe gheaţă. Dacă merge în vizită şi mănîncă ruladă de curcan, se fac» luntre şi punte să facă şi ea ruladă de curcan. Ca să nu mai vorbim de altele. Orice femeie e un tiran potenţial. Da nu comandă numai ipoteze, c-asta ar fi bine încă, ia tot ce poate apuca. Bineînţeles, ca să nu pară odioasă pe cît e, mai şi disimulează. Dacă-i spui unei femei simple ce-ţi spun eu aici, îţi sare-n cap cu aparenţele ei respectabile. La urma urmei, fiecare cu stilul ei, cu respectabilitatea ei. Da să ştii că şi tu ai instinctu ăsta. (Alexandra clipi calm şi-şi aprinse altă ţigară.) Bunăoară, tu vrei să fii tot ce poate Fane să vadă şi să aibă pe pămîntu ăsta. Vrei să fii şi cocoana mare, că ăsta-i stilul tău, nu?, vrei să fii şi cocheta şi fetiţa de douăzeci de ani, aia nurlie, după care s-a uitat şi Fane, na, ca orice bărbat. Că toţi ne-am uitat. Da a mai făcut şi altceva? S-a uitat. Toată lumea se uită.

— Cînd e cu mine să nu se uite, că nici eu nu mă uit! Duma îşi împreună degetele vîrf în vîrf, încîntat de

copilăria pătimaşă.

— Da dragă, aşa ar fi normal. Da bărbaţii-s altfel. Aşa-s ei de cînd i-a făcut Dumnezeu. Bărbaţii nu văd dansatoare, nici ruladă de curcan, nici patinatoare. Ei văd o ... Să-ţi spun io ce văd?

Alexandra oftă, măgulită de sinceritate. Nu, nu trebuia să-i spună, nu era greu de înţeles, mersi.

Duma zîmbi larg. Vraja discretă şi îmbietoare pe care o răspîndise împrejur — părea că are şi miros — îl încuraja să dea romul peste cap.

Dodi intră şi se aşeză la masa lui, lîngă fereastră. Chelnerul, care se proptise-n bar de vorbă cu Romeo, se apropie şi salută amical.

-— Aşa că, dacă voi tot vă însuraţi, reluă Duma pe un ton mai scăzut, încearcă şi tu să-l vezi ca pe un bărbat acolo, cu defecte, cu ... O fi el cel mai grozav electronist, da de la brîu în jos tot...

Izbucni în rîs, mîndru de căderea demonstrativă. Avea chef de vorbă azi. Alexandra zîmbi, mulţumită: tot femeile ieşeau bine din adevărul ăla.

Filoteanu intră şi închise uşa graţios. Trebui să se oprească la masa lui Dodi. Chelnerul îl bătu pe umăr ră-sucindu-l în loc şi-l lăudă lui Dodi pentru forţa musculară: căraseră împreună mai devreme saci de cartofi şi lăzi de bere. Dodi îl privi cu simpatie şi-l invită la masa lui, Filoteanu însă se scuză că-l aşteaptă prietenii. înclinat cavalereşte, corpul dur, turnat în blue-jeans subţiri şi pulover roşu de lînă moale, purtător al unei rare curăţenii gimnaste pe care o încununa zîmbetul sincer în-

curcat, întreţinut de umbrele chipului, privind de-a lungul unei duioase absenţe, dar desigur nu corpul, ci plinul de prezenţă al acelei firi, ca o lumină sau ca un întuneric sorbitor, presimţea o deplasare firească şi vizibilă a tuturor liniilor, neatinsă de siguranţa vulgară a cîştigătorului. Poate mai tîrziu să vină domnul Deme-trescu la masa lor. Dodi mulţumi şi promise.

— Am avut dreptate, îi susură lui Lenda, care intrase şi el, ras proaspăt. Aia doi n-or să joace.

—■ Atîta pagubă.

Lenda se aşeză, agitat, mărit în haine prea călduroase, îşi scărpina barba somnoros. Ţigările le uitase în cort şi era mult pîn-acolo. Romeo porni magnetofonul şi un blues indolent, abia insinuat, se răspîndi în bufetul octogonal, şuierat din cînd în cînd de fîşîitul trestiilor. Chelnerul strigă „Bine, Romeo!" de la masa lui Duma unde lua comanda. Seara călduţă se ridica spre cer, uşurată de apropierea mării. „In oraş", zise Dodi, „noap-tea-ţi cade-n cap."

Are vreunul dreptate? Duma, că i se pare că-l tot împinge ceva de la spate, sau Dodi cînd vede noaptea ri-dicîndu-se uşurată spre cer? In spiritul Crucii, şi numai în acel spirit, amîndoi. Ciudatele efecte ale dezrobirii.. .

Aerul e slab. Pămîntul trage. Un gest pornit fără voie de la înălţimea nasului cade ca bolovanul în nisip. Nu se „încearcă" şi nu se „reuşeşte". Totul, odată începui, se rostogoleşte pînă la capăt. Inerţie minimă. Maximă libertate de mişcare. Opţiune scăpată de constrîngeri. Adică cea mai grea opţiune. Jocul e incontrolabil. Nu mai sînt garduri. Scărpinatul în cap — la fel de grav ca mersul, ca mîncatul, ca gîndul. Ireparabil. Şi asumat pentru totdeauna. Stagnarea e imposibilă. Omul se mişcă. Golul cere evenimente. Piesele jocului se dispun somnambule, abia iau cunoştinţă unele de altele şi starea s-a şi modificat. Legea e vie şi e a celui ce a adus-o. Cîţi veniţi, atîtea legi. Deci, nici o lege. De fapt, viaţa însăşi. Doar că mai aproape de suprafaţă şi mai simplificată. Respiraţia ei sensibilă şi simplitatea fac aerul slab şi pămîntul lacom. Gestul porneşte din înalt — un capăt de mosor . . .

S-a mai umplut de fum, de vorbă. In rumoarea călduţă, clănţăn paharele pe tejghea, mărunţişul şi clapele | magnetofonului, dat înapoi la rugămintea lui Viorel, dat I înainte la rugămintea lui Lenda.
— Ei, ţi-a plăcut? Eu fac fiţe?
Duma închide ochii. Răsuflă. Ii deschide iar pe Mariana. Sanda fumează gros dar nu va ceda. Tăria ei e-n-fierbîntată ca speranţa după o pierdere pasageră: chemat de Dodi să participe la joc, Ştefan s-a ridicat pur şi simplu şi s-a dus la masa de la fereastră, fără măcar să ceară scuze. Ştefan n-a schimbat nici o vorbă cu ea.
— Domne, zice Duma, adevăru e c-ai cam apăsat pedala .. .
Mariana mănîncă. Schimbă ocheade cu Romeo care se balansează blues, ochii languroşi dau figurii sale un aer copilăresc de ursuleţ pe sfori. Ea şi-a lăsat părul liber, ploaia aurie îi cade fald pe spate, fire răzleţe se prind de rochia groasă, îmbogăţindu-i grav movul închis, şi aşa princiar. Obrajii rumeni fac gropiţe, se umflă în rîs, buzele rujate se destind fericite peste sclipirile involuntare, fastuoase şi ele, ale dinţilor mari, albi. A coborît din limuzina princiară, în găteala princiară — ea singură poartă aici ciorapi de mătase şi sandale cu toc — în restaurantul de lux unde fusese invitată cu o lună înainte să-şi sărbătorească augusta aniversare.
— Adică tu de ce n-ai fi vorbit cu el? Iţi cădea coroana?
Sanda s-a crispat. Lenda s-a răsucit spre bufet şi, la vederea Marianei, a dat un mic ţipăt de surpriză. Ea a intrat probabil prin dos, pe la bucătărie. O clipă a rămas nemişcat, cu cărţile în mînă, neglijent răsfirate, lă-sînd să se vadă pe masă în faţa lui, grămada de beţe de chibrit a cîte un leu.
— Nu mai face pe prostu, taie Sanda. El îşi închipuie că dacă mi-a făcut onoarea să mă cheme aici, gata, sînt servitoarea lui...
—■ Servitoarea . . .
Dodi mustăceşte. îşi numără ultimele cinci beţe, aş-teptîndu-l pe Lenda să revină la joc.
— Hai, domne, sare Viorel, nervos.
Ştefan e palid. N-a pierdut mult, dar nu-l preocu-

pă asta. O camaraderie nevorbită îi ridică deseori ochii asupra lui Dodi care-l primeşte zîmbind un zîmbet continuu, contractat şi zadarnic ca o pierdere sigură, încuviinţată părinteşte.
— Hai, domne!
E ultima mînă a lui Viorel. Mai are băţul de deschidere. Mihăieştii mănîncă tăcuţi sub becul din mijlocul bufetului. Mihăiescu nu joacă, astea-s prostii! Şi-a adus cu el un teanc de ziare care-l incomodează ori de cîte ori duce vîrful furculiţei la solniţă.
Romeo s-a aşezat la masa Marianei. I-a adus un păhărel cu lichid portocaliu, vreun lichior pretins exotic, şi îi povesteşte ceva. Fata chicoteşte încetişor, se şterge ia gură strîmbîndu-se de arsura saramurii. Se ridică amîndoi, a început un cîntec mare, e şi un cor în surdină, ceva spaniolesc, dansează de-a lungul cîtorva duşumele între bar şi primele mese.
Sanda surîde ieftinătăţii. Romeo e un băiat de prăvălie, cam pîntecos, îşi ţine partenera la distanţă nepricepută, nu respectuoasă, îi vorbeşte în faţă, destul de tare ca să se-audă ceva ca un complot împotriva lipovenilor de pe barcaz. Mariana zice „Ei, lasă, lasă, lasă . . ."
Viorel nu se împrumută. A ieşit din pokeraş fără şap-teşcinci de lei. îşi trage soaunul mai la o parte şi, picior peste picior, cu ţigara aprinsă fumegos pe jumătate, priveşte dansatorii. Sînt patru. Duma a luat-o pe Sanda care calcă băţoasă, fiecare pas numărat, cu tenişii mignoni şi grijă abia mascată să nu se lovească de scaune. Duma, mult mai înalt decît ea, a învelit-o cu totul la piept şi mutra lui lucioasă, ca un felinar, se suceşte prudent pe urmele parfumate lăsate de părul bogat strălucit al Marianei. Romeo iese la lumină cu Mariana. Dodi mai are trei beţe.
— Frumoasă pereche, zice.
Viorel rîde în nasul lui Dodi, tare, nestăpînit, ca de dimineaţă. Care pereche? Lenda îl fulgeră pe Dodi. O transpiraţie fină îi broboneşte fruntea, alunecă în sprîn-cene. Viorel se duce spre bar. E fercheş şi sfidător, i-a trecut pîntecăraia. Cu spatele la dansatori îşi numără banii, aşteaptă sfîrşitul melodiei, socoteşte vechimea rolelor.

— Ce facem, jucăm în trei? întreabă Dodi.
Ştefan nu aude. E răsucit şi el în afara mesei şi, fără nici un ocoliş, o studiază pe blonda voinică, purtată acum, zdravăn încolţită în talie, de Duma. Sanda şi-a atîrnat o mînă pe după gîtul lui Romeo, cealaltă, cu o dezinvoltură nefirească staturii ei, îi flendură moale pe lîngă corp. Romeo pluteşte, vizibil încălzit de femeia care cedează strînsorii.
Lenda îi face loc lui Viorel să treacă la masă, se apleacă spre Ştefan:
— Mai jucaţi?
— Cu ce să joace, strigă Viorel peste valul refrenului, că ne-ai curăţat?! Zău, cum faci, domne?
Uşoara impertinenţă din ton, nici măcar o provocare, mai vechea agitaţie, o foame de lup, două romuri — Lenda face semn că imediat, să treacă muzica tare. îl urmăreşte pe Viorel printre gene. Blondeaţa şi pielea galbenă ca frecată cu seu a băietanului, ochii ăia parcă lipiţi cu lene îl fac antipatic.
Romeo, şters de năduşeală, a sărutat mîna şi s-a întors în dosul tejghelei. Mariana se scutură ca de apă rece, închină un pahar alburiu de vin cu Sanda şi cu Duma între care a fost aşezată pe locul lui Ştefan. Sanda soarbe mult din pahar, şi-a scos puloverul. E roşie, fumează, ochii sticloşi alunecă pe gesturile mici ale fetei care povesteşte cu exclamaţii stridente, se îneacă, îşi curăţă ceafa de greoiul, transpiratul blond. Dodi, încruntat, strînge din buze la Lenda să se potolească.
— Domne, parodiază Lenda familiaritatea pustiului, e foarte simplu. M-am uitat la dumneata cum înoţi. Din clipă în clipă scoţi capu afară. De pomană, că nu-ţi trebuie să respiri. Scoţi capu de frică, mori de frică să nu te-neci.
— Şi dacă nu-l vedeai în apă? Uite, eu nu-not, rîde Ştefan, întorcîndu-se spre masă.
— Ei, nu-noţi. .. Da l-am văzut şi cum merge, sare Lenda, ocolind faţa asmuţită sub calm a lui Dodi. Merge ca pe scenă, merge să-l vadă cineva, nu c-ar avea vreo treabă. Dumneata nu poţi să-mi fii adversar.
Viorel, înveselit, ridică din sprîncene, persoana lui — sugerează — e cu totul altceva.

■te.
— De ce nu pot, domne?
— Fiindcă nu eşti destul de ...
Nu găseşte. Dodi strînge cărţile risipite pe masă.
— Destul de ce?
Viorel rînjeşte. Mica trufie lăţită pe obraji seamănă cu nerăbdarea lui Ştefan care-l priveşte pe Lenda pe sub sprîncene, pipăindu-şi beţele rămase.
— Ca să mă-nţelegi dumneata, nu eşti destul de egoist.
Lenda l-ar mai şi pălmui dar chicoteşte, se lasă pe spătarul scaunului. Gulerul albit al cămăşii de diftină îi încadrează barba neagră, ascuţită, o lungeşte peste strîm-toarea nasturelui cu greu închis. Cămaşa i-a rămas mică. Puloverul negru, scămoşat, îi ajută poza diabolică. Fîl-fîie din degetele scurte cu unghiile mîncate „ei, ce mai e?" Viorel se mulţumeşte să surîdă superior dar sărăcia lui Lenda şi agilitatea degetelor îi probează suficient dreptatea.
— Aşa e, oftează deodată Ştefan. Dumneata n-ai stofă de pokerist.
— Dumneata, în schimb, ai, spune Lenda serios.
— Pavele! îl alintă Dodi.
— Zău?
— Da astă-seară nu eşti atent, nu eşti atent deloc. Ştefan îl bate pe umăr. Lenda chicoteşte iar, ia o
gură de vin. Trage cu coada ochiului la masa lui Duma. Muzica s-a-nveselit. Ritmul simplu, bine marcat de başi, saltă a hărnicie.
— Ar trebui să dansaţi, zice Sanda.
Mariana taie aerul cu palma întinsă: a fost destul. Se uită discret spre masa jucătorilor dar întîlneşte privirea încărcată a lui Filoteanu.

— Am obosit, zice ea, aproape căscînd. Şi nu ştiu de ce.
Rîde. Rîde şi Duma care a rămas cu ochii duşi pe gura ei. Sanda îşi opreşte cu palma bătaia pleoapei stîngi. Şi ea a obosit, zice. Ar trebui să dormim după drum.
— Da vărul dumitale, îşi aduce aminte, nu vine seara pe-aici?
—■ Cum să vină? V-am mai spus, la şase iese de la lucru. Barcazul e plecat la cincî. Are copiii ăia mici. ..
34
S-a-ntristat. Duma îi atinge vîrfurile degetelor. Le numără cu voce tare. Sanda, s-a ameţit puţin, şi oboseala^ şi supărarea — toate la un loc prin mila puţin ironioă, gingaşă totuşi, cu care-l urmăreşte pe Duma pişcîndu-i Marianei buricele degetelor.
— La Bucureşti plouă, anunţă Dodi. Citeşte „România liberă", luată de la Mihăiescu. Viorel a rămas lipit de scaun, cu bărbia-n pumni. Ştefan tocmai a plecat. Lenda îşi mai ia un rom.
— Nu-nţeleg, se preface Lenda tîmp, aşezîndu-se, nu pricep ce caută băiatu ăsta cu paţachina aia.
— Care? mormăie Viorel din pumni.
— Care! Fane, şopteşte Lenda şi face semn uşor pe spate spre masa lui Duma.
— Pavel, Pavel, mormăie Dodi.
— Are dreptate, domne! Eu am venit cu ei în barcă. Nu i-a tăcut gura . ..
— Aşa arată, confirmă ştiutor Lenda.
— Că vouă vă tace, remarcă acru Dodi.
Viorel se schimonosi, îşi înfipse un deget în tîmplă.
— Stai, domne, c-am uitat. .. Aşa, era un film, mai demult cu o femeie ... şi un bărbat.
— Ei, lasă-mă! se minună Dodi.
— Stai, domne, să-ţi spun. Nu ştiu ce făcuse aia şi ăla o pocnea. Da ştii cum? Cu sete, domne. Întorcea capul şi pac! Mă rog. Da aia avea o mutră ... o mutră că-ţi venea să-i dai palme. Şi uite, n-am mai văzut d-atunci nici una să-mi vină s-o croiesc aşa, ca paţachina asta. E absolut exact cum a spus dom Pavel.
Dodi ţîţîi mărunt. Intră soldatul de dimineaţă, duce pe umăr o pătură. Lenda îşi dă capul pe spate. Izolat, bate ritmul cu două degete pe grămada de chibrite, trimite spre albatrosul împăiat rotogoale subţiri de fum.
Vînt. Din toate direcţiile. Şi de sub mare. Uruie ca un utilaj greu, brăzdat cu şfichi uscat. Trestiile se pleacă scurt, snopul scapă, se îndoaie ţiuind. în căsuţă, la lumina neaşteptat de puternică a singurului bec, braţele lui Duma îşi păstrează roşeaţa. Pielea de gîscă tresare

linsă de adierile strecurate perfid prin crăpăturile dintre scînduri.
— De unde suflă? Ia uite, roşu, roşu ... Filoteanu scotoceşte în geantă.
— Ce faci? Mai trebuie pături.
Filoteanu cercetează crăpăturile. Pe cele care suflă le bandajează cu scotch lat.
— Ce faci, domne? clănţăne Duma, învelindu-se în păturile cadrilate. Asta-i vînt, nu jucărie. O să dormim îmbrăcaţi.
Filoteanu fluieră. Lipeşte mai departe.
— Încapi?
Duma arată palma de loc care mai rămîne de la el la marginea patului banchetă.
-— Mă duc să mai cer două pături. Aia stau în plă-pumi...
— Nu te duci nicăieri, spune calm Filoteanu. Dormim îmbrăcaţi, cum ziceai.
— De ce să nu le cer, domne? Le-am plătit să mor îngheţat?
Dar e moale, iar s-a schimbat proporţia. Ca în toate momentele de decizie, conducerea a trecut la Ştefan. Pasele idioate ale puterii pe deasupra capului. Se trage afară din păturile ţepoase.
— Stai, domne, acolo, mîrîie Ştefan. Stă cu spatele la Duma, în genunchi pe patul lui. Lipeşte un metru de bandă răsucită. O să vezi că n-o să mori.
— Ce-ai, bă, eşti invidios? hohoteşte grasul de pe marginea patului.
S-a-nveselit. De fapt, ascendentul e totdeauna o slăbiciune care . ..
— Invidios pă dracu. Uite că s-a-ncălzit. De la burta ta arsă.
— O luăm biniiişor, ţîrîie Duma, mimînd fineţe cu labele lui roşii, de la distaaanţă ...

Filoteanu s-a aşezat pe patul lui. Cu scotchul brăţară pe mînă, se uită atent la celălalt.
— ... o-nvăluim, o facem curioaaasă ... -Şi?
Duma se scălămbăie delicat, joacă „mironosiţă".
36
—. . . o ignorăm puţin, puţintel, puţintelicuţ, o întîl-nim în-tîm-plă-tor ...
-Şi?
Ştefan priveşte plictisit. Sau obosit. Schema lui Duma n-a prea dat greş, e drept. Şi totuşi, nici măcar acum, a zecea oară, n-o poate desluşi.
— Vai, e limpede că nu putem fără ea. Paşii ne poartă mereu pe urmele ei, geme Duma.
-Şi?
Duma se-ncruntă hotărîtor. Brusc, se relaxează, închide ochii, un zîmbet candid îi flutură pe hectarul roşcovan al obrajilor.
— Şi o f . .m.
— Extraordinar.
îl dă pe Duma la o parte. Lipeşte crăpăturile de deasupra celuilalt pat.
— Ia zi, te-au curăţat bine?
— Ala micu e foarte bun, recunoaşte cu jenă Filoteanu.
— Pă triş?
— Nu trişează, domne, sînt echipă bună.
— Echipă?! Cu stacojiu ăla?
—■ Ala micu, cu barbă, e şefu. Ienda sau Lenda. —■ Ce neam o fi ăsta? mormăie Duma. Îşi unge umerii cu cremă albă, groasă.
— Nu-i prost deloc. Alălaltu, nu ştiu ce-i cu el. Dodi.
— E bolnav de ficat, mormăie Duma, îmbrăcîndu-şi bluza de trening. L-am văzut cum ia pastile. E galben, galllben ...
— Aşa se bronzează el. E un tip mai... nu ştiu.
— E un idiot. Stă-n cort pe vremea asta, bîrrr! D-ăia care se dau forţoşi. Bărbatu-rabdă-tot. Dacă n-am mai avea mîncare, ăştia ne-ar arăta că trăiesc şi fără. Parcă asta-i treabă.
Filoteanu îşi trage puloverul pe cap. Se-ncalţă. Duma stă într-un minut gol, deconectat. îşi bagă lanterna-n buzunar.
— Da care-i treaba?
— Las că vezi tu, rîde Duma mînzeşte, întorcîndu-se cocoloş în pături cu spatele la el.
37
- Bună seara. Mergeţi dimineaţă la peşte? Mihăiescu spală un castronaş. Apa ţîrîită sare purtată de vînt în toate părţile. In întunericul înfricoşat de frig, vocea lui Filoteanu zboară şi ea, derutînda-l pe Mihăiescu.
— Mda.
Aprinde lanterna. Podeţul spălătorului scîrţîie fioros. Scîrţîie şi nisipul pe care trece înapoi spre podeţul căsuţelor. Sălbăticia a coborît. Cîinii latră dinspre plaja. Picuri mici vin iuţi din marele pustiu chiar pe faţă. Fără apărare. Să stai în cort, sub cer. ..
S-a deschis uşa. Odată cu lumina, dar în contra ei, a apărut şi capul Sandei.
— La tine e cald.
îşi drege vocea. Stă pe patul nedesfăcut cu mîinile în buzunare. O vede fără să vrea. E mai mică. Nu e ea.
— Ţie nu ţi-e ruşine? întreabă ea blînd din pijamaua călduroasă cu nuferi galbeni.
— Mie?
Da de ce să clănţăni în cort, să te ude... să te nău-cească .. .?
— Eu plec mîine dimineaţă.
■— Nu poţi să pleci dacă-i furtună. Nu vine vaporaşul, explică Filoteanu tremurat. E cald aici, se miră iar.
— Ba plec, şi se-apleacă spre el cu mutra aia care face-n necaz.
Harşt! A plesnit-o. Uite c-a dat în ea. Nu-i vine să creadă. Ceva din ea a trecut în el ca o povară de-o

tonă. E ploaia pe şindrilă, o rafală.
Sanda îşi pipăie faţa. S-a strîns în pled ca un arc.
— Ieşi afară, şuieră stins.
Harşt! A mai plesnit-o o dată. Sanda deschide gura să ţipe, palma lui Ştefan i s-a lipit pe gură şi-i răsuceşte buzele, ar putea să le smulgă. Ea tremură sau se zvîrcoleşte. Tremură atît de tare, parcă s-ar zvîrcoli.
— Eşti nebun? şopteşte cu ochii măriţi cînd el îi dă drumul, eşti nebun?
Tunetul a frînt tot. Ştefan o mîngîie năuc, ba nu, o jupoaie. O mîngîie dar deşi el e mai tare, pe el îl zguduie un chin de groază.
— Nu, nu-s nebun, zice, nu-s nebun, zice.. . şi-i
smulge rufele de pe ea, trage de pantalonii strinşi boţ între glezne. Vrea să urle ea, vrea să urle! Să urle!
Dar ea, goală, gîfîie cu pielea înfrigurată, sînii tresaltă cu tot pieptul într-un sughiţ sacadat. Ce frumos neagră e, ce uşoară! O să-i iasă ochii din cap.
— Nu ţi-e ruşine? o imită Ştefan şi aşa, din picioare, o răsuceşte de mijloc cu faţa în jos şi-i lipeşte o palmă răsunătoare pe fund. încă una. Ea întoarce capul şi nu-i mai e frică, o doare, au!, dar surîde strîmbată, tunetele se deşartă grămadă, spinarea se arcuieşte la fiecare lovitură şi e atît de elastică, atît de vie... Ce spune acolo? Ce e asta? îşi repetă, ce spune, ce e asta, sub cer? Pielea lui, numai pielea, e învelit în plastic, are frisoane, pantofii
fără ciorapi.
— N-are ... zice ea.
Ce zice? Cine e? Ce e asta, animalul ăsta?
Nu-i adevărat! Ivan e singurul care trăieşte cu destin propriu, singurul care vede cîte ceva, în toată orbirea lui... Singura pasiune sinceră. Şi distrugătoare. Ăilalţi — fiecare cu ideologia lui în loc de sine, bolnavi, intraţi în rutină străină, Alioşa ©u neamul dumnezeilor, de alde Dmitri s-a umplut pămîntul... Ce confuzie! Ba e normal. Pedepsit e numai cel ce caută. Aplauzele-s pentru cel ce face, reproduce, reproduce sistemul preconceput, etica intuibilă, reproduce .. .
Umezeala. Care a intrat în haine, în carte, în păr. La cîţiva paşi de marea îmblînzită. O lumină frumoasă. Să stingem lanterna. Writings of — răsfoieşte vîntul aldine mari, groase, groteşti. Paşi. Cu burta simţi cînd vine.
— Ei? Intri?
— Nu.
Aşezată turceşte în gura cortului, umbra tuşeşte, o pală alcoolică de om.
— Stai pe asta. E ud. Lenda trage hanoracul sub el.
— Ce-ai făcut, Ivane?
— Ce Ivan?
— Glumesc, zise Dodi. S-a umezit şi sacu.
— S-a dus furtuna.

îşi trece mîna prin păr. Marea pleoscăie stropită alburiu.
— Nu pot să dorm.
— Mai bine te ţineai de program, rîde Lenda. Pare serios. Mai spune ceva, nu se aude. Bascheţii hîrşîie sub nasul lui Dodi pe scoici.
— Ce?
— N-are treabă, zic. Au o cămăruţă acolo în spate. C-un godin. Ea stă pe scăunel şi cretinu ăla . ..
—- Care cretin?
— Amicu tău, Rrromeo, graseiază Lenda, pune ace la undiţe. M-am uitat pe geam.
Dodi îi întinde o ţigară aprinsă.
— Şi? îi face curte?
— Aiurea. Vorbesc acolo... Ea a ieşit — se-neacă, tuşeşte iar ■— am întrebat-o.
Dodi se răsuceşte în sac, pe salteaua dezumflată. Trage cartea înăuntru.
— Ce-ai întrebat-o?
Lenda întinde picioarele, hîrrrş.
— Eşti curios, ai?
— Curios. Ce-ai întrebat?

—■ Dacă mă duce şi pe mine la cherhanaua de jos, că nu cunosc pe nimeni. Că plec, vezi bine şi vreau să duc peşte acasă. Peşte de mare, lufar, morun, ceva . . .
— Şi ea a zis că să vorbeşti cu Romeo?!
— Nu, hi, vezi? A zis că dimineaţa cînd plec, da devreme, pe la cinci, să vin s-o scol. Că merge. Ei? Ce, ea e proastă?
Dodi cască. Fluieră apreciativ.
— Să fii sănătos. Dimineaţa pe la cinci, mamă! . . . Se-ntinde. Oasele trosnesc. Dulce oboseală.
— Acuma, mai e o chestie.
Lenda suflă fumul spre mare. Ca desenată pe geam, jurubiţa de fum, albă în negativ, pluteşte nealterată. S-a destrămat. Adie frig. Scîrbos. Tutun umezit.
— Hai înăuntru.
— Las că-i bine. Mă duc imediat. Mai e o chestie.
— Că mult ai mai trăncănit azi. Poate te bate careva pîn la coadă . ..
40
— Cine să mă bată? Cretini! Uite care-i chestia. De plecat plecăm răspoimîine. Da de ce pîn-atunci...
Dodi hohoteşte mărunt. A scos capul din cort.
— He, te duci mîine dimineaţă, pe urmă te răzgîn-deşti şi mai stai trei zile, doar-doar . .. Pavele!
Înfundă ţigara în nisip.
— Nu-i rău, nu? Ce dracu ţi se pare aşa. . .? Tu oi fi...
— Mă rog, poţi să te scoli dimineaţă?
— Ei, asta-i! S-a făcut frig.
O nebunie. Ca oricare alta. Ce, programul lui n-a fost?
Lenda, ciucit, întinde sforile cortului. Ţopăie la piatra următoare, dezgroapă sfoara. . . ce energie! Cîinii trec la un pas de apă, ultimul e şchiop. Dîr-dîie. Se bălăngăne mai rău decît ceilalţi, scheaună uşor. Şi măgarul? Măgarul cu ce e mai breaz decît Napoleon? Ori Lenda? Egalitatea esenţială. Premisă a nihilismului. Numim nihilism ceea ce nu putem să ... Atunci Dumnezeu e o figură de stil — un fel de metonimie. Da de ce să fie expus, de ce prejudecata asta stupidă a mişcării? Să se comporte ca să fie! Puah! Se comportă pe dracu, nestăpînitu, amorfu se comportă . . . Simetricul e mort.
— Foarte bun băiat. Da băiatu are talentu ăsta, ce să-i faci? Poţi să-i scoţi din el? Mamă-sa nu şi nu, să facă el conservatoru! Bun, şi ce făcea cu conservatoru? Azi e bun, mîine nu-i mai bun. N-ai văzut tu, cîţi băieţi buni şi se prăpădesc, nu-i bagă nimeni în seamă?
Păşeşte, din piatră-n piatră colţoasă, cu inima strîn-să, în urma lui Mihăiescu. Stăpîn pe ceaţă, Mihăiescu vorbeşte bălţii întregi, ca un spărgător se avîntă, dă trestiile încolo. Viorel e buimac, i-au intrat încheieturile la apă, n-ar fi venit dacă nu s-ar fi deranjat Mihăiescu să-l scoale. Om de ispravă. Ii pare rău că l-a repezit ieri. Un bătrînel şi el... Tot cu fi-su-n gură ...
— Aşa — trage aer gros să-şi cureţe nările — meserie are, de eîntat cîntă ... A nimerit şi-n loc bun, îl înţeleg ăia toţi de la el. Are formaţie acolo. E frumuşel al naibii, broscoiu . . .
41
Se opreşte şi-l aşteaptă pe Viorel care s-a-mpiedicat de-un ciot.
— Hai, mă, că pleacă peştii. Vezi, băiat bun să fii, să ai şi talent, da trebuie să te şi ajute cineva, altfel, te pierzi aşa . ..
— Păi dacă eşti dumneata acolo . . .
— Ei, a avut noroc broscoiu, s-a nimerit să fie ...
Veselia lui Mihăiescu îl întăritâ. I-a spus de la ponton că el termină la anu şi aleluia!, îl mănîncă şantieru. îi dă tare cu fi-su, talentu Iu peşte. Noroc cu bătrînu. O speranţă neclară îi umple pieptul. Nu e decît o întîl-nire întîmplătoare, la urma urmei. Da oare ce-ar putea să spună? Ce să spună? se roade dintr-o dată disperat, împiedîcîndu-se la cîţiva paşi, simte că acum, acum, nu altădată e momentul. N-are, e clar că n-are, n-are deloc experienţă. Tremură cu fălcile încleştate, merge orb, hăituit de bătaia imensă din piept.
— L-am învăţat numa de bine, îşi aminteşte Mihăiescu, modest, slăbind pasul. S-a-nsurat, a luat fată serioasă, familie bună, colegă acolo eu el.
Ce să spună? Anca nu s-ar mărita cu el, sigur, sigur, nu, cum stă acolo Ungă Moraru, ăla care nu vine decît la examen, rezemată de balustradă, îşi citeşte ziarul englezesc, ca totdeauna ziarul de ieri.. .

Se opresc. E un golf, o adîncitură de baltă, descoperită. Mihăiescu lasă undiţele jos. Ssst! face cu degetul la gură. Ştie, Viorel ştie, să nu se sperie peştii. Se aşează pe mal, îşi potriveşte călcîiele sprijin p-; gurguiele rîpii. Viorel se lasă pe vine.
— Ei, şopteşte Mihăiescu, privindu-i dintr-o parte obrazul cu peri arămii care se zbate mic, n-a luat o frumuseţe ca Mariana asta — smuceşte din cap îndărăt — asta e o poamă .. .
—■ Pre-cis, şopteşte Viorel convins. —- Ei, crezi că se lasă?
Viorel scoate limba. Bineînţeles! Mihăiescu clatină din cap gînditor, scoate un coltuc de pîine din traistă.
— Da, da ei îi plac d-ăştia mai tinerei. . .
Viorel clipeşte atent. Fărîmă pîine şi se uită la nasul lui Mihăiescu, nasul fornăie mereu, înfundat. E un tic, cu siguranţă.

42

—■ Ştiu eu, mormăie într-o doară, ocolind pericolul.
Se lasă pe un smoc de iarbă uscată. A găsit în sfîr-şit: o să-l întrebe „dumneavoastră sigur că-i ştiţi pe ăia de la geologie?" Îşi drege glasul şi ridică ochii luminaţi spre Mihăiescu. Da nu poate să zică. Un licăr dulceag pluteşte în ochii mărunţi, bulbucaţi şi un rînjet ciudat, ştie ceva, un dinte galben-slinos i-a prins buza de sus.
— Ce zici? şuieră Mihăiescu, lăsînd pîinea din mînă.
Adică să ... Un sentiment interzis, o bară de fier, peste care se apleacă de mijloc, îl strînge de gît. Şi mutra ăstuia, nenorocitului, bostan roşu sub pălăria albă, încolăcită ca un şarpe lucios.
— Ai, Doamne, cine-i?
— Eu sînt, eu sînt (idiot dacă mai zice o dată), Pa-vel, Pavel, Lenda, am vorbit ieri că plec... (de ce dracu nu s-o fi pregătit să vorbească, are şi vorbitu un rost), ce ştie ea cum îl cheamă pe el? Idiot!
— Daaa. .. (O auzi căscînd. E cu bunăvoinţă!) Ştiu, ştiu acuma, numa puţin . . . Domnu cu peştele . . .
— Io, io, se muie Lenda şi ca un prunc se agăţă de clanţa umedă, întrebă musafir: pot să intru puţin?
Mariana cotrobăie în căsuţă. Nu aprinde lumina. Ar fi mai bine, n-ar mai răsturna tot, dar n-o aprinde. Geamul uşii e acoperit, dar tot s-ar putea zări. Ce-a zis omu? N-a înţeles bine, tocmai îşi scotea cămaşa.
— Numa puţin.
La mare depărtare, cerul fuge zdrenţuit de fumuri albăstrii. Aerul, clătinîndu-se-n bloc, ca uleiu-n pahar, e străin de goana înaltă a pieilor de nor. Doar broaştele s-au trezit cu foame, orăcăie-n cerc, în cerc aude Pavel foamea udă, aşezat pe prag, îmbuibarea de sare apoasă a plămînilor, pînă uiţi că aici nu e decît un loc ca atîtea, un loc oarecare, de ce ţi s-o fi părînd că aici e locul şi nu altundeva? De atîta pustietate... şi pămîntul a dispărut.
Scoase capul în frig. De-a lungul mării ţipă o pleavă de pescăruşi. Marea e netedă, pliciul ei plictisit. Pe lîngă urechi se strecoară frigul în cort, îţi înţepenesc mîinile. Înţeapă, arde, dacă te sprijini pe nisip. Uite-i! Ala-i Lenda! Şi ea-n pantaloni. Fără să vrea, rîsul îi gîdilă nările.

43

Merg tare spre bărcile de la nord. El se apropie şi dă din mîini. Ea îl împinge ca pe un pisic jucăuş, uite, îl împinge de umeri spre mare, îi face vînt, adică. Merg mai departe. Lenda bate pasul îndărătnic, se zguduie, ce-o fi zicînd? Iar dă din mîini şi se apropie. Mariana se opreş-te-n loc şi-i face vînt cu toată puterea, mai să-l dărîme. Ei, acum nu mai e nimic de făcut, i-au zărit pescarii. S-au oprit cu plasa întinsă între ei trei şi-i aşteaptă. A pierdut, bietul băiat, ştia el de la-nceput c-a pierdut... Ba nu. Mai e-i grădina. .. Dacă ştia nu s-ar fi dus. Ba s-ar fi dus. în atîta pustiu, de cine să-ţi fie ruşine?
Filoteanu îşi întinse pe barbă spuma de after shave. Duma prelua oglinda şi o agăţă în cuiul de deasupra jgheabului său. Cu bună-dispoziţie protectoare bagateliza gravitatea lui Ştefan. Ca niciodată însă, Fane rămase grav, obrajii umezi, şi calm, fără o vorbă, îşi aruncă prosopul pe spate şi o porni spre căsuţă.

— Nu-i dă rîs, domne. Şi cînd au luat bătaie de la Argentina, tot cu nasu sus erau, dom Fane. Ăştia pierd că nu văd de nas. Aşa s-tem noi, domne! Te-ai căţărat puţin, te-ai îmbătat, gata, te fură cu boi cu tot. Nu domne?
Mariana se apleca la gleznă. Plici ţintarul. Fusta înflorată roti ciupercă. Ciuperca se înălţă urmărită de Fane care-şi lega şiretul, surd. Viorel se dădu un pas îndărăt şi scuipă în baltă. - Mişto, nu?
Bătrînul scutură din barbă, strînse aprig din pleoape.
— Da unde-ai fost? îi strigă Dodi. îl trase de mînecă să se aşeze pe scaunul de lîngă el.
— La noi, spus!
— Da, da, da unde, unde e copilul? strigă Dodî, îm-brăţişînd cu un surîs filial pe bătrînul beat de bucurie cu rom.
Mariana se aşează la masa din faţa lui, îşi răsfiră de-

getele pe inul albastru. Cîteva umbre solemne cădeau pe faţa ei trasă, cuta mai albă dintre sprîncene se adînci amă-
rîtă.
— Copil. . . mormăi Achim, scuturînd din cap. Arătă cu mîna către lac: acas, baba. In coş, măi, izbucni deodată, parcă trezit. Lapte, gesticula spre pieptul salopetei murdare, nu apa astă. Şi rîse iar bucuros, clătinîndu-şi barba cu mare duioşie. Eeeh!
— Sărumîna, şopti Dodi, întîlnind privirea tristă a Marianei, care sărea derutată de la el la cizmele lui Achim. Se aplecă peste masă: au găsit un copil în coş, el cu nevasta, aseară.
— I-auzi, făcu Mariana, descreţindu-şi fruntea înaltă, îşi potrivi gulerul bluzei albe sub cocul adunat pe ceafă şi se miră neîncrezător: nenea Achim?
Mirarea candidă, absenţa fugarei vulgarităţi fireşti, pe care el însuşi o simţise-mpungîndu-i primul zîmbet cînd auzise vestea. Se înroşi. îşi şterse ochii.
— Stai aşa, îi strigă lui Achim şi-l zgudui de umăr.
Bem un rom.
Bătrînul dădu din mînă „să vie!" şi scoase ţigări din
buzunarul de la piept.
— Două romuri mari, zise tare către Romeo în loc de bună dimineaţa. Fii atent, şopti apleeîndu-se peste tejghea. Romeo spălă mai departe la pahare dar se întoarse cu urechea stingă spre Dodi. Ştii pe amicu meu, ăla cu
barbă...
— îl bag în ... şopti Romeo, bătîndu-se cu degetul a
ruşine în obrazul neras. A venit fata...
— Ştiu, domne, şopti Dodi, grăbit să taie tonul care creştea, asta îţi spun şi eu. Nu mai pot să-l. .. Nu ştiu . .. L-a lovit şi gata. Eu nu mai am nici o putere. Dacă vrei, îl sperii puţin ... Să nu intrăm în bucluc.
Romeo îl privi pieziş. Turnă romul neglijent de la un pahar la altul. Părea să nu fi înţeles prea bine. Dodi avu o clipă senzaţia că l-a vîndut pe Lenda şi groaza îi îngheţă buzele întredeschise într-un „u" mort. Dar nu făcuse decît să se minimalizeze, îşi luă seama, ba mai si avertizase că-l poate apăra pe Lenda. Văzu ca pe-o minune pata arămie în care bălteau paharele pline ochi.
Romeo clipi şiret şi se aplecă înainte:

— Acuma, făcu el lungind silabele în chip de secret la mare-ncredere, era să mai iasă o dată tămbălău. Şi eu am încercat. Da asta — făcu din bărbie spre spatele Marianei — e nebună. Mîrîi şi scutură din cap că „e lucru sigur!" M-am potolit, ce era să fac, nu-mi stric eu casa pentru o... Şi cu ăla, zise, împingînd păhărelele spre Dodi, care-şi tampona fruntea brobonită, mă descurc eu.
Romeo — îl descoperi brusc bărbat, păros, ursuz, îngrăşat înainte de vreme — o namilă de carton. Ce idee! Să-i vorbeşti pe Karamazovi cu burta asta de cauciuc!
— Fără scandal, se pomeni prevenind. Să nu dai în el. Adică, ştiu eu, numai să vadă că tu ştii, ştii?
Aiurea, ar fi explicat pînă s-ar fi şters toată banda. In fine.
Barmanul clipi că e-n regulă. Se şterse pe mîini cu un şervet curat.

Un carton pe-o grămadă de bani. . .
O studie în timp ce ciocnea şi bea. Figura Marianei, lungită bot spre cana de ceai, i se păru atinsă de o mare suferinţă. Altfel ar fi arătat, raţiona, poate cu ţîfnă, o problemă de orgoliu zgîndărit plăcut, ori indignată, dacă ar fi fost obişnuită cu abuzurile. Părea mai degrabă rănită. O fată bună, cam stîngace cu „feminitatea" ei, mă rog, un om acolo, o făptură, trasă de fustă de-un cretin. Nici măcar. Un puber — bărbatului i se cuvine.. . s-o asimilez . .. Pavel, buricu pămîntului!
O surprinse privindu-l pe furiş peste buza cănii. Se ridică şi-l susţinu pe Achim cîţiva paşi, îi deschise uşa. Vasilică ducea în gură un pachet de supă concentrată. Urechea roşie îi atîrna ca bolnavă de culoare. Săraca, s-o fi speriat şi de mine, cum mă uit la ea! ...
Îşi făcu de lucru cu ceaiul, tot învîrtind lămîia. Lenda intră şi se aşeză morocănos. Mormăi ceva, frecîndu-se la ochi şi-i strigă lui Romeo:
— Un ceai, maestre, şi-o pîine.
— Nu servim.
Se răsuci la Romeo care stătea cocoţat ca o bufniţă mare pe scaunul lui.
— Da ce e?
— Nu-i treaba dumitale, izbucni Romeo furios. Mariana se ridică şi dispăru în bucătărie. Tîrşîitul sa-

boţilor grei îl crispa şi mai rău pe Lenda care se înfundase în scaun şi-l cerceta îngrijorat pe Dodi.
— Bagă de seamă, îi spuse Dodi foarte încet, abia mişcînd buzele. Lăsă ţigara pe farfurioară şi-şi strînse mîna dreaptă pumn.
Soarele năvăli pe plajă. Orizontul licări albastru, întretăiat de cîrduri săltăreţe.
Lenda, cu ochii mijiţi, surise inexplicabil. Dodi vru să spună ceva dar se opri prostit, văzînd cum celălalt, cu capul în piept, alunecă sub masă.
O gînganie. Ceva mai adînc. Sau pielea. Praf. Umerii, pieptul. Se isprăveşte-ntr-un loo şi începe în altul. Dar cu genunchii strînşi la gură, gîdilătura trece. N-a mai rămas decît răcoarea. Prea mare. Şi întunericul din bordeiul ăsta în plină zi. Şi cusătura mînecii se simte-n carne. E strimt. Şi patul. Toate muchiile s-au ivit. N-ai unde să te-ascunzi.
Hai. Scoate dopul şi bea. E sălciu. Ba acidul înţeapă. Şi ochii s-au umezit. Lacrima cade în sticlă. Să-i fi potrivit gura şi n-ar fi căzut!
Şi babalîcul ăla! Ţi se uita în sîn. Nu te gîndi, nu te gîndi, că se face nevăzut! Dar el... Nu te gîndi! Şi aici, şi aici, e moale. Eliberaţi, sînii se fac doi. Or să rămînă albe. Închide ochii! Şi închişi, tot maron, oasele doamnei Corciu, sutienul verde. Se îmbracă repede. Cine? Să aş-tepte. Pulpele curg moi pe cearceaf. Poate se scoală într-o dimineaţă fără ele. Oh! Te-ai sucit ca o toantă. S-a desfăcut bunătate de coc.
Dar stă aşa, de aproape o oră stă aşa, pătura pînă sub bărbie, ascunsă în păr, nu mai e nimeni pe aici, nici acasă nu mai e nimeni, coridoarele lungi de ciment, cum o zbughesc seara copiii, Doamne, cartofii din cantină cînd încep să miroasă. .. Nu te gîndi, că se face nevăzut! Golul uscat, chiar aşa cum trebuie, ea într-o bulă de gol uscat, ce-o să mă fac, ce-o să mă fac, bîlbîie, vorbesc singură, sînt... Şi o ploaie mare, ploaie cu bulboace, cînd vine pe drum noaptea, cu toţi cîinii — nu e nimic, nu e nimic, bîlbîie, şi oricît îşi strînge fălcile, gheara galbenă de sub buric, oricît, mai tare, nu te gîndi, că se face nevă-

zut, el merge uşor prin nisip cu tălpile goale, îşi seoate treningul, un om^fle ciocolată, să se ştie nevăzut, e destul, intră încet în mare, se depărtează, se face mic, gheara galbenă lunecă în pămînt, se face nevăzut.
„Democraţia burgheză devine, deseori, un important articol de propagandă". Smulse mărăcinul în care i se opriseră călcîiele şi se întinse la loc. Cum pot, domne, să vorbească aşa? De ce nu spun limpede ce au de spus? Ce crede el că-s eu să ţin minte asta? Ce, e meseria

mea? Şi ce mîndru se dă cînd îşi scoate ochelarii şi vorbeşte, vorbeşte tot aiureli din astea... Ia să vedem! Acoperi textul cu palma şi rosti rar cu ochii duşi peste mare: Democraţia e adeseori un articol important de propagandă. Hîm, bun. Hait! Democraţia burgheză! De ce dracu atîta bătaie de cap? Burgheză! Ce ne mai doare pe noi de democraţia lor? Pînă la urmă şi asta e tot proastă! Studie curios coapsele fleşcăite ale madamei Mihăiescu, aplecată de mijloc să întindă cuvertura. Broscoiu! Ce pantalonaşi are! Şoldurile revărsate, spinare îngustă scursă de pe lături, o sută de halci împănate ... Porcu tău a făcut insolaţie, se hlizi, o fi la fund în baltă, cu undiţele alea, agăţate sub pietre. Nenorocit impotent... Propaganda! Asta se face la radio, televiziune, cu ziare, tam-tam, propaganda! Propagandă cu democraţie .. .
închise manualul şi îl potrivi pernă sub cap. Cică să dormi cu ele . .. Tablele. Sub pleoape soarele se rotunjeşte roşu, verde, violet. Nu se poate, domne, e ruşinos da nu se poate fără dicţionar. Şi Anca face pe nebuna, trăncăne în seminar, fără nimic scris, ca ăştia aici. Cică teoretic nu e greu de demonstrat... Ia s-o fi adus aici. Aşa, fără dicţionare. Să vedem! Ce pastele mă-sii e aia „democraţia burgheză", ai? Şi s-o zgîlţîi. Ia zi, păpuşico, ce e aia, hai? De o oră stă cu spatele-n soare, nemişcată. Şi ci stă întins cu faţa în jos, faţa-ntre braţele-ncrucişate. E mai plăcut s-o vadă acolo în minte, să miroasă cearceaful, de-cît formă indiferentă, cînd se ridică puţin în coate să se

ciocnească de corpul ei negru, finit, lucios, obraznică fiinţă!, pe care el l-a uns cu Suntan, miroase a trei mirosuri deodată. E uluitor cum femeia asta poate să nu fie! Miţa: „Nu poţi să faci rol mare cu un partener dacă nu te culci cu el măcar o dată. Altfel, iese o pipăşeală. El nu ştie ce-i cu tine, tu nu ştii ce-i cu el... Dup-aia, fiecare simte că el e mai tare. Te baţi la egalitate. Nu, îi răspunde ea repede, n-are importanţă calitatea rolului. Pentru rolul cel mai umil, trebuie să fii foarte tare." Foarte tare. Cît de teatrale or fi înscenările astea? Viaţa corpului! Pe dracu! Panseurile năclăite de lene, fascinate de promiscuu — abisalul degustat de imbecili — ale unei nimfe vanitoase. Mitomani cu ştaif, fraieri cu cioc, slăbături morale, din start condamnate la iluzoriu. Dar, e drept, numai prostia e fascinantă. Ea derulează, promite... Numai atunci apare problema câştigului de forţă, de atracţie .. . între căţei.
E tare bestia! Duma întinde mîna spre apă, departe. Ce-i arată? Vîrşele? Calculează un azimut? Mariana se sprijină în spate pe braţe, se uită în sus la uriaş. Torsul lui, văzut de la şaizeci de metri. Mamut în chiloţi roşii. Se apleacă. A, îi arată ghiocul probabil, ăla găsit dimineaţă, îi explică, desigur, e de apă dulce, vezi mneata, cînd lacul dă peste nisip... Salută. A plecat tîrînd cearceaful prin nisip spre cherhana.
— Sanda! Vii în apă?
întoarce capul. îndărătnică fiinţă! La egalitate. în gura ei e şi puţin dispreţ.
— Mai tîrziu, lălăie somnoroasă, du-te tu. Totdeauna nu. De ce trebuie s-o atingă pe fund? Prietenoasă răcoare. Marea aici e mult mai curată şi
tace. Copiii lipsesc mai ales. Ai putea adormi plutind. Viaţa — nisip şi mărăcini — într-un pustiu ca ăsta, parcă s-a curăţat cu o bombă ...
Uite. Sanda în faţă. Mult la stînga, corturile. Dodi întinde pe funie. Peşte. Interesant ins. Alunecos, din fire. Mi s-au strîmtat piămînii. A, vrea să înainteze mergînd. Ce rotundă! Acuş-acuş o să cadă, rădăcinile sînt chiar scîrboase. De ce s-o fi încăpăţînînd să calce pe ele? I-e frică, uite, abia se ţine la suprafaţă . . .
înoată larg vreo sută de metri. Valul îl împinge şi-l

împiedică la întors. Mariana e tot acolo, se bălăceşte. Continuă pe sub apă. A ieşit la suprafaţă în faţa ei. Îşi scutură părul. Stropeşte şi rîde. Pata s-a speriat. Dar îl recunoaşte. Zîmbeşte şi ea, încurcată. Sare împinsă de apă, apa alunecă pe sînii închingaţi în sutien galben, e plină toată şi dulce portocalie, cu ochii ei albaştri, codaţi, ca un delfin decolorat.
— V-aţi speriat?

Mariana rîde. O înţelegere colegială care-l încîntă. Sînii mulţi, abia închişi. Ştefan calcă apa la cîteva braţe de ea.
— Aici e o groapă, zice şi se scufundă cu mîinile ridicate. Apa trece peste ele.
Mariana rîde. încheieturile au îngheţat. Bate apa cu palmele şi-l aşteaptă.
—■ Nu ştiu să-not, zice şi dă să se-ntoarcă spre mal.
— Păi, vă-nvăţ.
Ceva s-a schimbat în aer. E prea multă pace. Mariana vibrează ca de frig, cu umerii plini de picături lucitoare. Rîsul lui se opreşte la ochii amari care au crescut lungiţi spre tîmple. Pluta, neapărat, bolboroseşte alunecînd din trei braţe pînă la ea, ţine afară capul. Vă lăsaţi pe spate ....
Nu s-ar fi mirat s-o ia la fugă, dar ea se lasă pe spate, crispată dar se lasă pe mîinile lui, îi spune să tragă aer, să respire normal, îi întinde mîinile în lături, îi susţine cu stînga spatele curbat, ea respiră greu, îi e frică să nu se-nece, dacă-i e frică de ceva, nu de el. Ştefan repetă, Mariana respiră mai bine, picioarele se bombează strîns lipite prin pînze de apă, dă din mîini, roteşte apa cu palmele aşa cum îi spune el, să-ţi dea Dumnezeu sănătate, recită Ştefan în gînd.
— Sînteţi un elev extraordinar, îi vorbeşte sincer încălzit de deasupra. Surîde fratern. Şi el e bun pedagog, ştie, o transmisie de încredere, de cînd lucra la detonatoare.
Mariana pluteşte mirată. A reuşit. El n-o mai susţine de vreun minut, merge pe lîngă ea surîzîndu-i. Un bust cu toate reliefurile clare, muşchi, fără nici un fir de păr, deschis spre umeri. Hei, strigă, mulţumitor pe spa-

te! Pluta pe faţă-i tot aia, numai că trebuie să iei aer mai mult, capul rămîne în prelungirea corpului...
îşi umple plămînii demonstrativ. Apa îi ajunge la subsuoară şi se amuză să facă un salt rechin ca să se-ntindă pe firul ei în orizontală perfectă. Face şi cîteva braţe lente de craul, se întoarce în loc şi scoate capul.
— Ar...
Mariana e aproape de mal. A fugit cît el plutea, s-o fi speriat, dar era calmă, ce-a apucat-o? Se-ntinde pe prosopul ei, se zguduie, e probabil înfrigurată.
Ştefan înoată spre larg. Dintr-o aruncătură de ochi a văzut-o pe Sanda în picioare. Fumează. I-a văzut, sigur. Un soi de leşin furios îi taie puterile şi se-ntoarce plută cu faţa la soare.
Numără, numără... o să vezi, ori ce-ai face, tot Sanda o să fie, ce-mi dai să te scap?, cu femeile se cere multă . . . Duma. Da de ce-a fugit? Nu e spe-rioasă.
Dar la cîţiva metri de mal se opreşte. Mariana e acolo pe prosop, tremură cu ochii închişi. Şi-a răsfirat părul să se usuce, îşi ridică braţele în soare. Dă s-o pornească spre ea, o s-o întrebe, se întoarce în loc. N-are nimic pe el, sigur, curată nebunie, el nu-şi mai dă seama, dar ea... Sigur că s-a speriat! Ar trebui să se scuze, ştiţi, eu la mare n-am pus slip niciodată... Şi nu mai era de mult important. Auzi, să vină unu la tine ...
Nu. Nu e nimeni pe aici. De unde putea să ştie? Şi-a pus cămaşa pe umeri. Da şi picioarele s-au înroşit, iar aici, lîngă apă, adie ca febra pe pielea subţiată. De cînd s-a aşezat pe nisipul ud e mai bine. Apa, rece la început, e caldă acum ca aerul. Dobitocie! Să te uiţi la ea şi să nu poţi să intri! A încercat de toate — s-a gîndit la mama, la visul de la transfuzie, la îngheţata de ananas, la Monica Vitti — nu merge. Piciorul nu uită nici o clipă ce ştie el că urmează. Cum pune laba pe rădăcinile alea vîscoase, îi vine stomacul în gură. Filoteanu e nesimţit. De-aici de după dîmb l-a văzut: de şase ori în două ore a călcat pe mizeria aia şi a intrat — înoată în curu goii, ce trebuie să fie ... îşi simte burta. Cînd ajunge s-o pipăie, închide ochii. Crezi că-i uşor s-o faci într-una pe jo-

vialul generos, să suporţi să fii simţit, privit ca o matahală? S-a-ngrăşat ca un porc. Da mai nimic nu mă-nîncă. Nervii, nervii! Aseară chiar i-a trecut prin cap că ar fi cam greu cu Mariana. O proastă ca asta se sperie dacă vrei s-o înveţi şi altceva. Niciodată n-a avut timp

destul.
Umezeala pe care clocește. O să răcească. Trebuie, trebuie, măcar o dată. S-a ridicat. Își scutură slipul de nisip. In țesătura roșie nisipul s-a încleiat bine. Trebuie să intre în apă. Aici n-ai unde să te speli, dumnezeii lor, dacă nu intri în mare. Frigul ud îl zguduie, trebuie neapărat să se ușureze. Ce dracu, nici o baie? Mîine, așa cum c, o să stea în casă, pastele mă-sii de piele! Se plesnește pe coapse cu furie, urmele albe dor de-i vine să urle. Să se constrîngă, strînge din dinți, să se constrîngă! Se tăvălește prin nisip ca printr-o mocirlă dulce. Abia se ține să nu geamă. Sticlă pisată, ace și cuie și foc ascuțit. Doamne, cît poate să sufere, Doamne, cum mă faci să
sufăr...
Nimeni? Nu-i nici țipenie. A rămas pe burtă, doar cu spatele apărat de cămașă. Înfășurat în nisip, înțeapă, doare, cu tîmplele pompînd ceva sărat și mai mare de-cît capul. Cine-ar fi zis... Urăște de moarte, tot, mai ales nerozia asta verzuie care cleopscăie ... fiară . .. doar n-o să facă pe el! Ba da, ba da, să pută de să le sară dinții, să-i tăvălească pe toți prin duhoare, pe toți tîm-piții, nesimțiții care se năclăiesc în mîlu ăsta.. . I-a intrat nisip și-n gură. Trebuie. Acum, măcar o dată ...
Apa foșgăie printre degete. Se vede fiecare viermișor. Scîrboșenie dulce. Da el e mai tare, mai tare, e cel mai
tare.
— Craaaaaaa!
înoată leneș, un fel de bras copilăresc, o cîinească. Efortul minor de a da din mîini și din picioare îi sporește îmbătul admirativ: contribuție la armonia sublimă, corpul lui plutitor în ziua caldă, perfect orizontală. Divinul . . .
Erau într-adevăr clipe de pisc la Crucea, elansări de beatitudine. Marea bunăoară, limpidă, cu treptele de ver-

de spre albastru, cristale moi, bancuri de pești miniaturi, pescărușii plonjînd adevărat, sarea groasă pe brațe, cositorul fierbinte despăturit pe cîte-o creastă spumoasă. Suportul, pămîntul știut, surprinzător la tot pasul: lucitor, roz, scoici, alge țesute aiuristic, melci nemaivăzuți, scaieți roșii, galbeni, insecte cu ochi și puf violet. Un pă-mînt chiar natural, niciodată arat, candoarea lui generoasă se-nvecina cu presimțirea mediocră de paradis.
Și-apoi, puținele repere. Simple și rare, formele se distribuiau în cavități reverberante, ca liniile gracile într-un desen aerat, dînd de bănuit că a dispărut gravitația, iar peisajul așteaptă semnalul să se evapore la cer. Un trunchi înnegrit, aruncat de valuri la mal — era locul spre care te-ndreptai de-atîta vreme. Te așezai. Și armonia reîncepea.
Feerie diurnă, căldura oprită deasura capului. Apa cu miros de viuri picură din nas. Dodi, întins pe prosopul negru, brațele-n lături după o baie de kilometri, odihna e fericirea, și în timp ce mușchii se destind, îngreuindu-l plăcut, fior trece prin părul ud zvoana vechilor vacanțe, legănată de radioul madamei Mihăiescu la vreo douăzeci de metri, un cîntec ondulat, în engleza senzuală a subțirilor eîntărețe nazale, urcă și coboară pe nori, cîntă un suflet din pene de seară cu scai. ..
— Demetrescu! Băi Dodi! Dodi!
— Ce faci, domne, ești nebun? Te coci dracului! Ieși afară!
— Demetrescu! bîiguie cerșetor Lenda, ghemuit în fundul cortului.
— Ieși, domne, afară, n-auzi? țipă Dodi. Trage de pîn-za cu fermoar, o azvîrle peste cort, să mai intre aer în zăpușeala cauciucată.
— Mă lași în pace! țipă Lenda. Unde-i apa?
— Ieși să bei.
Capul lui Pavel, zbîrlit, cu ochii lucioși, a ieșit la gura cortului. Nu se mai vede că i-ar fi frică. Se vede că frica l-a consumat. Dodi stă turcește pe prosop, ține sticla cu apă deasupra capului, la doi pași de cort.
Soarele sclipește în bulele de gaz care se bat s-ajungă

la gură. Ar trebui să-i spună. N-o să-i spună, buricu pă-mîntului. . . Dresură. Lenda se-ntinde pe burtă, jumătate în cort, jumătate afară, obrazul îi ajunge pe prosop. Se tî-răște pe coate. Bea. Lacom, lăcomia e mama lui.
— Auzi, o să mă duc la grănicer.
— O să te duci la dracu. Trebuia să-ți vezi de treabă. Ai noroc că nu e-nsurat cu pa.

— Poa să-mi facă orice, domne, mormăie Lenda dezarmat.
Bineînţeles că nu-i mai e frică. Martirizează, buricu pămîntului.. .
înoată frumos. Braţele taie unghiuri egale, se rotesc în cadenţă bine reglată, văluresc oglinda şi o dîră subţire de spumă le urmează, pînă şi dîra picioarelor face creste egale. La asta e bun, buricu pămîntului...
— Aveţi cumva un foc, nu vă supăraţi?
N-a simţit-o venind. Da, doamnă, zice, şi cît se-ntinde spre celălalt colţ al prosopului o cîntăreşte. N-avea cum s-o simtă — dacă are patruşcinci de chile, patruşopt cel mult. Sanda se-apleacă. A ratat. L-a privit iute, pe deasupra, cît ardea băţul şi trăgea din ţigară. O cerceta şi el printre şuviţele ude căzute pe ochi. Ea nici n-a clipit. O rezistenţă de cîine, şi ridurile sînt dure, ghiceşte şi surîde necomunicativ. Ar putea să-i vorbească. Nu vrea. Sanda suflă fumul în sus. "Ţumesc, abia se-aude şi o porneşte spre mal. Calcă atentă pe scoici, cu toate că merge încet —■ se ştie privită — şoldul stîng ocoleşte mai mult decît dreptul şi în uscăciunea corpului ei mlădierea se umflă abia provocator, de fapt e mersul unei rare siguranţe, chiar al unei obrăznicii bine educate. Mănîncă enorm, fireşte, şi doarme foarte puţin. Ceva mort în tupeul ei — s-a dus ţintă la Mariana, vorbeşte cu ea din picioare, gesticulează cu ţigara, arată în larg, Mariana clatină din cap. E meschină, toată fronda asta nu acoperă nimic.
Lenda ţopăie să-şi scoată apa din urechi.
— A trecut vipera pe-aici?
Dodi face semn departe la dreapta, Mariana care strigă ceva de jos, nu se-nţelege ce şi Sanda Curciu în faţa ei, proptită îndărăt pe piciorul stîng, fumînd elegant.
— Ce-a vrut?
54
— A zis că se vinde scump da n-a-ntrebat-o nimeni cît cere, zise Dodi, atent la cele două femei.
Lenda mustăci şi se lăsă să cadă în nisip. Se scuturase de frică.
— Da tu ... Ezită lung în căutarea unor cuvinte mai bune.
— Ce?
— Tu, reluă Lenda încetişor, tu eşti normal? Clipi evident nemulţumit de formulă.
Dodi se încruntă, li birui rîsul. Se pieptăna. Şuviţele încurcate, lipite de sare.
— Părul, zise chinuit de-un nod, îl am de la mama.
Grabă, fuga-fuga de la bucătărie în sală, din sală afară, de afară pe ponton, la şalupă, înapoi la bucătărie, în sală . . .
Bucătăreasa zdupăie încolo şi încoace, strigă, strigă şi ajutoarele ei, chelnerul, Romeo se mişcă mult mai uşor decît ar fi lăsat să se creadă mutra lui puhavă şi sceptică. Toţi cară: lăzi goale, lăzi pline, saci, pachete. Bucătăreasa scapă un pachet în hîrtie groasă abia cuprins cu braţele şi se rostogolesc peşti lucioşi, graşi, negri, necunoscuţi. Cît îi împachetează la loc, ciucită, ochii îi fug pe la toate mesele, rîde speriată de una singură îndesind peştii unul în altul, nimeni n-o bagă în seamă. Dodi a văzut peştii dar rupe încă o bucată de pîine peste care îşi vîră în gură încă o lingură de ciorbă.
Lenda, în faţa lui, soarbe înfometat, lingură după lingură.
— A venit Toma cu şalupa. îl ia pe Achim acasă. Lenda nu dă nici un semn c-ar fi auzit. Soarbe mai departe, mai pune sare. Dodi s-a oprit cu lingura atîrnată.
— Ai mîncat ieri ciorbă la Achim.
In fugă, o femeie de la bucătărie i-a lovit scaunul. Lenda tresare nervos şi înjură în urma zdrahoanei care a ieşit demult pe uşă. Dodi e grav, faţa i s-a destins şi-i atîrnă cearcăne mici sub ochii verzui, în dreptul bate lumina îngălbenindu-l.
— Şi ce? face Lenda zăpăcit.
55
— A găsit un copil în coş la uşă. Numa beat l-am văzut. Romeo a zis că i s-a făcut rău. 11 duc acasă. Se şterge la gură.
— Poate a făcut comoţie cerebrală.
— O fi făcut, mormăie Lenda şi împinge deoparte farfuria goală cu bordura slinoasă. N-a mai venit nimeni azi.
— Ăştia muncesc de dimineaţă pînă seara. Dracu m-a pus să te-aduc pe-aici, spune Dodi.
« Vorbele-i ies antrenate bine, fără mirare, şi priveşte cu bărbia sprijinită în pumni, peste capul lui Pavel, spectacolul cel mai bizar întîmplat vreodată în bufetul Crucii. Şi-aprinde o ţigară şi suflă fumul peste Pavel care şi-a plantat ochii în solniţa aproape goală. Duma şi Filoteanu stau fiecare la cîte un

capăt al mesei lungi din două mese unite. Filoteanu, tras la faţă, încruntat, într-o cămaşă cu carouri mai toate negre, flendură lingura prin farfuria plină. Duma, întors pe jumătate, îşi arată semiprofilul roz, pare a fi zîmbitor sau e din cauza pipei stinse pe care o ţine între dinţi, din cînd în cînd o scoate şi o scutură, clic-oloc, pe o farfurie. Cămaşa e udă pe mijlocul spatelui şi din mînecile răsucite îi ies mîinile rozulii, cu degete groase. Cu mîna care-i atîrnă peste spătarul scaunului pare că atinge gîtul Mihăiascăi care molfăie supa, drămuindu-şi îndelung fiecare bucăţică de pîine, singură la masă, incomodată de pălăriuţa albă, tuflită între pîine şi sare. Romeo a intrat după bar şi fluieră un cîntecel, îi face cu ochiul, vesel, Marianei care mănîncă şi ea în liniştea nouă, ambuscată, în ţocăitul de linguri pe farfurii, tot pipăindu-şi cocul pe ceafă. Rochia roşie, băţoasă, o ţine la subţiori, mereu mişcă braţele, parc-ar da să zboare, duce o mînă la coc şi îl presează puţin, duce o lingură plină la gură, e încordată, iar se îneacă. In faţa ei, **singură** la masa înfăţată roz, stă Sanda. Aşteaptă felul doi, îşi face vînt cu un ziar împăturit în opt iar cînd s-a răcorit apuoă de coadă cuţitul şi—1 balansează de-o parte şi de alta a pumnului strîns pînă atinge faţa de masă. Traiectoria lamei taie rotund vergile albe-albastre, e un tricou marinăresc care-i lasă picioarele goale, picioarele lucesc neverosimil, unse proaspăt, şi faţa, aspritä de acelaşi ulei, cu reliefuri săpate, îi dă un aer sever şi imperturba-

bil de statuie în bronz, pe ţeastă, ca lipită cu aracet, o perucă vîlvoi coafată. La masa din spatele ei, vecină cu peretele bucătăriei, Viorel Pascu mănîncă, mult aplecat înainte, farfuria îi intră sub piept, parcă o apără, aşa s-o fi obişnuit la armată, e numai în slip, tricoul alb e întins pe scaun sub el. Din profil, cocoşat, cum îl vede Dodi, în zona aceea obscură, seamănă cu un argat care-nfulecă pe furiş.

— L-au luat pe Achim, zice Romeo încet către Mariana.

Dar e atîta linişte că se aude clar de peste tot. Mariana dă din cap, îhî.

— Care Achim? întreabă într-un tîrziu Filoteanu.

— Pescaru, unu, un moş de la cherhana.

Romeo vorbeşte tare, aţîţat de mutra curioasă a lui Duma care s-a-ntors spre el. Chelia grasului cu trei fire lălîi, nu poţi să-ţi iei ochii de la ea.

— S-au trezit cu copil la şaptejde ani. Are o babă. Le-a adus careva un copil lepădat într-un coş, l-au pus pe prispă la ei. I s-a făcut rău, săracu, s-a-mbătat. Au venit cu şalupa acuma după el.

— I-auzi, domne, face Duma înveselit, privindu-l ţintă pe Ştefan. Filoteanu nu mişcă. Cocoloşeşte pîinea şi tace încruntat.

Un rîs strident, cu o undă isterică, lung şi trepidat sare din gîtlejul Sandei Corciu. Mihăiasca a scăpat lingura. Sanda rîde şi mai tare, veselia aceea stranie, irepresibilă, o zguduie şi-i pocneşte cuţitul de masă la fiecare hohot. Toate capetele s-au ridicat. Hi-ha-ha-ul continuă dar deja nimeni nu se mai uită, s-au întors spre farfuriile proprii, jenaţi ca de o boală incurabilă.

Romeo, holbat o clipă la Dodi care i-a ridicat un pahar, s-a dus cu apă la masa Alexandrei. Bea cu înghiţituri mari.

S-a liniştit. Privirea tîmpă i-a rămas lipită de Mariana, care îşi frînge ruşinată mîinile în poală, e roşie. Mihăiescu, încărcat de undiţe, intră fluierînd o mare reuşită. Are ceva viu pe fundul juvelnicului. Se uită puţin zăpăcit împrejur, mai toate mesele sînt ocupate şi, ce dracu!, nu-i decît o mînă de oameni!, o zăreşte în fine pe

nevastă-sa. îşi sprijină undiţele de seaun şi se duce la bar.

Deşi toţi ascultă atent, din şuşoteala lui Romeo nu se înţelege mare lucru. Romeo neagă mereu, clatină din fălci, îşi dă capul pe spate că nu, nu, nu.

— Ei cum?

Scoate din buzunar portmoneul, pune pe tejghea, nu se vede cit. Romeo s-a oprit încurcat. Mariana îşi desface cocul, nu-l vede.

— He, he, măcar în concediu să-ţi faci chefu, rîde Mihăiescu şi-i saltă pe tejghea juvelnicul plin cu bibani mici şi roşioare. Ce faci, mamă, mănînci? tună el bucuros, aşezîndu-se la masa nevestei. Ea clipeşte speriată, apoi rîde uşor, nechezat, un tic al fricii.

Romeo a dispărut la bucătărie cu juvelnicul.

Dodi trage perdeaua spre el, să intre soarele. Lenda îşi pune palma la ochi, nemulţumit, ţîţîie scurt, Dodi dă drumul perdelei. Un suspin îngrozit.

—■ Doamne, maica Domnului, iese din Dodi.

— Ce? sare Lenda şi sala răsună iar. Ce e? întreabă mai mic.
Dodi împinge farfuria mai departe, bate din buze.
— Nimic.
—• Nu, doamnă, nu, nu aşa! îi spui de la-nceput: uite femeie, asta, asta, asta, asta! Şi-o întrebi: po să le faci în trei ore d-acu încolo? Şi cît ceri? Atîta. Dacă-ţ convine, stai lîngă ea pîn' le face, o plăteşti şi bună ziua. Aşa faci, doamnă, nu-ţ laşi casa pă mîna la toate foanfele că ră-mîi...
Lenuţa Mihăiescu face semn că „bate vîntul". Sanda o ascultă distrată, îşi mai stoarce o dată costumul de baie pe care-l spală de un sfert de ceas.
— Io, m-a ferit Dumnezeu, continuă Mihăiasca înfocată şi-şi făcu cruce. Io, nu mi-a luat nici un capăt de aţă, nici atîtica. Da am stat numa cu ochii pă ele .. .
Sanda e plictisită, sîcîită de discuţia pornită din curtoazie chiar prin gura ei.
— Ce să fac, doamnă? O ştiam demult. Mai fusese şi pe la prietenele mele... N-ai fi zis niciodată... Şi
dac-ar fi fost numa argintăria mamei, treacă. Da lenjerie? se miră ea şi, teatralizînd, vorbirea i se pare mai puţin ridicolă. In fond — secvenţa: ea stă aici, în faţa acestei ţopîrlance şi face pe bleaga, nu?
Mihăiasca a stors cele două maiouri bărbăteşti. O priveşte uluită:
-*■ Abea ...
— Cum, doamnă, strigă Sanda, uluindu-se dintr-o dată, cine să-ţi intre în casă ca să-ţi fure, pardon, chiloţii? Chiloţii, doamnă? Aşa ceva e . ..
Şezlogul e închiriat. L-a notat în registru. I-a dat şi I bonul. Dar el stă aşa pe scaun, stă gînditor, privind în gol, undeva în colţul cămării. Ea închide registrul, coperta bufneşte, ea zîmbeşte mereu, fiind astfel politicoasă, dar Duma n-o vede, nici zăngănitul cheilor pe care ea le ridică harşt! de pe birou nu-l trezeşte din meditaţia-i profundă.
— Aş... îndrăzneşte ea, lăsînd dulce cuvîntul să plutească. Şi cheile tac.
— Da, tresare Duma. E iluminat. N-are de gînd să plece. O priveşte de parcă acu ar vedea-o prima oară.
— Vă e rău? ._.?
— ... Rău?
— Nu, domnişoară, mi-e bine, articulează Duma din greu. Pare înlăcrimat. Zîmbeşte şi reia brusc entuziast. M-am întors de curînd din Elveţia. Am trecut şi prin Germania. Nici n-ai crede: oamenii sînt răi! Se uită la tine gata să te mănînce, nu simt nici o bucurie să vorbească unui străin, deşi ar putea afla atîtea lucruri interesante. Nu ştiu să se bucure de nimic, domnule. în restaurant, în cafenele vezi mai tot timpul oameni singuri, amă-rîţi, foarte rar cîte doi şi cînd sînt doi beau numai un pahar, aşa, de formă. Mai mult tac decît vorbesc şi nu stau nici juma de oră. Am avut bani, nu pot să mă plîng, eu am diurnă mare (se înclină cu modestie. Mariana ascultă cu buzele întredeschise şi sprîncenele ridicate) şi am cheltuit-o să văd tot ce se poate vedea p-acolo. Am adus şi cîte ceva pe-acasă, că familia, de... Da, ce vreau să

spun. .. Niciodată ca acuma la mare, aicea, la Crucea, cum îi ziceţi voi, nu mi-am dat seama ce ţară frumoasă avem. Ce bogăţie, domnule! Te uiţi la marea asta, mama noastră, un orizont infinit (roteşte dreapta deasupra capului), aş sta în apa asta dimpede o viaţă întreagă. Cer mai senin ca aici — nicăieri. Şi oameni buni, primitori, prietenoşi cu duiumul. Da mai ales, ce crezi? Oamenii sînt frumoşi. Au în ei o bucurie de a trăi, o mulţumire străveche (Mariana se aude strigată — e bucătăreasa: Marieeea-naa! — dar nu se mişcă) o frumuseţe aproape . .. inexplicabilă, silabiseşte Duma, impresionat de grandoarea cuvîn-tului. Uite, bunăoară dumneata. Cine ar fi zis că aici, la ţărmul mării, te-ai născut din nişte oameni simpli şi ai...

— Eu nu-s de-aici. Tata e contabil şef la ceape, la Bogata.
— Bogata! Ce nume frumos! Şi numele sînt frumoase! Cu toate că românul n-a vrut niciodată să fie bogat. S-a mulţumit totdeauna cu un trai simplu. Şi nici n-a luat nimic de pe la alţii. Da ziceam, dumneata eşti pentru mine o revelaţie a frumuseţii. Am îndrăznit să-ţi vorbesc numai după multă gîndire. M-am temut să nu ţi se pară ... ciudat, sau nepotrivit din partea mea, un om venit de aiurea... Dar dumneata, sînt sigur, nici nu ştii ce comoară de om ascunzi, oricîte ţi-ar fi spus alţii înainte. Şi trezeşti în mine o curiozitate, şi-o prietenie, şi un elan, cum nu mi s-a mai întîmplat niciodată cu o femeie. Tocmai pentru că, te rog să mă crezi, nu e nimic din instinct, cum se întîmplă. Dumneata ai o puritate, o candoare (Mariana s-a lăsat pe spătarul scaunului. Zîmbeşte. E oarecum crispată dar se simte bine. Prin uşa deschisă îl vede pe Viorel care se duce la duş cu prosopul pe umeri şi sa-voniera în mînă.) pe care nici marea noastră ... benefică nu o egalează. Să nu te superi, zice Duma cu vibrare voinică, da acum mă simt mai uşor (se şterge pe frunte şi sub palmă i se-ntinde mina radioasă a celui care-a aflat că n-are cancer) şi pot să-ţi spun de ce am luat şezlongul.
Cum el tace, privind-o ca pe o iluzie, Mariana întreabă moale:
— De ce aţi luat şezlongul?
— Ca să m-aşez pe el, domnişoară, şi să stau în faţa

mării şi să mă uit la ea şi să mă gîndesc că dumneata ai veni pe la spatele meu şi mi-ai spune că vrei să facem o plimbare .. . pînă la cherhana . .. sau pe un canal.. .
— Nu ştiu ce credeţi dumneavoastră ...
— Ei vezi, vezi cum te superi degeaba? Vezi cum nu mă-nţelegi?
O sumbră amărăciune s-a coborît în Duma. Trupul greoi e şi mai greoi şi capsele arămii ale cămăşii de peste hotare stau să plesnească pe pîntec, în timp ce bărbia dublă se termină tot într-un bumb lucitor, al doilea sau al treilea de sus, în care pare că s-a proptit capul masiv, căzut de durere.
Mariana s-a ridicat şi l-a „poftit" şi pe el să iasă. Plîn-sul îi stă în gît, mai mult de furie, micile temeri de peste zi, oamenii ăştia nebuni, încuie uşa în urma lor, prima oară e că nu ştie ce caută aici, chiar dacă avea nevoie de soare, nimic nu se potriveşte, şi nici crud nu e, să poţi să plîngi, peste trei zile, trei zile, aproape hohoteşte fugind pe podeţ, s-a terminat, nu facem decît socotelile, pleacă şi el, şi altul n-a fost vreodată care, toţi neghiobii, tot ce se spune despre ei e adevărat, toţi neghiobii nu vor decît, toţi neghiobii...
In pat, în cearceaf, ronţăie ciocolata cu lapte, e totuşi o clipă dulce. Rochiile atîrnă pe umeraşe, una în spatele alteia, nu-i pare rău că le-a făcut. . . mai ales pe cea albastră, toţi banii de concediu pe patru rochii, sînt frumoase. Şi ea e frumoasă. Bineînţeles. Nu sînt ei chiar aşa de orbi. Poate, totuşi, slăbeşte un pic. Pipăie coastele cînd inspiră adînc. A slăbit, sigur c-a slăbit. Cu atîta agitaţie, nici nu-i de mirare. Ea întotdeauna a plăcut. Sigur. Numai o femeie frumoasă place.
— Nu mă priveşte, domle, le scoţi de unde ştii sau mi le plăteşti!
— Pleacă domle cu prostiile, se răsteşte Romeo. Te-am căutat eu pe dumneata de conserve?
— Da ce, domle, sîntem în lună? Cine are chei aici? strigă Viorel, scos din fire. De ce mai trebuie chei dacă tot intră cine vrea?
— Lasă-mă, domne, în pace, ce-am eu cu conservele
61
dumitale? Caută-i pă alţii. Eu am ce mînca, nu trebuie să te fur pe dumneata .. .
Romeo îşi răsfrînge buzele a dispreţ. Viorel a făcut duş să se liniştească după descoperirea grozavă, a vrut să fie calm şi impunător, dar prosopul i se zbănţuie după gît, s-a înroşit şi zbiară să vină recepţionera la faţa locului, să dea seama.
Bucătăreasa, speriată, iese la uşa din faţă, la uşa din dos şi strigă din toate puterile „Marieeaanaa!".

Barmanul sigur că ştie ceva. N-are nici cea mai mică milă pentru pierderea lui: şase conserve cu carne. Şase!
Mariana vine prin spate, leagănă mult din şolduri ca o politeţe, zîmbeşte zîmbetul ei serviabil, puţin derutat de încrîncenarea bărbaţilor. Puştiul e roşu ca focul. Burta roşie respiră lung.
— Zice că i s-a furat din căsuţă, îi spune Romeo Marianei, rînjind scîrbit în timp ce-l arată cu capul pe Viorel.
Mariana a pălit dar zîmbeşte împăciuitor. Ce poate ea să facă?
— Ce vi s-a furat?
— Conserve cu carne! strigă Viorel. Dumneata ai al doilea rînd de ohei, nu? Păi cine putea să intre?
Mariana s-a aşezat pe un scaun la masa din faţa lui Viorel. Gura îi tremură, chiar acum o să plîngă, o să plîn-gă de-a binelea. Ba nu. Strîmbătura impertinentă a puştiului, siguranţa lui că ea e de vină, porcăria în care o vîră cu bună ştiinţă, parcă e şi încîntat de scorneala lui! Nici furios nu mai e. Se uită la ea ca un şarpe, să vadă ce face.
Şi deodată sare în picioare, îşi scoate sabotul fulgerător, pînă s-apuce Viorel să vadă îi dă una în cap, pînă se ridică să se apere, încă una peste obraz, el vrea să-i prindă mîinile, curva dracului, curva dracului, hoaţă şi mincinoasă, hoaţă, urlă, şi iar urlă dar nu-i poate prinde mîna, ea a apucat snopul de păr de deasupra urechii şi degeaba îi strînge încheietura că, ahuuuu!, i l-a smuls, o dîră subţire de sînge face zig-gaz pe obraz, stai, stai aşa, Romeo a prins-o cu mîna stingă şi cu dreapta-l împinge pe Viorel spre uşă, nebună, nebuna, ţipă Viorel, e răguşit ca o pilă şi nu vede bine de lacrimi, să te ia mama
dracului, de mici sînteţi nişte nenorociţi, strigă fără patimă Mariana şi uite că plînge, se zguduie la pieptul lui Romeo care o bate pe spate, lasă-l în pastele mă-sii, poa să vie şi cu miliţia, şi cu Dumnezeu, eu sînt în ordine, te cunoaşte toată lumea aici, taci, hai nu plînge, puişor, bine că i-ai rupt urechea, dă-l în pastele mă-sii. . .
Iar singur — a devenit o clipă rară şi e chiar momentul lui, oarecum înainte de asfinţit, cînd stă pe spate în nisip, cu braţele întinse în lături şi trage adînc, adîno aerul împuns de pescăruşi, răcit în fuioare de valurile pe care le înfoaie din ce în ce un vînt absent. In sus totul e alb şi foarte simplu. Cum clipeşti des, jenat de strălucire, la fiecare reîntîlnire cu el albul e şi mai simplu. De fapt, nu există decît cîteva probleme, cîteva cuvinte şi cîteva sentimente. Nesfîrşita combinaţie. .. nu, nesfîrşita varietate e, desigur, rezultatul incertitudinii, antidotul plictiselii ...
| Cît s-a mai chinuit să-i explice lui Pavel ce bine e la Crucea! Cînd ar fi fost suficient să-i spună că e locul ideal pentru un bărbat proaspăt părăsit, dacă vrea bine, dacă nu, nu. Da nici nu era de crezut că o să care după el un copilaş. Culmea, mai e şi ceh — ăştia au un simţ al realităţii... Zîmbi cu ochii închişi. Se răsuci pe o parte. Plaja pînă la cherhana pustie, albă cu năluci verzui de scaieţi, întreruptă la ţărm de clovnul ăla gras în şezlong. Cretin! Iţi mai pui curu-n scaun să te uiţi la mare . . .
Da, da, chiar aşa. Şi dibui senzaţia, era chiar acelaşi lucru, un soi de leşin treaz, o lipotimie de singurătate, de pustiu, de dracu ştie ce ... Absenţa, dispariţia, lipsa irevocabilă a oricărei afecţiuni dezinteresate. Ah, cum vine, ca şi atunci, o mică răzvrătire furioasă, şi acum, încetişor, încetişor, trece şi ea şi te lasă stors, privind în gol de-a lungul braţului întins, terminat cu unghia degetului mijlociu scursă în nisip . .. Mergeai între mama şi tata, cale de două colţuri pînă la poarta grădiniţei. La primii paşi pe stradă, de obicei ei se mai ocupau de tine încă, îţi potriveau hăinuţa, îţi vorbeau cu însufleţire şi tu răs-pundeai cu o însufleţire dublă, iubirea ta pentru ei se

exalta atunci înspăimîntător. Sentimental, erai un tip precoce. Tu ştiai, de cînd ieşeai din casă, că toată ziua vei fi singur — ceilalţi copii, o!, îi auzeai ca pe nişte gîngănii cu ac. Tata sau mama făceau cit două sute de copii şi seara, noaptea, dimineaţa lîngă ei era o fericire atît de

idioată încît niciodată n-ai putut să le-o spui şi, bineînţeles, ei n-au ştiut nimic. Ajungeaţi la poartă şi dezastrul se prevestea în sărutul lor vag pe obrazul sau pe tîmpla ta, erau deja neatenţi, începuseră să discute ceva şi te pupau acolo un-doi ca să scape de tine şi să-şi continue discuţia. Tu te întorceai pe călcîie şi singur, în fiecare zi singur, singur, singur, cu propria ta mînuţă des-chideai poarta de fier în timp ce ei se îndepărtau, îţi dădeau ocazia sfîşietoare să le priveşti în urmă şi uneori, cu lacrimile gîdilîndu-ţi ochii stăteai să-i vezi cum traversează pe la colţul străzii şi amîndoi văzuţi din profil gesticulau avîntaţi, uneori rîsul lor, căci nu se certau venea pînă la tine şi te înfiora înstrăinarea lor fără durere la fel ca marea înstrăinare dureroasă despre care aveai să vorbeşti atîta cu părintele Sava, la fel ca pustiul nepăsării de acum, de-alung de mare. Intre poarta de fier şi uşa de lemn gri a grădiniţei, cocoţată în capul a cinci trepte de beton, mai erau vreo zece-doisprezece paşi ■— de-ai tăi pe-atunci, probabil şase-şapte paşi mari — şi-i făceai clătinîndu-te, străbăteai un deşert imens, erau o mie de paşi, ca lovit în cap, trăznit de abandonul inexplicabil — ceilalţi puteau trăi şi în afara şi în lipsa ta. Asta-i adevărul. Unul din alea simple. De-aia l-ai pisat pe Lenda, nu mai strînge nisipul în pumni, că-ţi intră sub unghii şi ustură, abia te-ai spălat, faci orice ca să convingi că eşti bun camarad, că ţie îţi pasă, eşti însetat de nevoia altora de tine, adică eşti o otreapă, n-ai nici un rost, nu înţelegi să fii singur, Lenda cum poate?, probabil insistenţa ta l-a măgulit, ţi s-a suit în cap, deşi s-a prefăcut bucuros să vină la Crucea, ce? vrei să spui că...? Ţinu mai departe ochiul pe jumătate deschis — din-totdeauna se prefăcea de minune că doarme. Pavel, în deplină siguranţă, scurma la colţul cortului. întoarse iar capul — Dodi dormea. Ce grabă de nevăstuică, ah!, scoate două conserve din sac şi le vîră în groapă. De ce

le îngroapă? De ce e speriat? Doar poimîine plecăm! Mai scoate două conserve, le îndeasă în groapă, acoperă ca o pisică, mamă, Doamne! Lenda se răsuci brusc, Dodi clipi din ochiul ascuns, îşi stăpîni zvîcnetul braţului care tre-sărise la mişcarea lui Pavel, din nou senzaţia de sfîrşit, iremediabilă pierdere... Pentru că e un hoţ, îşi zise, tuşind uşor, cu ochii în ochii lui Pavel, în transparenţa globilor tăi aurii eşti un hoţ, ce nevoie oi fi avut, se miră zîmbind, privindu-l mai departe în tăcere, de lamele mele, dacă ţii la barba asta ca o mătură, ai? Nici ceh nu mai eşti! S-a-ntors lumea pe dos. Măcar în străini tata zicea că poţi să ai încredere. Că le era greu ca străini. S-au stricat şi străinii.

— Ai dormit?

— Ihî.

Şi se frecă la ochi şi se întinse spre cerul alb şi-şi puse mîinile sub cap.

— Auzi? Eu plec mîine dimineaţă.

Un pescăruş mic îi trecu pe deasupra capului şi Lenda îl urmări virînd spre mare, plonjînd, întorcîndu-se spre ei, strigînd, îl ocolea pe Dodi care-i sufla fumul în obraz — Păi, plecăm amîndoi atunci, nu? bîlbîi aşteptînd aprobarea cordială a lui Dodi — dar avea gura cea mai amară şi scuipa iţe de tutun.

— Dacă vrei pleci, dacă vrei mai stai... hîrîi Dodi şi se întinse pe spate.

— Ce faceţi? strigă soldatul apropiindu-se cu paşi mari. Ce faceţi aici? repetă furios şi lovi cu bocancul în cele două pietre plate care veneau să închidă vatra îngropată în nisip. Şi cu astea? zbieră iar fără să aştepte răspuns, împin-gînd cu vîrful bocancului grămăjoara de lemne care se prăbuşi cu pocnete mici.

Lenuţa se întoarse cu spatele, îşi înfipse bărbia în piept. Mîinile scoase din buzunare la primul răcnet al soldatului îi tremurau încrucişate sub sîni.

— Un foc, dom şef, frigem un peşte, se rugă Mihăies-cu de jos, arătînd cu palma desfăcută vatra de jucărie în care fire lungi de nisip începuseră să se prelingă din movila de beţigaşe răsturnate. Cu mîna stingă curăţa piatra

de temelie, nisipul continua să-i curgă de pe buza gropii chiar pe mînă.

— Nu să face foc pă mal, silabisi soldatul. Acoperă repede. Acoperă. Şi arătă în larg: poţi să faci semne.
— Nu fac io semne, rîse Mihăiescu bonom.
— Acoperă, zbieră soldatul, făcîndu-l să tresară violent. Acoperă acuma, imediat. . .
Mihăiescu aruncă o ocheadă la Lenuţa dar nu i se vedea decît spatele tresăltînd, de parcă, ar fi sughiţat. Apoi se apucă să împrăştie repede nisip peste vatră, împinse cu picioarele stivuşoara de lemne, aproape c-o îngropase în nisip, cînd auzi hi-ul rînjit al soldatului care se depărta şi o vorbă încîrligată, ceva ca „zgîrciob" sau „zbîr-ciog" sau „zgîrciog", pe care o repeta scăpărînd un băţ de chibrit după altul.
Buclele i s-au lăţit răvăşite pe obraz şi i-a alunecat una pe gît, s-a aşezat pe brazdele de riduri fine, cute uscate ca un guleraş de dantelă care se înalţă şi coboară molcom cu fiecare respiraţie adormită. O privi cîteva clipe cu drag şi compasiune, ca pe un coleg de birou care se pensionează la termen. Termenul are în el un ce obiectiv.
Se îmbrăcă în linişte şi ieşi manevrînd clanţa cu mari precauţii, urechea ciulită la somnul ei fornăit.
Roiuri de ţînţari mărunţi, dilatate de ţîrîit, îl urmăriră pe podeţ pînă la uşa luminată. O broască prematură oră-căia undeva în dreapta. Bineînţeles că se montase singur: emoţii stupide îi încleştau gîtlejul şi o furnicătură gîdili-cioasă pe braţe şi la mijlocul spinării îl opriră să bată. Intîrzie scărpinîndu-se. Bătu. Perdeluţa se schimonosi la o parte şi apăru jumătate din faţa ei, nasul lipit de geam, cercetînd nelămurit semiîntunericul de-afară.
— Cine-i?
Se scarpină pe piept. Ea nu putea să-l vadă. Observă că are guleraş albastru de aţă.
— Filoteanu, zise tare, ca şi cum ar fi fost nevinovat doar dacă-l auzea toată Crucea. Vreţi să deschideţi puţin?
Mai departe îi tremurase vocea. îşi pierduse suflul. Nu trebuia să se gîndească la nimic. Se gîndise. Era ridi-

col şi se zăpăcise dar ea tocmai crăpa uşa şi-şi ţinea reverele halatului laolaltă şi mijea ochii să-l vadă.
—■ Nu vă supăraţi că vă deranjez, turui el, ţinîndu-şi strîns mîinile la spate — şi tocmai îl pişcă de frunte un ţintar — azi la prînz, în apă, eu n-am ştiut că n-am . . . — Dumnezeule, nu se gîndise nici o clipă cum să formuleze, nu va fi niciodată în stare să spună, niciodată, pierdut prin neprezentare . . .
Ochii ei, acomodaţi cu amurgul, se îngustară şi clipiră neîncrezători. Lăsă perdeluţa să cadă şi dădu să se tragă
înapoi.
— Vă rog, oftă disperat, ruşinat, fîstîcit şi puse fără nici o idee clară mîna pe clanţă. în clipa următoare însă îi şi dăduse drumul şi se trăsese îndărăt, cabrat de strigătul care ieşise din faţa ei congestionată, ivită ca o jumătate caldă de dovleac copt. Rămase locului cu mîinile încleştate la spate, abia dezmeticit după ce ea-i strigase în faţă „curvă!" şi el nu pricepuse dar simţea din căldura tîmplei că se-nroşise la strigătul ei, trîntise uşa smucin-du-i mîna şi din dosul uşii îi mai strigase, dar vocea suna resemnată, estompată-mblînzită „să mă lăsaţi în pace, să vă ia dracu pe toţi."
Stele nu se văd. Poate-or mai fi cîteva, şi-a dat şi Vio-rel cu părerea şi căuta pe sus în întuneric, cu palma streaşină la ochi din marginea rondelei betonate care înconjoară bufetul, da-s sub nori.
Adevărat. Ca într-o furtună pictată, nori groşi, vineţi, îmbîcsiţi se vălătucesc înspăimîntător de aproape. Lumini misterioase scapă prin ochiurile lor. îi poţi lovi cu piatra. Mica noastră lume, coagulată ca o insulă în prag de ape, pare că se roteşte gonită spre vest, cum norii ăştia care-s însuşi cerul se duc încălecaţi în depărtarea apusului, descoperind cînd şi cînd, nu mai mult de

o clipă, locul mare, nedezminţit, al luceafărului. Sună toată balta. Fanfară de trestii, broaşte, ţînţari, vulpi, lişiţe, cred că şi greiorii trag un arcuş pe cinste. Vaporenii care stau toată ziua pe la debarcader au strîns parîmele, au întins prelatele, cîte erau, au acoperit sacii de sare cu rogojinile care nu mai putrezesc de şase ani şi s-au refugiat în bufet, în colţul

dinspre bucătărie, la o masă dublă, unde se usucă de cei cîţiva stropi de apă cu bărdace de rom, lichior şi spumă de drojdie. De la o vreme s-au pus să cînte, or să acopere şuierul ploii, blestemele ei care cad orbitoare pe plajă. Becurile s-au înjumătăţit, Romeo a tras perdelele, să vadă toată lumea prin geamurile înalte, ca dintr-un chioşc de grădină, lumina asta nebună de vreme grea, „vreme mare" îi zice în Ardeal, strigă Duma şi două fulgere atît de albe că sînt aproape verzi fug pe plajă, poate că au alunecat chiar de pe acoperişul bufetului, aşa s-au dus, ca pe un tobogan şi BUM!, zdruncinaţi pînă-n călcîie saltă de-o palmă cu toţii, asta nu e mostră de ploaie, asta e chiar ploaie, rîde Lenda. E-nveselit de tunetele care crapă dinţii cerului, între fulger şi tunet abia apucă să numere pî-nă la cinci, rîde şi acum că iar se deschide uşa şi mai intră unul înspăimîntat, ud, cu hanoracul şiroind, care cum intră cu sufleţelul lui pierit între maiou şi pulover se strîmbă la mesele pline şi se duce la Romeo să ceară ceva „mic" de băut, îşi aminteşte că e om mare. Ploaia nu se vede curgînd dar mirosul ei e şi-n păhărelul de rom, umezeala îngheţată amestecată cu fum şi abureli de alcool dulceag a intrat în plămîni cu acordul tuturor, „mai adu", zice Sanda şi-ntinde halba goală lui Filoteanu şi în zumzetul prietenos, Ştefan e amuzat de beţia uşoară şi chiar se întoarce cu stacana pentru el, ea şi Duma plină cu rom. îşi face loc printre mese şi scaune, cere mereu iertare, fredonează şi el muiat refrenul ca sufletul fără fund al ţării fără margini, o mică propoziţie muzicală atît de rusească, intervalele alea, oricum le-ai răsturna tot ruseşte sună pîn la coadă şi blonzii ăi grei de ila masa dublă o zic cu toţii din stomac, bat ritmul pe masă, gîlgîie vibrate cu ochii daţi peste cap, sărmana, biata, sărmănica, mititica, o căinează pe fata cîntată, de care nu se ştie de ce eroul a trebuit să se despartă, să vină acasă, dracu să-l ia, o iubesc cu toţii de le plesneşte pieptul, cuvintele li se nă-clăiesc în gură, cu cei şapte ani de rusă Fane ar trebui să dezlege misterul şi chiar ciuleşte urechea, dar din nou nu se poate distinge altceva, ah!, fulgere, fulgere, 4, BUM!, decît căinarea, melopeea, lamentarea care rage bet-naia, biatnaia, bietnaia, bhetnaia-ia-a-a ...
68
Sanda îşi trece degetele prin păr, şi-l aşează neglijent, tinereşte, faţa îi străluceşte cu adevărat întinerită, căci s-a relaxat şi cîntecul, poate chiar cîntecul ăsta i-a pornit sîn-gele spre obraz. Se apleacă la urechea lui Duma, îi desparte un tunet, rîd amîndoi. Rîde şi Ştefan care o ţine de mînă peste masă şi se minunează de ea, aşa, înviată, caldă
ca un ou.
—■ Ei? îi face cu ochiul lui Duma, i-o semnalează pe Mariana, albastră, singură la masă, tocmai a terminat de mîncat.
Grasul îşi scutură pipa.
— Pacienta, zice, pacienta! Acum sîntem indiferenţi. li dăm de gîndit. Pă mîine după-masă, pă seară . ..
Marea lumină a ploii s-a stins. Din buza acoperişului ţîrîie cîte-un şirag de apă la fiecare din cele patru muchii de faţă. Romeo a aprins restul becurilor şi lipovenii l-au salutat, cu un „ia!" bucuros, apoi o nouă comandă de drojdie. Romeo a luat două sticle din raft şi s-a dus cu ele la masă. „Ia!" răcnesc toţi şi-l adăpostesc la mijloc, în timp ce unul mai creţ, mai asprit şi mai beat, lăţit pe cealaltă parte a mesei îi cîntă încetişor, numai pentru el, îi face semn cu degetul ridicat la cadenţă, la vorbă, că acolo e cheia, să fie atent, o să-nţeleagă dacă nu-i prost, Romeo aprobă, o să-nţeleagă, vezi bine, dă de duşcă o drojdie, cîntă şi el „la, la-ia!".
Dodi nu vrea să joace. Nu e prima oară că o ploaie mare a adunat toată Crucea în bufet. Pavel poate să-şi caute parteneri dacă vrea. Numai că el, Dodi, e singurul care a mai fost aici şi anul trecut şi acum doi ani şi acu patru. Dar acum între cei opt pereţi melancolia e mai sinistră ca niciodată. Nu, n-are importanţă că-n cort e ud sau nu e şi doar nisipul e îngheţat primprejur. Aici, înăuntru e boala. Şi-l aminteşte pe fiecare ... în fiecare an, la furtună, era grupul compact, sau devenea, erau împreună. Ce-i drept, n-a fost niciodată fără Ileana, ca acum. Dar asta e slăbiciunea lui. In timp ce cu ceilalţi... Oare? Dar Ileana unde e? O, n-a fost un vis cum părea! Absenţa ei e o jumătate de viaţă. Aproape cincisprezece ani. Cine ne va mai putea schimba? Cum stăm aici cu capu-ntre mîini şi nu vom vedea niciodată oceanul...

O văzu într-un tîrziu. Tot mestecîndu-şi gîndurile afu-
69
mate, rămăsese cu ochii duşi pe fruntea ei. Locul acela inspirase, probabil, încredere. Zîmbi. Zîmbi şi ea.
— Săru mîna, zise, aplecîndu-se puţin peste masă. Noi vrem să plecăm mîine dimineaţă.
— Da?
Se opri contrariat. Se mirase din politeţe?
— Da, reluă Dodi, şi am mai avea de plătit pentru cort şi scaunele alea pe care le-am închiriat la-nceput. ..
Ea îl privea în ochi atît de deschis şi de nefiresc atentă încît se opri şi înghiţi în sec.
— Da, zise ea, veniţi mîine dimineaţă. V-aştept înainte să plecaţi.
O uluise scrupulozitatea lui? Cinstea? Bineînţeles că s-ar fi putut strecura pe barcaz cu Pavel cu tot, fără să mai plătească cei vreo cincizeci de lei.
— Săru mîna, zise, mulţumesc frumos, vin eu dimineaţă.
îi arătă lui Pavel scaunul de lîngă masa de fier. Lenda îşi sprijini rucsacul de al lui Dodi şi se aşeză, simulînd interes pentru ultravioletele care ar fi putut să-i mai atingă nasul. Dodi ridică din umeri —■ hoţul avea haz. Se apropie de uşa recepţiei, deşi vedea de departe că e închisă. Bătu totuşi. încercă şi clanţa.
Soarele sări deodată prin stropii de ploaie. Cînd se întoarse spre Lenda trebui să strîngă din pleoape ca să-l vadă cum se schimonoseşte şi-i arată cu cotul, ca un măscărici încântat de eşecul stăpînului, s-o ia spre căsuţa ei, pe podeţ. Pufni. O luă, prin scîrţîitul pietrişului, spre podeţ.
Aerul vibra marin, curat ca în aprilie. Liniştea prea caldă şi seninul strălucitor. Se opri în faţa căsuţei. Se uită la ceas: 7.08. Uită pe loc. De ce se uitase? Auzi tîrşit de papuci din căsuţă. Bătu şi cu stînga îşi pipăi incomod portmoneul în buzunarul de la spate al pantalonilor.
— Poftim, zise ea. Aşteptă să-i deschidă.
Cum ea nu se arătă, după o clipă apăsă pe clanţă şi împinse uşor.
— Intră.
70
O anormalitate plăcută, greu de precizat, poate neaşteptata melodie a vocii, limpiditatea dimineţii sau altceva îl împinse şi păşi înăuntru.
— Săru mîna, zise zîm'bind jenat, cu mîna pe clanţă. O zărise aşezată acolo pe marginea patului, lîngă masă,
în cămaşa de noapte albă cu părul liber, căzut auriu peste şalul mai alb ale cărui capete le strîngea în pumn sub bărbie.
— Intră, te rog.
Dinţii îi clănţăneau atît de tare că se gîndi s-o întrebe dacă-i e frig dar o auzi pe ea: închide uşa.
— Dodi!
Bătu discret de-a dreptul în geamul uşii. Soarele intra în nor. Falsa răcoare, asprită de lumina gri, învălui Crucea cu pustiu. Mai strigă o dată.
—• Da. Imediat, şopti Dodi dinăuntru şi se auzi patul scîrţîind, un hîrşîit pe podeaua de lemn.
— Pleacă ăia, şopti Lenda sufocat, cu obrazul lipit de geam. E unşpe fără ceva.
— Imediat, imediat. . .
Ascultă dar nu se mai auzi nimic. Se aplecă peste balustradă, se legănă de pe un picior pe altul, îşi ciupi la sînge o zgaibă veche de pe cot. Într-un tîrziu răsună în-chizătoarea de la brăţara de metal a ceasului lui Dodi.
Rezista încă eroic. Pavel îi gîdila nasul cu o iarbă uscată. De două ori strănutase. Pe lacul întins ca o mare verzuie pluteau cîteva lişiţe. Soarele se înălţa din ce în ce mai luminos, lăsîndu-şi căldura fugărită de boarea apei. Probabil pata albă îndepărtată .despre care tocmai vorbiseră era într-adevăr o lebădă.

— Auzi, făcu Lenda, lebădă, ai?
Deschise ochii şi căscă. Lenda îl privea rînjit, buza de sus, răsfrîntă peste dinţi îi dădea un aer stupid de copil-mafiot, un oligofren periculos.
— N-ai treabă cu lebedele, ai?
Se şterse la ochi. Normal ar fi fost să-l arunce peste bord. Scoase ţigările şi-şi puse hanoracul în cap, ca să

poată aprinde chibritul. In timp ce trăgea în piept primul fum, îi trecu prin minte că tocmai acum, lipsit de văz cum era, Pavel ar putea să-i tragă un picior. Stomacul i se contractă prompt. Lenda se ridicase şi, aplecat peste balustradă, fărîmiţa ultima chiflă în apă. Ceva sportiv şi curat era în resimtul momentului. Fuma cu mîna sub cap, relaxat, cu picioarele răşchirate în pantalonii albaştri pe puntea albă, ca un marinar beat.
— Să ştii. .. zise şi se opri. Lenda întoarse capul dar era limpede că prin fîlfîiala aripilor şi bolboroseala apei el nu auzise cuvintele alea, doar nişte sunete mai omeneşti.
— Hî? făcu şi ridică bărbia şi sprîncenele.
— Nimica, strigă Dodi. Lenda auzise. Clătina din cap.
— O să ne prăjim aici ca scrumbiile. Dacă nu vine lipoveanu într-un sfert de oră, nu mai vine pînă la dracu să-l ia. Ne-apucă anul nou la peşte, rîse în barbă.
Se lăsă pe vine, îşi lipi spatele de parapet şi întinse picioarele pînă atinse cu tălpile muchia de lemn pe care se bălăngăneau pantofii lui Dodi. Rîse şi arătă picioarele: ei doi şedeau în unghi drept. Barba îi clănţăni de cîteva ori, Dodi nu prinse vorbele duse de vînt. Clătină din cap că „se poate".
— Ai o ţigară? strigă Lenda.
Vasul vira uşor. Scoase pachetul şi i-l aruncă.

MICUŢA

Cum înainte fusese galben, acuma era gri. Fără soare, ferestre luminate portocaliu în amiază, sute de alte geamuri străvezii. Camere vide cu perdele întinse — tropăi pe loc dar frigul îi prinsese faţa, nasul roşu umed, un Chip rotund, greoi de dulce sub blana spicată a căciulii. De fapt, de ce nu s-ar duce el? Ştie şi Doina, şi Gigi. De ce mereu pe mine? Un bubuit de cauciuc şi vuiet peste blocurile îngheţate. Dacă stai cu spatele, liniile tramvaiului se întâlnesc sub pămînt şi dau colţul în faţa cofetăriei. Şuvoi uscat de răcoare pe mijloc, bluza ieşită iar din fustă. S-au uscat trandafirii — fîşie strîmbă de măturoaie înnegrite prin pete de zăpadă-nnoroiată şi copilul care lasă ghiozdanul în stradă, se apleacă la gheată, duminica însă nu uruie nimic.
Apropiindu-se, copilul din braţele lui e galben, îl trage de moţul înnodat al căciulii ruseşti. Copilul nu simte gerul, gîlgure şi bărbatul neras nu-i răspunde, se uită acolo în zarea promisă, la cofetărie, pe şinele îngropate în urme de tălpi trebuie să apară tramvaiul. Haina lui strălucitoare, caldă ca gălbenuşul de ou, bărbatul îi afundă gluga peste căciula de lînă galbenă, copilul rîde. îşi ridică mîi-nile galbene, le răsuceşte şi se uită la ea, e altcineva — ea nu poate zîmbi. El nu e curios. Se miră că mai e şi ea, că ea mai e. . . E cineva în copil! E cineva în spate. Copilul cu ghiozdan se opreşte între ei, ridică faţa la cel mic şi galben, se strîmbă. Bulgărele galben rîde, ca de un frate mai mare. Şi iar se uită la ea — e cineva acolo, e cineva!
O pată de durere singură mişca. Ghiară mică pe inimă, serpentină, un junghi ros ca tramvaiul care venea uşor şi va putea sta jos, da, se va aşeza ... îşi scoase mă-

nuşa şi unghiile bombau ovale, rănite — respiră şi-şi apăsă haina cu mîna, inima ascunsă pe-acolo, în negativul radiografiei, sub blană, sub carne, sub mîna goală inima poate bătea şi unghiile hîrşeau bara lipicioasă, o uşă mare care se deschide ca ea să intre, ea va intra ...

— Staţi, doamnă, nu se poate, că nu-i.. .
El nu vede? Slabi ca fiarele, părul zburlit, trupul mărunt. De ce pe ea, de ce nu se duce el? Se prăbuşi pe singurul scaun liber. Ca la o balenă, ca la o lipitoare se uită la ea. Ei nu şed? De ce nu s-ar aşeza? Apoi o umbră albastră pluti spre vatman, pe intervalul imens. Şi dacă fierbe găina de supă, sună la uşa Sandei, găina pe platou, dă brînci uşii — fă tu papricaş, zice, eu am supă din ea. Sanda — un şchiopătat, încă unul, ia platoul, găina abureşte, un miros putred de fier oxidat şi nuiele, a, asta nu.
îşi dădu capul pe spate, respiră adînc. Se opriră. Mîna rămasă învineţită pe piept — şi atunci, ce-o să mai vină? N-o să mai vină nimic. Şi totuşi, nu sîntem săraci. Vezi fără rost, inelele sclipeau din degetele vineţii, apoi blana aleasă de ea, adevăratul miros moale al fularului.
— Se poate, doamna? Eşti femeie-n putere . . .
Şi dacă nu se mai duce? Dac-o prind? Dacă o duc la tribunal? Pentru asta? N-o iau pentru Guşi? Şi acolo — zîmbi, baba încruntată clătina din sfîrcui nasului însemnat cu negi mărunţi — acolo, în depărtarea filmului, zîmbi văzîndu-se superbă, plină, în rochia roşie de jersey cu colanul de chihlimbar, acolo în lumină la bară: „da, e adevărat că sînt amestecată, dar dumneavoastră ştiţi care e amestecul meu? Ştiţi că mizerabilul s-a folosit de mine, o femeie slabă" — nu, nu era bine, ar fi crezut că vrea să-i înşele, să spună ea că e o femeie slabă cînd apărea în plină splendoare — „o femeie pe care şi-a făcut-o amantă" — şi-a făcut-o!, parcă dacă ea n-ar fi vrut, toate astea într-o mult prea mică sală de judecată, despre ah! — „o femeie neştiutoare" — asta da — „ca să-şi ducă la îndeplinire planurile lui mîrşave de îmbogăţire?"
Oftă adînc. Minţea. Se îmbogăţise? Era mai gras, se sufoca în saună, pe urmă bea o bere, dezamăgit. Acru, grăbit, o mîngîia în linişte, surîs forţat, destins într-un tîrziu, cu nepăsare. Avea o mulţime de temeri, se temea

şi de ea, ea putea vorbi oricînd, nu se gîndea că groaza de scandal i-ar fi paralizat prima silabă, el, Guşi, se în-grăşa cu ciudă şi casa lui o adunătură de boarfe în placaje, ea primea nimicuri, doar că beau amîndoi Cotnar şi mîncau alune, ciocolată cu fistic, colonia aia belgiană, bluza de dantelă cu aurituri, nimic, nimicuri, nimic. Se îmbogăţea? Poate să fi fost cîteva sute de lei pe săptă-mînă, berea, ţigările.
îşi aşeză sacoşa în poală, să poată vedea pe deasupra ei, se prinse de bara zdrelită a scaunului din faţă pentru următoarea curbă. Un copil în dreapta ciripi, pata galbenă cu multe picioare, ghiara mică în stînga, îşi apăsă mîna pe blana parcă umedă şi respiră dar ghiara se strînse.
— Mă iertaţi, vă rog, mi-a fost rău. Chiar nu v-am văzut.
— Eei. . .
Deodată văzu bine: pe celălalt trotuar doi miliţieni coborau din maşina albastră şi trînteau uşile, porneau spre capul şirului de oameni probabil, după colţ. Maşina rămase cu zgomotul în urmă, cei dinăuntru se ridicară pe rînd, haine întunecate dînd să apuce un loc pe bară, la miezul zilei, mai toţi oameni bătrîni şi surzi, apropiindu-se de ţintă. Pe-aici casele se dărîmau: găvane oarbe şi cîini flocoşi, trei pe o grămadă de moloz în dosul unei staţii de troleibuz, hămăind nemulţumiţi în lumina vastă, obositoare, pe un zid cu tapet verde scrijelit. Ce se ştia despre ea? Ce se va întîmpla mîine? Sau după ce va pleca de la Guşi, singură pînă în capul străzii cu gostat? Va şedea în tramvaiul acela care vine din faţă, va lua drumul invers — apoi tramvaiul se apropia şi el de curbă, mai alb şi mai roşu, poate că va sta pe scaunul din faţă pentru invalizi, ca Sanda, şi va porni lent, aşa, spre curbă, în timp ce un alt tramvai din sens opus, acela în care se găsea ea răspoimîine, nu, e duminică, ci luni, răs-răs, o să sece şi el furios, ca acum, în gîtul trotuarului, gata să muşte, cu viteză, din faţă se va enerva şi celălalt, mai repede, aici va sta ea şi se va saluta — acum trebuie să se ciocnească, trebuie să se vadă, în sfîrşit, o dată ... Se apără cu stînga ridicată blănoasă la ochi şi prin streaşină, din grămada de galben ţiuitor, copilul era aplecat în braţele negre ale bărbatului spre ea, rupt în două, sărind în

braţele ei, nu era speriat, nu, serios, îngîndurat, ochii alungiţi miloşi probabil de grămada de carne cu blană care mai rămăsese din ea şi o mască solemnă: sprîncene arcuite bogat pînă-n tîmple, sub ochelarii plesniţi ochii desfăşuraţi, cartoane albastre cu păianjeni sîngerii, o cascadă triumfală de fildeşi egali într-o rozăuscată de sete, căldura nemaivăzută a carnaţiei care-o umfla coaptă, albă, .senină, fotografia aceea de pe malul lacului, atunci era vară, cînd era asta?, cînd mai aştepta.

— Păi, nu? Cum ne-a fost vorba. N-ai zis că tu, de fiecare dată... ?

Bărbos căzut, cum îşi strîngea falca-n pumn, ar fi zdrobit-o dacă n-ar fi fost a lui. Celălalt, piţigoi, cu ţăcălie roşcată, calm, juca aroganţa în palmele întinse cu faţa în jos pe masă.

— Bine, bine, vedem acum!

— Ce să vedem? Na, să vedem, numără.

Ţăcălia, tînăr, ochi umflaţi de haos şi nesomn, pregătit să bea demn şi condamnarea, burzuluit de frig, numără hîrtii de zece lei pînă la cinci. Şi-l privi, învins în altă limbă, mai puţin importantă în comparaţie cu amintirea unui ceva inaccesibil celuilalt, ceva la pîndă între ei şi viclenie, pe două sticle goale.

— E? Cît ai?

—- Cinzeci, zise răspicat, înfruntîndu-l pe bărbos.

— Da? Da? Ei, plăteşte cu cinzeci două sticle a cîte treişcinci, strigă bărbosul schimonosit să-i atragă atenţia, pînă cînd ochii nu i se mai văzură. Ei cum, mă? Tu-mi spui mie, mă, că am datorii?

— Eu ţi-am spus, mi-aduc aminte . . .

— Mă laşi? făcu bărbosul, victorios. Un lucru vreau . . .

— Eu ţi-am spus, reluă blînd dar trufaş ţăcălia.

— Mă laşi? Eu vorbeam.

•—■ Mă rog — şi pufăi, solemnitatea ca o ruşine încremenită demn în mîinile pumn în faţa paharului cu două degete de vin negru.

Deschise ochii şi se ivi iar cafeniul grotei, dar nici nu dispăruseră din locul cocoşat mesele schilave ca buturugi, .lipite pe retină, butoaiele puturoşite cu aer, fum, niciodată

n-ar fi intrat, uite, femeia din colţ, obişnuita, o reperă ca pe-o girafă-n baia comunală, depăşind în sughiţ sila de aceeaşi specie. Slinoasă, umezeală unde-i pleca parfumul din propriile nări şi se oglindea pe mutra înţele-gînd imens, ce-o fi poftit să înţeleagă, cel mai bărbos?

— Vă e mai bine, doamnă?

Politeţea îmblînzi. „Vă mulţumesc", ar fi zis Doru, chemînd-o să urce în maşina neagră. „Fără ajutorul dumneavoastră, soţia mea..." ...„Nu vreau să plec!" striga Rodica, zbătîndu-se. „Aici, aici e mai bine!" Ca sub baghetă, trăi chiar locul, mişcarea întîmplării care era cum

0 întreba el, nu i se cuvenea dar era atît de adevărat cît povestea, şi nu avea cum fi altfel fiindcă el chiar din bunătate se repezise afară după ea cum o văzuse sprijinită de burlan şi albă — „doamnă, ca o stafie, să umblaţi aşa, oamenii trebuie să vadă ..." — o susţinuse de braţ pînă la scăunaşul putregăit şi-i împinsese sub nas paharul cu apă gazoasă —• „beţi şi rîgîiţi, e bine, face bine, respiraţi adînc, vă e rău? să chem o maşină?" — i se dezlegase de tot fularul şi se descumpănise alergînd pentru ea, ori tînărul se ridicase şi el, pregătit să ia cu asalt orice

1 se va spune şi fornăia de grijă studioasă pentru cazul grav — ea era doar femeie, adîncul gîtului ei tras de înghiţituri forţate, vedere de lipitoare speriată şi suptă de zel.

Da, îi era mai bine, într-un fel, îşi puse iar mîna pe inimă şi închise ochii să mai zacă, normal şi natural, tahicardie oarecare, stres, oboseală, socoteli amînate. Îşi trase mănuşile, se cocoloşi în blană, faţa în puful gulerului. Ei o lăsaseră, de parcă ar fi uitat-o. Numai să întoarcă nasul de parfum, desigur, nu era încă trează. Poate că n-aveau bani să plătească. Se certau. Se bat? Ea martoră? La tribunal?

— Vorbeai, apăsă tînărul, fraternizînd sec peste vîrstă. Vorbeşti, repetă în silă. Eu o să-ţi spun eu ce cred eu, mă laşi? Să-ţi spun eu sincer ce cred eu.

— Ei poftim, poftim! Spune, nu mă supăr, să vedem. Cît crezi tu că te duce mintea?

Ea ascultă. Altul, străin în toate. Pusă la adăpost de mizerie, intra prin uşă o boare de umezeală curată,

zgî-rietură pe cimentul solid.
78
— Unu, făcu ţăcălia, ridicînd degetul mare. Trăieşti în mizerie, în murdărie. Nu că nu te speli, scutură din barbă către celălalt care nici nu se îndoise vreo clipă, aşa, eşti în mizerie.
Ea-l auzi, tăios şi slab, tresări în spaimă, ascunsă de guler.
— Doi: eşti îndatorat la toată lumea. Şi mie. Bărbosul ridică mîna să protesteze, o coborî, autoritatea îngăduită, renunţă. Trei: nu faci nimic, în schimb bei, bei Gabrie-le...
—• M-ai văzut tu pe mine, pe mine, mîrîi periculos cu frică bărbosul, beat? Eu, am fost eu vreodată beat? Am făcut eu vreun rău?
— Nu, că ai răspuns la toate. Ţi-e bine aşa. Ştii care-i chestia? E bine, bă, aşa. Şi e convenabil aşa.
Cu mirare gros jucată, bărbosul pocni paharul, puse mîna pe braţul ţăcăliei, neaşteptat semn de prietenie.
— Cum aşa, mă? Cum aşa?
— Aşa. N-am ce să-ţi spun mai mult. Aşa. Să bei şi să nu fii rău. M-ai mai contrazice tu dacă n-ar fi bine aşa? Ce ştii tu să spui, Gabriele? Că nu-i nici un rău în asta. Păi atunci e bine aşa, nu?
li părea rău pentru Gabriel. Bărbat încă, buhăit, poate nu de tot alcoolic şi, în întuneric, deasupra bărbii încîl-cite, pielea tăbăcărită, păroasă, umflată acum că se gîn-dea, i se umfla capul de nepricepere, şi era atît de simplu, ea ar fi ştiut să-i spună ce să nu facă dar îl privi printre gene. O fi însurat? Ca şi pe celălalt, înfundat în hăinuţa cu mesadă de oaie, dîrdîind mai rău decît bărbosul, un cap lung, noduros la fruntea înaltă şi totul scheletic, întins răutăcios pe oase, nu vorbea frumos cu Gabriel, ea l-ar fi oprit să-l mai sîcîie.
— Vă rugăm să ne iertaţi, îi şopti ţăcălia, s-o izoleze pe ea, la distanţă respectuoasă, ca un slujbaş. S-a nimerit într-un moment prost.
— Nu face nimic, zise ea şi se simţi mai bine. Eu vă mulţumesc că nu ştiu ce mă făceam dacă . . .
— Nu, doamnă, rosti ferm treaz bărbosul, privind-o drept în ochi. Aşa a fost să fie. Nu se putea altfel. Toate se-ntîmplă după tipic. Nu trebuia să cădeţi în stradă. Făcu
79
o pauză şi dădu restul paharului peste cap. Dumnezeu n-are alternative. Dumneavoastră — o arătă cu degetul ca pe o oglindă a bufetului chior — trebuia să fiţi aici. Dumnezeu n-are alternative.
— Unde? se miră speriată şi, într-adevăr, nu înţelegea, ea nu călcase pe-acolo niciodată şi nici nu i-ar fi văzut dacă nu ameţea atunci lîngă burlan.
— Aici, strigă bărbosul. L-aţi ascultat pe Mihăiţă? Tînărul pufni iritat, amuzat la degradarea drăgăstoasă.
Ea îşi potrivi ochelarii pe nas şi nu avea eum să-l evite. Dacă pleca, strada era pustie şi nici un tramvai.
—• Am auzit fără să vreau, şopti. Dar... şi nu mai ştiu ce să zică. Mîinile îngheţate în mănuşi şi le înfipse în buzunare la căldură, doar că se putea ridica oricînd. Să fi plecat deja meşterii? Dar deodată se bucură şi-l privi atentă, gîrbovirea şi carnaţia unui străin.
— E, vreau să vă întreb ceva.
— Poftiţi, şopti ea şi se ghemui mai ţeapăn pe scaunul gravat cu rozete, proptindu-şi cizmele în piciorul grosolan al măsuţei, era singura care ... Nu mai apucă.
— L-aţi auzit? Ce proces îmi face copilu ăsta! Uita-ţi-vă bine la el! Mihăiţă o privi rînjind, oferit viitoarelor neobrăzări ale bărbosului. Nu aşa. Bine de tot. Cum el, pe el, îşi răsturnă bărbosul degetele, nu se vede. Trebuie să vedeţi prin el. (Ea zîmbi — era foarte specială vorbirea lui şi totuşi neconvingătoare. Ridică din sprîn-cene, ca la orice discurs al unui om beat, ca la poveştile copiilor Sandei). Doamnă, eu beau mult. Pentru că nu pot să mă-mbăt. Pot să beau zece sticle: nu mă-mbăt, ăsta-i defectul meu. Nu pot, înţelegeţi? Da uitaţi-vă bine la el. El bea, se-mbată, face urît. Da nu asta-i important. Uitaţi-vă bine. Mihăiţă îşi sprijini capul în palme şi se întoarse spre ea, model. Nu era un golan. Nu era beat. Şi nici bărbosul. Ceva necurat, subţire şi necunoscut îi ţuguie buzele. Bărbosul îi aprobă atenţia şi frisonul. Credeţi dumneavoastră că peste cîţiva ani, nu mulţi, să zicem, peste vreo cinci, o să se mai lege el de mine?

— Din drag mă leg şi ştii asta foarte bine. Bărbosul îşi agită mîinile stăpîn.
— Mă laşi? Din drag, ne-drag, din ce-o fi. O să fie el altceva peste cinci ani? Ca să nu zic peste zece. Peste zece

o să fie o canalie. O să-ţi fure din buzunar ca să bea şi-o să mirată, mamă ce-o să mai mintă „marele înţelept". Credeţi că o să ajungă mai bine decît mine? Păi, şi se reaşeză, poate să se dea şi peste cap, n-are cum. Poate să se dea cu capul de toate zidurile, poate să vrea el să fie cel mai cuminte, să lucreze toate tîmpeniile alea ale lui, tot aici ajunge, doamnă! Aşa e legea. Sau greşesc? şi clipi glumeţ, aşteptînd-o fără curiozitate.
— De ce să fie asta legea? întrebă indignată. Sînt atî-ţia oameni de treabă care îşi văd . . .
— Nu sînt atîţia, doamnă. Vi se pare. Mă iertaţi că îndrăznesc — şi se aplecă de scuze. Uitaţi-vă mai bine. Cîţi oameni de treabă aţi văzut dumneavoastră azi?
Tăcu. Cu un zguduit de zid, tramvaiul dădu colţul, burta roşie şi albă strecurată lung prin geamlîcul uşii. Afară, gerul pedeapsă — dar meşterii poate plecaseră? De obicei, se ducea pe la douăsprezece. Era aproape două, ei ar fi trebuit să lucreze pînă la trei-patru, s-o aştepte, pentru că depindeau de ea. Îşi pipăi sacoşa lîngă scaun. Dacă s-ar îmbolnăvi? Poate numai atunci ar lua Guşi drumul. Ea e un om de treabă, de încredere. Cît de nepotrivită e tocmai ea pentru asta, dar n-a refuzat. De dragul lui, două drumuri pe săptămînă de patru ani încoace. Doar azi se dereglase, un soi netrebnic de bucurie de chiulangiu, azi altfel decît de obicei. Obişnuita se ridică şi porni spre uşă, legănînd, o sărmană zdruncinată, strînsă în cojocul lucios şi ciorapii de bumbac cîrpiţi la genunchi, burta mare, ţigara lipită femeieşte pe degetele îngălbenite. Era vesel aici. Nimerise într-o mahala drăguţă, atît de departe de centru şi bărbosul o surprinse oftînd cu mulţumire.
— Să vă ajut, doamnă? Măcar cu sacoşa.
— Nu, mulţumesc. Îmi pare rău că ... (Voia să zică „vă las cu toate nerezolvate"). Dar daeă aţi putea să găsiţi o maşină, asta într-adevăr mi-ar fi...
Gîngăvind „sigur, sigur", Gabriel sări spre uşă, îl văzu traversînd, răsucit în toate părţile, fularul flutura albastru, descumpănit. Mihăiţă îşi turnă apă din sticla ei şi aprinse o ţigară scurtă, ferind chibritul cu gesturi de bolnav atent la neputinţa lui. Era sfios dar o fixă pe deasupra fumului, obrajii ei bucălat pudraţi cu neruşinare faţă de slinul

lui îndărătnic, o fixă liniştit cu o compătimire care, desigur, ca orice abuz de încredere, ea stătuse la masă cu ei, nu?, o jigni. Deschise fermoarul genţii şi începu să caute portofelul.
— Apa e plătită, murmură tînărul, urmărind graba ei nepregătită, ameţeala prefăcută. Şi vinul. Ar trebui să dormiţi puţin.
Era alt om. Poate că era obosită dar nu avu curajul să-şi scoată oglinda. Solemn, Mihăiţă arătă uşa, pe Ga-briel care pîndea maşini de cealaltă parte a străzii:
— Să vă uitaţi bine la el. Nu pare, dar e un om extrem de rar. Ar trebui să vă bucuraţi că l-aţi cunoscut.
Zîmbi politicos şi apucă sacoşa.
— Cum îl cheamă?
— îl cheamă Gabriel. S-ar putea să trăiţi vremea cînd o să fie pozat peste tot şi ridicat în slăvi. De fapt, dumneavoastră nici nu uitaţi uşor, nu?
Ea negă, nu, avea memorie bună. Erau nenorociţi, drăguţi totuşi.
— Ei, o să vă bucuraţi mai tîrziu. Dumneavoastră s-ar putea să apucaţi vremea. Dacă vă îngrijiţi şi dacă dormiţi puţin după-masă.
Rîdea. Stingînd ţigara se ridică, dar ea nu-i dădu sacoşa spre care întindea mîna şi nici nu-l lăsă să iasă după ea cînd Gabriel, un taxi galben oprit, făcea semne. Cu ultimele degete de la mîna stingă, el de cealaltă parte a geamului, rîzînd, poate rîzînd de ea?, îi închise uşa în nas şi nu găsi cu cale să-l mai salute.
— Şi ăia cine erau?
Se întinse pe canapea şi trase pe ea pătura groasă, zăbrelită, cocoloş cu obraji fardaţi aurii-piersică,

îmbobociţi de bluza de dantelă neagră, de cuminţenia fustei gri cu disparente dungi albe, atinşi, cînd îşi lăsa capul în piept, de roşul mort al colierului de coral, de împletitura lanţului de aur şi luciul unghiilor care se jucau în el.
— E tare patu ăsta. Nu-nţepeneşti pe el? Aia? Tania croşeta ceva roz, lung, ca un fular. Din fotoliul unde stătea trebuie să se fi gîndit din cînd în cînd şi la ea, la ea. Rar poate, la un film inutil de sîmbătă seara. Vizavi
de amiaza întunecată, şuier de vînt. Draperii ghem, cu pătrate mici cafenii, cu ciucuri ridicoli de mătase împletită. Tania-i făcea? Liftul se opri, se auzi uşa, apoi apa fornăind şi somnul general. Bău ceai, linse rujul moale. Doi beţivi. Se certau acolo, care să plătească, ăla mai tî-năr rîdea de ăla bătrîn — o mizerie. Da nu ştiu ce să fac. Să mă mai duc pe-acolo? Că am plasticu la mine. Da dacă mi s-a făcut rău, n-am mai ajuns. S-a făcut tîrziu.. . Crezi că stau ăia după-masă?
— De un să ştiu eu? Poţi să te duci pînă acolo.
— Te deranjez?
Se privi în oglinda din faţa patului: rotunjită, păpuşă, păcat că se pensase subţire. Sprîncene dese: o pisică fioroasă. Sprîncene mijlocii: figură comună. Aşa: femeiască, îmbătrînită.
— Tu pe mine? Cînd m-ai deranjat tu pe mine?
Pe sub sprîncenele ei dese, Tania mică, alunecoasă. Mama n-o plăcea.
— Dan e pe şantier.
— Zău? Unde? Crezi că-mbătrînesc? rîse şi-şi pipăi inima prin bluza înfoiată.
— Ai junghiuri?
Clătină din cap. Baraj în respiraţie, gura amar-uscată, bău şi se fripse.
— Nu ştiu ce-am avut. O apăsare, aşa, şi ceva ... ca o ghiară.
— Aşa spune toată lumea, Rodica. Imbătrînim, ce să mai. . . Da la unii e mai grav, hohoti trist. îşi privi lucrul de la distanţă, întins pe genunchi. Nu mai am vreme de nimic. Ştii că mama s-a intoxicat?
— Cu ce? tresări.
Halatul Taniei, vînzoleală bolnavă de crizanteme trecute şi nişte pete albastre ca de cerneală decolorată. Urmări petele, degetele la buze — erau risipite egal în model. Să mănînci lucruri stricate. Cum apucă ei să le mă-nînce?
— Cu nişte ouă. Nici n-are voie să se atingă de ele. Face herpes de la o bucăţică.
— Erau vechi?
— Nu de la asta. I le-a dat cineva. Pe ouă erau nişte
.gîngănii, ceva, acuma îi cresc în stomac, ştii, se umplu intestinele cu ele, e .. .
— Va; de mine!
îşi văzu cu coada ochiului profilul turnat — boală cit <ea nu ştie şi se priveşte în oglindă! Imposibil. Baba, o scorpie cu gura de lamă, ochioasă, rîioasă în lavanda ei. Vorbea numai de economii, să tai lemnele în şase, în opt, să le pui cruce-n sobă, să ţii mîncarea pe pervaz, să mergi la televizor la vecini. O privea dintr-o parte, ca o ocară pentru ce ieşise din ea.
— Tot eu mă duc la spital, că Dan nu e, şi la şcoală ... Acuma chiar mă odihneam, după săptămînă. Ai venit bine.
Şi îi zîmbi, dintr-o parte, ca maicâ-sa. Rodica veche se spărsese şi ieşise o Rodică nouă din găoace. Un fel de ruşine de hainele ei şi mirosul, probabil mirosul, o cotă, mirosul Rodicăi scump, fermecat. îi dispăru toată încrederea. Acum, că o privea, istoria plictisită şi ranchiunoasă cîtă-ncăpea în pielea ei strimtă, veştedă, cu crizanteme şi pete albastre, se înghesuia între Rodica şi geam. îi dăduseră un nume atît de special — ce risipă — din el ieşise un omuleţ mărunt şi cîrcotaş. Pe ea o născuse-ntr-o doară, îi zisese Rodica, „pe-aici ţi-e drumul", şi alta era viaţa -ei. Numai cu frica din ultima vreme ... îşi puse mîinile sub cap şi se destinse încălzită.
— Mi-e mai bine, zău. Aş deschide puţin fereastra. Dacă tot plouă.
— Stai acolo, deschid eu.
Liftul sună, se deschise, un alt impuls, alţii cu alte «re. Frigul umed căscă, răsuci draperia, fereastra crăpată scîrţîi şi Tania desfăşură draperia, cîteva palme peste pervaz îngheţa, aplecată cu mîna întinsă.
— Uită-te-n baltă, zise Rodica şi-i veni să rîdă. Azi am cunoscut un om mare, auzi? Stătea în

baltă. îmi făcea semn cu mîna după maşină.
— Plouă. Slab, e urît. Dă-l dracului, cred că şi ăla ţi-a făcut rău. Mai bine rămîi pînă diseară.
Cortina de care se-mpiedica Tania, o drapa aurită, murdară, din celălalt secol. Amîndouă, în tu-tu, reverenţe la gura scenei: Rodica înfierbîntată de aplauze, aplecîndu-se

pînă la pămînt, aşteptînd şampania şi sărutul tatălui. Tania zăpăcită, nu ştia unde să privească mai iute, la omul din primul rînd pe care o sfătuiseră să-l fixeze ca să n-o înşele distanţa sau la cortina vălurită în care tocmai căzuse şi uitase deja pe unde intrase, ar fi ţipat dacă nu i-ar fi fost atît de frică, nu mai nimerea sa iasă, era sigură că dacă încerca acum nu mai nimerea. „Rodica, şoptea aplecîndu-se cu teamă, căutînd pe feţele oamenilor batjocura, rîsul, dar ei n-o putuseră vedea în dosul cortinei, Rodica, şoptea, Rodica! Rodica se-ntorcea spre ea fericită, o încuraja la încă o reverenţă, pe unde ieşim noi? Rodica! Aplauzele sunau, răsuna un bravo scurt, ca la marile spectaaole şi pieptul i se zbătea de-ncîntare, apoi iar Rodica!, clănţănea Tania la urechea ei, noi pe unde ieşim?"
— Simt eu că chestia asta cu ţiganii nu e-n regulă. Şi, pe măsură ce vorbea, teama uşoară, plasă de borangic, se întindea în acelaşi piept negru, guşă bogată.
— De ce? Tania închise geamul, lipăi pînă-n fotoliu. Era trasă, parcă şi mai mică. Se făcuse frig şi falsa căldură se ţinea departe în mocheta galbenă. Scoase o ţigară, Tania luă şi ea, se ridică şi porni spre bucătărie. S-a-n-tîmplat ceva? strigă de-acolo, apoi reveni cu chibritul. S-a-ntîmplat ceva? întreba aproape veselă.
— Nu, şopti. îşi puse mîna pe inimă. Mîna ei fără putere. Gheara, zise. Se strînge. Nu s-a-ntîmplat nimic. Respiră adînc şi cineva fluieră lung, un sfîrşit de meci. O maşină dudui, trecu alta, se stinse. Aşa. Nu s-a-ntîmplat nimic dar de fiecare dată-mi spune să fiu atentă, să nu mă vadă nimeni cînd intru . . . Nu-i vorbă, că nu-i nimeni niciodată, da te ia aşa pe şira spinării — îşi trasă în aer coloana ca o lăcustă — cînd îţi spune cineva . . . Cred că şi Guşi e speriat.
— Doru nu ştie nimic?
Nu voia să spună altceva. Avea ochii înguşti, gura mare, udată de ceai, crîmpoţită şi dură. înţelegea.
— Nu. Şi nici n-o să ştie. Poate că n-o să mă mai duc. Nu mi-a fost niciodată frică, tu ştii, da nu-mi place.
Cînd se-mbrăcă, zgomotele creşteau ca la un început de zi. Clănţănitul tramvaielor încălcind noaptea şi absenţa amurgului. O treime imposibilă de portocală lipită de

muchia albă a clădirii de vizavi: soarele rănit între degetele Taniei sprijin pe tocul uşii, uşurată, uscată. E simplu: dintr-o piaţă pietruită, mărginită de biserica albă cu turnuri de tablă şi lemnărie roşie, de florărie, de agenţia loto — singura fără treaptă — şi fostul loc de casă, ierbos acum şi neînţeles, curg cîteva străduţe fără vreo aşezare anume una faţă de cealaltă. Casele unui şir sînt lipite de opusele lor, alteori împart curtea, spatele unui vagon văruit ori stropit cu ciment se prevede prin crengile grădinii de pe cealaltă stradă unde poarta e veşnic ferecată, oblonul ornat cu flori învoalte, cănite, al ultimei camere e şi el înţepenit de ani buni, înclinat greu spre poteca pietruită, ciupită de iarbă şi rozalii de piatră. O împestriţare de case, nici ea nouă, răsădită pe străvechi temelii care urmau cîndva un mare drum al negustorilor de mătase şi blănuri, frîntă mai întîi de căi piezişe către primărie, reşedinţe, şosea, gară, inima şi poarta tîrgului, şi potolită numai de creşterea cîte unei noi biserici prin vecini, pentru ca în cele din urmă să capete o faţă, mai degrabă patriarhală dar demnă în pacea ei, brăzdată de aceleaşi frîngeri, de astă dată îndreptată cu pavaj, stîlpi şi garduri aproape egal înaintate în buza drumului, ea a devenit un arhipelag imobil sub ameninţare, prea cuminte pentru a fi dărîmat şi prea bine încins de alei pentru a zice că încurcă.
Zvonul demolării renaşte din timp în timp. Măcar pentru maghernițe. Cam jumătate din case sînt scunde şi răsfirate, casele părinteşti ale micilor negustori şi ale foştilor maiştri. Proprietăţi silnice, cu cîrpăceli anuale, vîn-dute sau luate în grijă de aceeaşi familie, adăpostesc grădina, grădiniţa, garajul copiilor mutaţi la bloc, hainele vechi, sobele cu plită largă, şoproanele cu scule, laboratoarele foto ale nepoţilor, străbunici paralizate, coteţe uscate, păsări vii, parastase şi exalaţiile şubrede ale lemnului

îndulcit de ploi şi cari. Spaţiul acestor case a crescut, golul din ele a crescut dar, teşite şi molîi, nu au îndemnat pe nimeni să crească. Dacă stai vara în pridvor — unele mai au pridvor, balustrade de bîrne, muluri complicate în preajma ferestrelor, uşi ghintuite cu aramă, scoica mi-
86
mată deasupra uşii de pitici, chipuri zeieşti ori groteşti în stuc şi rozete roase pe iranjuri — nu le poţi zări strălucirea apusă, belşugul sau aspra sărăcie, ci doar traiul mijlocaş, îndestulat şi moale ca ţiglele sparte, dezorientat ca îndemnurile cusute habotnic deaupra maşinilor de gătit, de care au ajuns să se îndoiască şi babele, fără nostalgie. Preţul pe care-l puneau oamenii aceia pe viaţă se face printr-un calcul nouă obscur şi tandru văzut de deasupra ca o copilărie prelungită. Poate că ei nici nu calculau. Păstrînd forma unor modele, în faptul lor modeste, imitată şi mai modest, cu mulţumire gospodărească pe măsura tihnei de la asfinţitul unei zile de muncă grea, gospodăriile au învăţat din tată-n fiu traiul retras şi tihna, legea gîlcevii încăpăţînate şi a ţîfnei pentru toate acareturile adăugate, a bogăţiei care se adună altfel decît în sat şi a suferinţei pînă la moarte după cel ce s-a rupt de la sîn numai ca să plece în lume, schimbînd sub ochii lor ceea ce părea veşnic. Alianţele şi familiile au fost lăsate în voia lor, pripăşii îngăduiţi, zidurile întărite de unul şi de altul, faianţele înlocuite cînd şi cînd, arareori cînd unii au plecat de tot au fost schimbaţi repede cu vecini pe măsură, din cei ce află totul şi povestesc la rîndul lor incredibilele dar adevăratele aventuri ale unchilor şi mătu-şilor fără gospodărie, lepădători de grădiniţă, aventurieri care au divorţat ori chiar s-au spintecat cînd te aşteptai mai puţin. Şi, poate, zguduitoarele hopuri ale celor însetaţi de risc, bolnavi de plictiseală şi rufărie ordonată, ale celor ce nu s-au privit niciodată şi nici n-au cunoscut vreo pasiune, marile mistere ale teribilei „aurea ..." — jumătăţi de măsură — poate chiar acolo sînt.
Celelalte case însă s-au învrednicit de hulă. Mai înalte de patru metri şi mai scunde de cinsprezece, nici mărunte şi de treabă ca bojdeucile — să semene la o primă ocheadă cu oropseala — nici palate ţuguiate şi lăfăite, să inspire respect ori poftă de posesiune a sacrei autorităţi, în ele se adăpostea bunăstarea, primejdia, exemplul rău al celor ce alegeau şi erau aleşi de oameni, uneori de simpla lor învăţătură, averea strînsă din netrebnice, necunoscute şi uşurele preocupări. Cu sau fără scară interioară, cu sau fără şemineu, totdeauna cu porţi masive, cu dependinţe nemţeşti, cu ferestre largi, împărţite în ochiuri savante,
87
montate sub arcade cu repetiţie identică de-a lungul impunătoarelor faţade, repulsive prin delicateţea zugrăvelii, prin simplitatea liniei sau barochismul nedisimulat al ornamentelor, aceste imobile cu săli înalte, tapetate, lambri-sate, cu parchetul lucitor păzit de covoare armeneşti sînt cele în care s-a valsat, s-au povestit Orientul, parlamentele Occidentului, istoria prezentă şi trecută, în care noaptea tîrziu ardea cîte o lampă, care se întîmpla să fie o imitaţie de candelabru sau un Galle, acestea sînt casele unde profesorii îşi pregăteau cursurile, arhivarii notele, comercianţii agenda, studenţii bagajul pentru burse îndepărtate, doctorii dădeau consultaţii, arhitecţii spărgeau tavanul unei răzleţe camere laterale şi-i puneau sticlă în loc, luminatoare şi sere, lucarne şi verande de sticlă — sfidarea atît de ieftină dar atît de dureroasă a simţului comun. Blestemate şi urîte au fost sofalele de pe care, întins pe spate, puteai privi pierdut goana amoraşilor pe tavane, grinzile elveţiene, lambriurile brîu şi şlefuitele dulapuri Biedermeier, spetezele fotoliilor Chippendale, birourile Empire, glastra Sezession de pe măsuţa englezească pe rotile în care florile proaspete la miezul iernii veneau din Olanda ori din sera mătuşii de lîngă Bucureşti, ziarele din Roma unui Papă politic şi a unui Mussolini nebănuit. Multe obiecte nu s-au mai găsit, de altele n-a mai avut nimeni ştiinţă, dar moderata urbanitate a spaţiilor, cotloanele care duceau la baie, bucătărie, cămară — şi ele mari, odihnitoare, bine împărţite —, vitrinele cu cărţi, bibliotecile care umpleau pereţii birourilor, nişele, dulapurile în perete, lustrele cu lumînări de argint au rămas şi vorbeau destul despre oameni pentru care nu era greu să respire aici, să gîndească, să moară ca-n romane, să ia hotărîri, să tragă draperiile de mătase seara, să sune după o servitoare. Onoarea caselor s-a împărţit la început între zece chiriaşi, fiecare reuşind să bucşească în camera sa o arcă întreagă. Hodorogite, despletite, unele s-au transformat în instituţii cu instalaţii defecte şi igrasie răzbunătoare, mereu prea mari ori prea mici pentru nevoile serviciilor, pierzîndu-şi în timp nu numai personalitatea dar şi aerul respirabil în plimbarea de la o fereastră la alta, culoar acum împiedicat de scaune şi fişete metalice. Altele au rămas pradă războaielor între chiriaşi, unii mai în stare
88
decît alţii să acapareze o cămăruţă de serviciu liberată, un hol, o sufragerie din care plecau cei sătui să-

şi gătească pe unicul aragaz şi să-mbăieze plozii la comun. în zece ani, chiriaşii nemulţumiţi de vechimea şi şubrezenia casei deveniră mîndri de ea, flataţi de enormitatea locului, de căldura lui iarna necondiţionată, de parcelele cu flori şi morcovi de care se învredniceau ţărăneşte, erau deodată bine situaţi, „la curte", n-ar fi schimbat cu blocul. Aceleaşi mijloace nesigure prin care pătrunseseră în case, devenite cu timpul sigure şi întărite prin puterea de cumpărare, îi făcură stăpîni pe întreaga casă, apoi îi devalorizară, tot ele, şi îi împinseră să închirieze mici porţiuni ori chiar să vîndă apartamentele, cămările parazitare, la preţuri bune. Re-îmbucătăţite, scumpe şi funcţionale familiilor nou-întemeiate, chilipirgiilor care ţineau astfel familiilor bună faţă într-un imobil vopsit pe-afară şi colecţionat în interior din piese moarte, gras plătite, lăsînd impresia scurtă a iubitorilor de artă şi a unei dări de mînă fireşti şi oneste, din care dare se dansa pe covoare, se spărgeau pahare şpriţuite şi se certau copiii murdari de joacă, marile construcţii trăiră o vreme de cumpănă la fel cu cele mici.
Apoi, în cîţiva ani, se lămuriră: un nou asalt, decisiv, venea să le judece temeliile, răcoarea şi uscăciunea pivniţelor, specialiştii cercetau podul, băteau în grindă, fotografiau. Pe de o parte, de unde lumea părea necuprinsă, constrînsă să vîndă şi să se mute în locuri fără cheltuieli, cu impozite reduse, se ivi o liotă de clienţi cumpărători. Oameni alunecoşi, întunecaţi, cu mustăţi zbîrlite şi unghii negre de tîrnoseală, scoteau din serviete luxoase teancuri de bani nou-nouţi, după ce tîrguiseră cu proprietarii pînă la a-i ameninţa cu focul. Dar banii erau buni şi casele, mai ales cele mai dosnice, fură lăsate în dărăpănarea lor care nu întîrzie, în dosul faţadelor pictate ochios, strălucitoare ca-ntr-o zi de tîrg. Pe de altă parte, cei ale căror cereri de schimb fuseseră de nenumărate ori refuzate şi alţii care nu ceruseră niciodată nimic se văzură mutaţi în cîteva zile, după ce protocoluri costisitoare, care le păruseră demult uitate, îi convinseseră că aşa e mai bine pentru ei, iar calcule serioase pe venit şi viitoruri imprevizi-
89
bile demonstrau că politeţea celor în drept e fondată şi
graţios binevenită.
In alte cîteva zile, furgonete şi camioane, containere şi taxiuri uruiură cartierul, mutînd tineri abili, semeţi, descurcăreţi şi răi de supărare, care suduiau şoferii şi meşterii, supravegheaţi de iritarea nevestelor înţepate, un soi de oameni care restaurară grăbit şi trecător, căci ieftin, înfăţişarea de acum cinzeci de ani a caselor, pretenţia lor şi aerul cîtorva metri cubi în plus. Păreau să aducă chiar, pînă la un punct, a nepoţii vechilor proprietari. Reapărură bonele, femeile de serviciu, bunicile harnice, gongul la poartă, dinii în lesă, pisicile siameze pe pernuţa de pervaz, florile multe, parfumul şi oaspeţii care, de astă dată, preferau lumina indirectă şi pală a unei vremi care avea altceva de dansat.
Cartierul nu se mişcă. Se demolează numai primprejur. Sînt zile cînd din casele mici nu iese decît o bă-trînă cronică şi bărbătoasă fumînd, clămpănitul cizmelor ei desperecheate se-aude pînă la colţul din dos al alimentarei, apoi se întoarce cu o sticlă de lapte, fumînd tot chiştocul lăsat pe bordul uşii la intrare. Apoi o doamnă fardată din casele mari scoate pe înserat pudelul la plimbare şi se întoarce, speriată de întuneric, cînd în poarta ei, bărbatul încărcat de sarsanele debarcă din maşină şi goleşte portbagajul, ajutat de patru amici guralivi. O muzică violent voioasă răsună cîteva clipe cît uşa stă deschisă. Şi iar linişte. Trece tramvaiul. Mai bat clopotele bisericii albe, copiii jigăriţi, cerşetori din casele plătite cu bani nou-nouţi se fugăresc înjurîndu-se pe locul viran, ierbos acum şi nepriceput, lumina violetă a televizoarelor umple strada, strada vecină şi cea crucişă cu un calm spectral, amuţit. Locul, apărat de propriul lui farmec, pîlpîie ocolit încă de rigori şi capricii edilitare. Dar nu mai e nimeni care să-l cunoască şi nu mai e de înţeles povestea lui şi a altora la fel, ceea ce a avut însemnătate e doar un reazem oarecare ori un salon de arătat, oraşul s-a mutat în altă parte şi, fără să ţipe sumbru ori tragic, simplu, viaţa s-a scurs nicăieri, printre pietrele de pavaj iarba nu mai răsare.

90

încetini şi cei din faţă intrară în curtea largă, întunecată a primei case. Acum ar fi trebuit să se grăbească dar se uită iar în toate părţile — unde era lumină erau şi perdelele trase, nemişcate.

Se îmbărbăta. Rar se uită cineva din senin, seara, pe geam. Călca uşor şi totuşi tocurile se-auzeau în zumzetul surd din tramvaie îndepărtate şi rularea oarbă a unui motor. Boarea ca biciul umed.
Un plînset de copil şi întoarse capul de la uşa luminată. Pe Doru ar fi trebuit să-l sune dar nici el nu mai anunţa cînd întîrzia. Pierduse mult, prea mult şi plînse-tul continuă din curtea de peste drum, înăbuşit de pereţi, un bulbucit de apă. Poarta scîrţîi — rîse şi râsul îi sună, jucat ca un joc cu nimeni, obişnuinţă. Fioros nu era nimic de fapt şi bătu la uşă, cum neaşteptată, bună era şi liniştea în care aştepta căldura. Greul trecuse, mititea ei era vinovată iar încovoierea lui Roşi în rochia din halat de spital cînd deschise aproape că o bucură.
— Aţi venit? Intraţi, intraţi.
Nici acum nu era sigură. Stătea pe scaun în faţa lor, cu coatele pe masă, odihnindu-se, ei privind-o lucios şi învăluitor ca de obicei, dădea din cap la poveştile despre frig ale lui Lucian. Era schimbat ceva, sau numai schimbarea orei, surpriza lor apoi amorţită, căldura moleşitoare deşi soba abia sfîrîia, dar nu voia, asta sigur, nu mai voia să se-ntoarcă aici. Desfăcu punga şi dom Ducu îşi înfipse mîna neagră, păroasă în lintea de plastic, toate culorile pale amestecate, pe care Roşi le separa, alegînd rozul de vernil, de alb şi de galben, ca fasolea, orezul, grîul murdar.
— N-am putut s-ajung mai devreme. Mi s-a făcut rău de stradă, nu, nu ştiu de la ce. M-am dus la o prietenă şi-am stat acolo, am băut un ceai pînă mi-am revenit...
Pentru prima oară înţelese că el verifică dacă măzărichea nu era înlocuită la fund cu altceva. Rămasă atîr-nată de vorbă dar ei nu observau. Evită să-i privească, Roşi se minuna „ţî, ţî, ţî", n-avea nevoie de compătimirea lor, Lucian se ridică şi avea un rînjet şi o neîncredere scîrboasă de cocoşel care ştie ce rău li se face femeilor bine îmbrăcate. N-o credea — poate că Guşi scă-

pase vreo aluzie, ce aluzie?, se lumină, de fapt cine, acum prima oară, zîmbind o lovise în creştet, ce toantă putuse să fie, cine ar crede că îl ajută pe Guşi, ea, doamna, aşa, din pură prietenie? „Eşti un copil, ofta Doru, eşti un copil, norocul tău". Şi ei înţelegeau, ca şi Tania, şi nici nu li se părea un păcat, doar că o ştiau întreţinuta lui Guşi, ceva foarte de femeie şi natural, de după care nu trebuia, nu putea să ridice nasul, cînd de la Guşi nu mînca decît alune şi bea un pahar de Cotnar, nici măcar totdeauna Cotnar. Ce căuta acolo, ce căuta? Ea! îi privi totuşi cum legau punga la gură şi, deşi refuzase din vîrful buzelor, puneau ibricul verde pe plită să bea împreună o cafea. Tovărăşia! Sfida, aşa cum mai sfidase, de după ochelari, ridicînd uşor muşchiul obrazului sting, niciunul nu observă, ce erau să observe cînd fraternizaseră cu ea de la-nceput şi pentru ei n-avea de „unde" sfida?, femeile lor erau la fel de bine îmbrăcate probabil, pofticioase, viclene, galantoni şi perverşi, Lucian rînjea:
— Să vă-ncălziţi. Cît s-o putea. Eu i-am spus Iu dom Augustin. Vrea cu şase sute, bine. Nu, aleluia. Că ăla nu-i frate-miu. Uite, să moară mama dacă n-a stat omu după mine pînă azi-dimineaţă. Şi bătu în obraz: să nu dea el un telefon, că ştie număru, să mă lase de mască la ăla, cu juma de bani aconto la el?
— L-au trimis pe teren, zise Rodica. A plecat ieri la prînz.
— Doamnă, să mă iertaţi de expresie, da ...
— Hai, mă, lasă, ce ştie doamna trebile Iu... o apără dom Ducu.
Tuciuriu şi încordat, neascuns după barba potrivită, jegoasele, muncitoreşti pulovere sportive cu decolteu ascuţit din care, invariabil, pornea o helancă neagră. Roşi îi întinse cafeaua, tot clătinat i-o aduse şi Rodicăi, plescăind atentă din gura ştirbă, se aşeză pe al patrulea scaun.

— Să ştiţi că noi, acu să nu vă supăraţi, zise Lucian, sîntem oameni de onoare. Noi dacă ne-ai spus bă, mîine
la şapte ...
Auzea dar i se trezise curiozitatea de străin pentru manufactura ignorată. Cum de ei, toţi trei, fuseseră tot-
92
deauna acasă cînd venise ea? Cînd lucrau ei jucăriile de bîlci, agrafele, pieptenii, fluierele de plastic, dacă erau mereu acolo, Ducu pe lingă fusta bătrînei Rosi-mama şi Lucian, fiu-su, ca scos din cutie, în blugi noi, noi doi ani şi mai bine, cu pielea măslinie fără fir de barbă? De ce intrase numai în camera aceea din faţă, un antreu mare, scorojit, cu duşumeaua pătată de vopsele maronii şi negre şi albe-gălbii uscate, niciodată vopsită şi nici frecată, tăiată de preşurile de zdrenţe murdare şi icoanele de hîrtie pe pereţi, afumate, unse de degetele care potriviseră candelele odată, candelele trei care nu ardeau? Un fluier de plastic, prăfuit în vitrina bufetului de bucătărie, locul arăta ca o bucătărie, de-afară te-aşteptai să intri într-un hol veneţian şi mirosea de la plita încinsă a pene arse şi a gaz sau ceva la fel de rău, cum o fi mirosit în restul casei acolo unde niciunul nu trecuse măcar să aducă un ac sau o foaie de socoteală? Uşa aia de lingă sobă cum de nu se deschisese niciodată?, acolo trăiau cu siguranţă tot ei dar în bucătărie aveau totdeauna ce le trebuie la îndemînă, unde începea?, unde era veceul? dormitorul? în marea lor sărăcie beau tot timpul cafea şi oare comerţul acela mărunt le dă cești de porţelan untiu şi le ţine mereu o Dacie roşie la poartă şi în curte un Ford albastru ruginit? Locuia altcineva la etaj? Inelul gros al lui Lucian, cel îmbîrligat, în vîrf cu rubin al lui Ducu, lanţurile zdravene de la gît cine le lua? Numai Roşi, rufoasă ca o bunică stoarsă şi lălîie, tîrşea de colo-colo, trimisă cînd de unul, cînd de altul să aducă ceva, să deznoade, să fiarbă, să cureţe pata de pe muşama.
— N-are, doamnă, nimica! Mamă, şterge mata. Aştia-s bani, trage banu la casă mare, rîse dom Ducu şi-i arătă lui Roşi cafeaua sărită din ceaşca ei, scăpată din mină pe farfurioară.
■ Abia se desfăcu ghiara mică şi strînse ca un pisoi, apoi plecă. Îşi apăsă pieptul.
— Mulţumesc mult, zise. N-aş vrea să vă deranjez.
— Pe noi, doamnă?
Injurioasă şi batjocoritoare politeţe. Ca pentru o amantă interesată, ca pentru ea. Clipi, îşi scoase batista şi ochelarii să-i şteargă. Ar fi întrebat cînd lucrează, dar
93
cine era să-i întrebe?, nici destul de familiară, nici regină; ştergea lentila şi dacă Guşi ar fi fost acolo l-ar fi pus să spună „Domnilor .. .", care domni?, „dînsa", adică ea, „este prietena mea"
— prietenă! Sinistru, puşteşte şi maculat cu toată perversitatea ironiei lui Guşi. Prietenii nu fac servicii suspecte. Da, da, suspect! Uite că pîn-a-cum nu-i venise: suspectă toată tărăşenia. îşi ţuguie buzele şi suflă în celălalt ochi.
— Dacă poate şi mai mult e bine. Noi luăm, prezentă dom Ducu serios afacerile firmei, noi luăm, cît om mai putea lucra, tot la preţu ăsta, ştie dom Guşi. Numa dacă aţi putea să veniţi mai pe la prînz, aşa cum să făcea, că noi să putem pînă seara să-l punem la treabă, plasticu, să nu stea ... Că de unde iei şi nu mai pui, ştiţi mnea-voastră, să termină.
Şi clătină umil din cap, ca omul de ispravă. Nu se mira că el se ridicase. Trebuia să plece şi atunci îşi dădu seama că rămăsese îmbrăcată şi n-o poftiseră să-şi scoată haina, căciula. Guşi: „Te dezbrac eu, cu mîinile mele". Recita cu ochii închişi, onoarea mîinilor lui preţioase! Aerul rece furnică scurt şi Roşi închise repede uşa. O furie neţărmurită care dispăru într-o clipă, urmată de frig umed, picioarele ca goale în cizmele strimte şi lune-cuşul de sub primii doi paşi. Nu se auzi călcînd — copiii din curtea de alături, ghete cu patine sclipitoare pe umeri, printre uluci, minaţi de la spate spre poartă, ocrotiţi de o femeie înaltă, neagră, îmbrobodită. Se opri. Ascultă, nevăzută, glasurile simple, patinase de cîteva ori pe zăpada bătătorită a maidanului, între poştă şi brutărie dar nu-i mai era frică, ba poate s-ar fi mândrit să

o vadă aici, să se mire şi ei ce caută ea, una ca ea. Îşi înfundă căciula pe urechi. Obrazul drept, contractat de un junghi mic, îşi scoase mănuşile şi rămase cu ele atîr-nînd, Doru în fotoliu, răsfoind ziarele, uitîndu-se la ceas. Şi chiar dacă nu mai vine aici, şl nu mai vine, ei vor continua să rîdă de ea pînă la adînci bătrîneţi. Era acolo o statuie, se văzu înlemnită în potecă, furia reveni cald, împotriva şerpăriei de zăpadă spulberată în gard, o rană bătută de viscol, nevinovată creatură, în fond altul în locul lui Guşti ar fi avut alte ... Se întoarse speriată spre uşa cu geam. N-o urmăreau şi bubuitul înfundat, ritmic,

de undeva din spate, răsună iar. Geana de lumină din curtea din fund şi iar un bum! moale, scurs prin culoarul pavat dintre casă şi gardul de zid, ocoli pămîntul cu flori şi calcă uşor pe aleea pavată, lumina creştea încet. Se pensase rău dar asta se repară. Dac-o vedeau spunea că s-a dus să caute veceul, că s-a ruşinat, pe ea trebuiau s-o creadă, faţă de ei se putea ruşina o doamnă — ce doamnă or mai fi crezut ei că era? Un geam aburit, strălucitor, vopsit verde pînă la jumătate pe dinăuntru, să te înalţi pe vîrfuri să vezi ce face zgomot în magazia de lemn, dugheană lipită de calcio-vecohio-ul maiestuos, şi atunci Tania cu fularul roz: „tu, ai ajuns să spionezi nişte bieţi ţigani, te caţeri pe ladă să te zgî-ieşti?!" Şi zîmbi — ce-i puteau face? O omorau? Rîse şi bubuitul se repetă, mai tare, de aici venea, copilăria se caţără pe ladă, puse un picior doar şi se ridică încet-încet, ţinea, îl puse şi pe celălalt. Aşa, da. Ăsta e atelierul, cămăruţa asta dosită, cu uşa din dreapta care trebuie să dea în casă, pe care puteau intra oricînd Ducu sau Lucian, se trase un pic îndărăt. Aceea de lîngă zid e tot o uşă, dar are lanţ şi lacăt mare. Nu se intră decît din curte. Un curent blestemat îi săgetează genunchii — haina s-a agăţat de un cui, o împinge în jos şi nu-şi poate lua ochii de la maşinile cu totul altfel decît îşi imaginase, nu sînt nişte bancuri lungi în care se toarnă cu delicateţe dintr-un container fierbinte în formele curate pieptănaşi şi piticuţi. Sînt două prese grele, năclăite de ştraifuri us-cate şi răsucite, cu o singură formă fiecare, adînc într-un căuş de metal, o vede că o scoate el acum, e un căpăcel rotund, roz fosforescent, un căpăcel cît unghia degetului mare şi o aruncă în punga de pe mescioara învelită în ziar. Camera nu are decît vreo trei metri pe patru, trebuie să fie însă tare frig dacă, după ce trage îndoit de manivela aia de metal, el îşi freacă mîinile cu mănuşi de blană şi tropăie pe loc cît aşteaptă ca se-mibila să se răcească. Iese un fum mic. Şi totuşi, măgă-oaia nu e veche, sau au adaptat-o ei, uite că un fir duce la priză, sigur, ceva cu o rezistenţă care încălzeşte căuşul iar plasticul măzăriche, ăsta pe care îl toarnă el din cutia „Magellan", se topeşte înăuntru. Doamne, cine cumpără urîţeniile alea? — dar le văzuse şi le revăzu defi-

lînd în părul deşucheatelor, în mîinile copiilor, în urechile elevelor, sărăcie colorată.
El trebuie să fie un alt biet ţigan, păcat că stă cu spatele, ce cap o fi avînd în căciula cu urechile lăsate?, e un slăbănog, sigur, pantalonii de catifea albastră îi flendură pe lîngă picioarele osoase, un cotonog, hainele groase, cojocul peticit abia fac cît un om întreg. Iar toarnă din cutie. Aşteaptă. Apasă. Aşteaptă. Nu vine nimeni. E noapte deja şi chiar dacă ar trece pe-acolo s-ar pitula sub marginea verde a geamului, dinăuntru nu se vede. Toarnă. Oare la cealaltă maşinărie de ce nu se lucrează? Ori lucrează? O cutie de tablă stă pe colţul unei alte măsuţe, vai!, e o măsuţă stil, fără ziare, într-un hal fără de hal, o florentină cu tăblia pătrată, un picior întărit cu blană de lemn, un cui în mijloc, ce porcărie! Trage. Aşteaptă. Un zgomot silnic, născut camuflat, făcut cu fereală. Ce l-a apucat? Se întoarce pe călcîie şi se uită la ea. Ştie că e acolo. Se uită la ea, blîn-deţe înspăimîntătoare, o iartă, ştie tot ce se va întîm-pla cu ea, ea nu ştie, ce nu ştie el?, o cunoaşte demult şi ochii lui albaştri nu-i măsoară faţa şi n-au ce afla. Sînt doar pentru ea, „n-am nevoie de mila ta!" i-ar ţipa dacă n-ar fi încremenită, zîmbeşte mai departe şi nu-i face nici un semn, nici nu spune nimic, ea ar auzi dacă ar spune ceva, urechile îi ţiuie de atenţie, e uşoară şi încordată, el are barbă hazlie, portocalie-roşcată de blond, e palid şi nu-i e teamă, nu i-a fost, nu-i este de nimic, neprevăzut frumos sub fruntea

încinsă de căciula neagră, de ce nu toarnă în formă? De ce se uită la ea? Ce vrea? Un animal mijlociu, ferecat, care o cunoaşte fără să o vadă şi-o linişteşte fiindcă stă în picioare şi o priveşte puţin deasupra ochilor lui, ca pe un tablou, surî-zînd idiot. E nebun, îşi şopti şi se mişcă puţin, dar el nu observă sau ştiind totul ştia şi că ea s-a-ndoit deja, piciorul stîng i se ridică uşor de pe ladă, un nebun închis la muncă, un surdo-mut sau un orb, ei simt totul altfel, nu e orb, n-ar putea ghici că ea e sus pe ladă, e nebun — aproape că rîde de ea, buzele i s-au întredeschis, poate c-ar vrea să vorbească, dinţii albi frumoşi şi curăţenia, faţa lui e spălată dar ochii lucesc insuportabil şi rîde înăuntru de ea care coboară, Doamne, de ce

nu se mişcă, de ce nu spune nimic?, şi fuge cu genunchii amorţiţi, nebunul poate s-o ajungă, să iasă pe aici, pe uşa lui Ducu şi să o apuce de ceafă.
Dar, Dumnezeule, în piaţă se opri gîfîind, ţinîndu-se de cuşca macazului, ce-avea să-i facă un biet frumos palid, un biet nebun frumos, o hipnotizase? De unde-o ştia? De unde ştia că-i acolo? De ce îl exploatau? Un om viu cu alte daruri. Perfora ultimul bilet şi se lăsă pe scaun. Acolo fusese copilul galben. Dar de unde-o ştia?
Într-o vreme se gîndea aşa: mai sînt trei secunde şi exact în clipa în care voi pune mîna pe clanţă sau exact în clipa cînd voi aprinde lumina sau exact în olipa cînd voi da foc aragazului vom sări în aer. Şi-atunci, în exact acele trei secunde care-i mai rămîneau o încerca moleşeala leşioasă, un rîs nervos de deasupra norilor, bubuitura triumfătoare, produsă fără remuşcări de tam-burii de alamă din fundul orchestrei. Victorioasă, simfonia urca prin catastrofă treapta eternizată a spulberării. Amar, nu se întîmpla nimic. Lumină mare, aragazul sîsîia albastru şi noaptea, ca toate nopţile cînd el dormea iar ea bîntuia bucătăria, holurile, sufrageria, biroul, cămara, drogată cu ciocolată, cu romane de pasiuni şi lapte
cald.
— Ce faci acolo?
Arăta vlăguit ca de obicei. Civilizat, pantalonii de catifea, vechea cămaşă albastră, vesta de lînă. Sprijinit pe valul de hîrtii, se întoarse primitor spre ea, neluînd în seamă cotul lovit de marginea biroului. Apoi surîsul îi scăzu în aerul lui veşnic purtat împrejurul ei, preocupare blîndă de caracatiţă sleită şi obraji plini de vorbe care se epuizau pînă acasă cu diverşii neimportanţi, plictisitoare, măcinătoare obligaţii de conversaţii, pentru ea păstra domnul afabil care se lasă greu cînd ţi-e bărbat, odihna încrezătoare în familie. Se aplecă să-l sărute şi el o pupă stins pe obrazul drept, acela care se contracta de frig, de spaimă. Din cauza lui casa mirosea ordonată, cu scop şi momente precise de masă, de lucru, sufrageria suna covoarele în caleidoscop şi silueta lui împovărată de gînduri umplea biroul. îşi scoase căciula, mănu-

sile, ridică piciorul să-i tragă cizma. Ciudat, nu-l deranja să se murdărească, educaţie nemţească, dacă se murdărea, se spăla.
— Sînt frîntă. Am fost la Tania. Am dormit acolo. Mi s-a făcut rău pe stradă.
— Ce rău? şi Doru se opri cu piciorul ei pe genunchi, interesat palid, ca de o defecţiune supărătoare fiindcă cerea un specialist. Se încrunta aşteptînd amănunte, vechea emoţie: un copil, oare?... îi povesti din bucăţi, între ele uimindu-se chiar ea de ce i se întîmplase, nu pomeni de restaurant şi nici de casa cu etaj şi Ford ruginit albastru, inventă nume de simptome posibile pentru haosul din care nu simţise decît ghiara pe inimă şi o silă interminabilă acum că-i vorbea şi lumina lui se stingea în ochii galbeni, înroşiţi, odată vii, fermecători, cînd nu-i înţelegea, pomeţii înalţi de alergător, toate oasele şi scobiturile craniului, funiile gîtului care se uscase şi porii gri, pămîntii, oricît s-ar fi spălat, pleoape prea grele, cum clipea să vadă prin ea eroarea nouă care-o făcea impracticabilă dar nu putea renunţa, capabilă totuşi. Cu maxima ei onestitate îl privea în ochi amin-tindu-şi, în timp ce^i spunea cum i se făcea cald şi iar frig şi iar cald. O credea, o urmărea cu o teamă prevenitoare, îi pregătea deja în minte intrarea la doctorul Constantinescu, ah, Constantinescu nu mai era, la doctorul Dabeţi,

dar şi-ăsta plecase, la Stamatoiu poate, dar dacă se prefăcea şi el? întrebare! în dosul politeţii, totul se prefăcea. îi scoase cizma şi se uita la ea atît de intens încît rămase pe fotoliu, cu cizmele în mînă, nu putea pleca dacă el se uita aşa.
— Nu ştiu ce-a fost. ..
— Ai mîncat?
— Am mîncat la Tania, cîntă. Era atît de normal. Doru nu s-ar fi întrebat niciodată dacă Tania avea destul să-i pună ei masa. Ce-s astea?
El bătu foile cu palma lungă, frumoasă, uscată, ca de violonist.
— Alte cifre, alte calcule ... îi arătă din cap calculatorul aprins, îl stinse, căscă.
— Pentru ce?
Ştia totul, mai nimic, totul, şi el ştia că ar fi uitat

imediat?, nu putea să nu întrebe dacă rămăsese acolo. O credea oare? Nu era nimic de întrebat.
— Ne-au chemat iar la minister. Probabil că n-o să mai apuc să plec acum. Poate la primăvară. într-un fel e mai bine. E mai cald.
Şi deodată surise strîmb, lungă schimă, ochii alune-cîndu-i pe lîngă ea spre dulăpiorul oriental, unde sideful lucea, ăia strîngeau nişte spice, împleteau coşuri. Oftă cum el nu ofta, o mîngîie pe cap. O primejdie mică licări în cercul lămpii şi se ridică, îşi dezbrăcă haina.
— Costică ţipă la mine dar n-am de unde să-i mai scot lemnul ăla. I-am spus de la-nceput să ia cît îi dau şi-l vinde dacă-i rămîne. Tu ce-ai vorbit cu el? întrebă sfîrşit, ca de la un copil zburdalnic. Crede că pot să cer cîte ceva în fiecare zi? Pe el nu-l duce capu că pentru zece metri cubi ăia mă pun să fac trei buletine, să mă plimb încolo şi încoace cînd eu n-am timp nici să mă-nînc la prînz? Ce-o fi în capul lui?
Uitase. Costică nu-l rugase nimic pînă de curînd. Era singurul care nu ceruse. Erau alţii care sunau în fiecare zi. Şi atunci sună telefonul. Doru răspunse şi se prefăcea, sigur că se prefăcea, cu ea ca şi cu ăla, rîdea, rîdea satisfăcut de o glumă proastă, ce actor, ce mizerie!, totul era aşa. Puse ibricul pe foc şi fluieră. El rîdea în receptor, de ce era nevoie?, ceva cu o legitimaţie de iahting, cine făcea iahting iarna pe lacu-ngheţat? Prevăzători, trăgeau de el iarna ipentru la vară, el era vinovat, el le dăduse nas, el... Era numai nouă, doamne, ce zi! Şterse ceasul de praf. Da, aproba din bărbie peste mîna care acoperea receptorul, bea şi el ceai, ca niciodată, poate că avea de gînd să facă tot ce nu făcuse de zece ani. Tăie patru felii de pîine, scoase peştele, brînza, untul. De fapt, era bine aici. Mirosea dulce a deodorant. Luată cu împrumut în casa ca o hală, ficusul creştea în fiecare lună, trăgea de-a lungul camerei spre dormitor, oricum ea nu avea să-i reteze crengile, cine? Cîteva fărîmituri pe mocheta pătată acolo cu gaz şi o furnică, deşi Viorica umpluse dulapul, pervazul, terasa cu furnitox. Apa bolborosea şi urmări furnica, lăsată pe vine, nu mai văzuse demult o furnică iarna, firimitura încărcată cu atîta greutate, Doru închise. Furnica se caţără pe verigheta în ca-

re-o încercuise. Şi-o puse la loc în deget şi turnă ceaiul, turnă zahăr din cutia cu flori negre, amestecă ascultîn-du-l, somnul trecuse nevăzut şi o clipă se simţi reîmbră-cîndu-se şi plecînd la Guşi, trîntind chiar uşa asta, Guşi era în provincie. Doru spunea ceva despre directorul gras de la ape, cu nevasta roşcată, nu putea urmări şi se aşeză în faţa lui lăsîndu-se moale pe spătar, zîmbi, de mult nu mai înţelegea, apoi tresări şi-l privi atentă. Nu era vorba despre ea, ci despre el •— o modestie calmă, umilinţă în alt glas.
— Tu crezi că mai pot? Cît crezi tu că mai pot? Alţii cînd sînt epuizaţi îşi iau trei zile libere şi dorm. Sau se duc la schi. Eu ce să fac? Am lipsit o zi, miercurea trecută pentru lemnul lui Costică. Au dat totul peste cap. Nu mai pot să-mi ţin ochii deschişi. Tu mă pisezi să cumpărăm casă. Viorica nici n-am intrat bine şi m-a luat că doamna a zis să nu mai viu decît o dată pe săp-tămînă, că nu se merită să faci curat dacă nu-i casa ta. Cînd crezi tu că apuc să caut casă, s-o obţinem, să ne şi mutăm, să-mi văd şi de treabă, să servesc pe toţi mitocanii şi să mai şi trăiesc! Tu mă vezi vreodată în

ce hal sînt?
— Te văd, dar ce pot să fac? Ţi-am spus de o sută de ori să-i mai laşi în... Dacă am fi putut să luăm casa aia de care ţi-am spus atunci, aia era o chestie. Cu scară frumoasă, cu balconul pe coloane, mică aşa cum era. Altfel, ce rost are un căsoi — dar în timp ce vorbea, uitîn-du-se la el mai arţăgoasă şi mai nemiloasă decît ea însăşi ar fi dorit, îşi aminti figura schimonosită, inexplicabil îndurerată a bărbosului care-i flutura mîna în urma taxiului. Doru învîrti linguriţa în ceaşcă, părînd că cedează îmbătrînind, o barbă lungă, albă, ţîşnită din faţa bolnavă.
— Şi nici cu casa nu-i urgent, reluă. Vioricăi-am spus că tu nu prea mănînci pc-acasă, mai mult plecaţi sîntem amîndoi. Pentru cine să gătească atîta? Şi nici murdărie nu se face în trei zile ca să vină ea să întoarcă ... Nu mănînci nimic?
Doru se clătină scirbit, strînse buzele. Apoi muşcă o felie de pîine goală. Cîştiga teren. Vorbea. Cu cine vorbea? Alunecat pe lîngă privirea ei, el se apleca spre

ceaşcă încet, spinarea îi înţepen
se iar de cîteva-ziler Ge
zi nebunească, Doamne! Acest om slab, cu bunăvoinţa lui prefăcută, cu tăria lui meschină — „Da nu greşeşti niciodată să-i spui „Guşi?", rîdea Tania, niciodată, rîdea Rodica. Am un sistem. Cînd intru pe uşă îmi zic „acuma e Doru", ori „acuma e Guşi". Nu-i încurc niciodată." Da oare cum l-o fi chemat pe nebunul cu plasticul? Ba încurca, da altfel. „Uite, mă uit la Doru şi ştiu cum mă vede el. Una din alea, directoare, inginere, una mai pusă la punct, da tot de-alea de-ale lui, le vede-n fiecare zi. Ştii, îmi dau seama. Mă ţine la distanţă, se umflă în pene, vrea să înţeleg eu bine-bine tot ce-mi spune el, toate ordinele. Să notez eventual. E atît de ridicol! Cel mai ridicol e cînd ne-ntîlnim cu alţii, că atunci trebuie să schimbe placa, să fie ceremonios, da delicat, cum fac şi ăialalţi. . . Vai, vai, vai, nu-ţi doresc." Tania tăcea, neîncrezătoare. „Şi uneori, cîte un minut, nu mai mult, mi se pare că se uită altul la mine, nu ştiu cum să-ţi spun, că prin ochii lui, găuriţi, cum o fi văzînd el acolo, se uită Guşi. Şi Guşi ştie. Zice că nu-nţeleg eu cît ţine Doru la mine, că de-aia mi se pare mie oficial, că Doru mă respectă, pe cînd el m-ar bate. Şi dacă m-ar bate de cîte ori i-ar veni, aş slăbi fără regim." Rîdea, Tania cu spatele la ea, poate nici ea nu pricepea nimic şi satisfacţia bunei reuşite îi descreţi fruntea, întinse mîna peste masă spre Doru, aceeaşi mînă.
—• Ascultă, e voie să pui să lucreze orbii sau surzii, aşa, ca oamenii normali?
— Nu înţeleg. Cum adică?
Groaza cu care fugise de amărîtul ăla. Şi totuşi, privirea stranie, deschisă, un hău de slăbiciune, ca un copil mic, copilul galben. Doru repetă „cum adică?", apoi aprobă, da, da, ei lucrează, da au în general aşezăminte care se ocupă de asta, tot soiul de cooperative de infirmi, unii chiar cîntă bine, ştia şi Rodica, chestia cu simţurile care se dezvoltă compensatoriu, de ce?
— Deci e legal?
— Ce ştii tu ce e legal? zîmbi Doru, ironia lui ocrotitoare, umilitoare. Oare şi-ar fi imaginat-o punînd rufele în maşina de spălat a lui Guşi, ea care o plătea doar pe Viorica şi-o întreba de copii?

Se ridică şi-şi trase vesta peste şale, îndoindu-se uşor ca să-i arate că iar ...
— Ai luat pastilele? întrebă Rodica şi deschise robinetul peste ceştile goale.
Tîrziu, abia aţipită, deschise ochii în lumina albastră a ferestrei. Trase plapuma spre ea şi o fracţiune de secundă chipul blondului nebun, căciula neagră îndesată pînă la nas, flutură pe geam. Se răsuci să se-ncălzească la spinarea arcuită a lui Doru. Nu pot cu toată lumea, îşi spuse. Şopti încet cu nasul în pernă, bucuroasă, tre-zindu-se înainte de-a adormi iar în amorţeala călduţă: nu se poate chiar aşa. Sînt o biată femeie. Toţi mă urmăriţi. Ce vreţi de la mine? Se alintă prinzîndu-şi braţul stîng, rotund şi moale, în mîna dreaptă. Nu sînt decît o biată femeie! Şi o gigantică poză, ea dormind, în alb, urca panou colorat la poarta oraşului, steaua Rodica, aclamata, claxoane, cît un ecran.
Melodia se furişa afară din cîntec. Rămîneau instrumentele, fiecare cu ideea lui fixă, pe care o repeta convins, cînd mai tare, cînd mai încet. Ascultă atent, să mai prindă ceva din muzica alunecată în dosul orchestrei, dar harababura se stingea. In linişte, doar jetul duşului. Im-bătrînea — altădată auzea cel mai mic fîşîit, apoi se îngroşaseră pulpele, osul şoldului nu se mai vedea, îşi zdrăngăni mărgelele. De fapt, nu simţea nimic, aflase de la altele că ele înţelegeau asta, că era ceva. Ea, planturoasă. Da, obosea mai uşor, dar atunci se ferea să obosească. Uite, în doi ani învăţase casa asta ca pe un bîr-log, „bîrlog"

zicea el, „cazarma lui Doru". Nimeni nu sunase la uşă cînd ea era aici. Nici la telefon. Se ridică încetişor şi se strecură, prin spatele canapelei, pînă la telefon. Covorul nu trebuia curăţat. Scos din priză, aparatul dormea roşu curat, cum toate străluceau colorate, ca noi, la Guşi. Şi pielea lui, domino proaspăt îmbrăcat pentru un bal. Chicoti singură. Apa treiera mai departe, era plină de el, de satisfacţia plină, cum gura i se umplea de vin. Mişcare abia perceptibilă şi oftat de efort alintat, sunete goale de plastic şi metale uşoare pe etajera de sticlă. Avea să iasă ca de obicei cu prosopul pe

umeri, primul duş de după delegaţie — ar fi fost normal să trăiască aşa, ca o vietate, ce era ea?, pe lîngă el, să-l aştepte să iasă din baie, să-i pîndească ora liberă, să-şi facă loc, pe înghesuitelea, în viaţa unui om activ, săl-tînd să înoate, să joace tenis şi noaptea, un şofer pătimaş, cu umerii plini, o haimana. „Dar dumneavoastră ştiaţi?" L-ar fi săgetat pe judecătorul ramolit cu ochii ei străvezii: „dar dumneavoastră ce ştiţi despre a trăi?" Sala ar fi tăcut chitic. Ea, la bară, în rochia galbenă încheiată pînă în talie cu nasturii de sidef, ar fi spus: „Cînd aţi băut ultima oară un vin preţios?"
Bău pînă la fund paharul şi se întinse pe canapea ridicîndu-şi gleznele pe tăblia îmbrăcată. Ce noroc! Apa tăcu şi dipăitul se legă cu alte tuburi pufăitoare. In chiuvetă, apă în picuri lungi, cu fredonat şi pauze grăbite. Se bărbierea, ca de obicei, numai pentru ea. „Tu eşti totdeauna curată. Cum faci?" Rîdea arătîndu-şi omuşorul fierbinte, îşi dădea ochii peste cap. Uite aşa! O îmbolnăveau transpiraţia, praful, firele de carne între dinţi. Se inspecta în oglinzi. Se mirosea cînd rămînea singură, îşi gusta mîinile cînd i se păreau prea albe, prea săpu-noase. îşi curăţa ochii în oglinjoara poşetei. Turna lapte de flori în baie, se ungea cu Olaz, îşi făcea toaleta în fiecare dimineaţă, gargarisea. Ea aflase multe în ultimii ani, lucruri mari, adevărate plăceri din nimicuri. „E secretul meu, pufnea. Toată lumea are secrete". Şi cînd el zîmbea copilăros, se apropia şi îl muşca uşor de obraz.
întîrzia. Ar fi trebuit să mănînce ceva pe drum. Radiatorul se înroşise şi plăcuţa de marmură de sub el reflecta dunga vie. Frigul sportiv, recreaţia la aer, sub sal-cîm. De fapt, trebuie să fi costat foarte puţin biblioteca din rafturi de sticlă, măsuţa cu tăblia de sticlă şi picioare de fier încîrligate, dulapul sculptat era de la maică-sa. Mocheta gri e şi ea o bună afacere, o întinseseră împreună, gravura mare din sufragerie era de la Nicu Pe-trescu, un chilipir. în dormitor, lucruri simple, mobila albă, abia rindeluită, poate pe miţoasă să fi dat ceva. E uluitor cum, cu puţin gust, un bărbat singur se poate descurca, o casă atît de plăcută, curăţită o dată pe săp-tămînă de o vecină de treabă, cu o sută de lei, hainele spălate de ea, cada verzuie. Nu, asta era de mirare,

dar o mare linişte: nu voia să se-nsoare, voia să trăiască, să vadă . . . Un om admirabil. Poate că altfel nici nu s-ar fi cunoscut. Dacă scumpul lor coleg de birou nu i-ar fi chemat să-i aleagă mocheta, vara, cînd se muta. Erau transpiraţi. Le era foame. Pe mocheta nouă, vertebrele roase. Aprinse o ţigară. Stăpînea bine rolul fericit. Liberă şi în deplină siguranţă aici unde ea, ea, ca om, ci fiinţă, cu toate capriciile ei, cu bucuria, ea şi numai ea conta. Aleasă, poate, şopti poate, surîzînd flatată, dar i se cuvenea, dintre atîtea care-l pofteau. Unele chiar i-o spuseseră. Guşi era cinstit. Pe altele le auzise şi ea -— vorbeau greu, încîlcit, se apropiau de el fără să-^şi dea seama, îl atingeau, să se asigure că atît le era suficient, dar era bine şi mai voiau. El era gentil, egal cu toate. „Numai ea, fiinţa ei conta" scrisese acel autor, atît de bun cunoscător al sufletului de femeie, lucru rar la bărbaţi. De unde puteau şti totuşi bărbaţii cum se simţea ea? Oare şi autorii iubeau pe cîte cineva? Aşa cum Guşi făcuse o pasiune pentru ea? Dar atunci cînd mai scriau cîţiva ani la o carte, cum unora li se întîmpla? „Vezi dacă nu citeşti prefaţa?" Avea dreptate Guşi. El avea răbdare de aşa ceva. Ea începea de-a dreptul, era sinceră. Oricum, ea nu discuta. Şi-apoi ce era de înţeles şi ea nu înţelegea? Nu, soarele inundă camera şi raza lată dintre perdele i se lipi orbitor pe obrazul sting, nu înţelegea cum puteau să-l lase. Aşa cum îngheţa el acolo, arătare, printre maşinării.
— Ai fost la ăia?
■— îhî, dar nu se întoarse. Lipsa ei de interes îl irita şi venea totdeauna să i se aşeze în faţă, aşa, gol, ud, cu prosopul roşu sau negru pe umeri. Vorbea din baie şi nu se grăbea, fredona mai departe. îl văzu prin uşa deschisă, trup încordat, frumos, curat. Se răsuci la loc, stinse ţigara, ţinîndu-şi calmul cu zîmbetul indescifrabil. „Eşti chiar o femeie misterioasă. Ai un farmec ciudat. Părinţii tăi sînt români amîndoi?" îi şoptea Guşi. Şi-i povestise despre părinţii ei, dar el mai întreba din cînd în cînd. „Eşti sigură că n-ai rude în străinătate?" rîdeau. Nu, n-avea. Căldura sumbră, iritarea uşoară a degetelor, unghiile ovaluri înmuiate în umezeala palmei.

— Mă ierţi, să mă-mbrac, zise şi se duse în dormitor, uşa se închise în urma lui, un mic curent de aer. Rodica se ridică, apoi lent se reaşeză pe canapea, mai aprinse o ţigară. Gura arsă de fumul greu. N-ar fi trebuit să-l caute. Trebuia să sune el. Era obosit, cu siguranţă. Nu-şi permitea să rateze. Dar ea? Două zile privită prin toate lentilele proastelor, ironizată de Doina, trimisă de Gigi cu hîrtiile lui Guşi la semnat. Oboseală! Idioţii luau în serios toate hîrţoagele — ore căznite. Îşi scoase ochelarii, şterse lacrimile fumului. Se întîmpla. Tînărul cu ţăcălie şi dinţi murdari: „Aţi cunoscut o persoană importantă!" Ce zi stupidă — îl auzea, cum de mult nu se mai întîmplase, ca pe un străin ameninţător, dincolo, închizînd, deschizînd din nou uşa dulapului. O să iasă amîndoi în oraş? Era devreme. Jignire scurtă
— o lovitură grea pe stomac, el ştia, o ştia bine, cum putea? Lui îi era, cum îi era?
— Au zis, înghiţi şi reluă mai vesel, au zis că i-ai pus să cumpere ceva şi n-aî anunţat dacă mai vrei sau nu.
— O prostie.
Era grăbit tare şi neinteresat. Soarele dispăru. Maşinile huruiau odată cu tramvaiul, stinse ţigara la jumătate.
— Nu-i rău, răsuflă el şi intră, îşi trase scăunaşul cu trei picioare în faţa canapelei, privind-o de jos, jucăuş, ea statuia, o inspecta fără ruşine.
Zîmbi mămos, rar avea dispoziţie, dar era atît de tî-năr, dar atît de substanţial dar atît de cald, şi ea ar fi întins mîna să-l atingă dacă nu ar fi vrut atît de mult să-l doară nepăsarea ei. Guşi nu observa. Sau era mai bun decît ea la teatru. Ca Doru. Poate era chiar mai neobrăzat. Se îndulci şi-i întinse mîna peste masă, gest august, adjudecat de la mătuşa Cristina.
— Deci acasă, spuse el strîngîndu-i mîna tovărăşeşte. Ai făcut bine că m-ai sunat. Sînt într-o goană nebună, Rodica. Mama a telefonat pînă ai venit tu să mă duc urgent la ea. Nu ştiu cum o să fac.
Şi se uită la ceas. De fapt n-o vedea. Nu, şi-i era groază de ea, îşi trăgea ciorapii galbeni, şi merita. Totuşi mama
— părul lui moale, versatil şi aproape uscat, stătea ghe-

muit încercînd s-o lămurească fără explicaţii penibile, el evita greul, avea instinct. Zîmbi şi se ridică, apucă mănuşile de pe colţul măsuţei. Se înroşise, din păcate, şi se mai înroşea, venise să-l asiste la îmbăiat. Dichisit seducător. La mama? La mama se ducea cu haina de catifea neagră, puloverul galben, cămaşa albă, pantalonii gri de casa, ciorapi galbeni, spilcuit, parfumat ca un ginere? La mama? Îşi lăsă capul în piept, ce porcărie, în fond cine cîştiga şi cine pierdea?, în veci de veci nu mai calcă la
Ducu, în veci.
— Poţi să mai stai. Plecăm împreună. Să mă usuc şi eu — şi căuta lîngă mescioară pachetul de ţigări, răstur-nînd scrumiera, o prindea pînă să se verse, apoi se golise şi clipa asta şi sigur că „putea să mai stea", ochii i se umezeau, poate mînia era mai mare, că nu plîngea. Se duse în hol, îşi aşeză căciula cu toată grija disperată pe care şi-o observa numărînd, repetînd imposibilul, auzi „poţi să mai stai!" El se sprijini de tocul uşii. Parcă voia să-i mai spună o dată că nu e grav. Unde se ducea? Găsise o altă misterioasă?
— Zău, înţelege şi tu o dată, zise şi zîmbea.
— înţeleg.
Acum da, acum parcă pleca din casa ei, da, acum da, de mult se aştepta, însă acum da, şi-şi şterse ochii, îşi puse iar ochelarii, acum da.
Merse mult pe străduţele noroioase, case părăsite, unele deja în demolare, arătînd intimitatea fragilă de zugrăveli roz, bleu, flori gălbui, linii drepte pişcate cu sfoara, cîte un perete în faianţă înnădită din baia sau bucătăria paşnicei familii. întîrzie în poarta aplecată a unei foste case distinse, combinaţii de sticlă şi feronerie lascivă care aminteau cavourile invidiate de maică-sa, stilizări curbilinii şi vitrouri colorate ale, probabil, anilor de dinainte de război. Spaţii mici, ghicite de afară, de fapt interioare încăpătoare, cu denivelări artiste şi o nişă adîncă, departe şemineul smălţuit alb-albastru, crăpat în frigul inutil, în lumina scăzută, aproape şase.

Maşini treceau rar, faruri spectrale între zi şi noaptea roşiatică, umezeala întărită de horcăitul roţii prin bălţile
106
lungi, sub buza trotuarelor. Vizavi se aprinse lumina şi se opri aşteptînd, în cameră intră un bărbat gras, într-o haină cu revere late, care vorbea prin uşa deschisă cu cineva de dincolo, dădea nervos din mîini şi se aşează la masă, îşi trase dinainte aparatul de radio, se încrunta învîrtindu-l încolo şi încoace. Porni iar şi toţi necunoscuţii aceia care aveau chiar acum ceva de făcut semănau cu o halucinaţie, deşi ar fi fost imposibil ca Doru sau Guşi sau Tania să o însoţească în umbletul fără rost, înfrigurată, stropită de noroi, jalnică pisică pe lîngă un gard dărăpănat, farurile crescînd pe blana ei, apoi cîte un nebun claxona, dar dacă i s-ar fi făcut rău acum.'[1] Nu, duse mîna spre inimă fără să se oprească, nu, trecuse, ieri încă alt fel de oboseală, dar azi? Unde s-a dus? Nu-i aşa că se săturase? Tania avea dreptate, nu trebuia să ştie cît ţii la el, dar şi aşa, ce voia ea de la el? întreba Tania. Ca şi cum Tania ştia ce voia, un singur lucru nu pricepuse ea niciodată, să vrea ceva, da, voise cînd una cînid alta, dar cine era în stare să spună că ajunsese aici pentru că voise aşa? Ce alesese ea? O bă-trînă măruntă ieşi din curtea întunecată bodogănind, închise poarta şi porni înaintea ei, fără s-o vadă, cu flen-dura unei sacoşe goale. Ce era de vrut? Cine se pricepea la aşa ceva? Mă rog, poate era ea proastă, zîmbi şi strînse toarta genţii, dar s-ar fi putut într-adevăr ca alţii să înţeleagă mai mult? să le fie altora mai clar decît ei? ce-avea să fie cu ea? o să aibă copii? dar atîtea şi atîtea ore ce-o să facă? Nu, singură, aşa bolnăvicios ca Tania, nu era niciodată, îşi povestea a doua, a treia şi a patra oară, cu cuvinte sau fără, tot ce i se întîmplase, avea la ce se gîndi. Nu toţi gîndesc la fel. Dar nici nu te-ajută. Uite, Mitoarcă: „Doamnă, aveţi o palmă clasică de femeie. Femeie pînă-n vîrful unghiilor. Linia inimii bine marcată, viaţă lungă, dublată. O, ce de temperament!" şi altele. Bun, şi ea ce să facă acuma cu unghiile şi cu liniile alea? Acolo se vede ce poţi căpăta. Bine, aşa că uite, nici alţii nu ştiu mai mult. Asta în afară de şcoală. Pe Tania o ajutase facultatea? Mai mult decît pe ea, Ro-dica, postliceala de desen? Oameni lungiţi de viaţă, plic-tisiţi, pervertiţi pe măsură ce îmbătrîneau, fără gustul cărnii, fără miros, pachete dezodorizate care se suspectau
107
cum o suspectau pe ea cu Guşi! Ei ce aveau? în fond, n-aveau decît să încheie, cum nu mai făcuse din tinereţe. Putea să plece la mare o lună, dacă voia, cu un prelungit concediu medical, de doctori cel puţin nu se putea plînge. îşi scoase ochelarii şi şterse lentilele pe dinăuntru cu degetul arătător în mănuşă. Nu se simţea nimic. S-ar putea ca Doru să fie îngrijorat. Dacă ajunsese acasă. Dar nu înainte de opt. O boare de ieri, de şcolăriţă scăpată mai devreme de la ore, căscînd gura prin oraş. Avea să facă un duş, dacă nu veneau ăia, citea ... Şi toate zilele furate, ce bestie, îşi scoase ochelarii şi-şi şterse lacrimile.

Era mai multă lumină aici în preajma pieţii. Cu toată întunecimea, biserica sclipea albă printre scoabele gardului, şi tufişurile, poate înăuntru rămăsese cineva. Trebuia să fie mai cald decît afară. Şi luminările, da, geamurile înguste băteau în portocaliu, era deschis încă. Ocoli gardul şi intră pe aleea pavată. Uşa deschisă de perete, seul, afumătura, tămîia de casă veche, nu erau luminări de vînzare, doar cîteva aprinse la altar. înainta pe preş, nu-şi făcea cruce, în strane trebuie să stea bătrîni ca de obicei. Nu era nimeni. Se întoarse spre intrare. Era singură. Poate dincolo, în altar, candela aprinsă atîrna deasupra uşii. îşi scoase mănuşile, privind pe pereţi sfinţii alungiţi şi ei, figurile slabe, genunchii osoşi, hainele ţipătoare, galbenul pentru aur. în jurul capetelor scria cu alfabet latin, să înţeleagă oricine. Era bine aşa. O icoană mare sub sticlă, pictată, în ramă aurită grea, Măria albastră plîngînd, cu pruncul slăbuţ pentru un copil mic, care-o privea fără să înţeleagă. Ea nu avea să plîngă, atîta suferinţă. Dar era singură aici, casă deschisă. întoarse spatele altarului, înainte de a simţi frica şi se împiedică de covorul de iută. Trase piciorul stîng repede dar alunecă, ciment dedesubt. Căzu, presimţind durerea, cum nimeni, scăpă geanta, mîna dreaptă se sprijini pe ea. Rece. Icni uşor pe piciorul îndoit şi uşa din dreapta altarului scîrţîi. în genunchi, îl aşteptă pe bătrînul scund să ajungă la ea, i se sprijini de braţ, inhala în plin duhoarea vinului.

— M-am împiedicat de covor.

Braţul o ridică, era puternic şi slab, chelia zise:
108
-— Se întîmplă, doamnă, păcat, se întîmplă aşa, să staţi puţin, v-aţi lovit rău? Nu? Da?
— Nu, icni de durere, călcînd pe dreptul poate scrîn-tit, nu-i nimic. Mulţumesc. Eraţi acolo? şi arătă spre altar.
— Ee, am aţipit acu. Vreţi să aprindeţi o luminare? îşi freca genunchiul cu durerea, stomacul se răsuci
încălzit ca de alcool. Dispărea încet. Omuleţul gras, în costum vechi, terfelit, pantaloni cu manşete late, îşi împreunase mîinile.
— Da, da, repetă. N-am văzut.
— Acuma vin, acuma.
Dispăru în altar. Lumina electrică se aprinse în toată biserica. Zîmbi, parc-ar fi chemat-o să-i vîndă ceva. Căută în portmoneu şi scoase o monedă de cinci. Luă lumânarea galbenă din palma sărmanului, îi închise mîna peste monedă. Era beat, sigur, dar se ţinea drept. Poate cantorul. Tîrşîi înapoi în altar, clătinînd din cap.
— Mulţumesc, zise în urma lui, mulţumesc, dar omul nu răspunse.
Muşcă un capăt şi se ridică încet, cu greutate. Ceară. Numai pocinoage, îşi spuse, de la un timp. Se apropie greoi de luminările pe jumătate arse, luă foc, înfipse luminarea. Omul stinse luminile. Privi atentă la covorul care părea nesfîrşit şi nemăturat, calcă înapoi printr-o ţepuşe de junghiuri. Se lovise mai rău, exagera, de cînd nu mai căzuse? Din uşă, în răcoarea de pămînt ud, se întoarse.
— Bună seara.
Nimeni nu răspunse. Treceau oameni dintr-o parte în alta. Apoi tramvaiul dădu colţul şi copiii **tăcură** aştep-tînd stopul. Traversă, apoi iar ochiul care rămase roşu. Trecură şi copiii. Un alt tramvai, luminat slab, plin cu oameni verzui-maronii, apăru la colţ. O mulţime de camere, alte vieţi cu perdele, străini ai altor familii, minciuni la fel de infecte, saluturi binevoitoare dimineaţa. Continua să meargă, parcă mai repede, deşi acum fără teamă, şi va intra în curte, acolo unde nu îndrăznise nici să se gîndească. Să mai vadă ce? Să se mai uite la ea o dată? Dar n-o vedea! Putea jura că n-o văzuse. Mai bine nu jura. Da, acum îi era foame. Dădu colţul şi se minună
109
la becul spînzurat deasupra firmei „Pîine", uşa baricadată, se demola, închiseseră şi aici. Ciudat, să-ţi fie foame şi să dai peste „Pîine". Dar dac-ar fi fost sora lui Doru, nu era mai adevărat? E drept, nu-i lipsea mai nimic, dar dacă el refuzase de patru ori să divorţeze, dar dacă ea nu avea nici un ban, dar dacă nu putea aştepta să moară aşa? Urechile vîjîiră scurt, apoi stînga reîncepu un fel de ţiuitură nedureroasă. Se opri şi-şi mişcă rotula dreaptă cu mina înmănuşată. Aplecată, la cîţiva metri de poartă, strînse fălcile, ţiuitură dispăru cum venise. în capul străzii, copiii jucau fotbal, strigau ceva, o chiuitură lungă şi neînţeleasă, numai mingea pleoscăia prin băltoace. îşi îndreptă căciula. Bura uşoară, invizibilă în lumina becului, îi prinse faţa. Avea să ningă. Sau să plouă, şi ce se va întîmpla mîine? Vor juca dramoleta sub ochii secţiei întregi? Ochii i se umeziră şi-şi strînse poşeta la piept cu jale sfioasă. Ce făcuse din ea? „Ce vrei de la el?" ţipa Tania. Avea dreptate, ce voia? Da aici de ce venise? Privi împrejur locurile cunoscute care începuseră să se destrame în ploaia gingaşă. Nicăieri pe pămînt nu era pentru ea. O, dacă mama ar fi trăit, acum era demult acasă, pe canapeaua îngustă de 'lîngă sobă, ar fi dormit, la cap cu laptele cald, răcindu-se singur pînă dimineaţa. „Sînt la pîine" scria pe biletul de pe noptieră, să nu se îngrijoreze cînd se trezea, o femeie-fetiţă care-şi găsea laptele rece pe masa din bucătărie, picioarele goale pe linoleum, înduioşată în lunga cămaşă de noapte. îşi suflă nasul, împinse cu grijă poarta, ocoli Fordul, asigurată de luminile camerei din faţă. „Ba da, ar fi zis, am bătut dar n-aţi auzit şi-am văzut lumină în dos, am crezut. . .", mica mincinoasă! îşi zîmbi, plătită pentru toate. Era un cadavru, îi răsună în urechi, eşti un cadavru. Gustul de ceară. Ar fi scuipat. Eşti un cadavru. Cutia era acolo. Se înălţă puţin dar genunchiul muşca din coapsă o durere insuportabilă. Abia se stăpîni. Din cealaltă parte ridică stîngul şi fixă solid talpa, avea să vadă, ţinea. El era la datorie dar stătea pe scaun, chiar în mijloc, cu faţa spre geam, răsfoia o carte. Nu, un album. Nu e orb, Doamne fereşte. Are mîinile goale, da, nu mai e ger. E tot încotoşmănat, pe cap are

o căciulă caraghioasă, cu dungi kaki şi albe, de lînă moale şi barba
110
roşcată, castanie, e mai puţin blond decît părea. Ba nu, are fire aurii pe frunte. Nu răsfoieşte. Se uită atent la pozele din carte. Desene parcă, sau chiar fotografii, nu vede bine. Ce mult îi trebuie să vadă o poză! De ce nu lucrează? Poate că nu mai are material. De ce nu pleacă? Stă la program. De data asta n-o să-şi mai dea seama că îl priveşte. O să-l vadă cînd vrea. Ca la grădina zoologică. Dar ce e cu el? De ce se uită la el? Ceva nu e în regulă. Mai dă o pagină. Sînt numai poze alb-negru, coperta e lucioasă, e o carte străină, marginea foilor albastră. Nu e în regulă el aici. Nu aşa arată un... Cum arată? Ce mîini frumoase, albe, lungi, pipăie pagina, nu, urmăreşte o linie, se scarpină la ceafă. Multe lucruri pe care alţii le spun ei i se par ştiute dintotdeauna, doar că ea n-ar fi fost atît de sigură ca să le spună. Bunăoară, ea simte că el e nepotrivit aici dar nu înţele'ge de ce, ori cum ar trebui să arate unul potrivit. Oamenii sînt atît de altfel! Pe urmă, chipul lui are o albeaţă nesănătoasă, animalele din peşteri, decolorate, cu multe picioruşe subţiri. Fineţea, da, fineţea, grija cu care întoarce paginile. Uşa, uite-l pe Ducu. S-a ridicat şi-şi dau mîna. Se trase puţin înapoi, coborî capul. Numai printr-un miracol al greşelii ar putea-o vedea. Vorbesc ceva cu „mîine", cu „foame", căciulită aprobă, păcat de barba care-i fură faţa, clatină din cap aprobator în timp ce Ducu îi dă un plic şi îl bate pe spate. Nu e prietenos, Ducu rînjeşte, bluza lui neagră pe gît, cojocul hărtănit, obrajii buhăiţi, celălalt parc-ar fi un accident, îi arată maşina nefolosită, acoperită toată cu ziare, face un semn de rotaţie, îi mai dă blondului una pe spate şi iese. îşi îndeasă plicul în buzunar. Bani, sigur, bani, ce altceva? împrejur e mai curat. Nu e nici urmă de plastic dar nu poate să nu se uite la el, ce-ar zice el să ştie că în singurătatea lui e văzut? Dacă nu e nici orb, nici surdo-mut... Ia cartea, mănuşile de pe bancul acoperit cu o hîrtie înflorată, le pune într-o sacoşă neagră, TWA scrie cu alb pe burta ei, trage fermoarul genţii. Se mişcă deodată mai repede, acum că-şi încheie cojocul parcă nu e chiar scheletic şi toată hotărîrea încruntată, mişcările exact decupate, poate e un tip violent. Dar, Dumnezeule, pe unde pleacă ea? Trebuia să se fi gîndit, să fi ieşit mai repede,
111
el aude acum orice zgomot. înghiţi şi dădu să coboare stîngul dar dreptul înţepă adînc, insuportabil. Lumina se stinse şi atunci schimbă piciorul — sigur el avea să iasă prin casă şi ea, după el, după ce paşii se vor . .. O clipă nu văzu lacătul pe-afară. Ameţi, căldura ruşinii şi a picăturilor reci de pe streaşină, închise ochii. Ieşise acolo, la un metru de ea, închidea uşa, nu pleca, încremenise, ce se întîmplă acum? Ea, o găină cocoţată pe ladă, strînse pleoapele, de ce nu vorbea? Lada trosni şi deschise ochii. Da, stătea nemişcat, cu mîinile în buzunare, nu, nu avea să moară tocmai aici, gîtuită, în mizeria asta, în mocirlă, gîtuită de un nebun, se uita la ea fără un sunet, nu rîdea măcar, caraghios cum era cu dungile alea de pitic în cap. Nebun calm, sigur, ce trebuia să facă ea, cum se, acum cum se procedează, respiraţia uitată grea şi lungă de groaza uscată a gîtului, aer curat, rece şi el zîmbi fad, făcu un pas. Se trase înapoi în lemnărie, să n-o atingă. Dar în alertă ochii se obişnuiseră cu întunericul, copiii ţipară iar ceva ascuţit care răsună galben, nu, nu violent, întindea braţul spre ea să o sprijine.
— Haide, zise el, neprefăcut calm şi blîndeţe ca pentru un animal îndărătnic, pedepsit cu bătaia.
— Am căzut, bîlbîi. M-am lovit. Mă doare genunchiul.
Răniţii şi prizonierii, cei slabi scapă. O luă de braţ şi o sprijini, era puţin mai scundă decît el, mirosea cald, înverzit de brad şi copiii urlară, petele luminoase ale feţii, vocea rămase gravă, a unui singur cuvînt — o voce auzită zile întregi nu lasă o amprentă atît de clară.
— Mergi pe vîrfuri. Nu vorbi.
O lăsă să treacă înainte. Camera din faţă părăsită, poarta de fier zgîrie prin noroi, un hîrşet moale. El merge firesc, asta era viaţa lui, cu sau fără paşii ei speriaţi în clisa cu creste lucioase, aprinsă de becuri. Dădură colţul. Tramvaie din ambele sensuri bolteau curba, lu-necînd periculos unul pe lingă celălalt, vulgar mecanic, ploaia se pulverizase iar. Se întoarse spre ea şi-i vorbi privind-o în ochi, cu un fel de milă pentru spionul neputincios descoperit:
— Te-a trimis cineva?
112

— Nu. Eu aduc ... şi tăcu, coborînd şcolăreşte privirea.
— Ce aduci?
— Aduc pungile de plastic.
In biserică lumina nu mai ardea. Clipi, obosită de pîlpîirea violetă şi verde a becului sub care stăteau. Urmări pietrele cubice albăstrite, prezenţa brutală, greu mocnită a calmului bărbii roşii care nu se mişca, normal ar fi fost să-i spună „dumneavoastră nu .. ."?
— Nu trebuie să te temi, zise. Nu e nimic. Cînd am fost data trecută, seara, atunci te-am văzut. îmi pare rău că ... Nu e nimic. M-am uitat doar .. .
încercă să surîdă dar el nu era neliniştit.
— Nu mă tem. Eşti curioasă?
—■ Nu, bolborosi, dar trecu tramvaiul şi el făcu semn să traverseze. Se opri pe trotuarul celălalt la un pas de ea, cu mîinile în buzunare.
— Vrei să te conduc acasă?
— Nu, şopti dar nu se putea desprinde din loc. Dacă-l vedea, dacă el vedea, ştia, ce putea şti?, totuşi întreba fără să ridice tonul, ea devenise o problemă de rezolvat şi deodată îl privi limpede prin ochelarii aburiţi. Se gîn-dea oare? Privea peste ea.
— Ce e de făcut? zîmbi el trist, clătinînd din cap. Iei un tramvai?
— Nu, aproape mieună, surprinsă şi ofensată de ina-bilitate. Aş vrea să dau un telefon.
— Telefon e în spatele bisericii, zise el, ridicînd mina albă la înălţimea capului, rotind-o spre dreapta. Bună seara, şopti şi se aplecă uşor, dînd să se întoarcă spre piaţă.
— Aşteaptă-mă. Sau hai cu mine să dau telefon. Numai să spun că nu merg acasă.
Mergea la vreo doi paşi în spatele ei, fredona molcom o frază clasică, nici o bucurie, o povară neaşteptată. Scoase o fisă, formă numărul pe discul îngheţat şi-l văzu cu coada ochiului fumînd la doi paşi, relaxat şi frumos zvelt, fără îngrijorare, apatic, abătut, cu genele, barba roşie argintate de ploaie.

— Stai singur aici?
îşi umflă părul în creştet, învîrti mărgelele ca în-cuietoarea să treacă nevăzută la ceafă. Găsiseră focul aprins, ardea fluierînd şi ai fi putut urmări uşor modelul liniat al covorului. Se ridică şi se apropie de masa pe care el tăia pîinea.
— Da, singur.
— E frumos.
Masa lungă cît peretele, sub geam, lemn învechit ca un banc de lucru. Un teanc de cărţi, un fierăstrău ca de jucărie, doi cleşti cu bot rotund, o bobină cu sîrmă de cupru, tuburi de lipici într-o cutie de lemn cu blazon gravat în alamă, o vază albăstrie, aiuristică şi imortele galbene. Mai tăie o felie şi se aplecă să deschidă o servantă veche care trosneşte, uşa scîrţîie, scoate un coşuleţ de argint, pune în el feliile subţiri, o piramidă. Se apleacă iar, lăsînd-o acolo în picioare să se uite în toate părţile, parcă ar fi singur, o proastă creştere evidentă, nu-i pasă că stă cineva în spatele lui, că i-a intrat o femeie în casă. E obişnuit — „stai jos", i-a spus „dacă eşti obosită. Ţi-e foame? Da. N-am decît conserve şi struguri. Şi nişte ceapă. E bine. Vrei să bei ceva? Nu." Se preface bine. Deşi n-are decît de pierdut. Un bănbat dezinteresat ... Poate e homosexual. Se aşează iar pe patul incomod, pe arcurile înalte. Scoase o conservă, i-o arătă.
— N-are importanţă, zise Rodica, dar se uită la cutia colorată.
Sînt creveţi. N-a mai văzut aşa. I-a pus şerveţel brodat. Trage fotoliul de sub bibliotecă, toată mobila e veche, mult lucrată, aşa ceva căuta Guşi pentru casa lui dar nenorocitul voia ieftin, pe nimic dacă se putea, îşi aminteşte ruşinea, la braţul lui, în faţa babelor uimite de preţurile propuse, nu se putea, lemn de nuc, de cireş, vitrina empire, consolele de marmură la o sută de lei, o spărtură infimă în mijloc, cineva a lăsat de sus un sfeşnic de bronz, s-a crăpat, furie, neglijenţă. O aşteaptă, îi face un semn strimt de poftire, fără un zîmbet, dar nu e agasat, e doar indiferent, ca o meduză. Dar ăia nu sînt aşa. Tacîmuri de argint! N-a mai văzut decît la colegul lui Doru care .. .
-— Eşti homosexual?

A rupt o bucată de pîine şi-l caută cu ochii în colţul cu balansoarul unde s-a aşezat, şi-a luat ziare enorme de la capul patului. Ziare străine. O priveşte, o cîntă-reşte lung, lumina e rotundă, crescută din abajurul japonez peste cameră, care pare mai mare, spaţioasă, curată. A, el tot se mai gîndeşte, se teme că a pus-o cineva să-l urmărească.

— Nu.

Mănîncă. Mustăţile ciupesc. N-are chef de vorbă. N-are nici un haz. S-a deschis poarta prin care au intrat ei. Şi-acum tramvaiul, două tramvaie uruie slab cu vîntul, un curent rece pe sub uşă, cum să rămînă aici? Dar în caz de furtună? Ce caută aici? Se opri şi-şi şterse ochii cu ciudă. Paginile subţiri foşnesc întoarse. Nu vine nimeni aici. Se ridică.

— Vin imediat, zice şi iese.

De fapt, nu-i e frică, nici singură aici, dar unde s-a dus? Îşi pironi ochii curioşi pe bibliotecă. Un perete de cărţi, la marginea etajerelor figurine de jad, o clepsidră mică, un şir de elefanţi şi poze. Se ridică şi luă una color, trei băieţi dintre care unul e el, rîde cu gura pînă la urechi. Rîde! Rîd şi ceilalţi, mai potolit, se ţin de umeri. Au cam douăzeci, douăzeci şi cinci de ani. El pare acum cam de vîrsta ei sau ceva mai bătrîn, cam treizeci şi cinci, patruzeci, ochii au riduri, albul murdar, în ciuda atenţiei. O echipă, prieteni. Poza alb-negru a unei fetiţe serioase, la un birou de copil, în spatele ei camera nu se mai termină, e goală. Fetiţa nu pozează, pare surprinsă cînd a ridicat capul din caiet, un copil grav, suferind, are vreo zece ani, ochii deschişi ascunşi de strîmbătura la o lumină prea mare. E deranjată. Dar seamănă puţin cu el. Copilul lui? Paşii pe scară, aproape noapte. Se aşează şi-şi vîrî în gură la repezeală o bucată de pîine.

— Ceapă şi puţină brînză.

îi pune pe şervet farfurioara cu monogramă răsucită, în cealaltă mînă are un coşuleţ împletit cu struguri albi.

— Nu trebuia să te deranjezi. Unde ai găsit struguri?

în Grecia. — Ai fost în Grecia? Dac-ar rămîne aici, lîngă masă, să-l vadă, să poată

vorbi cu el. Se gîndeşte la altceva. E absorbit, abătut. Ar fi trebuit să sune la Guşi. S-ar fi dus pînă acolo. Doru nu e acasă. Puţin nebun sigur că e. N-are gustul întîm-plării. N-are miros. Nu înţelege că în seara asta a cunoscut-o pe ea. îl priveşte ceva mai demn, nu e meşteşugar, ce dracu e?

— Nu, mi i-a adus un prieten.

— Tu nu mănînci?

— Nu mi-e foame, zise el şi-şi trase taburetul de sub masă, luă o boabă de strugure.

— Eşti obosit, o să plec imediat.

El întinse mina şi luă dintre cărţi o pipă subţire, un pachet de tutun care mirosea dulceag.

— Poţi să mai stai, dacă vrei. Nu poţi să rămîi peste noapte. N-ai unde dormi. Dacă stai departe, îţi chem un taxi cînd vrei să pleci. Nu-ţi face probleme.

— Nu-mi fac probleme, aproape ţipă.

Ar fi trebuit să-i dea o palmă. în fond, mai bine că nu-i curios. Dar nici chiar aşa. Nici n-o întreabă cum o cheamă? Ea? Ea e oricine? Tratată ca un cîine flămînd . . . Luă un strugure îngălbenit, cu coaja groasă. I-au dat cu ceară.

— Nu vrei să ştii cum mă cheamă?

— Cum te cheamă? repetă el cu acelaşi calm obosit, îndesind în pipă un şomoiog de tutun.

— Nu-ţi pasă, oricum.

Şi dacă n-ar mai fi văzut-o niciodată, el cu indiferenţa lui extraordinară, avea să spună că n-ar fi regretat să nu-i ştie numele, să n-o fi dezbrăcat măcar, să se fi purtat cu ea în duşmănia aia, un cîine de pripas? Tăcea şi se uita la ea cumva cu milă. Mila lui! Mila tuturor. împinse farfuria şi puse cotul pe masă, îşi prinse mîna dreaptă cu stînga, avea ceva fermecător, de deznădăjduit şi totuşi se simţea bine, cu coatele pe genunchi, privind în covor, din cînd în cînd, fără teamă, ridicînd ochii la ea. Slab, puternic ascuns, poate fioroasa violenţă a celor ce par blînzi, nu, n-avea de gînd nimic rău, de ce făcea piepteni de plastic? Dar dacă ea nu mai aducea plastic, el mai lucra? Ce mai lucra? Putea lucra dacă seara citea ziare italieneşti. Scoase o ţigară din pachet. El i-o aprinse şi puse chibritul pe masă în exact acelaşi loc. Auzi, n-are unde
116
dormi! S-ar fi putut să fie neamţ sau rus, blond, moale, -cu pielea albă, cu cearcăne umflate, sidefii. Nu, nu rus, poate neamţ, cu toată distanţa politicoasă, ca Doru. Sau un idiot timid. Fuma. Nu îndrăzni să întindă mîna spre el. Se gîndise. S-ar fi putut să se uite la ea, să rîdă, alt om, ca în poză. în fine, un tip ţîcnit. încercă să ridice piciorul drept, să-l treacă peste stîngul, durea prea tare, nici dreptul n-ar fi suportat stîngul. Scutură scrumul în farfurie, ca o batjocură. Apoi se ruşina, strînse din buze, exagerînd dezinvoltura. îşi scoase ochelarii. Ar fi trebuit să vorbească, să spună mai multe. Oare despre ce vorbeau alţii atît de mult? Iar îngheţul lui se transmitea potolit, un canon, şi-apoi prefera să fie singur, cu siguranţă.
— Cîştigi bine la ţigani?
— Da, zise el şi, pe neaşteptate, zîmbi.
— Cît?
— Variabil. în jur de cinci mii pe lună, dacă pe zi iese o sută, o sută cincizeci, două sute. Se plăteşte la bucată.
Clinchenitul unui tramvai. De fapt, era exact, nu voia să vorbească, nu voia nimic de la ea.
— Cum te cheamă? întrebă încet şi-şi puse iar ochelarii. Nu era normal să se certe cu Guşi. Nu era normal să-l controleze. Poate se însura. Văzu telefonul sub pat, parchetul luminat cu vine negre, cotoarele lucitoare ale cărţilor de pe raftul de jos, albume. Scutura pipa. N-avea să-i spună. Cu atît mai bine. Se ofensă privindu-i papucii îmblăniţi, cu care clămpănea uşor, părea că-şi cîntă, ea absentă, o melodie în gînd. Mica ei nebunie. Un tip retras şi tăcut, nici măcar să-i spună cum îl cheamă, un nesimţit bănuitor, poate nebun.
— Mulţumesc pentru masă, zise privind farfuria îngălbenită de sos. M-aş duce, dacă eşti bun să chemi o maşină.
Aprobă şi trase de firul telefonului pînă-l aduse la
picior.
— Mă cheamă Mihai, zise ridicînd receptorul. Dacă îţi face plăcere, mai treci. A doua stradă la dreapta după atelier. Faci des chestii din astea?
— De care? şopti înţelegînd şi refuzîndu-i grimasa. Comandă taxiul. Numele Herescu. Ultragiată, nu reţinu telefonul. Miros bun de tutun dulce, cocoşat pe tabu-
117
ret, picior peste picior, nenorocitul ciugulea strugurele început de ea, învîrtea coşuleţul de pîine. îi arătă cuierul' din dosul uşii, se întoarse înapoi la masă, trase rapid foile de hîrtie de dedesubtul teancului de cărţi, un scris mărunt şi egal care acoperea cîteva zeci de pagini, le în-desă între două cărţi în bibliotecă.
— Nu cred să ne mai vedem, spuse. Nu cred, şi-şi înfundă bretonul sub căciulă. El ridică din sprîncene zîm-bind cu gîndul aiurea, aiurit, aiurit, un bărbat de decor, apoi închise şi zise arătîndu-i fotoliul:
— Poţi să mai stai cinci minute. Abia acum pleacă. Se-aude cînd opreşte în faţă. Pune-ţi cizmele.
Respiră adînc, o răcoare de apă şi beznă. îl aşteptă pe trepte. „O să merg cu tine pînă acasă. Şi pe urmă? Mă întorc cu maşina. De ce? N-am chef de complicaţii, dacă păţeşti ceva. Par o toantă? Da." Părea o toantă, oameni buni! Ar fi rîs, dar în preajma lui era un sacrilegiu. Rî-dea în poză. De ce era atît de serios? Copilul era al lui? Casa?
— Aici e casa ta? A părinţilor tăi?
încuia uşa, aprindea o lampă mică, suspendată în baldachinul de lemn negru.

— E camera mea din casa părinţilor mei.
Camera din faţă, cu intrare separată. îi plăcea să facă pe misteriosul. Ce căuta la atelier? Maşina opri, cum nimerise minutul?, şi el o luă înainte spre poartă, mers de om fără griji, mare echilibru, putea pleca tot aşa la gară, cu mîinile în buzunare, nu i se putea întîmpla nimic. Ro-dica închise poarta cu un fior de frig: era un film în care el suna la o instituţie oficială şi se prefăcea că vorbeşte cu centralista acolo în faţa ei, cînd ea pleca se auzea în receptor vocea iritată a unei femei care întreba de cîteva ori „cu cine vreţi să vorbiţi?", sunînd, firul telefonului atingea alt fir care aprindea un bec în camera acoliţilor lui şi banda venea s-o atace pe fata credulă. Dar nu, făcuse trei cifre, era un taxi oarecare.
Se înghesui în cojocul lui, îl mirosi de aproape. Nu se ferea, nu se apropie.
— De unde ştiai că mă uit la tine? şopti.
118
— Am un diamant la gît, îi spuse la ureche, doar vocea eoborîtă, gravă, fără urmă de complicitate. Vibrează cînd se apropie cineva.
Săltară pe strada desfundată. Şoferul răspunse un bulevard şi un nume vocii de femeie care confirma acum numărul maşinii în aparatul de recepţie păcănitor.
— E cald la dumneavoastră, se adresă Mihai şoferului cu o voce lată de patron democrat.
Tresări.
— Cald, zise şoferul şi se răsuci. Am reparat radiatorul.
Avea un diamant? Care vibra? Şi ea avea un inel cu diamant, nu vibra niciodată. Profilul alb apărea princiar pe fereastra întunecată. îi atinse piciorul ca din greşeală, ciorapul glisa plăcut pe catifeaua groasă. Bine că era drăguţ cu şoferul! Ştergătoarele de parbriz, un ticăit de ceas ca înaintea exploziei, vezi, nu încetează s-o obsedeze, vocea strangulată la fiecare cuvînt a dispecerei, adrese, pe urmă „V-aş ruga să mă scutiţi de comentarii", îi spunea cuiva şi harşt! tăcere. Intrară pe bulevard. Gara într-un neon slab, coloanele înnegrite, un motor de troleibuz şi el se uita pe geam, oamenii înghesuiţi în burniţă, ohir-ciţi, care traversau în grabă, teama de farurile prin care călcau, văzuţi, ameninţaţi de zdruncinătura motorului la pîndă. Mai erau minute, cîteva minute, panica mare îi bătu şi ei inima, se lăsă mai jos pe banchetă, putea fi văzută de-afară, cu Guşi nu se afişase niciodată, de unde şi pînă unde curajul? îşi zîmbi, acum putea să-şi încurce toată viaţa, ce nebunie! Doru putea să coboare chiar acum din maşina lui. Dar de ce nu-i era frică? Şi totuşi — îl privi cu coada ochiului, tot distrat, mîinile în buzunare, ca-n birjă, tolănit, cap zgîlţîit la înnăditurile asfaltului, parcă n-ar fi fost al lui, ce nepăsare, Doamne!, şi asta era o boală, o nevroză, ceva — o intimidase, îi luase vorbele din gură, i se-ncleiase limba de frică să nu spună vreo prostie, un terorist, îi făcuse o proastă impresie, sigur că da, o toantă, ţinuta ei distinsă, ochelarii atît de rafinaţi, parfum şi nici o vorbă mai de Doamne ajută, femeile nu trebuie să fie deştepte, la urma urmei, o întrebase dacă „face des chestii din astea"? De fapt, ea ce-ar fi trebuit să înţeleagă? Ce ştia el despre ea? Cum îşi permitea, nenorocitul? Cine era?
119
— Prima la dreapta, spuse tare pentru şofer, dar glasul sună aspru, întărîtat.
El, Mihai, se ridică puţin pe banchetă.
— Pot să văd piatra? îl întrebă încet, cu toată ironia de care era în stare.
— Te-ajută cu ceva? răspunse el pe acelaşi ton dar căută pe sub gulerul cămăşii şi trase afară un lanţ de aur obişnuit, dibui la spate un medalion rotund. In centru, într-adevăr, o piatră albă, de cinci ori mai mare de-cît diamantul ei, un bob de porumb umflat. întinse mîna dar el o opri blînd, îl strecură iar după guler.
— Nu e voie? zîmbi ea. Faţa lui nu era crispată, buzele mai degrabă groase, întredeschise, şui, un rictus fără emoţie.
— Nu. Nu e voie, şopti calm, un răspuns la altceva.
Impoliteţea o descumpăni. în căldura cauciucată a taxiului, senzaţia de rău, greaţa creveţilor şi indignarea greu reprimată i-l îndepărtară pe străin ca pe o scenă părăsită un scaun nefolositor. Uită

cîteva clipe, privindu-şi secvenţa de faţă oglindită palid în contralumina cîte unui bec.
— Aici? întrebă şoferul.
Doi bine băuţi se legănau spre maşina care încetinise.
— Aici, zise Rodica.
— Trag mai încolo, e interzis . . .
— Opreşte aici, zise ea însufleţită, cu un tremur ire-presibil de supărare.
— E interzis, doamnă. Uite! îi arătă cu mîna prin parbriz un semn în cruce pe care ea îl ştia plantat acolo de ani de zile.
— Nu se întîmplă nimic. E pentru noi, aproape strigă şi-şi deschise poşeta.
Mîna lui i se strînse dureros pe braţ, nu mai putu mişca, se trase în van, cu cealaltă mînă el scoase o sută din buzunar şi i-o întinse şoferului.
— Mergem înapoi, spuse şi şoferul aprobă, luînd hîr-tia.
îi lăsă mîna. Nu se temea chiar de nimic? Putea să-l facă de ocară acolo, cu şoferul, putea să ...
Deodată se domoli. O privea calm, clipea ca oricine, n-avea nimic să-i spună. Un bărbat curtat! Te cred şi eu! îl străfulgera: dacă el ar fi umblat după ea, să-l fi văzut, i-ar fi întors
120
spatele, golan nenorocit, lepră, te înţelegi bine cu şoferii, lumea ta! Surise măreţ, amintindu-şi ciucurii de cristal ai candelabrului din sufragerie.
— Bună seara.
— Bună seara, oftă el, ca după o treabă isprăvită şi privea, neclătinat, în ceafa groasă a şoferului.
Nu. Ea nu apucase să poarte taioare clasice la doi nasturi, fustele terne din stofele „bune", rezistente, purtabile, ale unor foste rochii, balonzaide, lodene, paltoane de dinainte de război sau din vremurile grele de după. Bluzele scrobite, pepiturile populare, dungile fine în primele ţesături îngrijite de in şi bumbac le apucase. Avusese cîteva jabouri de dantelă, o bluză fluşturatică, încreţită dedesubtul şi deasupra plătcuţei înflorate, lîneturi uşoare, croşetate simplu, cu rîuri, cu opturi sărăcuţe, cu mîneca abia acoperind încheietura braţului, da, rochiile sac, nişte imprimeuri îndrăzneţe, culori ţipătoare pentru croieli timide, rochii tăiate asimetric în jurul gîtului, plicticoase buzunare mari în care maică-sa o controla să nu pună nimic, îi cosea chiar printr-un nasture fantezi buzunarul de rochie, da, şi pichet, şi stambă adunată-n talie în cordon de lac, şi tergal de sarafane ... O, sarafanele! Un fel de haine de muncă, dedicate unei idei generale, fără contur, despre ambianţa muncii, unde trebuia să încapă uti-litatea, laolaltă cu ritmul neobosit, cu varietatea sugerată prin schimbarea bluzelor, cordoanelor şi baticurilor înnodate şugubăţ în chip de eşarfă, cu durabilul, adică perspectiva îndepărtată, cu egalitatea şi sobrietatea nevoii stringente de propăşire, cu feminitatea care adapta cerinţele croielii tip la neasemănătoarele corpuri. Un fel de uniforme drăguţe, în culori închise, nasturi mari, buzunare aplicate, mai tîrziu vor izbucni carourile, dungile pentru cele slabe, picourile pentru cele grase, decolteurile se vor adînci, lăsînd la vedere faimoasele siloane, primele mătăsuri artificiale, accentuînd iluzia că femeia e atît de strimtă pe cît o arată îngusta platcă bretelată a sarafanului. Dar rochiile de ocazii! Mătăsuri lucioase, zeci de zorzoane, cravate din acelaşi material, bolerouri, scurte hăinuţe, alb-gri, din lucrătură suferitoare, spălate o dată
121
primăvara şi o dată toamna, purtate peste rochiile uşoare, fără mînecă, broderiile savante ale guleraşelor înnodate la rochiile sobre din stofă uni, unica geantă de piele de la „Romarta", mănuşile cehoslovace, căciula din U.R.S.S., falsele chihlimbaruri la fel de frumoase ca alea din Polonia, strassurile şi emailurile strălucitoare din R.D.G.
La masa de nuntă, prima ei rochie mini, tricotată, adusă de Doru din Italia. Apoi ineturile, broderiile folclorice, supraelasticul pantalonilor, cei evazaţi, pantalonii albi cu sandalele muştar pe faleza Mangaliei, cîte şi mai cîte costume de baie, rochiile de plajă din prosop, pe urmă din pînză topită, toate rochiile aduse de Doru, cele mai frumoase cumpărate de ea la Bagdad, ah, arabii ăia cu Dumnezeii lor pe toate gardurile, nici un fir de vin, apă din cănile lor mizerabile, toţi rînjiţi, femeile ascunse în pliuri imense întinzîndu-i cămăşile imprimate, ea, poate prima româncă în cămeşoaie vesele cu mîneci largi şi papuci împletiţi cu fir de aur . ..
Se săpuni trăgînd cu urechea spre birou, doar zumzetul şopotit al vocilor, acelaşi Mitoarcă „la un pahar de vin, doamnă", care se făcea doi litri, poveşti fără haz înşirate lui Doru, dar pe el îl interesau. Mai mult decît să plece o dată la Roma, să aducă lucruri mai noi, sătulă de revistele

lui Mitoarcă, ea şi nevasta lui, o ţoapă, zgîite, se prefăceau că le plac aceleaşi haine. La Operă, bunăoară, la premiera unde erau vineri invitaţi, ce o să pună pe ea? Guşi nu se sinchisea. Se oferise să-i facă rost de rochii năstruşnice — invenţiile alea din materiale ieftine, înnădite, prostii de mii de lei pe care ea, desigur, să le plătească. Toate nebunele tricotau, coseau singure — atunci de ce, de ce mai trăiau? Se îngroşase pielea pe picioare. Dădu drumul duşului şi scoase din dulap crema de mîini care se absorbea atît de repede, catifea.
într-o vreme, toate astea contaseră. Acum le avea cine voia şi cine nu voia. Orice era bun, numai să aibă un aer libertin, romantic. Lumea înnebunise. Dactilografa lor, un lux turbat, alte brăţări de aur în fiecare zi... O simplă dactilografă. Da, diamantul! Avea nenorocitul un diamant cît toate pietrele ei la un loc. îl furase? Probabil că nu. Casa veche, mobila frumoasă, prietenii i-aduc struguri şi creveţi, poate moştenise sau primise, bine că nu purta inel. De fapt, nu purta verighetă. Dar copilul semăna cu el. Sau i se păruse? Oricum, de ce să nu-l mai vadă? Nu mai era o fetişcană. Îşi putea permite să se joace puţin. Şi-apoi Doru spunea că Guşi o căutase, chipurile, îşi uitase cheile la birou. Ei, cum se poate ca în atîţia ani Doru să nu fi observat nimic? Era prea ocupat. N-o bănuise niciodată. îmbrăcă rochia de casă cu fermoar pînă jos de la Guşi. Avea o glugă veselă, bordată cu o catifea albastră ca cerul. Era chiar un capot frumos. Tot ce lua el avea gust. Se simţea prost, nătărăul! îşi înroşi puţin pometii, îşi trecu rimelul pe gene. Sprîncenele cresc, va» fi sălbatică. Se holbă. Irezistibilă. Dacă n-ar fi fost boul ăla aici, s-ar fi culcat. De la patinoar venea aşa, rumenă, vioaie. Da, era proaspătă, sigur că-i era dor de ea, nu strica puţină plată, avea o viaţă, „am şi eu, ca orice om, o demnitate a lui", ar fi spus în tribunal. „Inelele sînt moştenite?" întreba judecătorul. „Ei, asta-i bună, ce-ar fi s-o întrebe cineva pe soţia dumneavoastră?" Nu, nu putea vorbi chiar aşa. Mai bine „ce sînt bijuteriile, stimate judecător?" îşi mîngîie opalul. Rar o mai vizita ideea de a-l părăsi pe Doru. Dar dacă se putea şi altfel? Cu Guşi în nici un caz. Avea să moară aşa? Odios. îşi surise. Un bal, cine dă un bal? Nu, ea nu apucase taioarele dar şi le făcuse acum, cel din stofă buclată cel puţin, cel negru era o minune. Ca să-l îmbrace azi, ca să sufere azi în el ocara nebunului, nesimţirea lui. Da, de ce să nu recunoască? Era un pic curioasă. îşi putea permite. Bine, răbda jignirea pentru asta. Nu era destul? Poftim, umilinţa. Trăia. Nu mai era un copil.
Se urmări intrînd în hol. Neliniştea îi dispăruse şi un soi de dispreţ îngăduitor o distanţa de pielea lui Guşi, apropiind-o de nebunul curios. Călcătura admirabilă a papucilor turceşti, ca desculţă. Mitoareă rîdea amar. Se apropie încet de uşa biroului. Doru, apretat şi stins, nu mai întrebase nimic despre Tania. O bănuia? Cu atît mai bine.
— Da pe cine? Pe tine! Ha-ha! Te-am numit eu? Şi ţipa la el, domnule, ca la un copil mic. Cine te-a numit? Să vii să te numesc şi eu! Ha-ha! O, ce mai face doamna?
Ii lăsă mîna şi surîse, urmărind ochii înfundaţi, injectaţi ai lui Doru pe faţa uscată care se rida în zîmbetul veşnic echivoc.
122
123
— Doamna frumoasă ca totdeauna, spuse Mitoarcă re-aşezîndu-se grăbit să nu i se ia scaunul. Mmm! Ce parfum aveţi, doamnă, de ne-mbată? Dar nu aşteptă răspunsul şi-i întoarse profilul, ca să-i spună, prefăcîndu-se discret, lui Doru: Bărbaţii îmbătrînesc şi femeile întineresc!
Chicoti singur privind-o complice cu coada ochiului.
— Au mai puţine griji, zise Doru, relaxîndu-se în fotoliul biroului pînă spinarea înţepenită dureros îl opri într-o grimasă abia controlată.
Se solidariza cu Mitoarcă, se-mbăţoşa ca el. Dar din cămaşa roză, porii ţuguiaţi ai gîtului păreau frisonaţi de scîrbă. Cum o fi suportat să-l asculte pe chefliul ăsta porcin? se întreba, pornind spre bucătărie să le facă o cafea. „N-au cu cine să-l înlocuiască, zicea Doru. Un idiot ca ăsta nu găseşti uşor." De ce le trebuie un idiot, la urma urmei? Nu era suficient că se vedeau la şedinţe, la treabă, de ce trebuia să vină şi acasă? Doru tăcea cînd îl întreba, fără vinovăţie, părea să fie vreo obligaţie de-a lui, situaţie enervantă şi tristă. Renunţase să mai întrebe. Venea, foarte bine. Nu apărea, la fel.

Linguşitor, onctuos rînjet, micimea lui grăsoasă, bine îndesată, era libidinos de-a dreptul. Dar pe Doru îl respecta. Doru rămînea la birou, puţin deconectat, lăsînd impresia că face o pauză amuzantă cu un subaltern. Desigur, curăţia lui Doru, poate austeritatea lui impuneau. Acum rîdeau amîndoi. Se aşeză la masă, aştep-tînd să fiarbă apa. In fond, putea să nici nu locuiască aici: în urma Vioricăi, apartamentul arăta cît numai să-l predai la cheie. Singurul semn de viaţă — şi de murdărie, zîmbi — era ea acum că stătea pe scaun. Altfel. . . Ploua încă. Dîre de apă, de curînd condensate, se scurgeau pe geam. Numai la ei balconul era gol. Dincolo de balustrada de piatră, trunchiul negru, ud, al cireşului urca spre etajul doi. Abia se distingea în noapte, un şarpe gros, şarpele galben de pe maidan. „Cînd o să ieşiţi voi iarna cu patinele, o să iasă şi el din gaură şi o să vă muşte de picior, hanţ!" — brutarul rău, o speria pe ea, pe Tania, pe Nicu, băieţelul cu urme adînci de vărsat. Oamenii răi, schimonosiţi ca brutarul, veseli cînd îi vedeau dîrdîind de groază. I-ar fi răsucit beregata, uite-aşa, uite-aşa. îşi încleşta arătătoarele. Pe măsură ce se holbase la el, ochii ei albaştri se măriseră şi se decoloraseră — cea mai frumoasă cu-

124

loare, a cerului senin. Apărură fără voia ei vocile argăsite, mirosul afumat al lui Ducu, al cămăşii asudate a lui Lucian. Turnă cafeaua şi se strîmbă revăzînd ciorapii galbeni, puloverul galben de lînă fină al lui Guşi. Dar dacă la maică-sa se dusese? O extenua, o extenua, tot moftul lui de vrabie care sărea de la una la alta, toată independenţa lui şi dependenţa ei o scoteau din fire. Cine era sacrificatul între ei doi, cine risca? „Asta merit eu?, domnule judecător, uitaţi-vă la mine!" Da, şi Gabriel „uitaţi-vă la Mihăiţă, bine de tot!" Ce era de văzut atît de bine? Un sărăntoc cu fumuri, Gabriel zicea un fel de viitoare lichea. Bun, şi? Mintea i se opri, supraturată. într-un gol de cuvinte, văzu muşamaua umedă, vălurită împrejurul ibricului. îl desprinse cu greu — un cerc scorojit şi culorile florilor palide, netezi cu degetele, se stricase. Nu mai voia să poarte ochelari, mereu lacrimi, frigul aburos, distanţa. Dar ce putea vedea, ce?

— Nu se mai poate, nu se mai poate, zise Doru. Puse tava pe masă. Doru îşi luase capul în mîini şi, cu coatele pe birou, în afara cercului lămpii, se clătina negînd.

— Ce nu se mai poate? întrebă dulce, zîmbind către Mitoarcă în timp ce-i întindea cafeaua.

—• Să vă explic, doamnă. E simplu. Puse cu grijă ceaşca pe colţul biroului, o împinse într-un loc mai sigur, vărsînd cîţiva stropi pe farfurioară. Bani, bani, doamnă, i se adresă bonom, împreunîndu-şi ca un pastor vîrfurile degetelor. Fiecare departament, ca o casă, aşa, ca a dumneavoastră, are un fond. Din fondul ăsta trebuie să se gospodărească. Cum, necum, trebuie. Oamenii trebuie să se gîndească bine, să nu cheltuiască, să nu investească în aiureli. Ca-ntr-o casă. Trebuie să iasă la socoteală. Acu, un an e mai bun, altul e mai prost — da pe tine în casă. nu trebuie să te găsească descoperit. Tot aşa, într-un an-omu e bolnav, la anu e naş, tot timpu e ceva pă care să duc banii. Da poa să moară de foame? Nu poate.

Trase aer adînc şi-l zgîlţîi pe Doru care, parcă trezi t,. se întinse iar pe speteaza scaunului, privindu-l deschis dar fără expresie, cu ochii lui galbeni care i se păreau Rodicăi saşii.

— Ei, Dorule, poţi tu să mori de foame în casa ta? Doru nu schiţă nici un gest. Nu poţi! Vinzi şi trăieşti! Nu

125

mai bei whisky, dacă nu-ţi dă nimeni, bei şliboviţă, da nu mori de lipsă. Nu mai mănînci cotlete, da mănînci salam. Şi tot nu crapi. Uite-aşa, vine o vreme că trebuie să strîngi cureaua. Şi-o strîngi, că n-ai ce face. Nu, doamna Rodica? Cum putuse ea umbla atîtea ore de-a valma pe străzi? Ce gospodărire era în viaţa ei? Omul ăsta avea dreptate. Trebuia să te descurci cu ce aveai. Dădu din cap că aşa e. Apoi barba zdrenţuită a beţivului Gabriel, umedă, gura ascunsă. „Peste zece ani, ce zic, peste cinci, el, Mi-hăiţă.. ." Trebuia să te gospodăreşti, Gabriel nu se gospodărea, nici Mihăiţă, de fapt nici ea n-avea vreun sfanţ pus deoparte. Avea să vîndă ceva, îşi privi inelele de la

mîna dreaptă.

— Da, aşa e. Nu poţi să spui că nu-i aşa!? i se adresă lui Doru, uşor reproş la dreptatea musafirului.

De somn, pleoapele îngreunate zvîcneau cu mîncărimi. Mitoarcă îşi netezi reverele şi gustă cafeaua mormăind de plăcere. îi surise, recunoscătoare. în rotunjimea lui, libidinosul putea fi şi drăguţ. Doru tăcea, privind-o gol, cum uitătura absentă a roşcatului. Clipea rar, ca şi cum

sub toată discuţia asta inutilă, fondul era mistificat pentru prostia ei, pentru lipsa ei de înţelegere. O! cît îl putea urî cînd se uita aşa la ea, şi Mihai se uita aşa, marea lor milă pentru prostia ei. Dar ei, ei nu erau raţionali! Cu puţină chibzuinţă, totul se aranja. Bărbaţii făceau drame mai mari decît femeile, lipsiţi de tact, de simţ de orientare, „îţi lipseşte esenţialul, spunea Doru. Nu te mai băga. N-ai nici o perspectivă. Ce ştii tu? Te îmbraci, te parfumezi şi te dai cu pudră!" Merita să-i zbiere în obraz, gogomanul, pînă-şi astupa urechile. „Asta fac de zece ani lîngă tine?! Mă parfumez şi mă dau cu pudră? Poftim, găseşte alta să te suporte, alta să te vrea mai mult plecat şi să te strîmbi la ea ca o lămîie cînd vii acasă, cu toţi directorii tăi împăiaţi! Am ajuns ai drumurilor, bine că n-am făcut copii. Şi stau în casă de închiriat, cu toate veniturile!"
Mitoarcă povestea despre fiică-sa, o lungană pentru care se suplimentaseră locurile la facultate. Ii făcea rău să vadă fata, probabil că nici un băiat nu voia girafa aia şi se ducea în sute de vizite după coada părinţilor, cerceta cutiile ei cu pudră cînd venea aici, obraznică şi răz-gîită, cu un cap şi jumătate peste Rodica. Nu ascultă.
126
Dădu, amabilă, din cap gîndindu-se îngreţoşată cum acelaşi Doru, mortăciune anguloasă, se va strecura în pat peste o jumătate de oră şi va adormi buştean, fără să se simtă nici un strop vinovat că o trata ca pe o idioată. De fapt, îi plătise destule şi dacă cineva îl privea pe celălalt cu îngăduinţă, apoi ea pe el. Unde mai găsea frumoasa şi proasta să o arate, ca pe o bijuterie, voia să spună că nu era respeotat şi pentru că o poseda pe ea? „Trăiesc într-un calvar" îi şoptea Rodicăi uneori seara, cînd mai avea putere să citească trei pagini dintr-un roman. Ţinea cartea pe piept, potrivea abajurul lămpii şi rostea teatral, ca pentru sine, destul de tare să-l poată ea auzi „Trăiesc într-un calvar!" L-ar fi scuipat între ochi dacă a doua zi n-ar fi rîs iar cu Guşi, dacă n-ar fi ştiut că-şi ronţăie alunele acolo pe oanapea, lîngă masa de sticlă. Nu, dacă despre asta era vorba, Guşi nu o despăgubea, dar era un om căruia îi păsa de ea. Şi deodată îl auzi pe Doru, hîrîit şi moale, îşi dregea vocea, reîncepea:
— Cred că ... ar fi bine să-mi dau demisia.
— Cum adică? făcu Rodica şi Mitoarcă se ridică în scaun, bodogănind:
— Stai, domnule, că nu aşa am vorbit noi.
— Cum adică? repetă mai tare.
Mitoarcă se întoarse spre ea, rîzînd mînzeşte şi o bătu pe genunchi.
—- Staţi, doamnă. Doamna Rodica, zice şi el aşa. Nici nu poate s-o facă, chiar dacă vrea. Că nu depinde numa de el. Demisia trebuie să se accepte, ehei, mai durează. .. Ne sperie pe noi.
Doru se ridică, strîmbîndu-se de durere. Trecu printre ei, spre baie şi, involuntar, cu o drăgălăşenie involuntară, Rodica îi petrecu spatele încovoiat. Trebuie să-l fi durut tare rău.
— Staţi, doamnă, nu vă speriaţi, îi şopti Mitoarcă. Viaţa noastră e mai grea ca altele . . .
Apucă paharul de vin şi-l agită pînă cînd drojdia subţire se răspîndi în toată roşeaţa. Lăsaţi-ne pe noi singuri. A fost vecina dumneavoastră, poate să vă duceţi pînă le ea, a uitat să vă spună Doru, femeia bolnavă. Da, da, Sanda.
Rămase agăţată de ochii lui mieroşi. Dar Doru? Mitoarcă dădu din mînă, ridică din sprîncene. Obrajii îi tre-
127
murau căzuţi, parcă mai slăbise. îşi cobora nodul cravatei. Doru? Obosit, zise, obosit... Ce să-i faci? Clătină din cap şi zîmbi nehotărîtă — pe la Sanda nu mai trecuse de frica infirmităţii ei — o gelatină de femeie, numai sufletul rămăsese, o dîrdîială neobosită din toate mădularele. Paharul se vărsa pînă la gură, apoi plînsul, plînsul insuportabil. Se ridică. Mitoarcă dădu paharul peste cap. Ridică ceaşca golită şi mai apucă să vadă uitătura crîncenă, omul care voia să-i sperie, brutar fioros, în absenţa ei care-şi pregătea vorbe pentru Doru. O milă sfîrşită îi strînse pieptul. Luă tava şi o teamă inexplicabilă îi muie genunchii umflaţi cînd auzi apa la baie.

— E frig. Şi nici nu-i decembrie încă. îi vorbea totuşi, poate aşa nu se observa plictiseala, din cînd în cînd sarcasmul ei, un dezgust exotic, tocmai pentru el în pielea lui de carnaval. Se înfundă în plapumă, o trase pe lîngă ea, cuibărită în căldură, cu nasul îngheţat, aşteptîndu-l să vină din bucătărie, da, adevărata plăcere doar cafeaua acum. Un întuneric dezvelit graţios de lampa albă de pe noptieră, ce se mai întîmpla aici în casa goală?, fadoarea aceloraşi zgomote, bîzîituri, sîsîieli, picături, pocnete, paşi, hîrjet, claxon, apa iar mieunată, torsul frigiderului, precar ca în cort, timp amorţit de veghe peste pielea uscată, peste altă veghe încordată. Guşi, prevenitor, înrobit de ea ca o dată, demult, din curiozitate. Exces. Simula, simţea. O făcea pentru ea, rîdea arătîndu-şi dantura seducătoare, voia să pară candid, nu putea renunţa. „Eşti sadică, zicea Tania, n-ai. . ." „Ce, ce n-am?"
Puse ceştile pe noptieră şi se aşeză pe marginea patului, ţigara aprinsă fumegînd peste ochiul închis. Da, acum bunăoară, ca duşmani la fel de abili, să-i spună „Ar fi bine să isprăvim, să punem punct, să terminăm". Exersa privindu-i printre gene gîtul ridicol vînjos în treningul negru moale, de bumbac plăcut degetelor. Ce e de văzut? Ce văd alţii?
— Eşti obosită?
„Da, pot să-ţi spun ce e în capul lui Dan acuma. Pot să-ţi spun şi la ce-o să se gîndească mîine. îl cunosc, cum să-ţi spun. . . aşa ..." Şi rămînea cu ochii închişi, Tania

sigură pe ea şi liniştită. Dar Guşi? Ea n-ar fi fost în stare niciodată să ... Nici Doru. Uneori mai ursuzi, alteori mai veseli — toane, plini de importanţă, liberi, ei voiau cînd spuneau, spuneau ce voiau. La urma urmei, de unde le tot veneau chefuri, pofte, idei?
— Sînt frîntă. Zău, Guşi — se potrivi cu spatele în pernă şi-şi scoase ochelarii, strîngînd din ochi să-i limpezească — tu mă vezi vreodată în ce hal sînt?
— Toată lumea e obosită, zise aplecîndu-se în ceaşcă, preocupat.
— Sînt frîntă, repetă. Doru e şi el mort de oboseală. Lichidul prea dulce îi pungi gura. Guşi dădea din cap.
îşi puse palma pe genunchi şi privirea îi alunecă iritată pe deasupra lor. Rodica avu impresia că-şi privea ceasul. Zîmbi. Şi ea se uitase. Mai avea vreo jumătate de oră, apoi, veşnica vizită lunară la Bebe, Doru ajungea totdeauna înaintea ei. Sirena şuieră de şase şi floricelele cearşafului erau mai albastre.
— A zis că-şi dă demisia.
— Cum să-şi dea demisia? Guşi se răsucise surprins şi un reproş abia ţinut i se strecură în voce, sterp, suferind, sperînd la o glumă.
— Aşa a zis aseară. Era stors ca o lămîie. E înţepenit de spate şi...
îşi aprinse o ţigară şi dădu să continue dar Guşi spuse:
— Nu poate să facă asta. Nu depinde de el. Atîta ne-ar mai lipsi. ..
— Da de ce să nu-şi dea demisia? De cine depinde? Uite că îndura, se biciuia ea însăşi şi îndura. Scoase şi
cealaltă mînă de sub plapumă şi frigul îi zburli pielea. „S-a temut, domnule judecător, s-a temut! S-a temut cînd i-am spus, neobrăzatul. . ." Scrută ceaşca, adunîndu-şi toate amintirile despre Guşi, Doru la masa lor din sufragerie, vorbind, înţelegîndu-se prieteneşte cînd ea, angajată de cîteva zile, intra în serviciul lui Guşi. Predată de Doru, ca unui cavaler servant, Guşi pus în gardă şi umilit de mica lor bogăţie. Urma să aibă grijă de ea, să o apere de „infamia oricărui colectiv, să nu o supraaglomereze cu lucrări". Avea să ştie mîna forte a lui Doru, putea să ceară mici intervenţii în timp, „o mînă spală pe alta. Rodica n-a mai lucrat. Are tact, nu vrea să se facă şefă . ..

Rodica, vrei tu să fii şefa atelierului? Doamne fereşte!" Punea pahare, farfurii' mici, un chec îndesat de Viorica, scorţos de nuci şi smochine. Mîini, multe mîini să o apare, să o ţină deoparte, mîinile calde, albăstrite prin ceara gălbuie ale lui Guşi. Ar fi rîs, da, s-ar fi îmbrăcat fără nici o supărare şi ar fi ieşit

acum, cum ar fi ieşit şi de la Doru. Merita să-l vezi, ochii rostogoliţi în calcule, vedea o lună, un an înainte, Doru îi mai promisese ceva? vreo legitimaţie de iahting? Scîrbos, merita, canalia, maică-sa la Co-vasna, Doina ştia, o condusese la gară înainte de delegaţie, mincinos ordinar, ea? soarta femeilor, folosite şi aruncate, folosite şi aruncate, ambalaje pentru idei, ideile lor de copii laşi, ambiţii, cocoşi, nici supărată nu ora. „Am un prieten bun pe care vreau să-l părăsesc. Cît de cu-rînd. Cum să fac? Aş vrea să nu sufere", i-ar fi precizat lui Mihai. Ce-avea să facă roşcatul? „Să nu sufere". Dar dacă suferea? Un huruit nou crescu şi descrescu urmărit de amîndoi.

— Mă rog. El ştie ce face. Nu m-am băgat niciodată.

— Eşti inconştientă, murmură Guşi, trecîndu-şi palma peste faţa înnegrită de barba nerasă. Eşti inconştientă.

Un nerv răutăcios i se înşuruba în piept. îi înfruntă zîmbind mutra îngrijorată de atîta „inconştienţă".

— Ba sînt conştientă. Şi fiindcă sînt conştientă nu mă mai duc cu plasticu, să ştii. De fiecare dată cînd mă duc acolo mor de frică, că să nu mă vadă ăla, că să nu mă vadă ălălalt. îmi bate inima ca la ...

I se oprise inima, uită-te la el, palid, cercetînd-o ca pe un gîndac, ar fi înghiţit-o, canalia, se scutură cînd el îi prinse încheietura rotundă a mîinii, nedureros dar strict, ca un regulament, i se fixase în ochi, fără contururi. întinse mîna dreaptă după ochelari şi el i-i dădu cu cealaltă, ţinînd-o uşor, strîns:

— Doru ştie?

Nu trebuie să rîdă. Simula şi duritatea, bestia, pielea de catifea. „Am cunoscut o persoană importantă. Un beţiv mai frumos ca tine. Un tip fermecător. îl cheamă Gabrie'l. Un filosof!"

— Ce să ştie? mieună, trăgîndu-şi mîna şi el o lăsă.

— Doru ştie? întrebă tare, ameninţător.

Se ridică în picioare. „Ştii, am cunoscut. . ." Nu, nu-i

era frică. Bucurie mică, irizată prin sînge, o cometă micuţă, un pui, lăsat aici în apartamentul lui cu ţevi, hu-ruială şi apă defectă, cum poate un om să suporte sărăcia, provizoratul ăsta, frigul? se respectă? a avut şi o „amantă" patru ani? Săracu! El ce ştie? Ce ştie el? Un cîrd aliniat de cuvinte fără sens îi lungea corpul şi poate, dacă ar fi deschis gura, ar fi curs prin toată camera, inundaţie de mizerie, să-l lase aici, chiar o să-l lase, să-l vedem, alunele, cotnarul, în gît. Voia să spună că numai atît fusese? De atîtea ori extenuat, sudoarea pe ea, lamentabil, de atîtea ori fericit, beat, adormit la ea în braţe, dezmier-dîndu-i părul prin somn . . . Nu, nu dormea, canalia, avea ambiţii, se prefăcea. îl înfruntă ridicîndu-şi obrazul ironic, îl înfruntă, uite, încruntat, dar era o coardă grea, acolo, în picioare, sigur că era pregătit, acolo în miezul lui, toţi rezistau, numai ele plesneau în şaişpe mii, ei aveau ideile, ambiţiile, chefurile . . .

— Doru nu ştie nimic, vorbi repede. Doar nu crezi că sînt nebună?! Eu am o casă şi ştiu că la Doru ţin. îşi frecă braţele reci, ceva de piatră şi sare curată, se simţea bine. Nu de asta e vorba. Vorba e că îmi bate inima, fac crize de inimă, nu mai suport. Nu înţeleg de ce trebuie să te în-foi aşa? Cum l-am dus eu cîţiva ani, poţi să-l duci şi tu. Cu toate că ...

Se îmbrăcă lent, alegîndu-şi lucrurile, întorcîndu-le cu grijă pe faţă. îi trecuse şi lui. Stătea iar pe marginea patului, fumînd desprins parcă de tot ce aflase, scutura atent în scrumiera cu poze de flori, nu-i păsa, sigur, nici de ea, nici că n-o mai vedea, înţelegea, nu contase, dar nu trebuia să fie ea tare?, balastul se epuizase singur, Doina şi Gigi vor comenta pe hol la toate ţigările răceala inexplicabilă, apoi colegialitatea, şi ea putea proiecta, nu numai el. Surise calmă, închizîndu-şi colierul, un fel de triumf ca un fel de ceaţă.

— Cu toate că ce? îl auzi, ca prin somn.

— Cu toate că e acolo un muncitor foarte drăguţ.

O spusese! Trase fermoarul fustei, perdeaua unduia uşor, nici măcar geamurile izolate, rece umed, barbarie, era odihnită deodată, dansa, cu ăia, cu Doru, acasă era mult mai bine, cumva o foame săturată. Şi totuşi, dacă o lua în braţe, aşa, ca un frate, şi o strîngea la» piept, inima

i se făcu un piept întreg şi-i bocăni urechile, apoi ochii
umezi, de ce?

— De ce faci prostii, Rodica? De ce? i se lipi de ureche, îl împinse speriată. Şi iar bucuria, altfel, de fapt se
jucau, nu? el nu se jucase? Apa ţiui ca o mîţă călcată. Izbucni în rîs. Guşi zîmbea. O ţinu de umeri la distanţă, ochii i se moleşeau, gura întredeschisă, uscată şi pielea dimprejurul ochilor, mai albită,

zvîcnea slab. li simţi venind spre ea în căldură şi i se aplecă la ureche: •—■ Trebuie să plec.
— Poţi să întîrzii, mormăi Guşi şi mîinile desfăceau închizătoarea colierului, blînd, în deplină siguranţă.
— Trebuie să plec, şopti iar, speriată, încîntare de-o clipă şi groaza celei de-a şasea întîrzieri. Vreţi să mă omo-rîţi, toţi, vouă nu vă pasă, bălmăji, dar o săruta şi prinse colierul în cădere, îl lovi de grabă, Doamne, îl lovise, îl durea, acoperi locul cu palma fierbinte.
Pe marginea patului, din echilibru aplecată, picioarele atîrnate, pline, verzui, transparente, deşi vîna solidă a oaselor se dorea văzută într-o trăsătură păstoasă de la ge-nunchii-portocale pînă la glezne, părea prea mică pentru a atinge covorul şi totuşi pe el se sprijinea. Ea nu voia nici să se ridice şi nici odihnă nu lăsa la vedere amestecul de avînt şi inei ţie dată prin naştere al mîinilor golite de vlagă, apoasă creatură, şi capul umbrit suferind fără boală, răvăşit, înclinat supus între şuviţele blonde, umede parcă şi ceroase de lumină, tot fără viaţă volbură, o delicateţe sumbră, galbenul prea murdar al părului, ca stridenţă a unei moşteniri nedorite, dresată greu în limfa corpului. Cămaşa roză, dizolvată în alb, dezordonată copilăreşte, uimitor de nesenzuală pentru femeia matură pe care atîrna, papucii verzi ca iepuri vopsiţi întîmplător, totul întîmplător, explicînd infinita înstrăinare dintre ceea ce trăiau ea şi carnea ei, vecine cu mortăciunile colorate. Baldachinul somptuos şi rigid, triunghiuri vişinii simetric chenarate în fir aurit, crescute fără întoarcere dintr-un lemn găunos, o încadrare definitivă ca amorţeala cu care ea însăşi părea că se luptase mult, şi acum, renunţînd, şi le amintea dqar.
132
Mai erau apoi pernele bumbăcite, montate în brazdă urcătoare în dreapta, uşuratic îmbinate din cîteva linii, unde uşurinţa părea a veni din modelul unor perne adevărate, avute la îndemînă şi inventate copist, cumva cu teama că o mînă atît de pricepută şi-ar pierde capul, de-monstrîndu-şi abilitatea în nimicuri. Tipul trecea uşor peste lecţiile bine învăţate. Şi rufăria patului, supravegheat zănatică, împletitură printre faldurile lucrate ale cuverturii, o lipsă de măsură, de simţ în repartizarea atenţiei interesată aparent inconştient de lucruri neinteresante în sine, ca şi cum lucrurile fuseseră devastate cu minuţie pentru a-şi scoate în evidenţă momentul fertil dintr-o existenţă frivolă, căci neesenţială, fără fapte, dar nepermis de întinsă în timp şi funcţională pînă acolo încît, prin absenţă, ar fi putut evoca sărăcia persoanei. Dar nu era adevărat — femeia era săracă, fiind pedepsită de avalanşa acelor obiecte simple, ori mari şi contorsionate, îngîndurare sătulă, cine ştie dacă nu stearpă, într-o clipă matinală, ameţită de vis. Iarăşi, peretele din spate şi muchia lui cu cel din dreapta erau bucăţi de pînză invocate într-o doară, pe furate, într-o vînturare alb-mur-dară de pensule verticale care ar fi trebuit, probabil, să se unească prea natural, şi deci artificial, cu graba cămăşii. Incoerenţa materialelor răsărea totuşi mai puţin gravă de-cît incoerenţa luminii care, într-un loc construit pe cîteva precepte de-acum binecunoscute şi acceptate, nu avea voie să ignore celelalte cîteva precepte, nu multe, care ar fi dat rotunjimea manierei vizate, decît dacă pictorul îşi permitea, amatoreşte, alegeri zurlii. Incongruentele sunau strident, porţiuni răsfirate anapoda se răzvrăteau fiecare pe limba ei, demonstrînd ridicolul prin inconsistenţă al unei dorite, prost înţelese, imposibile unităţi.
Cu toate acestea, ea era o reuşită. Faţa conta prea puţin. De departe confuzia liniilor părea să configureze o expresie, dar privită de aproape, ea era ascunsă de părul alunecat şi ochiul stîng privea în jos, pe jumătate închis. Expresia venea însă din aşezare: suspendarea între firescul periculos al unei mişcări iminente şi intenţia, încă tulbure şi ea dar născîndă, derutată de tot ce o înconjura, prezentul din care se extrăgea fără să se poată privi din afară, atare neputinţă ca un privilegiu al singurătăţii,
133
al unui sine nedemonstrabil care o trece între oameni vii dar o răpeşte condiţiilor descriptive, date oricărei relatări despre „cineva", dulceaţa uşurinţei membrelor, alcătuire ce s-ar putea topi oricînd, fără ca astfel prezenţa ei fostă pe marginea patului să fie vreodată discutabilă, muzica oarbă şi senină a nonsensului însuşi, lucrare fără acţiune numită, emblemă a zădărniciei celei mai mari părţi din viaţă, în afara sarcinilor, a utilităţii în dreptate, a sentimentelor provocate reflex, datul dureros de materie pe care nu-l ocoleau pasajele cărnii şi ale părului, toate şi altele uitate cu vremea umpleau trista renunţare a femeii, copilăria ei generoasă şi zorită. Final de încetinire, trezia oi era albă, dincolo de iubire, cedată unei iluzii difuze, cu abandonul sleit al zilei noi, grijă universală, sus-sus, peste înţelesuri, ori jos-jos, mocirlind în viermuiala, paşnic însă, contrariile frînte în întîlnire ale oricărei făpturi cu chip. Nu se plăcuse acolo niciodată, dracu ştie de ce. Coborî ochii şi mai citi trei rînduri. Lucruri care nu aveau nici o importanţă în fond erau scrise de autor cu toată seriozitatea, casele şi tarabele cu fructe zemoase dintr-un oraş la Mediterana, probabil acum, după cinzeci de ani în ruină, ce aveau ele de împărţit cu

suferinţa nemeritată a femeii care-şi aştepta iubitul să vină din călătorie? Da, dacă ar fi avut poze cartea, să vezi unde stătea ea la geam, cum era strada, ca într-un film de epocă, asta da, dar aşa, portalul, caleştile, intrigile servitoarei mituite de negustorul de peste drum, în faţa casei tarabele .. . Lăsă cartea şi se uită din nou la tabloul ei, mai agreabil la lumină electrică, seara semăna mai bine cu o poză sofisticată poziţia ei de zeci de ori reajustată de mîinile lipicioase ale lui Nicu Petrescu, Doru insistînd s-o picteze, mai goală decît în decolteurile rochiilor atunci în combinezonul maică-si, un roz mort, ţesut în două locuri, mai-că-sa avusese un piept atît de mare! Se întinse după paharul de lapte, sărat şi apos, mai alb decît acum zece ani, albastru în paharul albastru, Doru nu suferea paharele colorate. „Nu, o să mă duc la film la noi. Nu, de la opt, dacă vii şi tu pîn-atunci. ..?" Nu, era prea obosit. Ştia. Închisese telefonul cu mulţumire, un lucru bine făcut, dar dacă ar fi zis da? „Domnule judecător, vă puteţi imagina că n-a mers niciodată seara la un film cu mine?
134
Ce era să fac? Să stau în casă ca o proastă şi să-l aştept pe el să vie cu caleaşca din cealaltă parte a oraşului, să cumpere rodii opărite de la turcul de vizavi? Nu zău, ce era să fac?"
Un motor se cabra în întuneric, încălzindu-se pentru o cursă secretă. Unde se ducea? Nu era bine, nu trebuia să fie aşa, ar fi fost mai potrivit să ... Urechea stingă ţiui scurt Se aşeză pe scaun în faţa dulapului deschis, bine că făcuse baia, lenjeria, nu, nu asortată, nici la în-tîmplare, dar aşa, să meargă împreună una cu alta, răsuci teancul de furouri dar cel negru de atlaz era la spălat. Urechea încetă. Biblioteca masivă trosni încet, apoi un obiect uşor se răsuci în biroul lui Doru. Un carton, o hîrtie. Orele ei, casa adormită, cu o somnambulă înmuiată de abur. îşi netezi părul — coafeza exagerase, un blond aproape alb care-i sublinia distincţia*, acum că n-avea nevoie de ea, lui i-ar fi plăcut poate o femeie mai naturală, mai simplă, se uitase atît de urît la bluza ei fină de lînă gri, n-avea gust, sigur, dar trebuia să înţeleagă. Se opri cu buza prinsă între dinţi. „Cine" să înţeleagă? De ce se uita urît la ea? în fond, ea se amuza să pară că-l curtează dar el ar fi trebuit să ştie că ăsta era un joc. El nu ştia. Era totuşi, cu toată cruzimea lui prefăcută, un tip interesant. Atenţia la şerveţel, cutia de conserve desfăcută cu mari precauţii pe pătratul de faianţă. Maşina porni, lăsînd o linişte joasă, ca o cutie goală. Deschise fereastra. Ningea în frig înverzit, aer, aer, o lume plină de aer şi ferestre luminate, familii adăpostite de frig.
Aşteptînd taxiul, sprijinită de poartă ca un copil obraznic, cu mîinile în buzunare, poşeta căzută de pe umăr, seara i se deschise cu farmec, bolta înaltă din care se pre-sărau flori albe, dărnicie, în liniştea grea a unei săli imense. De ce se făcea oare atît de linişte cînd ningea? Nu trecea nimeni. Pe trotuarele negre, zăpada zvînturată de vrăbii fără ciripit, se topea sub ochii ei, cu o ultimă lucire care o încrîncenă pe nesimţite. îşi pipăi temătoare obrazul nefardat: se unsese cu o cremă bună, îşi rimelase genele, se rujase roz pal, feciorelnic. Un chip rotund, de o fascinantă naturaleţe, o expresie candidă, între mirare şi timiditate perversă, se aduna în jurul gurii cărnoase, se delecta cu rima bluziţei de mohair bleu, tricotată se-
135
ver, pe rotunjimea gîtului strălucitor de alb, un singur rid, cerc alb inelat subţire chiar la jumătate. încercă să privească în sus, apărată de bordul căciulii, coadă de vulpe albă, ninsoarea darnică, egală în umbrela luminoasă a felinarului. Cum le veneau unora idei să scrie poezii despre chestia asta? De unde le veneau cuvintele? Un miliţian traversă cu paşi mari intersecţia, ascuns în gluga mantalei albastre. Se răsuci, simţind frigul cu plăcere, spre casa, cutie mare, goală, geamurile frecate de Viorica, întunecată prin pomişorii veseli, frunze încă verzi, încărcate de zăpadă pufoasă. Aveau să crească? Intr-o zi vor fi altfel? Imbătrîni brusc urcînd în taxi, vorbi speriindu-se de oboseala nouă, cu voce fără voia ei răutăcioasă comandă:
— E o biserică acolo, în piaţă.
Cercetă străzile cu familiaritate exaltată, asigurîndu-se că sînt, temeinice, îrîvechite de luminile slabe şi noroiul stropit, ca întoarsă de la aeroport în şaptezeci şi nouă, în taxi cu Guşi. „Oraşul nostru — nicăieri nu-i ca acasă!" Guşi rîdea. Olanda, peisaj, nu era viaţa ei, nu stăpînea nimic, negocia străzile în guldeni, pipăia autobuzele — de fier? de plastic? Şoferul în haine vechi, strîmte, bleumarin ca uniformele de liceu, îi fuma ţigara mentolată, întreba de cursul banilor. La ce-i folosea lui cursul? îşi pipăia paşaportul, asigurîndu-se că nu vorbeşte ilegal. Şi în ziare apărea din cînd în cînd situaţia dolarului. Fuma ca acum, lăcomind faţadele terne, părculeţele troienite, oameni buluciţi în uşa magazinelor, rarefiaţi prin perdelele bodegilor de la parter, copiii în canadiene ţipătoare. Tăceau. Oraşul nostru . . .

— Aici.
Se mişca prea încet, prea încet, o panică de întîrziere, răvăşi poşeta. Dinţii i se înfigeau unul într-altul şi nu mai înţelese locul, afară de şinele sfîrîind topite de un tramvai care venea spre ei. Ochelarii sparţi, ochii ţăndări, întinsă pe burtă, tăiată în două, horcăind — deschise ochii. Tramvaiul oprise în stînga lor, mîna şoferului întinsă cu banii fleandură, îi smuci, îi dădu înapoi zece lei, coborî. Inutil, îşi spuse. Inutil ce? întrebă. Singură şi aici, de unde atîta curaj? izolată în blană ca într-un pepene, îşi scoase ochelarii. Un miros slab de ceapă în gură. Tocana Vioricăi, îşi linse buzele roz, cosmetica parfumată, scu-

tură capul, val dulce de portocală, dădu colţul. Acum dacă ar apărea Ducu? Nici vorbă de atelier, Guşi se va ocupa singur. îl văzu în slip, pe terasa Amfiteatrului jucînd table cu Mitoarcă, Mitoarcă în costum la două rînduri, desigur, şiroind de căldură. Poate chiar se cunoşteau. Nu! Se lipi, într-o parte, de poarta casei, ţinîndu-şi răsuflarea, bătaie în gît: Roşi trecea pe trotuarul de vizavi, un bidon de gaz care o îndoia, scurtă de fîş îmblănită, rochia de spital pe dedesubt. Abia se tîra, sărmana, pe sub ferestrele înalte ale vechii galbene case boiereşti, se uita în pămînt, nici un pericol, era un trecător, doar mila, deschise poarta ui-tîndu-se în urma bătrînei lipăite, oraşul nostru, tramvaiul clincheni la colţ, lumina cotise.
întredeschise uşa şi o inspecta cîteva clipe fără surpriză, parcă o aştepta dar n-ar fi vrut să o lase înăuntru, poate mai era cineva, fu surprinsă de cît de mult uitase din el, mai ales rezerva şi nestinghereala cu ea, care o enervaseră şi o umiliseră ultima dată. I se vedea cămaşa albă, gulerul mic, apoi deschise uşa şi-i făcu loc să treacă, fără să spună nimic, trecu pe lîngă respiraţia lui parcă grea, miros de curat şi brad, zîmbi pentru sine. Totul era neschimbat. „în fiecare seară mă *aştepta,* Tania, dacă-ţi spun! Sînt absolut sigură. Cred că disperase deja", iar Tania clătina din cap, înţelegînd, croşetînd mai departe fularul roz. Dar ce invidie!
Pe masă erau foi cu desene, un scris mărunt, grabă şi energie organizată, desene de maşini, ceva tehnic. Le ochi şi se aşeză pe fotoliul din colţ.
— Nu-ţi scoţi haina?
— Ba da.
Graţios, potrivindu-şi picioarele unde trebuia, fără emoţie, fără stîngăcii, nu voia s-o atingă. O privea însă cu ceva mai mult interes. Fără rost îşi scarpină genunchiul lovit cu patru zile în urmă şi începu:
— Nu trebuie să te sperii de mine, ţi-am mai spus. Nu m-a trimis nimeni. Nu vreau nimic de la tine. Nu sînt o femeie curioasă — el ridică din sprîncene, îşi trase taburetul în faţa ei, o privi deschis şi curios, împreunîn-du-şi degetele, într-un gest comun şi totuşi, pentru mîinile lui foarte ciudat — dar te-am văzut acolo . . . Din greşeală, jur, n-am putut să nu mă uit. Nu eşti potrivit pentru

chestia asta şi cred că ceva nu e-n regulă ... Se opri stînjenită, mai departe venea ceva cu „dacă vrei. . .", nu
putu spune.
— Ce nu-i în regulă? întrebă el după un timp, ridicîn-du-se să se ducă la masă, strînse foile, luă un borcan de pe poliţa de jos a bibliotecii.
— Nu arătaţi a muncitor. Mihai — apăsă dulce pe nume şi el se întoarse surprins — nu te fă că nu înţelegi.
— N-ai mai văzut muncitori rasaţi? O să vezi.
Brutal, neaşteptat ca tot ce făcea el, o libertate barbară care nu semăna cu a ei. „Rasat" — da, aşa e, cuvîn-tul ăsta nu-i venise. Nu se mai spunea de mult.
— Ba da, dar. . . S-a întîmplat ceva?
— Ce să se-ntîmple? se răţoi el. Desfăcea borcanul, un praf gălbui, punea cîte două linguriţe în fiecare pahar.
Ce să se-ntîmple?
— Cu tine, cu viaţa ta ... bîigui ea mic, urmărind atentă paharele în suporturi de argint. Gustă, mentă cu lămîie, cu izuri necunoscute.
Părea uluit şi iritat de tupeul ei, apoi deodată, aşe-zîndu-se, adunat comod pe scăunel, se destinse.
— Vrei să faci ordine? zîmbi. Nu s-a-ntîmplat nimic cu mine şi nici cu viaţa mea. Sînt un om oarecare, muncesc la o presă, azi am încasat o sută şaisprezece lei, poate mai mult decît tine, am lucrat acolo cinci ore bune, sînt

mulţumit.
— Ai fost azi acolo? îngăimă.
— Bineînţeles c-am fost, zise el calm, explicînd ca pentru copii, în timp ce fixa vîrfurile jucăuşe ale papucilor: m-am îmbrăcat, am dat două colţuri, mi-am scos mănuşile şi am lucrat cinci ore. Pe urmă mi-am pus iar mănuşile şi am venit acasă. Ba nu, am intrat la pîine şi am luat două cornuri uscate şi doi papanaşi.
Nu voia s-o ia în serios şi pace. li plăcea. în vocea, în ţinuta lui ceva strîngea şi ordona cum ea n-ar fi putut nici face ordine, nici strînge. Oare mai avea struguri? L-ar fi mîngîiat, era departe, totuşi un străin, ochii roşii — se simţi murdară, prea moale, pentru el ar fi trebuit să apeleze la Doru, nu era imposibil, dar să-i spună „Doru,

aş vrea să te rog şi eu o dată ceva ..." El o privi la fel! şi continuă:
— Degeaba vii la mine. Nu pot să te-ajut cu nimic. Nu sînt nici popă, nici curvă.
— Poftim?
Inima îi bătu dezordonat şi-şi apăsă pieptul.
— Tu ai nevoie cînd de una, cînd de alta. Şi nici măcar nu-ţi place. Nu înţelegi nimic. Îşi îmblînzi vocea şi continuă, ai impresia că vreau să te jignesc?
Rodica rămase neclintită.
— Tu jigneşti, GU pretenţia ta de romantism, cu presiunea ta — parc-aş fi idiot, la fel de idiot ca tine. Unde crezi tu că trăieşti? Eu n-am cum să cred că sînt primul pe listă, înţelegi? Nu eşti nici măcar profesionistă. N-ai fi avut niciodată curajul să te caţeri să te zgîieşti la mine dacă ai fi fost singură. Şi nu poţi să faci asta o singură dată — aşa cum arăţi, trebuie să-ţi fie silă de ăla care te ţine, de puterea ta, care e puterea lui... Faci de zece ori aceeaşi prostie de silă.
— De ce? şopti Rodica. De ce să-mi fie silă?
— Pentru că eşti mică la minte, oftă el, răsfirîndu-şi mustaţa. Pentru că te complaci. Trebuie să-ţi dovedeşti că eşti bună. Şi liberă! se strîmbă. Şi marcată de un destin vitreg.
Puse picior peste picior, se îngrăşase puţin, o zi de ceai, era suficientă. Doamne, cum vorbea mutul, cum vorbea! Unde o fi întrebat despre ea? La Ducu? Nu, n-ar fi riscat. Deşi, bărbaţii între ei, oricum ar fi... Se încruntase uşor. îşi luă seama, bău din răcoritoarea parfumată. Se complăcea? Poate că se complăcea. Ba nu, ea voise să divorţeze, ar fi vrut să fie liberă.
— Nu-i adevărat, mîrîi, străduindu-se să vorbească grav, imitaţie. Eu am vrut să divorţez dar nu se poate.
— De ce nu se poate? E bolnav? O boală incurabilă? Ea neagă. Atunci Ăsta-i singurul caz în care nu se poate. Bineînţeles, dacă nu eşti o căpuşe. Dar tu eşti o căpuşe .. . Romantică! o ironiza, luîndu-i paharul gol din mînă. Soţul tău e tipul care dă materiale?
Căpuşe! Un glas atît de frumos, glasul declaraţiilor bine simţite. Ochii i se deschiseră ofensaţi, atîta răutate, suflet de cîine, orb! cum putuse ea? cu ce drept? Renunţă

să se ridice. N-avea s-o bruscheze mai mult. Şi dacă? Se sprijini pe braţele catifelate ale bătrînului fotoliu comod. Opintită, surise superior.
— Nu.
O privi leneş, bău, puse paharul lingă picior, fără grijă. Gesturi de aer.
— A, atunci amicul tău număru paispe e ăla cu materialul. Recunoaşte: n-ai face chestia asta pentru oricine. Şi cine ţi-a cumpărat haina? Soţul sau amicul?
— O am de la mama.
— Ha, ha! făcu fără veselie. Glumeşti. Asta e un model de ... socoti în memorie. .. maximum cinci ani! Doar dacă maică-ta nu-i vreun clan domnesc. Şi nu e. N-ai nici o urmă de degenerare aristocrată. Ţie nu ţi se face rău din cînd în cînd? întrebă prietenește, aproape închizînd ochii.
Prinse iar mirosul de brad cînd se ridică. Uruitul tramvaielor o linişti ca un calmant. Punea paharele pe masă. Anchetă! De unde ştia toate astea? S-o ducă în tribunal? „Domnule judecător — în zdrenţe, cu ciorapii burlan ai obişnuitei, cu burta la gură —■ sînt o biată femeie . .." S-ar fi zvîrcolit pe jos, smulgîndu-şi părul din cap. Ar fi iertat-o oricine.
— Ba da, mi se face rău, îmi trece. Totul trebuie să continue, omul trebuie să se gospodărească . . .
— I-auzi! sări el şi se răsuci încîntat. Aşa-ţi predică bărbatul tău?
— Nici nu ştii cum mă cheamă! strigă. Cine-ţi dă dreptul. . . Nu găsi cuvintele. Ai întrebat

despre mine pe un cretin! Ce ştii tu?
Incălecase pe scaunul biroului, îşi sprijinea barba de spătar. De ce purta cămaşă albă? O, nu era nici pe departe un slăbănog. Tîmplele îi zvîcniră încercuite, îşi simţi picioarele gîdilate de ciorapi.
— E drept, nu ştiu cum te cheamă. Şi despre tine n-am întrebat pe nimeni. Crezi că trebuie să întreb? Nu trebuie să fii prea deştept ca să-ţi dai seama. Soţul tău, improviza uitîndu-se în tavan, e un mic grangur, nu din cei foarte bătrîni. . .
— De ce?
— Pentru că mai ai o doză mică de frică, rimă el. Dacă

era un boşorog, erai puţin altfel. Adică mai rău. Aşa . . . Deşi, nu e un lucru obişnuit în marile familii.
— Nxa sîntem o mire familie, protestă ca, surîzînd. Nu trebuiaxi să vorbească despre asta, Doru putea să,
inima, o înţepătură uşoară. Suferea. Oare? Doru seara, bă-tînd la uşa ei, vila uscată, la Sinaia, părăsind în sufragerie cercul de bărbaţi, o întîmplare, i se păruse .. . Trecuse.
— Celle de azi, vreau să spun. Nu se ia o proastă. Nu se fac greşeli. Costă scump, filosofă, ridicînd două degete, ca binecuvîntarea icoanei.
Ea costa scump! Ce plăcere la el să-i spună că e proastă, să o jignească, pentru ce? Telefonul sună înfundat. Tresări, parc-ar fi sunat la Guşi. Vorbea calm, înduioşat, era bucuros că acela sunase, era un bărbat, peste o oră avea să fie în centru, la Eminescu. Noaptea, unde se ducea noaptea? Închise şi se aşeză iar pe scăunel în faţa ei. Mai palid, consumat dar mai consistent, o rezistenţă dură, aceea din mişcări şi în sufletul lui, brusc prăpastia convorbirii căscă o altă lume: erau alţii cu care el era bun, alţii pe care-i iubea, vorbise chiar ocrotitor. Privi, fără să vrea, cu reproş spre telefon.
— E un elev al meu, spuse el, zîmbind frumos, dinţi strălucitori, faţa ascunsă de barbă, lăsa căldură.
— Ai elevi? sună ţîfnos. Trebuie să pleci, nu?
— Da, peste o jumătate de oră. Iau troleibuzul din colţ. Ei? ridică din sprîncene.
Istovită, o senzaţie nelămurită de sete şi greaţă, corp uscat, sfîrşit inevitabil, ca programat să ruleze azi. Nu e de înţeles, îşi spuse. Un pic nebun? Poate că Guşi ar fi ştiut. .. învălmăşeala în atîta calm, o batjocură, ar fi fumat o ţigară. Deschise poşeta. Era cald, pielea genţii" strînsă ca de oroare.
— Şi ce-i înveţi pe elevi? întrebă aprinzînd bricheta.
— Matematică, zise el sec.
— Pentru treaptă?
— Nu, zîmbi simţind-o. Fumul urca privit peste capul lui. Pentru clarificări în fizica experimentală. Ai auzit de chestia asta?
Bănuise, da, bănuise, se felicită. Aşa ceva trebuia să fi fost. Cu toată răutatea lui, nu-i era antipatic. Dar nici

plăcut. Se degajase, simţul pericolului fornăind cuptor, asprimea o ţinea departe, în fond, totul avea să rămînă secret, să-şi vadă de treabă. Nu şi-l putu imagina dezbrăcat. Se vedea atît de bine, trebuia să fie altceva.
— Eşti un om de treabă, spuse Rodica.
— Ha, ha! Cîţi oameni de treabă ai văzut azi?
— Ce chestie, se miră relaxată, suflînd fumul în sus. Acum cîteva zile un beţiv ordinar m-a întrebat cîţi oameni de treabă am văzut.
— Cum îl cheamă? întrebă serios.
Dădu din umeri, numele dispăruse înghiţit, era pe-a-colo, împrejurul ei, şi-l mai amintise uneori, avea să revină. Cum putea el să cunoască beţivii după nume?
— De ce?
■— Cum arată? insistă el.
— Mihai, se miorlăi, nu-mi aduc aminte bine. Un tip bărbos, jegos, stătea la masă în restaurant cu un tinerel, n-aveau bani să plătească, mie mi-a fost rău şi m-au ajutat să stau la ei ... Ala tînăr mi-a spus că am avut onoarea . . .
Enumera cu jale toată amintirea. Ziua îi făcea rău. Seara se căţărase pe ladă. Ce idee! Era un copil.
■— Avea dreptate, zise Mihai. îl chema Gabriel.
— Gabriel, Gabriel, confirmă cu spaimă. Diamantul de la gît îi spunea totul? Ar fi vrut să-l vadă la lumină. Mi-aduc aminte acum. De unde ştii?

— Nu e beţivul cartierului, rînji. Dispreţul lui i se înfipse în carne, acum l-ar fi pocnit iar. Era Ga-briel. El întreabă „cîţi nu ştiu ce" ai văzut. Şi niciodată n-ai văzut destui, spuse grav.
Deschise un scrin, scoase un pulover. Se pregătea. Gabriel .. . Stinse ţigara, chinuindu-se să-şi amintească. Doi oameni beţi, unul care întreabă „cîţi nu ştiu ce" . . . Haos! Ceva atrăgător şi respingător, legi barbare şi respectul beţivillor. Camera exista, stătea pe loc şi avea să vieţuie mult şi bine după plecarea ei, nu era nevoie de ea, dimpotrivă, nebunii se scuturau de oamenii normali. Ea, normală, zîmbi îmbrăcîndu-şi haina ţinută de Mihai, circumspecţia rictusului în barba castanie, o sfîşiere neobişnuită îi încetinea mişcările, nu-l putea aştepta aici, puţin îi

pasă lui că nu se fardase, puţin îi păsa. Tot misterul, toată ciudăţenia rămîneau acolo, intacte, cît lua el pe o meditaţie? medita? „Poţi să mai vii" îi spuse în prag şi ninsoarea albi umbrela de lumină, fericire, aşa arată bucuria?, o jignire nouă, o uşă închisă, o uşă deschisă. Camera respira, lampa rămasă aprinsă, geamurile luminate portocalii în noapte, patinase odată, nici nu era tîrziu. Se îndepărtă inspirînd adînc, verde moale, împăcată, un CcisteQ. locuit, vîrful umbrei lui împungînd bordura.
Uvertura sărea gingaş din terţă-n terţă, bărbaţi turnaţi în fracuri, ca figurine de porţelan, ciupeau corzile viorilor, aplecaţi atent spre suporturile ştimelor, oare cînd mai apucau să-l vadă pe dirijor? Să te tot miri, oameni serioşi, cu ochelari grei pigulind nişte corzi amărîte toată viaţa, trăind din asta, oare cum? „Eşti inconştientă!", Guşi. Era conştientă. Guşi să se fi folosit de ea? Pentru nenorocitul de plastic? „Eşti inconştientă!" Se sprijinea de birou, nedormit, faţa adunată în cutele nasului. „Nu poate să-şi dea demisia. Dar nici nu trebuie să încerce. Ai grijă de el". Cum să aibă grijă de Doru? Cum putea să ceară aşa ceva? Bine, îl lăsase pe Doru s-o ia în braţe, s~o maltrateze ca de obicei, ce credea el că e pasiunea, un năduf răzbunat cu dinţii în vînătăile ei, amintirea cine ştie cărei scene de film, gemuse de durere şi Guşi spunea: „Nu merge să mă duc eu la Ducu. Am fost azi. Sînt suspicioşi, şi e normal să fie. Lucian a sărit cu gura, că unde eşti tu, că venea şi la ei o doamnă ..." îi făcea semn să vorbească mai încet. Doina fuma la planşeta ei, trăgea cu urechea prefăcîndu-se că priveşte pe fereastră. „N-are nimic, ofta Guşi. Asta n-are habar de nimic. Deci, te duci?" De ce se ruga de ea? Întoarse capul. Doru o privea şi el, rînjind în întuneric. Strălucire de animale înfometate, fugărite. Guşi, mototolit, poate nici nu dormise acasă, n-ar fi îndrăznit. „De ce mă chinui, Rodica? Am văzut muncitorii de-acolo. Rodica!" îi lua mîna, nepăsător la uitătura fugară a Doinei, părea disperat, dar trişa uşor, gura i se desfăcea în zîmbetul neîncrezător sub ochii agitaţi. „Ce să spun?" „Cum, Rodica, sînt nişte puşti ne-

norociţi, ţigani din mahala, care ţi-a făcut curte? Spune, Rodica!" Gabriel — un om important. Poate că toţi beţivii mahalalei sînt importanţi, poate că toţi ţiganii. .. Nu, nu dăduse peste Mihai, se linişti, apăsîndu-şi pieptul. Mihai lucra seara. Ce putea să-i facă? Să-l bată? Pumnii lui de urs, candoarea palmei — era popă? „Ţi-e rău, Rodica? Vrei un pahar cu apă?" Se folosea de ea! Atunci, chiar atunci, oroare de amintire, îi tremurau buzele. Ruşine? Pentru ce? Pentru cîteva sute de lei? Ea? Ea?
Se aşezase într-o parte, să poată întinde picioarele de-a lungul balconaşului lojei. In dreapta, Doru continua să mustăcească, veselia anormală, violentă, avea şi haz, îl zăpăcise pe şofer cu poveştile lui periculoase. Degeaba îl călca Rodica din vîrful cizmei, dar şi ea rîdea — uneori, haz de necaz, Doru izbucnea ca acum într-un icnet scurt, o amăreală căznită de bucurie, voia să scape, ea înţelegea, dar nici nu se mai putea opri. Cîţi erau cu adevărat încîntaţi de muzica aia ţîrîită pe ascuns, clopoţită de cinei? îşi plimbă ochii pe deasupra sălii, fără să piardă cercul de lumină tremurător, proiectat pe cortina aurită, niciodată văzut pe cînd ea dansa, de fapt — emoţie de neînfrînt urcă în piept — era destul să vadă, cînd cortina se ridica şi sala se unea cu scena, în adîncime, cîteva doamne de pudră roz, cercei, cocuri bogate, cămăşi albe ia costume negre, ca să simtă că toţi o aşteptau pe micuţa Rodica, mai emoţionaţi decît ea, totuşi o concentrare severă pe feţele lor îţi tăia răsuflarea, examen iar şi iar, o sută de oameni de cucerit, copiii cu gurile căscate cău-tînd feţele părinţilor să le confirme plăcerea, apoi îmbătată de surîsul lor, n-avea rost să te-ndoieşti de tine cînd galopau aplauzele dintr-o parte în alta a sălii, aplauzele „mari" străbăteau intervalele, un curent fierbinte, de la fosa orchestrei în fundul sălii şi înapoi. O dureau pulpele, cîte o unghie netăiată îi sfredelea respiraţia cu dureroasa ei coptură. Nimeni nu-i ştia greşelile, erau fericiţi, inima îi bătea în tîmpHe, mai avea două minute de bucurie, abdomenul greu, sufocată, apoi unul singur, apoi nimic afară de slăbiciunea aţoasă a doamnei profesoare, aspră, nemulţumită, părul blond ars i se lipea de ţeastă, muiat în briantină, ochii încercuiţi cu dale de rimei negru, deşi

nu mai urcase pe scenă de un secol. „Da, da, ai dansat, mormăia, o punte de scîrbă reţinută îi mijea ochii verzi mărunţi. Baletul.. ." Mereu Baletul, treapta de sus a dansului, performanţă de neatins. „Pentru voi e bun şi dansul." Boieroaică înăcrită!
Cortina se ridica încet, vechiul decor, colorat în pasteluri moarte, ca un tort de zahăr.
— Mă duc pîn-afară. Vin imediat.
Slăbise. Haina îi flutura uşoară pe faldul draperiei, îmbătrînea, toate nimicurile i se păreau importante, nervozitatea secase pe un beton iritabil. Oftă înduioşată. Apucături de om singur, să fumeze, să se plimbe. .. Piruete pe sfert, zvelte şi îngreuiate de lene, în jurul solistei bulgare, sprintenă şi zîmbitoare în pachetul de feţe ofilite, alt tonus, nici măcar balet. îşi ridică bareta alunecată a combinezonului. Ar fi trebuit să stea în camere separate. Mirosul mişcării se reaşează în catifea. Un balerin colţuros, penibil cu mustaţă, rămăsese întins pe burtă, destins, în poarta de carton, poate adormit. Ieşi prin întuneric după Doru în culoarele abia pîlpîite verde de aplice, ca şanţurile mochetate ale cutiei cu aţe. Înainte şi înapoi pustiu prăfuit, liniştea, şuviţe de sunete înfundate, liniştea, îl zări din capul scărilor, siluetă neagră în holul intrării, lăsată pe uşa de sticlă întredeschisă, umbra pe marmură, dîra de fum din mîna care apucase tocul. Garderobierele sub coloane, şuşotind. Se recomandase, sigur, nu trebuia deranjat, micul demnitar plictisit de spectacol. Acelaşi miros „domnule judecător, de ce nu miroase Opera la fel ca acum douăzeci de ani? Dar Capsa? Dar Sala Palatului? Praful de piatră s-a dus? Monumente cu sub-suori?" Frig şi aici, coloane albe, lespedea tocită de ciz-muliţele copiilor, motani încălţaţi.
Coborî ţinîndu-se de balustrada îngheţată.
— Ce faci, dragă? Ţi-e rău?
Tresări parcă bucuros. Dădu drumul uşii, întorcînd spre ea obrazul ras uscat, a'lbăstrit. Un telefon orb suna pe-aproape într-o cameră închisă.
— Im. Nu e bine, şopti, inhalînd încă o dată valul răcoros.

Maşini aliniate în botul treptelor, ude sub lapoviţa murdară, sclipeau oţeluri, sticle fumurii.
— îmi pare rău că nu ... că nu m-am ocupat serios de dans, zise. li luâ de braţ, întorcîndu-l spre scară.
— Cum vorbeşti. . .
— Cum vorbesc? reluă contrariată, dar el privea candelabrele, scara, loggia, cu degetele strîngîndu-i prea puternic încheietura mîinii. Stofa albastră îl îngălbeneşte, îi stă bine, cu toate că s-a demodat, costumul cu revere late, butoniera de decor. Doru, tăcut, călca holul cu grija unui chefliu oficial.
— Nu m-am ocupat serios de dans, o maimuţări. Devenise excesiv de atent. Prezumţios. Obscur, mă-
runţit ca o babă.
— Da cum să spun? Dragă, ţie nu ţi-e bine? Doru se aşează pe banchetă, faţa umedă, transpirată
deasupra buzei de un efort prea mare, prinzîndu-şi în palme genunchii ciolănoşi, sprijinindu-se în ei. Clătină
din cap.
— Du-te înapoi. Eu o să mă duc acasă. Şi... îţi trimit maşina.
Se aşează lîngă el dezarmată, vecină cu boala unui străin. Mîinile reci i se lipeau de mîinile lui umede.
— Ai o criză de ficat? Ce te doare? Doru, nu te în-căpăţîna ca un copil! Spune-mi! Trebuie să chem un doctor, dragă? Ce simţi?
Se lăsase pe spate, pe zidul verzui, ochii îi alunecau pe ea ca pe sticlă. Dar era atent, conştient, poate nici nu-i era atît de rău, sigur, doar gîndurile, gîndurile lui negre, ideile . . . Nu, ca pe o poză, ochii cu rînjetul ăla îmbunat, atunci cînd nu mai era nimic de făcut se prăbuşea bun ca bunicul, mama, laptele, mila lui de neputinţă pentru
neputincioşi.
— Ce mai face milionarul tău? întrebă moale, mîn-gîindu-i mîna de inele zgrunţoase cu

palma udă.
Se opri într-un junghi strîmt pe inimă, gheara micuţă nu îndrăzni să se mişte. Dar efl. surîdea, aproape jovial, aproape mort. Era la fel de lividă ca el? Care milionar? Cineva avea milioane? Ce milioane? Guşi, pe sub toate cuvintele, îşi trăgea pantalonii de catifea neagră, încerca
146
racordajul rachetei, spunea ceva, nu se auzea, acorduri înfundate. Soneria holului ţîrîi asurzitor. Apoi normal.
— Care milionar? întrebă fără curiozitate, conversaţie neglijabilă.
îşi întinse cutele roşii ale fustei, jersey cu ţesătură netedă. Unde era ţigara lui Doru? Asta nu văzuse ea, nu era atentă, nu avea grijă! Deschise poşeta dar nu-şi luase decît actele. El scoase din haină pachetul roşu, o servi lent, un funcţionar mincinos, o subalternă în eroare, ca toate femeile. Directoarea „cutare", eroare de calcul. Să nu tremure numai, zîmbi, nu tremura!
— Guşi, zise el calm şi închise ochii, sătul de minciună pînă la rădăcina părului. Trase fumul şi rămase cu buzele lipite de ţigară.
— Guşi milionar! rîse Rodica, rotindu-şi lanţul cu floarea de crin în email. Asta-i bună!
— E bună, răspunse într-un tîrziu, suflînd fumul deasupra capului. Părea mai palid dar mai stăpîn pe el, îşi revenise, ştia poate, ochii i se fixară într-ai ei pînă dincolo unde, probabil, el vedea cu totul altceva şi zîmbea tainic? Cine era în copil? Vrea aprobare pentru o cabană de un milion şi ceva. I-a mers bine chestia aia cu „deşeuri de petrol", nu?
Da, aşa zicea Guşi, deşeuri de petrol, aşa prezentase la început proiectul. Milionar! Ştia? Aprobare de cabană — a, stătuseră de multe ori faţă în faţă. Doru, de granit, neamţ închis şi imprevizibil, Guşi şmecheraş, aerifl lui de marionetă în priză, ar fi stat şi în mîini ca să-l impresioneze, ar fi spus orice. Pufni dezinteresată, îşi lăsă mîna să-i cadă de sus în poală, „atîta pagubă" ar fi spus dacă n-ar fi expirat tocmai şi doi bărbaţi burtoşi n-ar fi trecut prin faţa lor salutînd. Oare ei spuneau „atîta pagubă", sau nevestele lor, acasă, cu bigudiurile sub casca de nylon, spuneau ... ?
Rumoarea sălii se desfăcu pe holuri. Lumea ieşea Vorbind din loji, de la balcon. Doru se ridică, o invită cu un gest delicat să-l urmeze şi merse, un pas în urmă, spre foaierul cu panouri. O luase înainte, apoi aşteptă, miros cald de sudoare curată, îi dădu braţul şi trecură ferindu-se spre un grup din cealaltă parte, haine întunecate, ordine,
10'
147
marcat cu bila roşie, părul umflat al nevestei aceluia, n-ar fi nimerit niciodată. Dar dacă ar fi plecat? Ascultă, pri-vindu-l pe Doru dintr-o parte, gura ca muşcată a nevestei roşii, un cabotin perfect, se prefăcuse, nu auzea dar pe el îl ascultau, apoi rîsete. Milionar? Se folosise? Gheara se-ntinse spre umăr, ea nu mai avea voie să ţipe, ţipase el, cel nevinovat. Milionarul! Să ducă plasticul cu sacoşa, în tramvai, să numere muncitorii, milionarul de mahala! — Mi s-a părut slab, spuse strîmbîndu-se. Domnul de vizavi se înclină vag, ca mulţumind pentru un compliment. Clipi derutată. „Imbecililor!" ar fi strigat. Mă rog, eu m-am ocupat pe vremuri cu baletul, sublinie. Am avut o profesoară foarte — nu înţelegea cum ajunsese atît de convinsă, vorbea atît de tare, dar continuă, clipind radical — foarte, foarte severă!
Ei da, primiseră, adunaseră pereţi întregi, holul mare pe o parte căptuşit cu icoane, pe o parte cu străchini, tabloul ei pe marginea patului, cel din birou, marina, cel cu iarna, Pallady cu cărţi şi lămîi şi ochelarii, toţi babalîcii îşi puneau ochelarii şi se holbau la el. Dar la fel de inutil ca atunci, de după planşetă, muzica veche dantelă, „mă omor după preclasici!" — Guşi, pentru ce toate astea?, în afară strachina, preclasicul, ale cui? Doru: „Pune, te rog, un Mozart, ceva. . . dacă poţi să faci un ceai din ăla. . .", nu mai avea vlagă, „nu pot să-mi iau concediu, e-o veşnicie pînă la vară." Şi citea broşura, vechitura din '40 „e carte de ... incredibil ce oameni am avut! .. ." Pe urmă, cînd se-ntorsese din bucătărie, ochii îi mai ieşiseră la lumină, relaxat, „mîine e decembrie deja, nu vrei să facem revelionul aici?" „unde aici?" „la noi, n-am stat niciodată acasă" „ba da, da cine pregăteşte, ce faci cu mama?" „comandăm. Vrei?" Voia, sigur, orice, numai să nu se mai uite la ea cînd se dezbrăca, numai să nu mai aştepte, făcea mutra de şoarece plouat, se trăgea într-o parte să-i facă loc, parcă intra o balenă în pat,

nedelicat, prea delicat, şi ce viaţă trebuie să fi dus zumzăitul ăla de Mozart, ce bucurii, picătura rece şi subţire, putea dura ore pe toate viorile şi violoncelele lui, dar azi, dacă ar fi trăit
148
azi, cu ei în casă, da, să-i pună capul pe piept, asta da, în siguranţă, somnolînd cu ochii în draperia de pluş, luciul mobilelor indiferente. Ar fi sărit din pat, ar fi deschis geamul, să se deschidă ceva, pentru Dumnezeu, să ieşim odată, să se întîmple! Ceasul ticăia şi trecuseră, uite, trecuseră încă zece minute, Doru adormea, mîna lăsată pe umărul ei în zvîcnet mic, cu speranţă, apărat. Cum putea să fie atît de neimportant totul?! O schimbare, oricare, nu mai era în stare nici să-şi aleagă o rochie, materialul... Pipăi sacoşa. Tramvaiul se clătină firav, numai schelet. Coborî scrîşnind zăpada şi unda largă de bucurie friguroasă, strada crăpată, copiii strigînd. Poate un copil. . . De frică, de frică o să facă şi asta. Şi? Nu era aşa, ele care ştiau spuneau că e totul. Adevărat, nici măcar nu-i plăcea, popă sau curvă, ce înseamnă asta?, nu era asta, „nici nu-mi place" îşi spuse, mişcînd buzele înveselită. Abia aştepta să se termine, era plăcut să fie el acolo, plăcut era el, nu ea, şi?, atunci de ce? Casele goale, hîrburi, porţile înţepenite şi fereastra cu perdea şuie a omului care mînca sau potrivea radioul sau ce făcea? Ce dracu făcea? Uita, uita, i se-ncleia mintea, ar fi trebuit să fie obligată, ca Doru, să citească zeci de pagini de rapoarte pe zi, nu înţelegea aşa, într-o doară, să fii atent, să răspunzi dar nicăieri nu se pune vreo întrebare. „Acolo nu-i nici un semn de întrebare. La ce răspunde el, Doamne iartă-mă, la ce?" Femeia luă banii, trei luminări egale, se uita, în loc de un ochi, care?, stîngul, felii subţiri de piele crescute una peste alta, lipite, încă tînără. Mai puţină milă, groaza, cu un singur ochi şi acela micuţ, nu murise, Doamne iartă-mă, vindea luminări. Se scutură — Sanda, Sanda nu mai avea mult, ce grozăvie, copiii vii alergînd prin cameră neştiutori în jurul ei, rîs şi tăvăleală, îi curgeau lacrimi de dragoste pentru amărîţii ăia mici, inconştienţi, „eşti inconştientă!", nu era, vedea grozăvia, ar fi trebuit să li se spună „copii, fiţi o clipă atenţi, mama voastră care vă iubeşte prea mult mai e aici cu voi, n-o s-o mai vedeţi după aceea, staţi cu ea, vorbiţi cu ea, nu uitaţi, copii, Dumnezeule, sînteţi atît de mici, Doamne, unde ţi-e
149
îndurarea?" O căldură măruntă, umezeala picioarelor, nu, se nevroza, adică cum?, ce înseamnă asta de fapt?, infirmă, muribundă, propria ei piele se descuama în fiecare seară, acelaşi sentiment, sentiment?, unde se duc toate? pentru oe? Se închină mic deasupra inimii. Moşul nu era. Ori dormea în altar. Femeia greoaie tîrşîi prin spatele ei la masă, colţul sfîntului cu scut, înălţimea, subţirimea, prelins, nimic, murdăria, spoiala, credinţa, suferinţa — suferinţa de ce, Mihai?

— Âaa! Aţi mai venit şi pe la noi!

Uşile închise, sărătură cu usturoi, ceva iute, cărnos, pe plita încinsă, o oală de tuci acoperită. Roşi — un maldăr de boarfe! Nenorocita cu firul căutînd urechea acului de după deget, morman de haine puturoase pe o ladă, pe un scăunel?

— Vă bag eu în ac, dacă vreţi.

Milionar! Iar îi zvîcneau tîmplele — unde-şi ţinea banii?, cum îndrăznise? „femeile vi se par perverse, domnule judecător?! Dar bărbaţii?", ce credea despre ea? adică ce credea. . . Spinarea arcuită, muşchii înnobilaţi, acoperit cu flori albastre, in presărat, adormit pe braţele ei. O, prin minte îi trecuse, dar sprîncenele perfecte, îngustimea lor aristocrată, obrazul, e drept, cam bucălai, dar cui îi plac sfrijitele?, să-i fie ruşine că trăieşte?

— Aţi fost bolnavă, doamnă? Ne-a spus domnu Au-gustin că ...

Şi chiar nu-i putea face nimic? Văl, cu ceaţa şi foamea, în colţ „Pîine", nimic?, chiar nimic? Pîndindu-4 pe Doru, rugîndu-se de el, cerşind, castorul ei vlăguit să aranjeze întrevederea, să-l prezinte, să-i ia aprobările, să aştepte, să verifice, să curteze secretarele, să converseze nevestele, să înghită mesele, secretele, prostiile — aplecat în uşa de sticlă a Operei, Doru alungit, fără carne, o frunză uscată. Mîrşăvia lui Guşi, echipamentele, vacanţele, beţiile, costumele, sugîndu-i sîngele — milionar, o batjocură fierbinte ca rîsul unui străin în oglinda băii tale. Din spate, cauciuc, usturoi, Ducu duhnea peste cocoaşa de gaz a lui Roşi, şi ei milionari? Milioane de gunoi!

— Noi ne-am obişnuit cu dumneavoastră!

— Şi eu mă gîndeam ... ce mai faceţi. Băiatul e bine?

„Ar trebui să-i vezi, Tania. Ce şobolani! Cred că au bani gîrlă, alţii trag pentru ei, puţin le pasă. E o casă extraordinară. Îşi bat joc de orice. Şi la mine se uită ca la o boarfă. De fapt, acolo tot cartierul e frumos. Recunosc, sînt mai atentă la chestiile astea, am intrat şi în biserică, n-ai să crezi. Voiam să spun, de cînd cu Mihai. Cum de ce?" Zîmbea în receptor, o simţea încîntată, Tania totdeauna ştia cînd era sinceră, elanul inimii. „Acum a ieşit. Sînt singură." Abia articula, dar s-o audă el, s-o mai audă o dată, i-ar fi plăcut să-i mai plesnească adevărul, ochii injectaţi, îşi lingea buzele fripte de sare şi-şi muşca mustaţa turbat, o auzea, i-ar fi crăpat capul, adevărul de bestie, dar şoptea în receptor: „M-auzi? Tania, am crezut că mă omoară! Bineînţeles. O să mă transfer undeva, vorbesc cu Doru. Cum, măi Guşi, zic, nu ţi-a fost ţie ruşine atîta vreme să te foloseşti de mine în toate felurile . . . Nu, da cred că măgarul se aştepta, pentru că, ştii, ţi-am spus, m-a întrebat care din muncitorii ăia .. . aşa . . . ştii. Ei, da s-a dus şi mai tîrziu şi l-a prins pe Mihai. Acuma nu ştiu dacă o fi vorbit cu el, că minte, e şmecher, porcul. Acuma mi-e să nu se ia de e'l, vipera. Nu, nu cred, nu. Mă-nnebuneşte că nu pot să-i fac absolut nimic. I-aş suci gîtul... ca la pui."
Sufla în lentile, aburite, da, ea aşa trăise. Să ajungă acum să-l prindă cu toate mişmaşurile, Ducu să-i spună că Guşi aduce şi el plastic marţea şi joia, dublase, sigur, de-aici ieşeau banii, „nu s-ar fi întîmplat nimic, domnule judecător, dacă nu s-ar fi lăcomit să-şi facă vilă. N-ar fi aflat nici soţul meu şi trăiam în pace." Adică nu, hoţia în pace, dar nici maică-si măcar nu poate să-i ia o rochie groasă, un şal de lînă mai de doamne-ajută?, cine o vede aici în bucătăria asta mizerabilă?! îşi apăsă ramele pe urechi pînă la durere. Ce fac cu banii? — Sanda, toţi banii pe medicamente, de un an ar fi trebuit să plece în Canada la tratament, nu reuşea, sigur că nu, îi strîngea Ducu, să se foiască, îndesat de sute, printre cercei de plastic! O, dacă ar fi fost bărbat, ar fi chemat o bandă să spargă casa, să fure tot, s-o pună pe Sanda în avion. Haiducie! Să mai vorbească o dată cu Doru. „N-am bani, Rodioa.
151
Eu n-am de unde să le dau zeci de mii! Rodica, tu chiar nu înţelegi?"
— Că ne-nţelegeţi şi pe noi, doamnă dragă . . . , zicea Ducu şi ea dădea din cap, îşi încheia nasturii paltonului verde.
Nu-şi mai lua ochii de pe vulpea ei argintie. I se-ncre-ţea pielea de scîrbă. Ba înţelegea, se făcea mică şi-i întindea lui Doru mîna pufoasă, inelată, disperată, dar ea atîta era, ce putea să facă? Blîndeţea lui Doru, oboseala lui înnăscută, solicitudinea, buna creştere, pudoarea, răbdarea — toate o copleşeau. „Eşti aşa de bun, Doru!" îi ţîşnea uneori din gît val duios, cînd chiar nu mai pricepea. Doru zîmbea frînt, peste părul ei tapat, prin uşa biroului. „Asta o să mă piardă. Asta şi nimic altceva. O să ne blestemăm zilele în cîţiva ani. Tu vezi cum creşte . . ."
Vedea. Sau i se părea? El ce vedea? Ce era de văzut atît de bine? „Uitaţi-vă la el, doamnă" — Gabriel. „Uitaţi-vă bine."
— Două chifle, vă rog. Nu, mai prăjite, alea de-acolo. Ei lasă, că nu ...
Tinere, slabe, dar n-ai de ce să le invidiezi, în picioare în magazin, pe urmă acasă copiii, la televizor, palton din imitaţie de blană, mîneci roase, cîte riduri deja, cîte riduri! Poate crede că şi vulpea ei e imitaţie, sărăntoaca. Muşcă, închise în geantă chifla cealaltă, mai mică, mai albă. Nu, îi văzuse inelele, poate avea totuşi minte în cap. Slăbi pasul, în pragul lacrimilor. Dar dacă s-ar fi oprit? Acasă nimeni, linişte, sau în oraş un material, Tania cu Dan la munte, o familie normală, nu poţi să te opreşti pur şi simplu pe stradă, nici asta nu se poate, nu se poate! îi venea să ţipe, înghiţi boţul de pîine acră, scoase ochelarii şi rămase o clipă la gardul grădinii cu movila de zăpadă murdară sub geam. Făcuseră o grămadă, se topise încet-încet sub crustă, degetele înroşite închiseră iar poşeta. „Aveţi idee de cîte ori pe zi îmi deschid şi îmi închid poşeta? Credeţi că e bine, domnule judecător?", O, aşa se întîmpla, o criză de nervi, să plîngă cu hohote pe gard, sute de kilometri cu tramvaiele, cînd îl rugase atîta să nu vîndă

maşina, ea tot nu vînduse măcar un inel, o femeie trebuie să aibă o rezervă. Pentru ce? Îşi înălţă
152
vulpea să-i apere obrazul. Şi avea să se mai îngraşe încă, de furie, sigur, va mînca din gros nimicuri, pentru ea ce mai rămîne? Şterse ochii cu mănuşa umedă. Tinerii gălăgioşi trecură fără să se uite la ea. Privi în urma lor — nici unul nu întoarse capul. Maşini stropite de noroi, una acoperită de zăpadă, cu farurile aprinse, treburi, se zguduiau pe caldarîm ocolind şinele tramvaiului, nici una nu oprea. Poate că da, s-ar fi suit, s-ar fi dus. Oare? Aşa, cu faţa mînjită de lacrimi, de ce, Mihai? O s-o pună iar pe fotoliu, o să-şi rîdă de ea, oameni fără caracter, vieţi dezmembrate, rîd de ea, „poţi să mai vii, dacă vrei", imzi — să respire mai adînc, mai lacom, plămînii, unde sînt plămînii?

— Iar am venit.

— Intră.

N-o aştepta, nu, să privească adevărul în faţă! Dar dacă, de ce se îmbracă aşa pentru lucru? Se aşează pe fotoliu, se ridică să-i dea haina. Era mai răcoare, masa goală, puloverul lui roz, parcă femeiesc şi totuşi mat murdar, o culoare minunată şi doi nasturi ca de argint.

— Nasturii sînt de argint?

— Da, argint. Ce-ai mai făcut?

Autoritar, toţi autoritari, cîndva se distrase cu asta, n-o să plîngă aici, nu se observa nimic. în fond, pentru ce? Pentru diamantul lui de care ar vrea el să-i fie frică? Ce apucase ea să vrea, ca s-o tragă la răspundere? „Rodica, tu chiar nu înţelegi?" Nu înţelegea cum nu înţelegeau ei ce era important, se holbau la ea ca la o nebună. „Nu sînt nebună, domnule judecător. Sînt o femeie normală — scotea pieptul în afară şi-şi ridica bărbia — am bărbat, casă, treabă, lucrez, unde mai pui, societatea mea e foarte restrînsă, ce-ar trebui să fac şi nu fac?"

— Nimic important, zîmbi, îşi împreună mîinile în poală.

Cea mai frumoasă rochie, jersey alb imprimat cu crini negri, guler pe gît, faţa de păpuşă miere, în oglindă ca pictată, Mihai se holba la ochii ei probabil albăstriţi-în-roşiţi de plîns. Clipi ruşinată.

— La mine în schimb, a venit unul, cred că e amicul tău, furnizorul, să mă tragă de limbă.
153
îşi mîngîie barba liniştit, liniştea falsă dinaintea răgetelor. Ba nu, n-avea să ţipe, dar obrazul îi zvîcnea sub cearcănul vineţiu şi atunci se uită spre bibliotecă, fotografia mărită în chenar de pînză neagră îndoită nepriceput, un cunoscut mărit pe hîrtia subţire lucioasă, căută, rulînd feţe, aerul scîrbit dar primitor al unui bărbos cu fruntea căzută, riduri groase, sigur, beţivul cu fularul desfăcut fluturînd mîna zănatic în urma taxiului.

— Gabriel. .. arătă poza.

— A murit, şopti.

îşi lăsă capul în piept, o cădere imposibil de imaginat, cocoş tăiat fără zvîrcoliri. Dar nu se întîmpla aşa, oamenii sufereau, ştiau cînd vine, poate mai bine era .. . Guşi să-fl. tragă de limbă?, spusese doar „l-am văzut şi pe şmecherul ăla roşcat, ăla e singurul mai de doamne-ajută. Ala e?" „Care şmecher roşcat?" făcuse ochii mari. Nici vorbă, pe Guşi îl cunoştea, orice bănuială pierise. Putea să moară împăcată. O, n-avea cum să moară, în frigul şi mizeria cleioasă a străzilor desfundate, cizmele înglodate într-un cimitir de marmuri şi imortele.

— Eraţi prieteni?

Ce prostie, sigur că erau, cum sărise cînd vorbise de el prima dată, sigur, poza aici şi imortelele galbene din jurul ei pe raft, clătina din cap, nu voia să vorbească, de-asta era sfîrşit şi el, alţii mureau, probabil de alcool, şi Mihăiţă? „Aţi cunoscut un om mare!" Nu se poate. Ar fi scris ziarele. O, unul care avea să fie mare peste o sută de ani, nu se ştie niciodată, „plîngem după toţi beţivii", îşi spuse şi şopti, cu supravegheată întristare:

— Dumnezeu să-l ierte. Nu trebuie să te sperii de „furnizor". 11 apucă aşa cîte o idee .. .

— Ideile lui costă banii mei. M-a întrebat dacă te cunosc. Adevăru-i că n-am ţinut minte cum te cheamă şi degeaba îmi tot repeta numele. E un bou dar e periculos.

— Periculos?!
— I-a intrat în cap, gesticula enervat, arătîndu-şi tîm-pla blondă. Nimeni nu poate să-i scoată vreuna din alea trei idei mari şi late cîte are. S-a dus la Ducu iar, după ce-a fost la mine, deci nu e de glumă, şi l-a pus să mă mături. I-ai spus ceva?
154
Negă dezorientată. Asta pentru ce? asta pentru ce? îşi repeta moa'le, o alertă fără ordine, ghemul din stomac, stînjeneala inimii. Dacă nu l-ar fi văzut azi pe Guşi, ar fi zis că e un moft. El ştia însă, de unde?, de cel puţin cîteva zile, poate că vorbise mai mult cu Doru, cînd cu aprobarea. Dar nici Doru nu spunea nimic, doar vila, nici Ducu — aveau de gînd s-o înnebunească, s-o facă să se arunce de la etaj? Asta pentru ce? i se înfierbîntă respiraţia, ar fi spus ceva, ce? Scăpase cu Guşi o vorbă la necaz, băieţii grozavi de la meşteri, sau aşa ceva, cum putuse el să creadă, poate că era gelos totuşi, nu, în ultimul timp obosit, pe fugă, ca o datorie, repezeală de bădăran, poate şi frigul. Nu, dimineaţă era turbat, se folosise de ea, ro-şeala lui de curcan recunoştea, dispera de frică, o pierdea pe ea, pe Doru, să priveşti în faţă, ce? Nu se poate descurca singur, vipera?
— N-o să-ţi facă nimic, nu mai avem nimic de împărţit, rosti clar, convingîndu-se de justeţe.
Perdeaua şifonată 'la colţul mesei, geamurile fuseseră poate deschise. El se ridică, îşi luă pipa, tutunul, surise amărît.
— Poate că nu, dar asta mă costă ore yitregi pierdute. Trebuie să stau cu Ducu, cu namila de fi-su la discuţii, să beau cu ei, să mă-mbăt şi eu, să cădem sub masă, să intru în horă . .. N-ai habar de nimic. Ce i-ai spus? Exact, cît mai exact. Ţi-a spus ceva de întîrzieri? Ai povestit?
Făcu un gest de metal cu pipa, o săgeată precisă — indicarea ţintei. Se încordase. Cum să bea cu ei? In cîteva minute avea să plece acolo, azi să bea? Ce mai făcuse, Dumnezeule mare? Lacrimile îi încălziră ochii, nodul veşnic i se-mpingea în gît, pumn gros de pedeapsă, în timp ce-şi scutura capul, nu, nu, nu spusese nimic, nu putea să repete, cum să-nţeleagă Minai?, ea abia acum înţelegea amarul cu Guşi, şi nici nu era adevărat, poate, decît, cel mult, pe jumătate, ori nici atît. Era un om şi bestia aia! Hohotul izbucni cu lacrimi cu tot. îşi acoperi faţa cu mîinile. Dar el nu se mişcă. încruntat, privind-o ca pe o roabă proastă, trăgea din pipa infectă fumul parfumat, cocoţat cu un picior pe masă.
155
— Plîngi, plîngi. .. Ţi-am spus că nu sînt nici popă, nici curvă. Adu-ţi aminte ce-ai spus!
„E acolo un muncitor foarte drăguţ, asta am spus, domnule judecător. E normal să laşi un om pe drumuri din cauza asta? Spuneţi şi dumneavoastră! Dacă soţia dumneavoastră face remarca asta despre, să zicem — se înălţa pe vîrfuri, îşi potrivea cocul — vînzătorul de la pîine, dumneavoastră interveniţi să-l dea afară, ei?" Toţi aplaudau. Dreptatea triumfa totdeauna. Intr-o zi, peste o sută de ani, cînd şi Gabriel va fi un om important, post-mortem, dreptatea va fi deplină şi pentru ea. De-acolo de sus... Privi în colţ, întunecimea albastră, un violet înăcrit, străbătut de pîlpîiala neonului. Ea să privească de-acolo de sus, peste o sută de ani? Cum? „Apa şi vinul sînt plătite. Ar trebui să dormiţi puţin". Ce obrăznicie! Toţi puştii îţi dădeau sfaturi. Gabriel, unde era Gabriel, el cu „toate se-ntîmplă după tipic"? Tipic era şi că ţinuse minte toate neroziile alea spuse într-o doară la o masă? Ce tipic? „Dumnezeu n-are alternative!" Dar dacă alesese între unul dintre ăştia cu căciuli frumoase care rîdeau în hohote pe celălalt trotuar şi Gabriel? De ce pe Gabriel, făcuse o faptă bună cu ea, poate şi cu alţii, de ce pe sărmanul Gabriel? Poate ştia, îl şi vestise despre tipic. Ochii i se împăienjeniră. Cercetă printre gene chipurile oropsite care traversau spre ea. Unde să aibă ăştia toţi loc sus? S-ar fi lovit avioanele de ei, sau mai sus rachetele. Un fălcos cu perciuni imenşi o fixa uimit, bălăngănindu-şi servieta de vinilin, şi ăsta credea că se poate, şi ăsta .. . Grăbi pasul surîzînd. Parcă ei ştiu ce vor!, nu trebuie să te gîndeşti la sfîrşit, trebuie acum, acum să fii aici. Luminaseră biserica şi afară şi înăuntru — e imposibil, atîţia oameni serioşi să inducă în eroare de sute de ani! Dar căzuse pe cimentul ei, Sanda, apoi Doru în pijama răsucindu-se de pe o parte pe alta „nu se mai poate!" îl zgîlţîia de pomană, între trezie şi vis boscorodea „nu se mai poate", trezeşte-te, hai, ce visezi, ce visezi acolo? Lee arcă, ochii deschişi pe pieptul ei, şiretul cămăşii desfăcut, „un coşmar", mîna udă pe după gît, voia s-o tîrască şi pe ea în vis cu el, mîna udă de groază, adormea iar, „nu se mai poate", smulge-te, smulge-te, ce visează el?
Nimic mai la îndemînă decît s-o picteze cu nasul în piept, siluetă oarecare, un pic trîndavă, ca orice om pe marginea patului. Să nu muncească la portret, s-ar fi văzut mai bine dulceaţa, bombarea pometţilor, ea n-ar fi putut să facă reclamă la farduri? Oho şi încă cum! Genul împlinit, drăgăstos, cu tort şi cremă de sparanghel.
— Sparanghel! îi spuse oglinzii, adunîndu-şi buzele cu poftă între dinţi. Puţin sparanghel, se peltici

masînd tîm-plele cu broboane mici.
„Adu-ţi aminte ce-ai spus!", ameninţa Mihai, învîrtea pipa nerăbdător. II privea în colţul oglinzii, cum masa lui de lemn ar fi trebuit aşezată în pragul camerei, ca să încalece cu dezinvoltura aceea neobişnuită de om liber, enervat de prostia ei „tu jigneşti, cu pretenţia ta de romantism .. ." şi l-ar fi avut în oglindă, îşi strînse buzele suferitor „n-am spus nimio, n-am făcut niciodată rău nimănui", declamă cu pieptul în afară, atingînd oglinda. Doamne, era atît de mare! Se sprijini pe măsuţa de toaletă şi surise aţîţător, descoperindu-şi geana albă a dinţilor de sus. „E prea tîrziu, Rodica". „Crezi că sînt bătrînă?" Ba nu, nu se uita în pămînt, se lăsase pe spătarul sofalei şi-i picura milos în urechi „Eşti bătrînă, eşti uzată, ai sufletul împietrit, nici o bucurie adevărată", ea nu avea bucurii, uzată? Arăta ea a femeie uzată, sufletul ei bun, palma bătrînului beat închisă peste moneda de cinci lei.
— O luminare face exact un leu! ţipă şi se îndepărtă brusc, ameţită de valul oglinzii.
Ah, dărîmă sticla de parfum. Se rostogolea pe parchet ca pe moalele capului. O durere uşoară în adîncul pieptului, ţinere în ham a sufletului bun. Injurii, suferinţă nemeritată. Se trăgea cu greutate spre pernă, genunchii pocneau pe cuvertura de catifea care se lipea din loc în loc de rochie, pînă şi asta întîmpina rezistenţă, o!, s-o ia de la capăt! Ce adunase Guşi? Mobile, covoare, mixere, haine tinereşti, n-avea un costum ca lumea, pentru că banii, alune, la ciorap, şi nici cînd venise la ea la mare nu băuseră şampanie la restaurant. Bănuise că nu pleca la **Bucureşti** — însoţit la gară, nu-i arătase biletul, se foia în gara plină, nu-şi lua apă în sticlă ca pentru un drum lung pe căldură, bănuise că va coborî în Constanţa ca să
156
157
meargă poate în Mamaia, la alţii, singur, cu alta, nu spusese nimic, nici amărîtă, înghiţise, ba nu, adevărul era că nu-i mai păsa de mult, se săturase de anchete „domnule judecător, ştiam, adică îmi trecuse prin minte că-i plăceau puştoaicele de paişpe ani după care întorcea capul pe plajă, dar am avut bunătatea să-l las în pace. I-am făcut jocul, am suportat mutrele colegilor. Eu? Eu m-am complăcut, poate din plictiseală, cu toate că nici nu e un bărbat extraordinar".
— Nici măcar, şopti îngîndurată, mîngîind cuvertura. Din bunătate, pur şi simplu.
„Cum suferi tu?" — Mihai. Nu înăcrită, nu urînd, nu violent. Poate că din bunătate nu i se prăbuşea nimic, n-o obsedau meschine loviturile care pe alţii i-ar fi distrus. Sau nu simţea? „Tu ai nevoie cînd de una, cînd de alta. Şi nici măcar nu-ţi place. Nu înţelegi nimic." Bun, şi dacă ar fi înţeles, ar fi simţit? închise ochii, răsfirînd palma pe locul lui Doru, aşternutul întins cu echerul de Viorica, la cote exacte, avea să vină mîine să-i dea banii, şi iar copiii, iar bărbatul beat, toate sîmbetele cu bani, bete şi bătute, ţărani orbi aduşi cu sila de la cîmp la mahala. De fapt, şi mama aşa venise dar după un ofiţer de viitor, săracul, oale şi ulcele. Se răsuci. întotdeauna Doru era acolo, pregătit ca niciodată seara s-o asculte, cînd nu era, era prezent şi liber, ea povestea, el surîdea amuzat de nimicuri pe care Rodica, cu teribilul ei simţ de observaţie, le nota peste zi. Era teribil de atentă, teribil de pătrunzătoare. Doru ar fi stat ore întregi cu plăcere în camera lui Mihai, s-ar fi uitat ia fiecare lucruşor şi-ar fi vorbit cîte în lună şi în stele, interesat de proprietarii obiectelor, de viaţa lor, aducea o sticlă de vin, avusese aşa el un prieten care ştia toate mobilele din lume, porţelanurile, unul care citise tot. Dar dispăruse. Cum îl chema? îl văzu pe Doru în fotoliul lui Mihai „ah, pretenţia ta de romantism!", nu se întîmplase nimic rău „Doru, vor să-l dea afară, el cîştigă bine acolo, e matematician, cred, face nişte prostii de plastic la o presă murdară, e frig, uite, ie roagă şi el, vorbeşte cu meşterii, spune-le că nu e bine, Mihai e harnic, nu vrea să predea, adică nu, mi-a spus că nu poate să predea, sau
158
aşa ceva, poate e un pic nebun, n-are importanţă, fiecare e liber să facă ce vrea, nu?, nu spui tu aşa?, el vrea să facă piepteni şi fluiere şi gîşte din alea, cîştigă bine, e mulţumit, spune-le să-l lase în pace!" Doamne, cum ar fi ajuns să-i spună? Pentru că de rest nu puteai să te îndoieşti: Doru ajutase pe toată lumea. Lungana lui Mi-toarcă zicea: „Mie-mi place tare mult de domnu Doru. Un domn, aşa . .." Copilării! Dar era un domn. Cu domnia lui, lucra de dimineaţa pînă seara, atent tot timpul, scria sute de pagini, poate că doar în străinătate se odihnea şi uite că iar trebuia să amîne. Primăvara . . . poate să plece împreună, nu îndrăznise încă să-i spună, îngheţatele colorate, catedrale imense, cu dale de şah şi statui cît peretele. Apoi magazinele . . .
Aprinse veioza. Cu muzica lentă a celor de sus, muzica rumegată încontinuu, dormitorul pluti intim între pereţii roz, case demolate, cuib roz fără acoperiş, unde stătuse ea, portretul despletit, Doru absent, sforăind slab departe de miezul nopţii, ea citea, ce păcat, acum ar fi avut poftă de citit o carte bună,

veche, cum oamenii simţeau altădată şi înconjurau pământul să-şi caute iubita, zburau din India la Londra şi de acolo la Paris, el, tremu-rînd de teamă că o pierduse, o găsea, strălucitoare, o rochie lungă-aurită-deco'ltată, în mijlocul unei recepţii, iar ea întorcea spre el ochii migdalaţi, fruntea de lapte pe care cădeau şuviţe răsucite ca abanosul.
îşi încheie capotul în faţa oglinzii, nasturii de sidef din Flandra, catifeaua care nu se rosese în şapte ani, Vioricăi i se scurgeau ochii după el. Ei, avea să-l capete odată şi odată, nu?
— Inimă împietrită! îşi spuse, arătîndu-se cu degetul, poză bogată în rama de metal subţire. Inimă de aur, şopti zîmbindu-şi.
Ar fi trebuit să fie acum în mijlocul unei recepţii, rochie lungă, decoltată.. . Pufni de rîs —• decoltată ca nevasta roşcată a directorului de la aprovizionare, scuipa în degete ca să răsfoiască revistele . . . Telefonul sună, îl lăsă să mai ţîrîie, alt anunţ de întîrziere dar poate era bine, încă puţin timp, cum să spui „am cunoscut un tip, îi cheamă Mihai si lucrează . . ."?
159
— Bună seara, doamnă. Ce face doamna? Mitoarcă sînt care vă deranjează.
Se strîmbă îndreptîndu-şi cutele capotului. Vocea cocoşată, întrebările mieroase la care se dezvăţase să mai răspundă.
— Bună seara. Da n-aveţi noroc, Doru n-a venit încă. Poate îl găsiţi.. .
— Da, doamna Rodica, păi asta voiam să vă spun . . . Se fîstîcea, te întrerupea, proasta creştere, nu era în
stare să spună ce voia, oare cum se descurca el în general cu mărimile?
— Da, ce anume, să... să-i transmit ceva? trebuia să se bîlbîie şi ea ca să fie în ton, puţin emoţionată, serviabilă, „fii serviabilă indiferent cine sună. Nu se ştie niciodată!", zicea Doru.
— Nu, tocmai... Că el nu s-a simţit tocmai bine .. . aşa, şi l-am adus . . . puţin la spital, să vadă şi doctorii. . .
— Cum?! Unde?
Asta mai lipsea! îşi descheie capotul ascultîndu-l, da, înţelegea pe jumătate şi se grăbea, da, o mai căutase, trimitea maşina după ea, ce drăguţ, nu era cazul, dar bine că ... foarte repede. Nu-şi mai găsea ... ba da. îmbrăcă iar, el într-o rezervă, iar, se mai întîmplase de Paşti, le nimerea numai de Paşti şi de Crăciun, săracul. Degetele îi tremurau şi genunchii muiaţi, ar fi trebuit să ia bani, poate, deschise şifonierul, smulse cecul de sub cearceafuri, Doamne, la ce e bun cecul, trase plicul cu cîteva mii de lîngă poşetă, cît era acolo?, cît, cit costă asta? Oricum plătea el la sfîr-şit, ca atunci, să i-i lase? îl durea! O, n-ar fi suportat să-l doară! Şi la dentist... De machiat nu mai avea timp dar sprîncenele crescuseră — ce trebuia să ducă acolo? Să întrebe, pe cine să întrebe? Mitoarcă, idiot!
Se mişca mult prea încet. Fugi ca un melc în cămară, aruncă în sacoşa de piele un compot, două compoturi, ciocolată? Oare? Nu, nu face bine ... Rămase cu mîna pe clanţă, lipită de zid, ciulind urechile, oprea o maşină, aceea, apoi un claxon mic. Să se spele pe dinţi?
— Imediat, strigă în frigul ferestrei dar nu-l distingea pe şofer.
3 60
Trase yala şi dădu să se întoarcă, se răzgîndi, se urcă în spate, îşi prinse haina cu portiera. Şoferul, tînăr, cu vestă tricotată, „bună seara", deschise iar, trase haina.
— Ce e? întrebă, apucîndu-şi sacoşa la piept.
—■ Nu ştiu, doamnă. O criză .. . mai spuse după ce se întoarse calm la locul lui şi porni lent spre capătul aleii.
Idioţi! Să nu ştie ce ... Miros de benzină îndulcită, pielea scaunelor, găurită. Urmări muchiile caselor, treceau încet, între pomi, în timp ce căuta chipurile lui din ultima vreme, oboseala, chestia cu casa, demisia — ah! cum ieşise din lojă, garderobierele roi, spînzurat cu nasul la aer pe uşa de sticlă. Inima? Vorbise cu Guşi, dar ce, n-ar fi îndrăznit, cu ea nu avea nimic, „tu te mai duci pe la serviciu, scumpa mea?" .. . Abia ajunseseră în bulevard.
— Poţi să mergi mai repede?
Acceleră uşor, de fapt era repede sau i se părea, sigur, îngrijorată? O nelinişte nevinovată, mişcarea nelalocul ei, era zece şi jumătate, oglinda — se privi în oglindă, prea întuneric,

moţul vărgat al căciulii.
— Ajungem, şopti şoferul.
Miros de zăpadă înnoroiată, şi aici trandafirii ciuntiţi, un tramvai din faţă lumina coloanele Caşinului, masivă, o ceaţă parcă, ori un abur mărunţit, bură spre ploaie, nu simţise. Să vină singură în fiecare zi, cel puţin o săptă-mînă de trambalare cu regim, o să se termine şi cu asta. „Mulţumesc". Şoferul se întinse să deschidă uşa dar nu răspunse. Coborî şi Mitoarcă, halatul pe umeri,' se rostogolea spre ea, săruta mîna şi o bătu nepotrivit pe braţul cu plasa. Văzu portierele maşinii deschise, caroseria lucind în aşteptare sub ploaia de lumină fumegoasă a lămpilor. Cîteva ferestre galbene la fiecare etaj.
— Să intrăm puţin, desluşi într-un tîrziu morfoleala repetată a lui Mitoarcă. O ţinea de braţ, oprită, o neînţelegere, înainte să calce pe alee spre intrare. Ii făcu loc să treacă în cămăruţă, bănci lungi ca un vestiar, pe măsuţa cu registru un halat cu bonetă lăsat moale în coate, fuma o bolnavă schilavă fără somn, lîngă doctorul aţipit, nu se trezi. Mîzgă de pînză udă, praf, femeia sufla fumul în sus, ţuguind gura pungită.

— Staţi jos, staţi jos, staţi jos . . .
Cizma zgîrie banca, hîrşindu-i pe dinăuntru ceva dureros şi greu care urca spre gît. Era grav totuşi, precauţiile îi îngreuiau răsuflarea. Mitoarcă îmbibat de băutură zbucnea prin semiîntuneric, cum îşi zbătea aripile halatului să se aşeze, vechiul costum gri, cravata albastră.
— Ce s-a-ntîmplat, ce e? aproape strigă sub strînsoa-rea lui Mitoarcă.
Bătrîna şoptea, poate doctorului, un scîrţîit, apoi altul. Blana se umfla pe lîngă ea, ţepoasă. Mitoarcă, o grimasă stranie de cerşetor, fruntea împinsă de riduri, oftă din greu apucîndu-i mîna. Se trase încet dar, presimţind, o abandonă anesteziată, privind fix în gura mică, scobită peste bărbia revărsată.
— Doamna Rodica, cum să vă spun, să vă ţineţi firea ... nu s-a putut să se facă nimic ... o nenorocire . .. ştiu eu cum ... vă rog.
—■ Ce s-a întîmplat, pentru Dumnezeu?
Ii zvîcnea tîmpla, tîmpla stingă, presiunea umedă, cineva din spate se ridică scîrţîind lemn, pas greu, un doctor înalt, halat maro lîngă haina ei. Mitoarcă îl urmărea, lăcustă, gura întredeschisă duhnind şi-i strîngea mîna pumn.
— Bună seara.
Voce adîncă şi înţelese mai repede decît vorbeau ei, în afara vuietului, îi spuneau numai ei, ea mai rămăsese, cui altcuiva, se temuseră că va leşina. Fumul trecea pe deasupra capetelor în şuviţe dezlînate, nu leşina, se oprise, nu, nu va leşina, se opriseră zumzetele, toată înstrăinarea mişcărilor rotunde dimprejur ca pentru un client, murise deci, adică nu mai. .. „Să vă . ..« ce spunea doctorul, auzea, sigur, un infarct, ceva dublu, nu se putea să îl... acum. Slăbi poşeta, plasa, o ultimă grijă, alunecau încet spre podeaua, cimentul ca un vestiar, duş, meciul.
— Era mai bine să vă fi spus mîine dimineaţă dar v-aţi fi îngrijorat că lipsea ...
O studia, obraji raşi, cărnoşi, ochii adunaţi deasupra nasului, înfipt în bancă, greu, curios, multe alte femei care, bărbaţi care, meserie infectă. Greaţa, gheara mică, nu. Apăsă pieptul, nu, nu-i era rău, nu injecţie, nu. Aer!

Se ridică să deschidă uşa şi se întoarse din nou spre ea, ce vedea? ce se vedea? vedea dacă respira bine?
— Numai nu vă mai uitaţi aşa la mine, spuse contro-lîndu-şi scîrba, vorbea oare?, cineva spusese asta. Doctorul privi în altă parte, aplecat peste prag.
Ba urma o moleşeală, el întins, nemişcat, iar alesese „Dumnezeu nu are alternative" .. .
— Nu era bun pentru asta, zicea Mitoarcă şi suspină gîrbovit.
Ce, asta? Oricum, noaptea continua pentru toţi, încă vii. Lumina becului de la intrare cădea în pragul tocit, dincolo — burniţa nopţii. Avea să treacă, dar acum? Haine negre? De gală.

Mama.
—■ Dă-i, te rog, femeii compotul.
Mitoarcă ridică plasa, clătina din cap, neştiutor, în-tinzînd gîtul la femeia din colţ. Apoi se ridică tîrîndu-şi picioarele, şopteau ceva, femeia icni ca de plîns. îl văzu pe doctorul imens cum scotea o ţigară din buzunarul halatului. Taur la jgheab. Doru se lăsase de fumat atunci cînd, în Spania, corrida, dar să-i mai spună ceva, măcar că e lîngă el şi căldura creştea, se uita la ea încă, ce aştepta, cioclul?, flacăra chibritului, luase foc, nu, o gelatină prelinsă, alt aer şi miorlăitura bătrînei care se îndepărta roşietic prin zid, spre grilajul porţii, ieşea.
Printr-o minune silenţioasă, străzile s-au lungit, s-au îngustat. Cînd dau colţul, casele, înţelese între ele, se apleacă ba spre stînga, ba spre dreapta, într-un viraj viclean, din care se redresează oftînd. Odată cu pasul, în căldura dereglată a sfîrşitului de an, iei un şomoiog de praf nămolit cu frunze putrede, îl porţi cale de sute de metri şi, fără nici un rost, îl laşi în pragul unei porţi umblate cu rutină vopsită verde, vopsită maro. Zile în şir, soarele lipseşte. Lumina grea tresare printr-un nor mai alburiu, îngustează ochii, încruntă, cîteva clipe aşteptarea se înteţeşte în apropierea exploziei. Dar norul se dublează, fanta albă călătoreşte departe în răsăritul mării şi, pierzînd speranţa, copacii se închid iar în coaja tare,

163
praful de pe ultimele frunze îl spulberă vîntul dezlegat, rotit şi el ca o vrajă rea pe sub coroane. Gardurile s-au înălţat. Resturile construcţiilor zac sub prelate, picurate din streşini, zădărîte de cîinele casei. Cît tine, statuia de ghips din grădina peste care s-a mai clădit o cameră, stă acum în uşă, roşită în obraji, cu diadema proaspăt aurită şi faldurile de cobalt şterse de praf, de fiecare dată cînd treci strada, o Frumoasă din poveşti le păzeşte pragul, la picioarele ei dungate de sandale romane stă o javră somnolentă care scoate un singur lătrat. Numai pămîntul, surdo-mut, izbucnit printre dale de ciment, răstignit între două curţi pietruite, împinge în aer buruieni, muguri preatimpurii de bujori, colţul zambilelor. O dorinţă mai mare decît el, numai a lui, niciodată văzută, la fel de limpede şi nevăzută ca a tuturor, îl păstrează negru, bulgărit şi jilav oriunde întorci capul. Seara tîrziu, din maşina care te ducea la Tania, vedeai sărind într-un pămînt de întuneric, prin ochiurile gardului de beton, flăcările răzleţe ale candelelor şi luminărilor unui alt cimitir, aceeaşi lume.
Benzinăriei de lîngă piaţă i-a ruginit lacătul. Pe asfaltul dimprejur, îmbuibat de unsori albastre, apa zvîrlită de florărese leagănă băşici. Bătrîne noduroase, grase în şase rînduri de haine subţiri unele peste altele, îşi numără banii din buzunarul de sub şorţ. Crizanteme — ţigăncile trag cîte un fum, pe rînd, din aceeaşi ţigară. Ploaie. Din autobuze coboară oameni încărcaţi de bagaje, grăbesc să treacă piaţa spre blocurile aliniate, copiii trag spre chioşcul cu dulciuri unde nu-i nimeni, doar un bec slab vede aceleaşi pachete de biscuiţi albaştri, grămăjoara de lame galbene cu gumă de mestecat chiar lîngă geam.
Apoi iar străzile, ca aţe întinse pe după pari. într-o staţie de autobuz, între o adresă şi alta, trecîndu-şi poşeta dintr-o mînă în alta, el se apropia, cum niciodată în cameră, în mijlocul propriilor lucruri, ca un necunoscut care-ţi răsare deodată în spate să întrebe „nu vă supăraţi, opreşte la Rosetti?" Întoarce capul cu bruscheţea spontană ca mersul, care lui îi plăcea atît de mult, iar silueta lui cu parfum călduros în cămaşa albastră şi pantalonii de catifea, hainele de casă, i se înclina cu un surîs încurajator.
164
Ceilalţi se zgribuleau în pulovere şi paltoane, el umbla de ici-colo, numai în spatele ei, în cămaşă sau pijama, sub cerul plumburiu ca în dormitor, oboseala îi pierise, avea un aer de vacanţă cu griji mărunte şi nu vorbea. Nu, bineînţeles că nu îl vedea, nu avea viziuni, el nu era pe nicăieri dar era, atît cît ea să-l întrebe, privindu-l în ochi, cu tandreţea tăceri, unde eşti tu, unde eşti? Acum trebuia să umble uşurel cu el, de o săptămînă numai şi învăţase cum să-l ia ca să nu-l sperie. Dar orice ar fi făcut, el nu mai intra în casă. „Haide, hai la noi!" şi descuia cît putea de lent, oprindu-se să-şi scarpine nasui, apăsa pe clanţă, „hai, nu e nimeni", i se umezeau ochii şi întorcea capul dar el stătea cu mîinile-n sîn pe ultima treaptă şi îi flutura mîna frumoasă de bun rămas, cobora în puf. Poate ar fi trebuit să plece din Bucureşti sau să-şi umple concediul cu spectacole, cu de toate „ca să uiţi, dragă", cum foarte bine ştiau şi Doina şi Tania, dar nu era în stare să renunţe la căutarea de casă, „la bloc nici nu mă gîndesc!", pentru că numai atunci, pe drumuri necunoscute, prin camere sordide, la bătrîne abandonate de familie şi ajutate de vecini în numele lăcomiei viitoare, numai acolo, numai aşa ştia că el o urmează, că se bucură la vederea tăriei, a împietririi ei, căci o vedea, desigur, de peste tot, fără să se lase văzut. Era de

acord ca ea să-şi schimbe viaţa, să refuze să locuiască la soacra primitoare în camera de serviciu, o oarecare mamă degenerată cu părul verde care pretindea cadouri de toate sărbătorile, fără să fi dat ea însăşi vreunul. O ajuta, da o ajuta să mai înghită o vizită, să mai răspundă la un telefon, să maijnintă o dată că de Crăciun „merge în familie", dar şi să „ia legătura" cu cei care aveau să-i vîndă porţelanurile, tablourile, covoarele şi mobila, eventual cîteva bijuterii, cu toţi cei care se oferiseră să-i „scoată bani din piatră seacă" la un procent infim, pentru ca, mai devreme de trei luni anunţate, cît mai era lăsată în chirie, să cumpere o căsuţă ori un apartament într-o vilă, primul ei loc adevărat. Cu surîsul lui încurajator, excursiile Rodicăi prin Bucureşti aveau îndreptăţire. Nevinovatele curiozităţi îi descopereau familii cu vieţi separate prin perdele de catifea, bătrîni sărmani şi orgolioşi pe care doar senilitatea i-ar mai fi luminat o zi, nepoţi suciţi imprevizibil de intelectuali cu nume istorice

care cereau socoteală tuturor, ei inclusiv, pentru destinul vitreg al bunicilor şi unchilor, femei singure crescînd copii absenţi şi adoraţi, bărbaţi singuri care nu înţelegeau niciodată să' poarte doliu dar îi admirau verigheta de platină, alţi bărbaţi ducîndu-şi în glorie povara singurătăţii lîngă femei încă frumoase, sortite morţii în răstimp ştiut, doar cîteva familii relativ echilibrate care voiau ori trebuiau să se mute în provincie, într-o casă mai mică sau cu un etaj mai sus. Nu obosea ascultîndu-i. Spectacolul o pornea mai nesăţioasă spre următoarea adresă, reuşise într-o zi să vadă şi opt case, lăsînd în toate impresia că ar fi putut scoate sutele de mii cerute chiar din poşeta lătăreaţă de şarpe, o dată cu înţelegerea duioasă a proastei stări materiale a imobilului şi a locatarilor. „Ai vocaţie de turist", zise Tania, cu uşoară, abia perceptibilă ironie. „Poate că asta am tot vrut să fac şi n-am apucat niciodată. Mă simt mult mai bine. Şi cred că şi Doru s-ar fi bucurat". Nici un cuvînt, firește, despre bucuria care i se citea lui limpede deasupra nasului osos. „Hai, intră, intră. Stăm puţin şi te duci". Dar el dispărea după ce păruse că se uită nu în ochii ei, ci la ochelarii care-i alunecau descumpăniţi pe şanţurile ude. Atunci şi numai atunci, intrînd în casa pe care o găsise de atîtea ori goală, acum de-a dreptul pustie, cercetînd, după ce-şi zvîrlise blana pe covor, din biroul în întuneric, sufrageria doctorului de vizavi, candelabrul strălucind peste corpuri colorate în mers, hohote neînţelese o sugrumau şi o lăsau după cîteva minute istovită pe scaunul lui Doru. Teroarea „tu ai ştiut, nu-i aşa?", să-şi mai aducă aminte?, bruiajul de cuvinte cu scenele friguroase de la înmormîntare, neaşteptata compasiune, parcă reală, a lui Guşi, vecinătatea ministrului, ferparele şi foamea într-o confuzie neastîmpărată o zguduiau, pustiite de plîns, pe măsură ce rochia, ciorapii, cizmele, toate ros negre îi răsăreau înainte mai clară moartea ei decît a lui. „Eşti nebună. N-ai de unde să scoţi bani acum pentru ce vrei tu!" — Tania suspectîndu-i zîmbetul lunatic. O să-i strîngă! Atît de puţine lucruri importante! Ciufulită în oglinda cu rama ei nesimţit de exactă, metalul egal, el se uitase vreodată la ramă? Se liniştea într-o prăpăstioasă fericire tihnită, ca după curăţenia generală, respiraţii lungi, ritmate cu da, da, da, întrebările terciuite sub masa de-

şertăciunii, praful scos din plămîni, urma călătoria unei doamne, ceva suav din baletul cu Tania, inimile lor încălzite de suflul ei amar parfumat, brutarul saluta rănit, durere fastuoasă în inele mari pe degete palide, plutea atinsă de briză printr-o lume neştiutoare, impresionată de suferinţă, patinatoare solemnă. Cît şi-ar fi reproşat, dar ar fi şoptit, numai şi numai ca să greşească, la urechea unui străin: „Nu ştiu cum e să fii văduvă, degeaba mă compătimiţi. De fapt. . ." De fapt, n-ar fi spus nimic, nici nu ştia nimic, cine ştie? Alţii cum se simt în pielea nouă, ca să nu supere pe nimeni? Lume de prefăcuţi! „Aş vrea să te văd, să stăm puţin de vorbă . . ." Guşi: „Am treabă chiar acum, nu te superi. Te sun eu mîine". Deasupra gropii o ţinea de cot, strînsoare înmărmurită care părea din clipă în clipă să treacă în brînci. La poarta cimitirului, salutul compasionat, rezistent, ca şi cum totul se făcuse după voinţa lui. Voinţa, care?, în perciunii lipiţi egali, parfumul discret, într-adevăr persuasiv, al gurii care pedepseşte. Apoi nimic, un accident al inimii, palpitaţia, linguriţa lovindu-se de pereţii ceştii. Clanc! uşa, Victoria, doamna în doliu, şşşt!, prefăcută.
Azi era mai senină încă — din cînd în cînd scara de lemn pe care urcase la micul apartament cu fereastra pe colţ, oftat în bucurie. „Da, Mihai, i-ar spune, ridicînd bărbia, am o casă la fel de frumoasă ca a taj Am scară interioară. Aşa, ca la bunicii bunicilor tăi". Sau ca la Gabriel. Doru avea să-l cunoască pe Gabriel? Ce coincidenţă, zîmbi trecîndu-şi şuviţele rebele pe după urechi, unul după altul, alternative. In sfîrşit, ea la fereastra pe colţ, fluturînd mina către Mihai care venea agale, stăpînul tuturor locurilor, la noua adresă. „Aici, aici, sus!" Se reîmbrăcă, adu-nînd de pe scrin cheile, de pe

frigider mănuşile, din dormitor ţigările neatinse, bricheta, plictiseala condusă cu grijă, să nu vadă lumina la doctor, candelabrul, criza, pantalonii lui pe suportul maro. La început, sigur, credea că va trebui să-şi ia inima în dinţi ca să-l vadă, marea hotă-rîre, acum nu rămăsese nimic, azi, sau mîine sau poimîine, oricînd ar fi putut trece să zică „bună seara, iar am venit, intră, ce-ai mai făcut?" Poate că nici asta nu era important. „Aţi cunoscut un om important". Şi totuşi, nu poţi să nu te gîndeşti. Oare aşa gîndesc toţi? Copilul îşi plimbă
167
mănuşa pe geam, ochi clar în aburul rece, neon pal la partere sure, mese înalte de patiserie, tîrziu. In poze, amintiri, ghionturi? Amestecătura dintotdeauna, zvîcnetul tîmplei ca ticăitura de porumbel, hrîşnetul roţilor, staţii zguduite şi pomi, pomi prin noroaie, la nesfîrşit? Ca să vorbească pe urmă, e, ba nu e, vreau asta, ba ailaltă, lume de prefăcuţi!
Nu se ţinuse după ea dar mergea mai încet decît ar fi putut. Dădu colţul şi oftă. I se năzărise. Departe, într-o cameră suspendată în vîrful plopilor, Doru, coatele pe birou, lampa ceruind foaia albă. îşi purtă ochii pe relieful caselor. Contur greoi, fără ochelari. Trecuse. Golul plăcut, curăţenia, „sînt la lapte, mama", măcar de-ar fi aceeaşi răcoare proaspătă în fiecare dimineaţă. Clămpăni prin băltoace dar ferestrele n-o aşteptau şi nu se luminară. Traversă. Nici o lumină. Un bloc de casă, stropit pînă la jumătate, s-ar fi ghemuit. Descumpănită, se holbă regre-tînd ochelarii — nimeni? Dormea? Era devreme. Din curte venea întotdeauna lumină, restul casei, unde poate părinţii . . . Cine? îşi scoase mănuşile şi traversă înapoi. Nu trecea nimeni, pieptul ca în zale, respiraţia oarbă, teama aceea, cum putuse s-o îndure atîţia ani, plasticul cui? Şi Mihai? Un străin cu barba roşie, erau acolo într-adevăr părinţii lui? Străzile chiar se lungiseră. Şinele goale duceau atît de adînc într-un capăt şi în celălalt noaptea, oamenii care se cunoscuseră numai ei ştiau cum, norocul în plină lumină al fericiţilor, şi nici aici nu mai locuia nimeni? Ajunsese într-un tîrziu. înşelăciune mai mare decît casa meşterilor, abia recunoscută, cărămizile vrăfuite pînă-n gard, demolare?
— Demolare? şopti, cu arătătorul strivindu-şi buza de jos.
Ba da, şi se grăbise încoace chiar cu sufletul pulsînd în fundul gîtului uscat. Să fi apucat, unde? Dar nu era decît Doru în magazie, foşnind cu vîntul ca tabla calcanului, foile albumului albastru, un colţ albastru, privire cît strada de mare, în care stătea, în poală mîinile încrucişate: „De ce te uiţi aşa la mine?" Ea se adăugase albas-trului-violet, odihnei mîinii care întorcea foaia zincată, Doru mîngîia părul de aur şi totuşi pleca.
îşi roti cizma pe un ghemotoc de moloz. Ar fi spus că
168
— nimănui, pustiu cum s-ar fi bucurat altădată să fie tunelul între casele cu brîuri de ghips, foamea umedă iar „Pîine", Doamne, măcar un pas. încremenită, nu, visase, vraja unei răutăţi mai mari decît locul clădit pentru omul care ştia tot şi se uita la ea prin geam, cine avea s-o găsească aici, cine? Gabriel, pufni cotului din cămaşa albastră, strîngîndu-şi degetele pumn dar nu avea curajul, cît de moale, să se uite în sus, deşi voia cu încăpăţînare, curiozitatea spaimei, dar nu putea. Ceafa i se-ncord'ă plesnind şi ea de forţa dinţilor scrîşniţi. De durere, ca în somn, îşi lăsă capul pe spate şi strigă mult cît o ţineau puterile.
1
y
o
Adevărul este că începea să nu mai semene cu nimic. Pasărea lină între plopi prin fereastra deschisă înaltei terase, uşorul tremur mulţumit al cozilor negre, aripioare vîrstate cu roşu din micul bazin verzui de lumină şi gîtul înţepenit sub bostanul molîu într-o nepotrivire care pre-vestea numai răul, toate porneau să treacă de partea cealaltă iar în vis îi apăreau cel mai des voci, imense replici descărnate, abstracţii sunînd atunci ca gongul, pîlpîind la trezire un clei compact şi pretenţios din care se iveau ici-colo, în vălul sărbătorii tropicale, chipuri îmbufnate de enciclopedie, oceane albastre. Dar şi Sadat rîzînd. La rîn-dul său, noaptea îi refuza asemănarea. Orele altuia — nici o urmă de prietenie. în locul beznei toropite, în locul se-miobscurităţii tandre unde şuierul şi luminile oraşului se insinuau altădată cu dulceaţa lor stridentă de cabaret ofilit, căpăta acum o haină de arşiţă. Sleit de febră, rătăcea pe cărări

mititele, dar de-o mulţime care-l înspăimînta, vizitînd amintiri rupte, fragmente de imagini lipsite de orice însemnătate, plină de sine fiecare ca piesele în enumerarea unui testament. Un singur asemenea şir părea că se lungeşte zile. In fapt, ca într-o astenie oarecare, treceau minute, cel mult un sfert de ceas.

— Nu-mi ajunge o oră, oftă băiatul.

— încearcă totuşi.

Exasperat de mica oboseală continuă dar şi de vigilenţa profesoarei de sport al cărei ochi verde îmbietor, spre deosebire de cel albastru îngheţat, era fixat asupra lui ori de cîte ori îşi înălţa capul uitat peste mîinile încrucişate pe masă, luase un somnifer slab. Un vis rar urmase, copleşit şi el de căldură ca toate celelalte, în schimb nici un detaliu nu mai revenise, ca şi cum pelicula, conştientă

de valoarea ei, se prezerva. Mai mult, probîndu-şi importanţa, acesta avea întipărirea cea mai bună, fiind în aparenţă şi cel mai puţin bizar, un vis mut unde toate se înţelegeau de la sine. Lumina puternică, aspră a unei zile toride. Se ferche-zuieşte în oglindă, poartă frac, mîinile îi tremură de o emoţie candidă. Mustaţa blondă, răvăşită se supune îndreptărilor de foarfecă, periei, dopului de la sticla de parfum, unei priceperi pe care de altfel el nu o are pentru că nu şi-a lăsat niciodată mustaţă. Ştie cumva că grija asta e nouă şi surîde chipului senin bărbătesc din oglindă care are satisfacţia neaşteptatei distincţii de deasupra gurii. Se pare că doar mustaţa, crescută la îndemnul unei femei oarecare, îi mai lipsea ca să intre în rîndul oamenilor. E gata şi e mulţumit. Incalţă nişte pantofi ocru-galbeni demodaţi, frumoşi ca o lulea de muzeu, şi coboară în strada pietruită, o scenă imposibil de cuprins, cu zecile de oameni care trec ocolind gropile, pisica nemişcată, cu pomi pitici, fluturi, unde de praf, scîntei albe, toţi — şi el asemenea lor — s-au obişnuit cu căldura, un cerşetor şiroind de sudoare îşi numără febril monezile. Execută o acţiune precisă, fără să ştie ce va urma. îşi urmăreşte curios silueta în frac. Se grăbeşte puţin, cu sentimentul confuz că ar putea avea neplăceri dacă întîrzie, dar e departe de a intra în panică: îşi recunoaşte inhibiţia, crisparea delicată dinaintea unei întîmplări. Deodată îşi dă seama că are mîinile goale. Parcă ar fi trebuit să ia ceva sau să pregătească ceva sau să noteze ceva, ceva ce se face cu mîinile şi nu a făcut şi, deşi nu e grav, crisparea creşte, nesiguranţa îl face să simtă fiecare pas. Nu, nu se va întoarce din drum. E atît de cald încît aerul umblă pe lîngă el, lovindu-l. Partenerul fierbinte îl îmbată ca un vin greu, îi fericeşte fără motiv mişcarea, dublînd-o muzical. Exaltat, surîzînd, puţin vinovat. Ajunge. Intră pe poarta cimitirului. Doi guguştiuci pe o cruce îşi curăţă aripile. împrejurul capelei s-au adunat o mulţime de cunoştinţe, îl aşteaptă, nu s-au impacientat totuşi, ei înţeleg că nu putea veni chiar la tanc. Se linişteşte, salută în stînga, în dreapta, are senzaţia că recunoaşte numeroase figuri pe care apoi nu şi le va mai putea aminti. Dar va revedea mereu ansamblul. Aplauze fine îl însoţesc cit urcă scările. Apoi

toţi cîntă un marş înălţător, pare un cor celebru, nu mai ştie care, în timp ce el execută mai departe rolul prescris, imprevizibil. Se aşează cît mai comod în coşciugul deschis pe catafalc. Văruită, înaltă, capela e un spaţiu cunoscut, închide ochii dar îi deschide repede pentru a nu pierde ocazia de a mai vedea o dată pînza splendidă atîrnată pe peretele din faţă: pe malul rîului, într-o noapte luminoasă, sprijinite de cîte un trunchi de salcie, două fete cu cozile legate în funde multicolore privesc apa învolburată, una ţine în braţe lalele, lîngă cealaltă e un paner cu mere roşii. Veghe blîndă, puţin caraghioasă, copilăros perversă. In fine, se întinde pe spate în auzul uralelor care topesc pereţii capelei, o bucurie mîndră, albastră îi închide ochii şi se scufundă fără oprire într-un gol părelnic, căci aerul lui e dens şi elastic, aerul cald care-l însoţise. Se scufundă iremediabil şi se teme să deschidă ochii, ca în faţa unei prea mari umilinţi, deşi căderea nu e prin nimic neplăcută. Mustaţa îl gîdilă, dar, nu se ştie de ce, nu se poate

scărpina.

— Nu mai ţin minte cu muntele, cu doamna, ce ...

— N-ai voie să vorbeşti cu mine. Tu dai lucrare acum. Vedem noi la sfîrşit.

La început îl dezorientase băiatul. Un cap imens, mîini enorme racordate la ramurile răsfirate ale trunchiului. în primele ore, lipsa lui de iniţiativă, moliciunea lungană şi amorfă repetînd fără variaţiuni tot ce auzise de la el se însufleţeau doar în surîsul tîmp ce-l învăluia cînd lăstunii şiraguri perdeluiau faţada blocului turn. Fascinaţia era adevărată şi, fără ruşine, Daniel urmărea zecile de săgeţi negre întretăiate de planarea cîte unui porumbel. Ceea ce îi păruse impoliteţe, răzbunare prin intermediul lui asupra părinţilor care-l obligau să suporte meditaţiile, îi apăruse curînd ca retardare, uşor de bănuit în toată încetineala copilului, în desele suspendări ale vorbirii care vuiau abisuri între lucruri şi numele lor. Daniel nu avea orgolii, nici capricii, nici răutăţi copilăreşti. Răspundea musafirilor doamnei Handrea cu naturaleţe, părînd chiar să aştepte din partea lor întrebările simple şi stupide, totdeauna aceleaşi, despre şcoală şi despre plimbările lui. Era un elev mediocru. Părinţii nu se temeau să-l lase singur, aşa încît se plimba mult, memora toate numele străzilor pe unde trecuse şi îşi povestea traseele blînd, fără vioiciune, întreţinînd cu oaspeţii un dialog ciudat în care ei deveneau fanii exaltaţi ai unui apatic dar cordial profesor universitar. Mila lui Dragoş se topise cu încetul: băiatul îşi făcea temele, ţinea minte tot ce se petrecea în ora lor de engleză iar dacă era totuşi handicapat, asta s-ar fi putut probabil rezolva în timp, din moment ce nici domnul, nici doamna Handrea nu ţinuseră să-l prevină despre suferinţa lui Daniel. Privind pentru prima oară păsările, peştii din acvariu, propriile mîini şi încercînd, fără a fi văzut, să adopte masca de beatitudine a copilului, trăise cîteva secunde de îngreunare neaşteptată, ca înaintea somnului. Apoi, prin repetiţie, deveni din ce în ce mai uşor, răscolit de fluidul rapid al aripilor, asimilat aproape cucernic destinului de pasăre purtată sau graţiei schimbătoare a peştişorilor de lux ale căror voaluri negre fîl-fîiau neauzite ca pline de o energie inutilă. O agitaţie poate pe cît de suavă pe atît de obositoare pentru bietul peşte, aşa cum însăşi viaţa lui părea o zbatere sleită, o alergare în deşert, unde greul paşilor e simţit numai de cel ce aleargă iar eventualii martori îi percep mişcările ca pe figuri studiate într-un balet. Chin care nu atingea nici o ureche, impresie de facilitate, de destindere, de cîş-tigător. Renunţă curînd să creadă că Daniel ascunde aceleaşi confuzii sub prosternarea surîzătoare. Nici nu i se mai părea că îl deposedase hoţeşte de o jucărie. Dacă la rîndul lui se juca, joaca era îndreptăţită, ajunsă pe mîini mai înţelepte, fiindcă mai bolnave.

Mări numărul temelor pe care băiatul trebuia să le scrie în prezenţa lui iar el îşi împingea fotoliul pe rotile spre uşă, ieşind astfel din cîmpul vizual al lui Daniel, şi trecea încet între păsări sau peşti. Propriile sale mîini învăţaseră singure jocul şi tresăreau volatil pe braţele fotoliului. Interesele mercantile care-4 aduseseră în casă şi curiozitatea vulgară care-l menţinea legat de prietenii familiei îl jigneau în egală măsură dar era incapabil să-şi ducă printre ei adevărata faţă, vulnerabil şi deplasat cum ar fi fost dacă şi-ar fi expus mîhnirea. Aşa, în fotoliul pe rotile, în ora de engleză, lîngă muţenia acelui bizar adolescent, înălţimea accesibilă a păsării îi limpezea drumul respiraţiei, umplîndu-i supravieţuirea cu o împăcare egală

175

pentru toate gesturile, pentru somn şi masă şi mers. în rest, brava după bunu-i obicei. Invitat să ia o cafea în salon, asista la discuţiile oaspeţilor, rînjind ca un idiot străin de tot ce auzea, deşi răsăreau deseori, altfel îmbrăcate, lucruri la care se gîndea tot timpul. O emoţie bîl-bîită îi strîngea gîtlejul şi—i grăbea inima cînd nu mai avea încotro şi trebuia să răspundă unei intonaţii complezente. In camera lui închiriată, le ţinea guralivilor discursuri edificatoare, aşezînd conceptele la locul lor, negînd ordinea de bun simţ a argumentaţiei: „Mai multă cruzime, domnilor. Adevărului vostru nu-i cresc picioarele!" le striga în absenţă, la fel cum Ianei îi mîngîia părul răsfirat pe perna de pe care ea se ridicase cu o zi în urmă.

— Gata, şopti Daniel şi întoarse spre el ochii lucioşi, moi de o glumeaţă epuizare.

— Mai verifică o dată. Mai ai zece minute.

Tresări iritat de supunerea băiatului. îl aprobase fără comentarii, aplecîndu-se prompt dar dezinteresat peste hîrtii, de parcă i-ar mai fi cedat lui Dragoş zece minute de singurătate. Ceafa înălţîndu-i-se lent, ca privirea să poată sări din nou balustrada balconului către porumbei, confirma politeţea docilă şi, abia atunci, deconspirat şi dator — deşi nu puteai fi niciodată sigur cu Daniel — îşi aminti observaţia copilului care uitase şirul povestirii. La memoria lui bolnăvicios de exactă, povestea simplă a doamnei care îşi uită umbrela în cabană

era un fleac. Uitase într-adevăr? Şi totuşi, nu putea spune nimic. Cuvintele i se-nnodau ca de obicei în propoziţii de nerostit şi-apoi ruşinea, sfiala de a vorbi cu Daniel chiar despre mecanismul lui deficitar, cu toate că îşi însuşise postura de profesor cu destulă autoritate. Rămase înţepenit în fotoliu cu dinţii strînşi de furie. Aceleaşi nesfîrşite complicaţii! Durase atît de mult pînă să înţeleagă slăbiciunea lui Daniel şi chiar atunci cînd se lămurise, comportamentul lui rămînea incomod: fără să fie obraznic sau viclean, copilul avea o libertate în mişcări, în felul de a se adresa, o simplitate naturală şi camaraderească din care lipsea orice urmă şcolară. Cu un exces de sensibilitate care-l făcea să pară deopotrivă bătrîn şi feminin, prevenea nemulţumirile lui Dragoş şi-şi cerea mereu scuze, în maniera

părinţilor, puţin îndulcită, pentru toate nimicurile. Paralizat, copleşit de căldura băiatului, Dragoş ceda.

De la un timp, aglomerat pînă la sufocare de mii de amănunte dezordonate, adevărat campion al observaţiei de care încerca să scape citind — ori în lecturi amănuntele ţîşneau cu delicii din fiecare rînd — izbutise să folosească orele cu Daniel, convertindu-le în desenul păsărilor şi al acvariului. Era cel mai mare succes al său: cu metode nemaiîncercate, repurtase victoria împotriva demonilor. Ajunsese în cîteva rînduri, sau aşa i se părea, pînă la abolirea prejudecăţilor de fiinţă superioară, a acelor obişnuinţe de orientare şi ierarhii dobîndite pe parcursul a douăzeci şi opt de ani care-i erau acum insuficienţi. Şi în bună parte constituiau biografia unui străin. Era un fel de a uita că el deţine comanda, deşi mai apuca să simtă cum se micşorează distanţele dintre el şi obiecte. Cu toate acestea, n-ar fi putut relata experienţa. Nu se „concentrase" şi nu avusese nici o „revelaţie". Mai degrabă alunecase. Desigur, tot într-o intuiţie, şi aceea mai veche, dar nici cunoştinţele sale vaste şi puţin adînci de psihologie, nici bîjbîielile prin tratatele orientale de educare a spiritului nu o prevedeau. Mărunţirea care îl însoţise de mic îşi găsea aici un loc, poate singurul în care o frîngere înmiită poate da un cerc: totul se dovedea egal de viu şi de important, decurgea din întîlnirea detaliilor şi conver-gea spre ele, astfel încît dispărea şi sensul marilor unităţi de timp — didactice şi optimiste jaloane ale perpetuării egoismului! Dragoş nu i-ar mai fi putut spune lui Tom „ne vedem peste o lună", era de-a dreptul absurd! — şi cel al marilor unităţi de spaţiu care decupau artificial un continuum de vitalitate, fals perceput ca alcătuit din părţi mişcătoare şi din părţi inerte. în acele momente, lipsa de rost a persoanei sale, nimicnicia care pe alţii îi împingea la sinucidere ori la eternele discuţii sterpe despre libertate, înflorea ca o supremă binefacere. Printr-un accident, teoriile despre Unitate, număr, spaţii şi timp ca realităţi finite, căci aparţinătoare de lume în finitul ei, căpătaseră un palpit verosimil şi, fără a se mai exprima prin el însuşi în chiar termenii lor, consunau cu o stare de bunătate, cu o renaştere atotcuprinzătoare gata să-l împartă oricînd oricui, fără reţineri de animal care se conservă,

fără excese de devotament pentru „om" — omul era şi el, acolo, o formă. O stranie indeterminare pusese stăpî-nire pe el, un principiu de non-excludere care-l aducea mai aproape de senzaţia de zbor decît orice alt miracol pîndit, iar atunci cînd din buchetul de posibilităţi al în-tîmplării una se realiza, urmărea cu încîntare mişcarea aleatoriului, ca scîndura pe o creastă de val. înţelegea cum se făceau descoperirile. Dar, din ce în ce mai mult, tăcea. Iana îl asculta cu răbdare, avea o continuă nedumerire pozitivă dar Dragoş nu putea — chiar nu se putea — explica. Asta mai bine. „Asta" nu depindea de relaţiile cu directorul şcolii, nici de cît de prost mînca în ultima vreme, sau în absolut depindea de toate şi depindea atît de mult, încît condiţionarea exemplară a romanelor de orice fel, cu insistenţa lor psihologică, îi apărea de-a dreptul puerilă. „Nici nu ştiu să spun ce e, dar cred că e un lucru foarte grav, ca atunci cînd trebuie să schimbi limba maternă. Oricît am lămuri categoriile şi mecanismele, tot nu putem reduce superiorul la inferior. N-o să faci niciodată o casă din pîine, deşi pîinea e esenţială şi stimabilă la rîn-dul ei. In realitate, nu există nimic „pe înţelesul

tuturor". „Asta" nu are nimic senzaţional ca teză. Doar că mie îmi schimbă viaţa". Dar cu Iana lucrurile stăteau la fel şi nu era de văzut cum se schimbase viaţa lui Dragoş. Ea venea la el ca înainte, se ducea la petrecerile lui Tom ca înainte, uneori dormeau la el, se certau şi se maltratau pînă la silă ca înainte. Ea se îngrijea la fel de ipohondru — se ştergea cu spirt, îşi făcea lunar analize, întreţinea coafeza şi manichiurista, îşi vizita copilul cînd avea chef, telefona maică-si de la gazda lui Dragoş şi-o sfătuia cîte o oră cum să procedeze cu copilul care plîngea noapte de noapte şi, mai ales, nu-i ierta lui Dragoş nici o pană de curtoazie sau generozitate din cele ce stabilise că i se cuveneau. Ba, dacă se schimbase ceva, se schimbase oarecum în bine, fiindcă solicitudinea lui Dragoş crescuse şi reproşurile erau ceva mai puţine. Lui nu-i venea nici acum să creadă că cineva care dăduse zeci de examene la ştiinţe sociale putea fi atît de opac. Şi-apoi avea zilnic de-a face cu copiii, pregătea anchete, teste, chestionare de sondaj. în timpul certurilor violente, Iana părea chiar că se opune din toate puterile oricăror intruziuni ale culturii înmagazinate

forţat ori ale bunului simţ care ţine să-şi păstreze întregi iluziile despre educaţie. Incrîncenarea ei era cu atît mai minunată, cu cît vorbea cursiv limbajul preocupărilor pe care existenţa ei le discredita.

— Bun. Fix. Să vedem ce-a ieşit!

Cîte zile frumoase! Prin nimic deosebit altora de cel ce fusese, ca fostele ape îngheţate ale rîului sclipind în abur de-a lungul zorilor de vară, semăna transparent cu cele prin care trecuse. Simţea amintirea somnolentă a cu-răţiei lemnului şi a mîinilor pierite care-l atinseseră; vedea cu alţi ochi viclenia pînzei, culorile ei învăluind umoarea purtătorului, înstrăinîndu-l, dialogînd în numele lui cu tonusul celorlalte haine; ocolea neliniştea ciocnirilor cu sticla, se apleca uneori să bea din paharul ţinut de Iana, gus-tînd astfel lenta îndepărtare a pericolului, viul mai tare al mîinii care stăpînise teama rece. Nelipsit de o adiere fatalistă, modelul atîtor întîlniri şi suprapuneri ar fi putut fi la fel de bine tovărăşia primară şi cea finală, ambele cerute de timiditatea recunoscută a lui Dragoş şi de ne-saţurile lui, multe şi plîngăreţe, la fel de reale ca sfiala dar necunoscute. Nici animist, nici atomist, continuumul sufletesc cu care celebra lumea în acele zile îl învăţa despre savoarea stării de veghe, ca şi absentă pînă atunci în comparaţie cu bogăţia somnului, adevărata sa împărăţie fără ranguri şi datorii. „Ai un punct bun, nu vrei să subjugi. în general, la vîrsta dumitale, tinerii se străduiesc să afle mijloace de persuasiune, vor să domine, să „răzbească" pe toate căile. Pe de altă parte, cînd ai o capacitate ca a dumitale, e bine să fii îndrumat, vreau să spun . .." îl irita să audă „tinerii" din gura vîrstnicilor. Iar Mihailopol nu credea — i-o spusese — în deosebirile radicale de vîrstă. îl cerceta curios. Sorbise din ceai şi n-avea de gînd să continue. „Ce vreţi să spuneţi? Să ştiţi că nu mă interesează să dezvolt. .. povestea asta. N-am mai povestit decît prietenei mele . .. dar nu i se pare nimic ciudat, din fericire". „Nici nu e, îl asigurase Mihailopol, privindu-l în ochi. Ciudat nu e. E rar dar trebuie bine stăpînit. E totuşi o joacă primejdioasă. După o alunecare mai mică vine una mai mare, trebuie să te poţi redresa. Nu ştiu dacă mă înţelegi. Pe de altă parte, s-ar putea să vrei să te foloseşti o dată de „alunecările" astea,

12*

să răzbeşti cu ele, dacă nu cu ... alte mijloace". Simţea că bătrînul evită să-i pună un diagnostic mai simplu şi mai adevărat dar nu-i putea clinti încăpăţînarea. Se neliniştise: Mihailopol nu glumea şi, deşi ar fi ştiut la cine să-l trimită pentru clarificare, nu se grăbea s-o facă. „La ce să răzbesc?" întrebase zîmbind. Zîmbise şi bătrînul, lă-sînd îndoielile la mijloc,[1] între bunăvoinţă şi oroare. Nu-l mai văzuse demult pe Dragoş şi-l cerceta suspicios, ca pe unul care trădase şi refuza să recunoască. Alinat de o subtilă încurajare, Dragoş se cocoşă părăsit, incapabil să se ridice.

— Nu, vă rog să mă scuzaţi, sări Daniel, se continuă pe partea cealaltă.

— Pentru aşa ceva, teza nu se mai ia în considerare. Una din rarele ocazii cînd se lua în serios, îşi ţinea rîsul şi amenința. Uite, ridicase cu două degete foaia peste care traducerea se înfiripa fermecător, asta se îndoaie şi se aruncă la coş. Nu contează că lucrarea e grozavă. Scrisu ăsta aiurea e destul ca să fii descalificat. Se consideră semn pentru comisie. Mai ai doi ani să-ţi intre în cap. Insista, simţind că nici acum băiatul nu pune preţ pe concurs. Nu e chiar aşa de mult, mormăise ochindu-l'într-o doară. Aţintit asupră-i, Daniel clipea înspăimîntat, dezgolind două imense monezi gălbui. Strălucitori în crisparea întregului corp, ochii aceia de animal curat, niciodată supus, se strîn-geau de teama cruzimii.
Se înmuie. Avu senzaţia că puştiul ghicise totul demult dar crezuse că profesorul lui e dintre cei fericiţi. înghiţi un val de greaţă, un miros subţire de usturoi.
Provocat de insinuările lui Mihailopol — refuza totuşi să admită că n-ar fi procedat la fel şi fără ele — încercă, după multe ocolişuri şi tîrguieli cu sine, într-o zi prăfoasă de la mijlocul verii, să se concentreze asupra „alunecărilor". După atîta temporizare, munca aducea cu un hatîr fără adresă. O înnobila. Proprietăreasa lipsea şi avu astfel curajul să se întindă în cada albastră, sub şamponul gros de lămîie al Ianei. Se săpuni într-un tîrziu, mirat de atenţia pe care o cerea corpul lui, descoperindu-l drăgăstos în singurătatea absolută, îndulcită de parfum şi abur unde nu-i treceau prin cap decît, de două-trei ori la rînd, aceeaşi formă a membrelor şi plăcerea de a-şi şterge
palmele peste piept, peste umeri, de-a lungul braţelor. Îşi întreţinu confuzia între „corpul său" şi „al altuia", evi-tînd imaginea Ianei, care avea darul de a exploda erotic uneori dar şi de a anihila orice sugestie erotică alteori, alternative aparent neîntemeiate. Iana îşi sublinia mereu corporalitatea iar insatisfacţia ei continuă, care lui Dragoş îi păruse la început un tertip, devenea, după acelaşi model secret, cînd excitantă, cînd dezgustătoare. Ea, ca de obicei, nu simţea.
Tot evitînd-o, în timp ce-şi spăla energic părul, îşi aminti cearcănele ei albicioase. Ţipa, avea febră, unghii vinete. Din vina lui rămăsese toată săptămîna la Tom, faţa boţită şi dinţii strînşi, pumnii ridicaţi spre el ca o caricatură a răzbunării. Poate că el era vinovat într-adevăr, dar îşi iertase orice laşitate cînd îl amenințase. Observa puful negru la rădăcina părului platinat. îi păru deodată vîrstnică şi iremediabil responsabilă de nonsensul ei. Poate că nici n-ar fi fost atît de important dacă ar fi putut uita.
Se unse cu laptele demachiant al Ianei. Se bărbieri grijuliu, încropind un ritual de huzur, umezeală şi melancolie. Aproape fără să-şi dea seama, se pomeni că degustă atmosfera de singurătate spionată a oglinzii, moliciunea lascivă a complacerii care-i însoţea în memorie un lung şir de femei palid-aurii în drapaje academiste şi boschete înflorite prerafaelit din băile turceşti. Vara cea mai tare din cîte îşi amintea — secetoasă, tiranică, batjocoritoare, îl slăbise cu sete şi nesomn. Se parfumă. Clipe minunate, fără scop, abstrase misterios, cu totul altfel decît lăsau să se înţeleagă avocaţii plăcerii. înţelegea cu uşurinţă starea de bine, de confort impunător a portretelor din vechime: văzuse puţini încrîncenaţi. Roşi de păduchi şi eczeme cum se spune că au fost, surîdeau măreţ nu privitorului, ci acelor magnifice ore de saţ — un fel de împăcări fastuoase, lipsite de cruzimi profane, oricît de profan abundente se arătau azi ochiului măsurător mesele, echipajele, saloanele lor. Desigur, odată posedate, lucrurile se pierd iar pierderea, prima treaptă spre splendoare, n-o poate niciodată avea cel lipsit de ele. Cel lipsit răcneşte, înduioşează, înşeală, se uneşte cu strămoşii care au răcnit. Barbarie! Oamenii trebuie învăţaţi să pretindă. Şi să se

umilească în cumpătare. O formă perfectă de fariseism. Natura însăşi a iluziei, vocaţia iubirii, generozitatea egoistă a celui ce-şi împarte averea intrau uşor în lanţul sanitar pe care-l construia fumînd întins pe pat, vărgat de genele jaluzelei.
Intr-un tîrziu renunţă. Inflexibilă, memoria sfida ocolurile şi odihna care-o ademeneau. Ca un bloc de piatră se întruchipa acum răvăşirea schimbării regnului, botezată „alunecare". Cu siguranţă ar fi putut

vorbi despre ea, aşa cum vorbea mereu despre fantomele lucrurilor, folosind toate verbele sensibilităţii, cu atît mai puţin periculoase, cu atît mai puţin oneste, cu cît rolul le pălea şi cuvintele — ■ ornamente — se aranjau mai plăcut unul lîngă celălalt. Formula estetică, n-avea nimic comun cu binele. Descoperirile astea, fluieră, îl costau: trebuiau reconsiderate perfidiile bunului simţ şi capcanele locurilor comune, trebuia să reevalueze nivelurile la care unele judecăţi abia începeau iar altele încetau să funcţioneze. Bunăoară, frumosul şi binele se excludeau la toate palierele aflate sub absolut. Combinaţia lor dădea în chip curent manieră, melodramă, kitsch. De cîtăva vreme nu se mai îndoia de corectitudine, ci de nivelul ei de generalitate. Pluralitatea axiomelor, oricît de firească în plan teoretic, îi apărea criminală în plan vital. Probabil că soluţia era de căutat tocmai în unicitatea axiomei dar asta îl ducea spre Dumnezeu pe un teren mult prea nesigur. Ştiinţa atributelor acestuia, într-o mare de informai, se învecina cu rezumatul fizicii teoretice. Ori, departe de a fi un pragmatic, Dragoş suspecta indeterminările, înţelegînd prin ele vanităţile cravaşate ale cercetătorilor, sofisticarea lor şi, în ultimă instanţă, o formă de sancţiune naturală a denaturării. De unde şi capcanele bunului simţ în care, cu sfială de mironosiţă, se lăsa totuşi prins. Pentru a stărui mai departe cînd mintea îl refuza, ar fi trebuit să fie un erou. Atunci nu era.

Calcă pe urmele culorii roşii din covoraşul de zdrenţe. Apoi pe ale culorii negre. încărcate de întîmplări, spălate şi iar încărcate, rupturile ţesute în vergi inegale se aprindeau de soare cu tremure speriate de aţe vechi la margini, supravieţuind inexplicabil atîtor curăţenii, gîdilînd tălpile fine şi pretenţioase ale Ianei. Mutîndu-şi formele fără

182

greutate odată cu trecerea umbrei lui Dragoş prin dreptul jaluzelelor întredeschise, pătratul gol liniat de covoraş şi învecinat cu patul, cu masa lungă şi îngustă, cu dulapul ros de rînjetele mascheronilor florentini, se uşura el însuşi ca un bazin, se afunda întovărăşit de mireasma grădinii: uscăciunea tisei, a ierbii, a cozii şoricelului, a reginei-nopţii în tonul amiezii pustii de august, boare seacă şi iritantă pe muşchii contractaţi care tocmai îşi epuizaseră jilăveala. Privi printre jaluzele rigola repede uscată după picurarea de dimineaţă. Un uimitor firicel de apă înnămolită se scurgea de sub garajul vilei de vizavi şi înainta ca beat printre dunele, pentru el impresionante, ale rigolei, antrenînd cocoloaşe scămoase, capete de sfoară, rupturi de etichete. Fără să-i lase răgaz, minunea reveni nechemată, purtîn-du-l pe firul de apă lins peste nimicuri dureroase, înghiontit de pietricele cît munţii. Se strecura înecat de praf la poalele peretelui stîncos al bordurii şi nu putea fi oprit, nici întors de unde plecase şi parcă fără voia lui încerca slab să se opună dar un nou pumn de pămînt îi umplea gura, era azvîrlit de propria lui forţă acvatică spre următoarele obstacole.

Se trezi îngrozit de spaima pe care o putuse trăi în vis. Oricum era în pat, învelit cu cearceaful dar nu ştia cum ajunsese acolo. In prima clipire văzuse ceasul şi încercase să se scoale, amintindu-şi de Iana. Capul se lăsa însă greu. Aşteptă să se limpezească, simţind seara, respiraţia rece a neonului vărgat pe ochii închişi. Răstignit pe cearceaful umed, se apropie tiptil de coşmar: lucruri clare dar legate între ele cu o presimţire sumbră, nerealizată, atît de puternică încît trebui să facă un efort cumplit ca să-şi dezgroape de sub spaimă obiectele scenei.

Stă într-o cameră mică, scundă, extrem de solidă, care seamănă cu multe camere locuite de el, cu cea din casa părinţilor şi cu „apartamentul" actual — cameră şi hol impracticabil de un metru pe doi — de la doamna Mari. De fapt se plimbă de la uşă la fereastră. E nervos ca totdeauna cînd aşteaptă ceva în spaţiu închis. Dar nu e Iana. Presimţirea ei apare ca o frustrare doar în momentele fericite. I se pare că a zărit pe unul din pereţii igrasiosi un tablou rotund cu lalele. Cupele lor perfecte şi luminoase în camera obscură îl opresc o clipă din drum. Nu mai are

183

răbdare. Deschide uşa şi păşeşte de pe prag pe puntea unui vas care se leagănă înaintînd pe marea senină. O zi de primăvară, strălucitoare, curăţenia echipajului care trece pe lingă el salutîndu-l într-o limbă necunoscută. încearcă de cîteva ori să răspundă dar nu reuşeşte să imite, nici măcar superficial, modulaţia guturală a marinarilor şi subofiţerilor care surîd binevoitor şi trec clătinîndu-se la treburile lor. E oaspete aici. Singura lui grijă e să audă mai bine parola aceea, cuvintele de salut, să le spună cît mai bine dar ca un făcut bolboroseşte anapoda şi ce i se părea, cu o secundă înainte, că auzise perfect. Sprijinit de bara punţii, priveşte coada vălurită în urma vaporului. Se împleteşte aici amintirea numelui Abigail cu desenul unei sirene încolăcite pe după un şarpe. Ca o superbă lăcustă, cerul ţîşneşte în arcuri tot mai ample şi mai uşoare de pe particulele verzui translucide unde ochii lui Dragoş s-au oprit la odihnă. Căpitanul — figură necunoscută şi neasemănată de taur roşcat, un lup de mare tipic, grav

dar prevenitor cu Dragoş ca în preajma unui pasager bogat — se apropie şi-l salută într-o limbă ştiută — dar care? — zîm-bind, îi întinde mîna. Uşurat, se înclină şi dă să-i răspundă dar, pînă să deschidă gura, căpitanul se apleacă spre e] şi-l iscodeşte insinuant: „Înţelegi, nu?" Nu trebuie să spună nimic. E o provocare. Îndură, ca torturat, deşi un gînd subţire îl îndeamnă să întrebe despre ce e vorba. Ar însemna că ridică mănuşa. Ochii mari, galbeni ca de panteră, ai uriaşului se îngustează. înfipţi în inima lui Dragoş, clipesc batjocoritor iar rînjetul, cu aluzia sa nehotă-rîtă, îl înfricoşează peste măsură. S-ar arunca peste bord ca să scape. Stă însă lipit de bara udă a parapetului şi se holbează la animalul sălbăticit, în o!, atît de eleganta uniformă bleumarin, la primejdia crescînd din gura de rechin deschisă şi aude, iarăşi şi iarăşi, pe acelaşi ton urcător: „înţelegi, nu?" Ii întoarce spatele şi se înapoiază cu pas măsurat — ar alerga dar distanţa e neverosimil de mică! — la uşa pe care intră în camera mohorîtă, solidă şi scundă. El întreg e un puls asurzitor: iminenţa propriei dispariţii îi flutură carnea. Apoi urmează o bravură care nu-i seamănă deloc. Pur şi simplu întredeschide uşa, sleit de groază cum e, şi se uită înspre punte: căpitanul e tot acolo, tot aplecat spre el, el e acolo, zgribulit încordat ca
184
o pisică, se întoarce spre uşă, se vede. Se trezeşte, deschide ochii pe ceas, tot dintr-o milă — a lui sau a ei? — Iana continuă să vină.
— Nu e rău. O să ne mai oprim la verb. Nu sînt greşeli mari. ..
Daniel respira absent. Din timiditate se uita pe fereastră, evitîndu-i privirea. Dragoş accepta bucuros butucul de ceafă blondă şi profilul în locul imensei feţe fără expresie.
— Verbul e mai sensibil. E poate cel mai important. Se opri luîndu-şi seama. Da ziceai că nu ţii minte povestea. E foarte bine. Nu văd ce te încurca . ..
— Cînd doi oameni vorbesc, trebuie să ştii... o voce uscată străbătu din sufrageria care se umplea de musafiri în fiecare sîmbătă spre sfîrşitul orei. Şase. S-ar fi premiat dacă ar fi putut rezista măcar o dată tentaţiei de a petrece cu ei jumătatea de ceas a cafelei. O inutilitate atît de crasă, umilinţa tăcerii emoţionate, panica. Asista la pasele unui grup vechi de prieteni, la interesul lor încă viu pentru spectacolul pe care şi-l ofereau, niciodată sub o cotă, niciodată peste ea, cu o urbanitate acidă a vorbei dar atît de inofensivă, încît pentru Dragoş era de mirare că nici măcar unul din bărbaţii spre şaizeci de ani, sportivi şi ferchezuiţi ca pentru un turnir galant, nu scăpa măcar o dată o înjurătură, o cît de mică grosolănie. Nici nu fornăiau. Se gîndea adesea la giganticele rezerve de violenţă ale fiecăruia dintre ei, la izbucnirile feroce ale acelor creaturi de bombastică bunăvoinţă şi abilă candoare. Daniel îi confirmase că unul din bărbaţii cei mai agreaţi fusese abandonat de trei neveste. Poate că socotise bine şi, o dată, după un vis, proiectase să le dea ideea unui bal mascat. Dar, ca de obicei, îşi înghiţise vorba.
-— Mă încurca acţiunea. Nu e de crezut că englezoaica ... E făcută aşa ca să aibe mai multe cuvinte. Vreţi să fumaţi?
— Nu, se repezi, smuls pe neaşteptate din uluire. Ba da, ba nu. Cum adică e făcută ca să aibă . . .?
— înţelegeţi şi dumneavoastră, mormăi Daniel, jignit de neîncredere. Englezii or fi puţin nebuni dar nu sînt proşti. Asta nu e poveste englezească. E făcută de nişte profesori pentru şcoală.
185
Trăi un moment de mîndrie, apoi invidia îl copleşi: la şaisprezece ani, abia dacă deosebea un pom de altul, abia afla că femeile sînt altfel. Şi elevii lui erau răi şi descurcăreţi dar n-ar fi găsit unul, darmite înapoiat şi bătrînicios ca Daniel, care să sfideze manualul. Cei mai mulţi nu-l puteau citi. Se lăsă antrenat de zîmbetul stins al băiatului iar acesta se lăsă privit ca o curiozitate, descoperit cu ruşine în ceasul al doisprezecelea, părînd că înţelege bucuria zgîrcită a profesorului.
—■ Nu ştiu de ce trebuie să vă complicaţi, gîlgîi o voce subţire de femeie.
— De-aia, şopti Daniel cu dispreţ către peretele sufrageriei, înainte eraţi mai vesel. Domnul Mihailopol mi-a spus.
Surise idiot, solidar cu grimasa puştiului. Ca la toate emoţiile mari, avea puterea de a para, împingînd excesul spre extrema opusă: rămînea netulburat, în timp ce în interiorul lui vibraţia amplificată cocea o formă, respira ca un animal. Şi-ar fi putut palpa credulitatea, eroarea întreţinută orgolios. Surpriza expusă acum îi apăsă obrajii ca o ofensă impudică, deşi băiatul avea privirea pierdută în covor şi îi simţise tremurul graţios al vocii în timp ce îndrăznea din greu să vorbească. înclină din cap, nevăzut. Aerul se răcorea în masa verde a grădinii, schimbînd spre seară lumina aspră cu o pojghiţă molcomă, arămie: ohiar acea prelungire a zilei prin care se temea să meargă spre casă, preferind să aştepte aici întunericul ferm. Ca şi cum n-ar fi fost vorba despre el, fu deodată intens prezent. Ciuli urechea la şoaptele din camera vecină. Scădeau, semn că doamna Handrea avea să intre să-l poftească dincolo.

Nu putea să şi-l imagineze pe Mihailopol în sufrageria împodobită cu covoare armeneşti, blînd în scaunul pe rotile, cu o ceaşcă în mînă.
— Eram mai vesel, într-adevăr. Mihailopol vă vizitează?
— Nu, se strîmbă Daniel. Dînsul nu iese. Eu mă duc la dînsul şi...
— Şi?'
Simţi sudoarea răcindu-i-se. Nu-şi putea stăpîni curiozitatea. Cînd îl cunoscuse, în primul an de facultate, regretase întîrzierea întîlnirii. Crezuse la început că avîn-

du-l pe Mihailopol profesor ar fi ieşit din el alt om. Apoi recunoscu, înfrînt, că-l întîlnise prea devreme. Absenţa lui Mihailopol din viaţa lui de pînă atunci i se păru o binecuvîntare: tortura la care-l supunea atenţia iubitoare a bătrînului imobilizat în cărucior, grija de a-i reajusta erudit ori superior amuzat comentariul lecturilor obligatorii, iritarea lui la tot ce ţinea de furia tradiţională a tinereţii, altfel profund conformiste a lui Dragoş — pe atunci voia să trăiască din plin, aşa cum ceilalţi trăiau deja fără efort, amînînd cu bună ştiinţă tîrnoseala, ca pe un rol desuet ridicol — îl sufocau şi ajunseseră să-i inspire oroarea de martiriu, de înţelepciune, de ramolisment. Multă lume venea la el dar Dragoş nu înţelesese decît prea tîrziu că ceilalţi, figuri anemice şi contorsionate a căror atitudine rezervată în prezenţa lui îl enerva, nu primeau de la profesor verdicte autoritare, nu trebuiau îndrumaţi ca el pe o cale abia amuşinată, ci lucrau deja în sensul ei. Comunicau cu Mihailopol din interiorul unui teritoriu comun, dialogînd ca parteneri în întreprinderile lor de fizicieni, de filosofi, de scriitori, de Dumnezeu mai ştie ce, oameni deja împăcaţi cu condiţia de „Mihailopol" care pe el îl îngreţoşa.
Se înfurie de-a binelea cînd bătrînul îi spuse că are cap de arivist şi proaste date personale. După părerea lui, Dragoş era greu de reparat. Sărmanii lui părinţi nu aveau nici o vină, ba chiar ar fi trebuit să-i viziteze mai des. Dar în el avea să se dea fără încetare o luptă între salvarea vieţii şi negarea ei, unde pofta, credea Mihailopol, va ţinti totdeauna deasupra creaţiei. Ii va veni greu să se apere de semidoctismul strălucit, de victoria uşoară asupra submediocrilor pe care orgoliul îl îndemna s-o savureze. „Şanse mici şi multă muncă", repeta Mihailopol, strîngînd din fălci, clipind încurajator tocmai cînd Dragoş prospecta împrumuturi, tocmai cînd ideea lui despre sublima Renaştere era contrazisă mai năucitor. Refuză colaborarea mizeriei la atîta strălucire, refuză demonstraţia decăderii prin invenţie, a mişcării ca purtătoare de rău. înţelegea din greu că afirmaţia avea forţă fizică. Dar nu putu răspunde cu nimic şi nu înţelese de ce un sărac de acolo şi de atunci era cu totul altceva decît unul de aici şi de acum. După alte demonstraţii elevate, sărăcia era

tot sărăcie. Intr-o democraţie un om foarte mic putea să devină un om foarte mare. Mihailopol rîdea: „Adică un obez!"
Cu umilinţa propriei micimi, disimulată în scîrbă, se retrăsese şi-l lăsase pe patriarh neajutoraţilor. Mult mai tîrziu, cînd îi revăzuse pe cîţiva dintre ei, la fel de anemici dar la fel de preocupaţi de ale lor, avusese sentimentul sumbru al unei ratări iremediabile şi, ascultîndu-i vorbind despre profesor, pe care continuau să-l frecventeze în ciuda faimei rele colectate în timp în jurul numelui său, înţelesese că îl iubeau. Era un laş şi nimic mai mult. Poate că îmbătrînise, sau îl sensibilizase refuzul recent al Danei de a se căsători cu el, sau poate i se lămuriseră deja renunţări despre care nu vorbise cu nimeni, sau băuse mai mult — ochii i se înceţoşaseră şi, conducîndu-l la autobuz pe unul din foştii necunoscuţi de la Mihailopol întîlnit pe stradă, bulevardul mişunînd de oameni zgomotoşi şi îndrăzneţi, parcă puşi să-l înghiontească la fiecare pas, îl lovi pentru prima dată cu un canon de duhoare omenească, un rău voit şi insuportabil prin care, îmbunată şi netulburată, doar privirea bătrînului trecuse. Aceeaşi umbră prezida la mutarea lui din cămin într-o cameră închiriată, îl trimise în ultima vacanţă lîngă părinţi la Cluj şi îi dictă să aleagă un post de profesor în apropiere de Bucureşti. Citi, în numele veneraţiei, tot ce fusese îndrumat să citească, adormind nu o dată, doborît de oboseală, cu cartea pe piept. Medita deja mai în largul lui la vorbele mari rostite de Mihailopol într-o doară, sfaturi pe care prezumţia-i adolescentină le evitase, fără a i le şterge din memorie: „ia-o totdeauna de la început cu toate", „nu slugări imagini perfecte care sună frumos", „nu te bizui pe sprijinul reciproc al contrariilor, nu te grăbi să construieşti echilibre", „subiectivitatea nu instituie nimic de una singură, caută ceea ce o depăşeşte păs-trînd-o", „nu

te risipi, toate detaliile sînt ale cuiva, tu caută-le pe ale tale, refă cu ele baza", „nu te repezi la bătaie cu prostia, nu e asta treaba ta". Din cînd în cînd reuşea să aştearnă pe hîrtie descoperirile fără metodă ale unei săptămîni bune. Recitindu-le, nu îşi dorea decît să i le ducă bătrînului, să aştepte acolo în cămăruţa mucegăită pînă cînd le va termina de citit cu lupa lui de ele-

fant, aproape indiferent la ce va spune despre ele. Dar în ciuda fervorii care crescuse în el, în ciuda iubirii şi a temerii sfîşietoare că s-ar putea să nu-l mai găsească în viaţă dacă întîrzie, nu se putu urni. Abia cu cîteva luni în urmă, compunîndu-şi în ziua liberă masca unui vizitator bonom oarecare, purtînd în braţe o pungă de portocale şi lămîi rare în oraş, trecuse pragul ca să-l distreze cu „fenomenul suspect". Indurase tratamentul de fenomen suspect şi, din nou în strada înnoptată, se aşezase pe bordură plîngînd ca un copil. Ii relată Ianei finalul, ceea ce ea numea criza de nervi. Iana, probabil ca să-l consoleze, spuse că bătrînul e un porc şi-apoi e normal ca un tip capabil să vrea să-şi elimine concurenţii pe orice căi, fie şi provocîndu-le o criză de nervi. Aşa fac toţi, iar bă-trînii sînt mai şireţi, şi deci mai cruzi decît tinerii ranchiunoşi care luptă, pe faţă. Se cutremură la gîndul că Mihailopol ar fi putut-o .auzi. Dar nu-i răspunse. O urmări în timp ce-şi pilea unghiile, zîmbetul atoateştiutor, nasul încovoiat umbrind arcul rond-palid al buzelor, semnele cîtuşi de puţin atrăgătoare care pledaseră cu un an în urmă pentru rasa şi buna ei creştere. Şi-l închipui pe Mihailopol dînd-o afară din cămăruţa lui printre blesteme. Doar că Mihailopol n-ar fi dat-o afară! Zîmbea îngrozit de propria-i orbire: sigur că nu s-ar fi simţit umilit, lepădat şi idiot, sigur că n-ar fi plîns dacă el la rîndul lui ar fi fost expediat de bătrîn. Dacă ar fi strigat la el, dacă s-ar fi prefăcut că nu-l cunoaşte, dacă s-ar fi arătat prins de lucru, dacă s-ar fi scuzat că n-are timp, Mihailopol ar fi fost într-adevăr un om între alţii care plătesc duşmănos o poliţă cînd le vine bine. Şi aproape că ar merita să plăteşti poliţa unui zurbagiu năbădăios care te părăseşte rîn-jind la soluţiile tale abstracte, atît de îndepărtate de problemele lui foarte concrete! Cu atît mai mult cu cît imbecilul suferă apoi şi-ţi dă dreptate: e atît de simplu, ar fi putut oricînd să-i spună de doi ani încoace, e atît de clar că totul, dar absolut totul e o problemă de conştiinţă. E limpede că un om cu adevărat înţelept nu poate fi decît bun. Orice variantă a acestui adevăr, orice demonstraţie a excepţiei nu e decît o interpretare slabă şi părtinitoare. De o mie de ori mai dureroasă lecţia acelei întîm-pinări cu drag şi înţelegere, caldă sub toate rezervele ei,

declaraţie de neputinţă în faţa unei neaşezări care începe să semene cu rătăcirea. Intolerabile în destinul lui erau tocmai iertările entuziaste. Coşmarele lui, cu rare excepţii, se alcătuiau din lucruri minunate, din gesturi pline de simpatie. Imensa înţelegere nemeritată îl îndurera şi-i exploata toate rezervele de ruşine faţă de meschinăria, lenea şi îngălarea propriei lui persoane dotate, sănătoase şi lacome. Inmormîntarea lui ajungea în vis — sfidare a legilor — un act consimţit şi abundent, ovaţionat, lăudat de mulţime, ca un mesia orb şi surdo-mut. Cruntă îi apărea acum ideea maică-si despre judecata de apoi, splendoarea care-i bîntuise copilăria: un Dumnezeu de zahăr trecînd vesel prin dreptul tău şi spunîndu-ţi „Totul e bine aşa. Eşti iertat. Du-te în rai cu ceilalţi" — infernul însuşi. „E un om bun" îi spuse Ianei într-un tîrziu, oarecum conciliant. „Păi sigur că e bun, sărise ea. E invalid, nu? Dracu-ar mai veni la el dac-ar face pe nebunu. L-ar lăsa să se-mpută acolo . .." Respiraţia i se tăiase. Simţise pînă-n degetele picioarelor impulsul de a se ridica. Mîinile i se-ncleştaseră sub cap şi închise ochii strînsstrîns, ca şi cum cu toată forţa degetelor umflate ar fi sugrumat-o. Se gîndi, în timp ce număra ca să se liniştească, la probele de bestialitate pe care le trecuse Iana pentru postul ei de sociolog, la candidele ei conflicte cotidiene, zise „incidente", îşi dădu seama că n-o văzuse niciodată plîngînd. Şi aerul fardat al rîsului ei. Concentrată, Iana îşi lăcuia unghiile cu violet, suflînd uşor să le usuce. Renunţă. Nici tortura n-ar fi înmuiat-o, aşa cum o cunoştea. Sau nu se pricepea el. Se răsuci pe pernă, ferit de lumină şi adormi sperînd să n-o mai vadă.

— Poftim?

— Am fost la dînsul de cîteva ori, am stat de vorbă şi. ..

— Nu vă lăsaţi aşteptat, da?
Zîmbi doamnei Handrea care-l aştepta în uşa întredeschisă. Vocile mormăiau, pe deasupra lor una care repeta „să ne înţelegem".
— Imediat, mulţumesc, imediat.
Se ridică odată cu Daniel, privind nemulţumit uşa deschisă. Statura băiatului, mai puţin dezavantajată de mărimea capului decît altădată, era aproape cît a lui. Nici

capul nu era anormal. Anormală era ţinuta lui: pe un corp mai degrabă molîu şi dezlînat, cu perpetuă alură de sportiv relaxat după efort, se înfigea un cap cu reliefuri mari, frunte deschisă înaintînd mult în tîmple, piele curată şi densă, imaterial albă. Ochii puţin bulbucaţi atrăgeau fără greş asupra lor, magnificînd expresia şi năvălirea bogată a coamei blonde. Jocul albicios al exceselor se diminua acum şi simţi nevoia să reteze ceva din complicitate, în preajma uşii legănate de curent.
— Tot la biologie vrei să dai? îl întrebă, îndesîndu-şi cămaşa în pantaloni.
Daniel zîmbea. Părea că înţelege eschiva.
— Nu, şopti. Nu mai dau la nimic.
— Ha, ha! Am trecut şi eu prin asta. Mai sînt doi ani, vreme lungă . . .
Băiatul trase perdeaua de catifea spre terasă, fără să răspundă. Aprinse lumina din acvariu şi presără o lingură de fărîmituri, fluierînd uşor deasupra cutiei verzi incandescente. Mişcările îi sunau lui Dragoş fals, dar tăcu. Apoi îi făcu loc să treacă în hol şi închise cu grijă uşa.
Nu reuşise nici de data asta. Salută ceremonios, fără să deschidă gura. Se holba la Daniel, nevenindu-i să creadă că se lăsase scos din cameră ca un căţel. Aştepta ca elevul să-i confirme: „Ei da, efecte similare cu cauze diferite. Retardat sînteţi dumneavoastră, nu eu". I-ar fi plăcut să fi rămas în camera lui şi să stea de vorbă sau să se aşeze aici lîngă el şi să-l descoasă, fără să-şi mai supravegheze pornirile afectuoase şi strania recunoştinţă, în timp ce domnul Stoica şi fostul său coleg Mărinean continuau să „nu se înţeleagă", mormăind nume de prim-miniştri şi canale maritime. Nimic nu-l împiedicase, doar sentimentul confuz că posibilul e o impietate, că ceva nu e tocmai în regulă dacă lucrul e simplu. Se răsfăţa în fotoliul din faţa şemineului, amînînd ceaşca de pe tava argintată. N-avea pic de voinţă. Daniel, între cucoana noduroasă şi zbîrcită care cînta la pian şi taică-su — acelaşi tip de voinicie blîndă, ca un urs domesticit ■—■ vorbea încet, cu mîinile la spate, întrerupt de acordurile fandosite ale femeii. Ştia deja că Daniel înţelege nefericirea ei dar o acceptă fără s-o expună. Trebui să admită că nu stătuse niciodată în poziţia aceea şi nici n-ar fi ştiut să întreţină

o^ bătrînă muziciană cernită. Parcă printr-o nimerită în-tîmplare, şezuse numai aproape de oameni mai accesibili şi mai puţin severi. Ca să-şi facă de lucru, luă cafeaua. Doamna Handrea se întrerupse, întorcînd spre el tava cu fursecuri. Soţiile celor doi care se odihneau pe canapea dinaintea ei, îi surîdeau curios. Roşie, cărnoasă, cu dinţii încălecaţi şi privirea şuie, Mărineanca părea surdă în afara momentelor cînd se tachina cu bărbatul de multe ori divorţat. Acela lipsea. Se temu de eventuale interpelări politicoase, deşi ştia că răspunsul nu e nici dorit, nici ascultat. Probabil roşi, înclinînd stupid din cap, ca de un al doilea salut. Dar se vorbea din nou. Nu veniseră decît de cîteva minute şi abia se acomodau sau cei doi pe care-i auzise parlamentînd de o jumătate de oră spărseseră formaţia. Un miros indecent de elegant conspira împrejurul lui aerul de întîrziere nesimţită al turiştilor bogaţi. Observă că Daniel păstra cu domnul Handrea aceeaşi atitudine simandicoasă şi distantă, protocol grav îngăduitor cu ca-re-l informa despre plimbarea lui la Mogoşoaia. S-ar fi putut să mintă, atît era de serios. Dar cu ce artă a supunerii! Descoperea cu ciudă că tandreţea condescendentă a băiatului nu era nici pe departe infatuarea unui dement ori retardat, ci curtoazie îndreptăţit superioară. Iar dacă puştiul putea avea comerţ cu Mihailopol la vîrsta lui, era foarte probabil să fi adoptat deja codul sufletesc al maestrului, acea magnanimie pentru Dragoş impermeabilă la început şi atît de ridicolă. Sau n-o învăţase. Poate se născuse aşa. Sau învăţase de la alţii, înaintea lui Mihailopol. Ideea unui şir de buni învăţători, de fapt ideea unei economii în greşeli care echivala acum pentru Dragoş cu cea a unei grandioase economii de timp, asta da, era de invidiat. La urma urmei, economia de eroare era singura metodă de conservat şi crescut sufletul pe care o găsise. Păcatul se lumina şi el, mai devreme sau mai tîrziu, ca neştiinţă — nimic de mirare de altfel, afară de perfecţiunea suprapunerii, în întrebarea căpitanului din vis. Doar ironia cu care surîdea acel bărbos „înţelegi, nu?" ca o alarmă batjocoritoare a viciului. Devenise vicios, e adevărat, pătimaş, mai presus de disperare. în molcomeala lui, pînă şi profesoara de sport îi ghicea încordarea de cîine turbat: îi vorbea răstit de parcă numai porunca acră

se cuvenea rîndaşului încăpăţînat şi aştepta de la el să se împotrivească, să zbiere ori să trîntească dar Dragoş, res-pectîndu-i intuiţia, se supunea comenzii administrative ca un cîine dresat. Atleta ceacîră cunoştea la oameni. Şi poate de aceea îi educa în ură. Se gîndise nu o dată că alături de Iana ispăşea. Nu voia s-o arate maică-si şi, dacă Iana ar fi vrut s-o cunoască, s-ar fi opus din toate puterile, ca şi cum cineva ar fi încercat să ridice bandajul de pe plaga lui leproasă. Grozav i-ar fi plăcut micii descreierate să-şi fîlfîie rochiile cu fermoare şi capse prin salon! Ritualul potolit al bunăstării, rafinamentului şi respectului de sine din care rămăsese numai pielea pe băţ ar fi uns-o la inimă. în timp ce toţi ar fi căzut victime „vrăjii" ei, acelei viclenii de cameleon agil şi nesătul, confun-dînd-o mărinimos cu „farmecul tinereţii eterne", Iana şi-ar mai fi înălţat tocurile cu un centimetru: aparţinea în fine lumii unde simţea că îi e locul şi o domnea. Fadoarea stabilă şi închisă a acestui trib de dinozauri muribunzi din care mai pîlpîia atrăgător doar blazonul cerşea la rîndul ei împrospătare, dispensîndu-se de precauţiile transmise de-a lungul generaţiilor. Neglijenţă în fond îndreptăţită: nu mai lăsau moştenire substanţa, ci cadrele exsangue în care-şi leneviseră propriile slăbiciuni. Nici unul din ei n-ar fi admis că sub aparenţa de protest a supravieţuirii lor, jucaseră chiar pe melodia ce li se cîntase. Asurzitoare, derutanta „serenadă la trompetă". Atîta doar că nu li se adresase lor, ci unor obiecte — insuportabil de reală ofensă! —, atîta doar că aproape nici unul dintre ai lor nu le mai pleda cauza. Mîngîindu-şi membrele de carton lucios, continuau să se lamenteze. în ciuda nepotrivirii strigătoare la cer, s-ar fi putut totuşi ca în esenţă ei şi Iana să se potrivească perfect, cu deosebirea că Ianei cartonul lucios din care era făcută i se părea singura carne posibilă: crescuse cu ea şi, firesc, se simţea bine între cei cu care semăna. Dar numai acum se putea întîmpla o atare confuzie! Pe vremuri, cînd modul lor de viaţă era legal şi răspîndit, domnul Handrea culegea laurii celebrităţii pentru nişte articole de gazetă a căror platitudine împletită cu vehemenţă şi citate din politicieni demenţi îţi storcea căscaturi de plictis. Aceeaşi Iana n-ar fi trecut pragul casei decît ca spălătoreasă ori femeie la toate. Cîte

sacrificii din partea familiei, cîtă muncă şi cîtă ambiţie morală din partea ei s-ar fi cerut pentru ca, plecînd din acelaşi punct, sprijinită de toată acţiunea haotică a demagogiei democrate, fata să intre pe uşa din faţă a familiei Handrea ca musafir. Imposibil! Azi însă, fără efort, ea se putea instala pe sofa. De unde şi doza de realism a confuziei: ecluzele coborîseră între ape egale iar cele două ramuri se întîlneau pe un teritoriu comun şi suficient, sub vălul iluziei optice bine întreţinute că unul urcă şi celălalt coboară.

Ridică ochii şi clătină din cap către Daniel care deschidea magnetofonul şi-i făcea semn să se apropie. Obosise. Tot ferindu-se de judecata rece, sperase de la mica societate un balsam. Era melodramatic şi idilic, aspirant de proastă extracţie, cum spunea Mihailopol. Pui nărăvit la familia călduţă. Ar fi plecat dar era prea devreme. Nici nu pierduse tocmai timpul, fiindcă ziua, pe căldură, nu mai putea suporta camera lui madam Mari. Ca lungit cu apă, interesul patetic pentru soarta lui Daniel îi plutea prin preajmă pedagogic şi vag: puştiul avea să vină la el după vacanţă şi vor sta de vorbă. Fruntea i se răcise. Cu ce drept să se amestece? Şi ce-ar fi găsit de spus? Lumina se aprinse şi nu se recunoscu în oglindă. Nimic important cu adevărat nu se pierdea vreodată. Apoi, regula spunea că nimeni nu te ajută mai bine decît tine însuţi. O lehamite mahmură îl sleise pentru somn greu. Oglinda îi livra masa albastră a unui corp la fel de decorativ ca scrinul mieriu din colţ.

Privirea tulbure i se încrucişa cu a lui Mărinean care-l poftea cu mînă largă între bărbaţi.

— Ce faci, domnule? Ne eviţi, căşti gura la cucoane?

Stoica îi strînse mîna cu putere. Se aşeză pe scaunul bombat susţinînd grimasa lui Mărinean care arăta că soţiile lor nu sînt demne de interesul lui. Panica îi dispăruse ca prin farmec şi, pentru prima dată stăpîn pe sine între pensionari, reuşi să şi-l imagineze pe fiecare purtînd o coadă stufoasă. Tom îi recomandase această republică ardelenească de Regat, convins că atmosfera de acasă îi va revigora moralul lui serios de bolovan. Se gîndi că re-nunţînd la meditarea lui Daniel se punea la adăpost de reuniuni şi cîştiga timp. Putea obţine cei patru sute de

lei lunari şi altfel — de necrezut cum, simplu şi nedu-reros, legătura lui cu casa se desfăcuse în cîteva minute. Zîmbi sportiv, ridicînd să ciocnească păhărelul de vodcă, cu o rară senzaţie de eliberare meritată.
— Cum te descurci dumneata cu cucoanele, domnul meu, că noi am cam uitat meşteşugul?!
Complice glumei, Stoica îşi mai ridică o dată genunchii pantalonilor de stofă tare, pregătit să-şi rîdă ochii la încurcătura lui Dragoş. Răsuna o muzică de fond impură, o bagatelă suavă pe care o ornau de-a stînga şi de-a dreapta pianului multe arcuşuri.
— Nu mă descurc. Adică mă descurc dar contează prea puţin. Am ajuns într-un punct mort, aşa, de dezinteres.
Se opri speriat de propria fluenţă.
— Ei nu, făcu Mărinean, holbat la Stoica, s-o fi întors lumea pe dos?
Eşti un leneş fără pereche, îşi spuse. Ai putea avea bunăvoinţa să-l saturi pe burtăverde ăsta de aberaţii. Tot nu mai ai nimic de pierdut. Şi limba te mănîncă. Eşti moale şi năzuros. Ridică-te şi ieşi! Mărinean începu să vorbească, o introducere zigzagată, plină de greutate, apoi ceva despre femei dar nu-l putu urmări. Iarna trecută, cînd Dana, însărcinată, stătea ore întregi pe bancă în magazia îngheţată a lui Tom uitîndu-se la ei cum scot şi curăţă motorul maşinii, precis iarna trecută, prin februarie, uite că ţinea minte, ar fi avut chef să se înfunde într-o pasiune de o zi, de o săptămînă, nu mai mult. încă naiv, spera la carnalitate murdară, vulgară, la un fel de contrariu abstract al fiinţei serafice şi încăpăţînate pe care o izgonise dar care nu pleca. Mutra lungă şi acuzatoare a Danei, lipsa banilor, obligaţia faţă de Tom îi măcinau nervii. Vindea pulovere şi dădea lecţii. Un soi de poftă revanşardă îi deschidea ochii mari asupra tuturor frumoaselor care ciripeau, îmblănite, pe străzi. Se lămuri repede că tenebrele puturoase nu erau pentru el. Adormea amorţit de frig, abia dezgheţat din noroaiele drumului de ţară, cu urechile vîjîite de curentul din autobuz, ca un bulgăre de foc. îmbăiat, visă într-o noapte că merge pe străzile de beton ale unui oraş necunoscut, printre cuburi de beton oribile, ca nişte cazărmi, spre casa unei fe-

mei. Nu fusese niciodată atît de emoţionat. Purta în braţe un buchet imens de lalele de toate culorile şi picioarele i se muiau pe măsură ce se apropia. Asculta, mergînd, o melodie diafană, cunoscută, un solo de pian care părea că iese din el. Sună la uşa unui oarecare buncăr, cu mîna udă. înfrigurat şi transpirat, dîrdîind de emoţie, vedea în minte figura ei pe care la trezire, ca de obicei, nu şi-o mai putu aminti. Nimeni nu veni să deschidă şi, după ce mai sună de cîteva ori, cu o disperare care anula însăşi lumea, se prăbuşi în prag peste lalele, hohotind atît de tare că auzea cum îi pocneau oasele dezlînate. Doar pianul acela angelic cobora în apogiaturi mărunte, în mordenţi limpezi, octave nesfîrşite, de la ţiuitura firului de păr la bas.
— Nu mă asculţi, nu? îl admonesta Mărinean glumeţ. Doamna Handrea îl aştepta distrată să observe platoul
pe care i-l ţinea de cîtva timp la îndemînă. Tresări slab, surprins mai mult de recitalul cristalin al pianului. Căută o prăjitură mică dar gazda suci platoul şi o pierdu.
— Şi eu m-aş plictisi cu voi, şi eu, spuse ea în chip de alint.
Mîncă fără gust. Nimeni nu se ocupa de Daniel. împăcat probabil cu cele cîteva ore de pierdut, stătea în fotoliu cu cotul sprijinit de magnetofon şi se uita pe fereastră, întunericul înaintase şi nu se mai distingea mare lucru. Se gîndi cu regret că, deşi atît .de supus, băiatul îşi cucerise dreptul să se izoleze, pe cînd el îşi pierdea sensibil echilibrul în ciuda complacerii pe care şi-o dictase. Nici o tensiune în corpul lui Daniel. Sigur, el nu era bun de nimic. Rata sistematic orice antrenament, nu putea hotărî, pur şi simplu, nimic.
— Să ne înţelegem, i se adresă iar, de data asta poruncitor, Mărinean.
Se şterse la gură tremurînd, cît pe ce să se înece. O furie nebună îl năpădi şi artificiul camerei calde, cu şuşoteala femeilor în spatele lui îi strînse fălcile, hîrşind dinţii. Fără să-şi mai controleze teama, în loc să amuţească, fiindcă simţea că se sufocă în strînsoare, izbucni:
— Nu putem să ne-nţelegem, mă iertaţi. Cînd doi oameni stau de vorbă, că v-am auzit spunînd, ei de fapt sînt trei. Al treilea e baza lor comună şi ca să se con-

vingă reciproc se referă tot timpul la ea. Se înţeleg cu atît mai bine cu cît al treilea e mai consistent. Dacă amîndoi sînt ipocriţi, atunci nu mai sînt trei, ci cinci.
— Ce vorbeşti, domnule? Şi dacă sîntem numa doi? Ii făcu cu ochiul soţiei sale care se apropiase să-l vadă
mai bine pe Dragoş. Muzica tăcuse şi Dragoş înţelegea, deja senin, că nu mai are cale de întoarcere. Se sili să zîmbească.
— Nu sîntem doi, că doi înseamnă unul. Ştiţi cîţi sîntem?
— Cîţi? şopti Stoica, atît de serios încît avu impresia că intrase în joc şi-l urmărea, deşi cu oarecare dispreţ. Suferi şi se ambiţiona:
— Şapte.
Mărinean îşi dădu ochii peste cap, rîzînd sincer înveselit:
— Scumpa mea, mai sînt cinci ascunşi pe-aici pe undeva.
Mărineanca îşi arătă dinţii încălecaţi. Aştepta indecisă o scamatorie. Celelalte femei tăcuseră dar rămîneau pe sofa uitîndu-se una la alta. Nevasta lui Stoica, încă tînără în ciuda meşelor cărunte, ridică bărbia ascuţită cu un aer ofensat.
— Sîntem şapte, spuse emoţionat. Apoi îşi reveni adu-nîndu-se: adevărul e că, cu cît sîntem mai mulţi, cu-atît şansele de-a ne înţelege sînt mai mici. Dumneavoastră aveţi impresia că trebuie să stăpîniţi şi ipocrizia mea, că ştiţi să intraţi şi în rolul meu. Mă obligaţi să trec în rezistenţă şi să fiu mai atent decît se cade. V-am ascultat. Cel mai bun lucru pe care pot să-l fac pentru dumneavoastră e să tac. Dacă aţi avea experienţa a ceea ce spuneţi, n-aţi fi fost acum aici şi dacă totuşi aţi fi fost, nu aţi fi arătat aşa, nu aţi fi vorbit aşa şi în general v-aţi fi dat seama că n-are nici un rost să discutaţi cu mine. N-am nimic împotrivă să fiu luat drept idiot dar nu văd ce v-ar da dreptul să fiţi atît de sigur că sînt idiot. Mai mult, dacă totuşi credeţi că sînt idiot, nu trebuie să suport să mă manevraţi dumneavoastră, dacă nu vă recunosc autoritatea. Şi n-o recunosc. Pe cine mai reprezintă vorbirea dumneavoastră cînd vicleniţi cu trei persoane numai ca să mă convingeţi? Puneţi la socoteală că şi

eu vă ascult cu trei urechi. Poate că dacă nu m-aţi agresa, aş putea să vă compătimesc.
— Ilie, l-ai agresat tu pe domnu?
— Domnu e tînăr, îşi linişti Mărinean soţia care pălise ca în preajma unui scandal. Părea dispus să ierte turbulenţa unui golan travestit.
Doamna Handrea îi şopti peste umăr soţului care aducea o tavă cu pahare din bucătărie: apă, apă pentru Marcela. Prietena ei, rezemată de spetează, privea fix undeva în noapte, peste capul lui Daniel. Nimeni nu îndrăzni să vorbească mai tare. Daniel apăsă butonul de start al magnetofonului, continuînd să-l privească pe Dra-goş cu aerul lui paşnic, surd, inexpresiv. Simţea însă că băiatul nu se solidarizase cu el. Cît oare, Doamne, avea să mai dureze taclaua asta în care, fiindcă erau spuse, lucrurile trebuiau să te mintă că şi sînt? „Se poate să mai dureze aşa, pentru că e chiar tipicul nostru, numai că folosit împotrivă, îi spunea lui Mihailopol. N-am ajuns noi să folosim toate cuvintele faptelor pe care nu le-am făcut niciodată, nici noi, nici strămoşii noştri? Iluzii din ce în ce mai pline de prestanţă. Pe nisip. Mie-mi spuneţi s-o iau de la capăt. Unde e capătul?" S-ar fi putut oare ca Daniel să-şi fi reprimat toate violenţele? La şaisprezece ani? „Aş putea să fiu singur, şi blînd, dacă aş fi lăsat". In cămaşa lui de un albastru aproape negru, în pantalonii negri, străin de vîrstă şi de participare, indiferent la poză într-o poză de absenţă neîntreruptă, cu mîi-nile acoperind tot locul, neştiutoare de mărime, cu destinul scăpat de sub presiunea părinţilor, alegîndu-şi singur meditaţiile, plimbările, maeştrii, prevenitor cu orice sursă de conflict, tulburat de ipoteza lecturii răuvoitoare a unei teze, totuşi dezinteresat de examen, dezinteresat de tot în afară de peşti şi păsări, copilul ăsta era inocent sau cintărise deja? Se pomeni strîngîndu-şi degetele mîinii stingi, gest de comprimare a furiei pe care nu-l mai făcuse de mult.
— Nu mai sînt tînăr, se scuză. Sînt, ilegal, matur.
— Eşti dezgustător, domnule profesor, apăsă ironio doamna Stoica, ducînd iar paharul la gură.
— Elvira!
Stoica se ridică, fulgerîndu-şi soţia ca pe un ţînc care

intrase în noroi. Handrea, neafectat, îl bătu pe umăr împăciuitor.
— Ei, asta-i acu. C-o fi tînăr, c-o fi matur! Oamenii vorbesc, nu dă nimeni cu păru, nu? Uite eu, îi spuse lui Mărinean eare se cufundase în gînduri grele, eu la douăj-: oi de ani i-am spus patronului că e

un trîntor şi un porc : e cîine. M-a dat afară, am fost şomer aproape un an : ar m-am bucurat că i-am zis-o. Pe urmă au trecut anii, e-am întîlnit la o şedinţă la minister, am stat de vor-i)ă... Uitase bietu om că noi, odată ... Se ramolise un pic. A şi murit pe urmă, Dumnezeu să-l ierte. Se uită la Mărinean cu pocăinţă. Era clar că îi era antipatic. Omu vorbeşte, o-aşa i-e felu, zise într-un tîrziu cînd nimeni nu se mai aştepta să-l audă. Da dacă tot sîntem mai mulţi, măcar să ne simţim bine. Că sîntem în vacanţă, spuse amărît, cu un irezistibil umor.
Daniel ridică din sprîncene, mirat de memoria lui tai-că-su, în timp ce maică-sa rîdea înfundat. Bătrîna în negru ieşi din baie, proaspăt fardată, la timp ca să ciocnească, de lîngă Daniel, cu toată lumea, care zîmbea puţin forţat. Soneria sună ca o binefacere şi doamna Handrea se duse să deschidă.
Muzica se revărsa mai plin, desfăcînd locul într-o sală de petrecere nocturnă. însingurat, cercetă covoarele subţiri cu vîrful în sus. Un răsărit mărunt în culori de pă-mînt, fum şi cărămidă veche, ca o descriere a paşilor. Cel dinspre camera lui Daniel, presărat cu flori mărunte, cel mai tocit, îşi dădea la iveală urzeala geometrică, lanţul ritmic de noduri nebănuite sub şerpuiala stinsă. îl pipăi. Sfoara părea de mătase. Rigoarea simplă sub masa aceea de amănunte, miile de gesturi exacte care construiseră sărbătoarea înfloritâ — totul urma acelaşi model, era făcut la fel, în necunoştinţă de cauză. De legi noi nu era nevoie. Era nevoie de supunere şi sărbătoare. Atunci de ce mai vorbea? De frică, de poftă. Poate că Daniel ştia — şi voia să-i spună şi lui că aşa e dar rămase, ceva mai liniştit, cu nasul în covor. Pledoaria îl coborîse în proprii săi ochi, ca pe orice învingător. Lup în piele de oaie! Judecind după aparenţe, cu mintea unui om oarecare de şaizeci de ani, de la Dra-goş nu te puteai aştepta la o asemenea reacţie. Dar poate

că mintea încrezătoare a aceluia era mai îndreptăţită să existe decît nenorocitele sale contorsiuni. Unde duceau ele? In locul unor atari avalanşe greţoase, era mult mai greu de purtat masca propriei firi, cu animalul ei cu tot. Cît trăia, minunea nu era tăcerea plină de înţeles. Minunea nu era moartea, ci şansa de a preda cuiva tot ceea ce devenise el, ca pe un pachet: preabinecunoscutul pact. „Nu mai am răbdare să-l aştept, îşi spuse. Răbdarea e îngerească şi am ajuns să consum cîte un înger pe zi." Şi cum se mai grăbise, înghiţind cuvintele, să termine ce avea de spus pînă nu i se smulgea limba, pînă nu era zvîrlit în stradă. Uitase să vorbească, se minună, descoperind pe covor lucruri pe care nu le putea numi. Pentru toate nimicurile trebuia să-şi ia inima în dinţi, aşteptîr.-du-se de fapt la înfrîngere. Unde era liniştea solemnă a portretelor de bestii bărboase, principi înfigînd pinteni în gîtleje nevinovate? Nu, zîmbi, lui alte puteri îi trebuiau dar, după toate semnele, ele aveau aceleaşi reguli şi erau făcute tot din frică. Şi chiar dacă era curajul un produs al fricii, al lui, răcnet scos sub bici de o fiară legată, nu sărea peste meschina-i persoană. „Provincial. Sărac şi vanitos. Cu eterna noastră confuzie: cultura ne va salva!" Un expert în detalii nu se putea lăsa tîrît într-o asemenea fanfaronadă. Unde erau detaliile, dreptul lui, întunecat de furie? A, încă mai pîlpîia, săracul, sărac şi provincial, i se năzărea şi lui că e om, bietul peşte! Se gîndi cu jale că nu mai avea să apuce clipele fericite cînd zbura sau înota fără ruşine, dezmărginit, nici nu ştia cum. „Cum să mă-nsor, mamă? N-am casă, n-am bani, n-am răbdare. Ce ştii dumneata?!" De ce se lega de nenorocitul ăla? Dacă s-ar fi luat în serios, dacă ar fi ştiut care e treaba lui, n-ar mai fi fost aici şi n-ar mai fi deschis nici el gura. Mihailopol: „Casă, familie sau vicii. Altfel te înfrînează lipsurile, comanda. Rezolvă. Rezolvă-te. Ce-aştepţi? Să crape gostatul de invidie că te-ai înscris tu la doctorat?"
Privi cu jind grupul de siluete mişcătoare din care fusese exclus. Nici acum nu se cădea să plece. Nici dacă şi-ar fi muşcat mîinile. încă cinci minute.
— Nu vă faceţi probleme. Nu s-a-ntîmplat nimic.

— îmi pare rău, îi spuse lui Daniel, fără să-şi poată stăpîni un licăr răzleţ de satisfacţie. Nu trebuia.
— Probabil că nu, răspunse băiatul sec, pe acelaşi ton moale.
Promptitudinea îl irită dar îşi muşcă limba. Noua venită intrase şi zîmbea, puţin străină în mijlocul lor, în-tinzîndu-le mîna ca unor cunoştinţe vechi pe care le neglijase. Mai puternică

decît ei, afecta modestia, ca un bărbat celebru. Era atît de frumoasă, atît de diferită, atît de proprie, că trecură multe minute şi foarte multe gesturi pînă să-şi dea seama că nu o cunoaşte. îi răspunse jla înclinarea nedumerită a capului cu un „bună seara" sonor, fără să se apropie şi fără să-şi trădeze interesul. Mimă chiar că fusese deranjat din conversaţia acaparantă cu Daniel. Era singurul lucru la care se pricepea dar exagerase. Pierdea măsura de fiecare dată cînd îşi închipuia că venise momentul. începu să-şi caute ţigările, lungind scotoceala dintre ocheade. Anii ei erau un război inconştient între vioiciune şi fibra obosită de energia care-o uza. Mişcarea ieşea din ea mai scurtă şi mai îngreuiată decît impulsul. O ezitare a gîndului care i se citea împrejur ca o constrîngere asaltată de forţa biologică. Se simţi înrudit cu ea şi asta-l precipită. Cum se făcea oare că ceilalţi nu observau? Avea părul aproape alb sau i se păruse? îşi aprinse o ţigară.

— Cine e doamna? riscă, dar Daniel, fiul unor părinţi bătrîni, era obişnuit să audă asemenea întrebări şi să răspundă fără să mişte buzele.

— Sora cea mai mică a mamei. Violonistă.

Nici o surpriză. învecinată unui cult sau subalternă lui, îşi poartă tatuajul prin lume. Doar că ea aparţinea acelei meserii, plănuită şi urzită aşa cum respira pentru o soartă anume. Nu poseda ca mulţi alţii, pe firul îngheţului, un mijloc de trai dintr-o pricepere: înclinaţia modestă a capului recunoştea orgolios absenţa fatalităţii şi a neliniştii care însoţeşte percepţia unei cantităţi. Sigur că ea avea o formă, dar nu se putea memora, fiind mai degrabă efectul decît cauza existenţei ei. Albită înainte de vreme, subţire oţelită în talia rochiei negre cu un imens măr roşu pe piept, de care se legau toţi acum fără ca ea să mai aplece privirea, ştiindu-l acolo cu un rîs adum-

brit de altă putere decît întîmplătoarea lor atenţie, părea trecută de partea luminoasă, credinţă suverană bolilor şi spaimei, atît de clar neconvertibilă că ochii nu i se vedeau iar atunci cînd se aşeză în fotoliul cel mare, sala se ordonă după clima ei, devenind ţuguiată. „Există o atraeţie morbidă, pregătea Dragoş pentru ochii bătrînu-lui, în plăcerea cu care descoperim ici-colo absurdul ori nenaturalul realităţii. Cînd asemenea fragmente ajung să ne obsedeze ca fragmente, cînd din facila lor discontinuitate se poate construi un artificiu suprarealist, din păcate, în ciuda farmecului, ne găsim în plină eroare. Sau în plin domeniu al ispitei. Simt că pentru a fi în adevăr — adevăr în afara conţinutului — realitatea trebuie să aibă alt înţeles: unul continuu şi uniform, din care nici o negaţie să nu se poată izola, în care, cu alte cuvinte, negaţie să nu fie, ci numai o substanţă a-toate-capabilă, egal frumoasă în toate momentele ei. Astfel, descrierile îşi corectează cauzalitatea simplă, acţiunile îşi leagă efectele, fără ca morala să mai apară ca un principiu supra-

adăugat".

— Plecaţi în concediu? întrebă Daniel.

— Dacă spun că am stat acolo, o auzi nazalizînd, toată lumea vede clădirea aia gigantică. Sigur că în ea, undeva acolo, dar eu la subsol, într-o boxă. Pe urmă ne-am

mutat...

Răcoare înăbuşită de umezeală călduţă, întîrziere mahmură. Se împleti în covor încercînd în acelaşi timp să vorbească. Avu senzaţia că se prăbuşeşte lent la podea. Apoi plană. Se urni, odată cu pianul care cobora zglobiu claviatura.

— Ar trebui să rămîn, să îmi văd de lucru. Cînd mi-am ales tema — se însufleţea, susţinut de ochii bombaţi ai băiatului — mi s-a părut foarte important de demonstrat că prepoziţiile au putere de verb. Adică sînt nişte contrageri. Şi sigur că logica firească a procesului e interesantă şi acum. Numai că, cum să-ţi spun, cîştigul lingvistic al unei atari demonstraţii e foarte mic. Apare ca o trăznaie şi se suprapune pe istoria limbii, pe alte gramatici, alte chestii...

Cineva rîse şi ea îşi scutură pletele de paj bufon, flatată. Zîmbi, revăzîndu-i tinereţea.

— Şi n-o mai scrieţi?
— Ba da, dar trebuie re-ghicit tot sistemul de con-strîngeri prin care se ajunge la asta. S-ar putea să ducă departe. Sau să vină de departe. Sînt straturi mari prin care trebuie să treci pentru un amănunt ca ăsta. Nu e un obiect, e o faptă şi-atunci toată înţelegerea se schimbă. Trebuie atacat sub altă filosofie.
îşi plecă ochii: lînă plată, fantezie istovită. S-ar fi putut să pară un fandosit? Aşteptă ca Daniel să se aşeze, aşteptă încordat un cuvînt. Iana adormise, bineînţeles, aşteptîndu-l s-o ia în braţe, alt sistem, surise, prin care ce rost avea pînda femeii cu care el semăna leit?
— Domnul Mihailopol vă iubeşte, spuse băiatul.
— Asta-i singurul lucru care contează, răspunse aproape bîlbîindu-se, ca şi cum bucuria îi ţîşnea din gît, îndelung pregătită.
Intr-o noapte de carnaval, străbat împreună oraşul alb, strecurîndu-se în mulţimea de ţipete şi flăcări rotitoare, veşmintele lor europene pradă curiozităţii roş-verzi-galbene, veseliei turmentate a unei ginţi străine. Chipuri de eschimoşi, febră guturală de arabi. Mihailopol, stăpîn pe picioarele lui, dansează la un moment dat ţinîndu-se de umeri cu un barbar. Pe Dragoş agitaţia îl intimidează şi-apoi are un neajuns pe care nu-l poate localiza. Suferă o sîcîială difuză. Urmăreşte uluit zbăn-ţuiala alcoolică a bătrînului, pentru a cărui inimă slabă se teme: „Da mişcă-te!" îi chiuie Mihailopol, „mişcă-te, e extraordinar!" Un grup de femei mascate îi desparte, încearcă o cumplită furie împotriva gaiţelor care-şi ridică fustele, fandînd drăceşte picioare mulatre, lucioase. Dar şi împotriva ţapului zăbăuc, spunîndu-şi „un înţelept nu-şi pierde firea, nu-şi pierde firea". „Bucură-te!" îi răcneşte Mihailopol şi o femeie îl ciupeşte de braţ. Vrea să ridice piciorul, vrea să-i dea pur şi simplu un şut dar piciorul lui e prea scurt. Doamne, e şchiop, asta-l rodea, e şchiop şi încrîncenat şi femeile-l strigă „Crăciun, Crăciun" chicotind care de care mai ascuţit de sub mască. Abia se ţine să nu cadă. Urmează ziua cea mare, nebunia asta e ajunul a ceva care-i scapă iar Mihailopol nu vrea să-şi amintească ce e. Niciodată n-ar fi crezut că-l

va abandona aşa, în mulţimea sălbatică, mulţumindu-se să-i strige din vîrtejul acelui tontoroi nesăbuit „Bucură-te, bucură-te", cînd el, se vede bine, e un biet infirm. Apoi, Mihailopol nu mai dansează. Sînt din nou împreună, Dra-goş sprijinit de braţul lui, intră pe o străduţă îngustă şi diii senin Mihailopol începe să bîzîie melodia, ţiuitura pe care dansase. Bîzîie şi se strică de rîs. Uitînd de picior, rîde şi Dragoş, bîzîie şi el, se strică de rîs.
— Dar valizele trebuie să vină, spuse calm bătrîna în negru.
— în nădejdea lor... suspină doamna Handrea.
— Nu ştiu ce inspiraţie am avut să pun toate rochiile lungi separat, zise ea, pipăind buza ceştii, absentă.
Ce prăpastie, se gîndi, ce nenorocire! Reflexul necazurilor ei mărunte aducea cu imitaţia vorbelor părinteşti în gura copiilor. Sau erau chiar identificări tîrzii de situaţii. Oare cîţi bărbaţi, lipsiţi de experienţă la fel ca ea, îi'luaseră faţa grea şi timbrul subţiratec, nesigur, drept senzualitate?
în picioare, Mărinean sorbea din cafea. Stoica îl imită, cu mecanica stofei ţepene.
— Concertu-i după-masă, nu? Te duci în rochia asta, să moară ăia de pofta ionatanului. Să ştii că erau chiar de mărimea asta, da au intrat în pămînt.
Mărinean hohoti, tresăltîndu-şi spatele lat, ostentativ întors spre Dragoş. Femeile suriseră eu îngăduinţă.
— Trebuie rochie lungă, oftă ea. Să bat oraşul după material, să stau acum după croitoreasă... în fine, acoperi vorba cu mîna neînchipuit de uscată, se rezolvă cumva.
— Să-ţi faci o rochie de peşte, şopti Dragoş.
— Aţi spus ceva?
— Nu, nu.

O rochie nemaiauzită, rochie somnoroasă. în care niciodată nu e cald şi nu e frig; la care nu se poate adăuga şi nici scădea nimic; pe care oricine o recunoaşte de haină; din care nimeni nu coboară şi din ea nu se poate urca. „Ai vorbit în somn, îi spusese Iana. Ai visat peşte?" A doua zi venise cu un crap uriaş, îl gătise iute, grăbită să termine eu monstrul plin de oase de fier. Carne gra-

să. Madam Mari avusese o criză de bilă iar Dragoş boli în comprese reci, acrit de citronade. Bombăneala ei împrejurul patului îl binedispuse şi rîsul îi tăie greaţa mai bine decît lămîia. Rîse şi nu se mai putu opri din sughiţ. Furia ei sinceră deborda: se dădu de exemplu, bătu din picior, îi argumentă că e o fiinţă practică, îi arătă pe ceas cît mai are de stat la el şi îi potopi moleşeala cu noi ocări. Dar era într-adevăr „incapabil de amor". Arţăgoasa, incredibila meschinărie, pateticul egoism iubeţ al femeiuştii care-şi făcuse profesiune din a nu fi bună de nimic îi inspirase un respect la prima vedere nelalocul lui. întrezărea uneori banale motivaţii masochiste. Dar nu. Cel mai adesea cruzimea ei purta adierea simplităţii golaşe a omului, mamifer biped născut întru nimic şi surghiunit fără ştiinţa lui într-un spectacol absurd. Era rea cu răutatea exactă a instinctului de conservare — bună cu bunătatea exactă a linguşirii orientate. Limbuţia ei era un nou fel de mîncare ivit în calea poftelor şi consumat. Rochia de peşte nu i se potrivea: pielea ei de drac — era oacheşă şi nervoasă — strălucea. Mai tot timpul ademenit, o smucea cum în copilărie o pisică roşcată, fără să uite gustul oripilat, piperat al zgîrieturilor ei. Nu şi-l putu imagina pe Daniel în preajma Ianei: din nou relaxat, puştiul îşi privea ceasul electronic sau rămăsese dus cu ochii pe cadran. Cum oare i-a putut trece prin cap că băiatul glumise? N-avea să dea nici un examen şi nici o socoteală nimănui. Prin pleoapele închise zărea fără greş nimbul solitudinii, al paşilor finali pe care comoditatea îl luase drept retar-dare. Nici o clipă a lui Daniel nu suna a gol. Iar respiraţia lui -— nici o urmă de prietenie — nu împrumuta nimic. „Mă înşel, îşi spuse. îi e uşor pentru că nu trebuie să ia hotărîri. E copil şi nu trebuie să mişte. Deci nu poate greşi."
O surprinse ridicîndu-se şi-i întîlni uitătura, saltul acela în căutare de dublu pe care el îl repetase în ultimii ani pînă cînd, epuizat, începuse să viseze. I se păru firesc că Daniel se ţinuse departe de ea. Şi, singur, se simţi fericit, aplecînd capul în semn de salut. Avea să plece, desigur, era cerută de repetiţie sau de rochie şi

era o minune fără seamăn că dispărea, că el îşi aprindea ţigara cu o satisfacţie de strateg împlinit, în timp ce femeile o conduceau spre uşă, flancate de costumele rigide. Cîte unul, gîndi, am înţeles, doar cîte unul, cîte unul. Drept plată, îşi calcă pe inimă şi se împărtăşi lui Daniel:
— Tu cu ce crezi că semeni? îl întrebă. „Cu un peşte", mimă în gînd dar aprobă surîzînd cînd băiatul şopti ca pe o taină:
— Cu nimic.
SUMAR
TERMINUS..... 5
MICUŢA.....73
ROCHIA.....171

12. AU6.700? *y* 6. AUa *W*
1 8. 0C1

Lector: DOMNIŢA ŞTEPANESCU Tehnoredactor: CORNEL CRISTESCU
Bun de tipar: 9.II.1985. Apărut: 1985. Comanda nr. 2567. *Coli de tipar: 13.*
Tiparul executat sub comanda nr. 26/1985,
la întreprinderea Poligrafică „Crişana",
Oradea, str. Moscovei nr. 5.
Republica Socialistă România